AXIS LIBRI

REVISTĂ CULTURALĂ

trimestrială
editată de Biblioteca Judeţeană „V.A. Urechia“ Galaţi

Anul X, Nr. 37, decembrie 2017

ROMÂNIA
CONSILIUL JUDEŢEAN GALAŢI

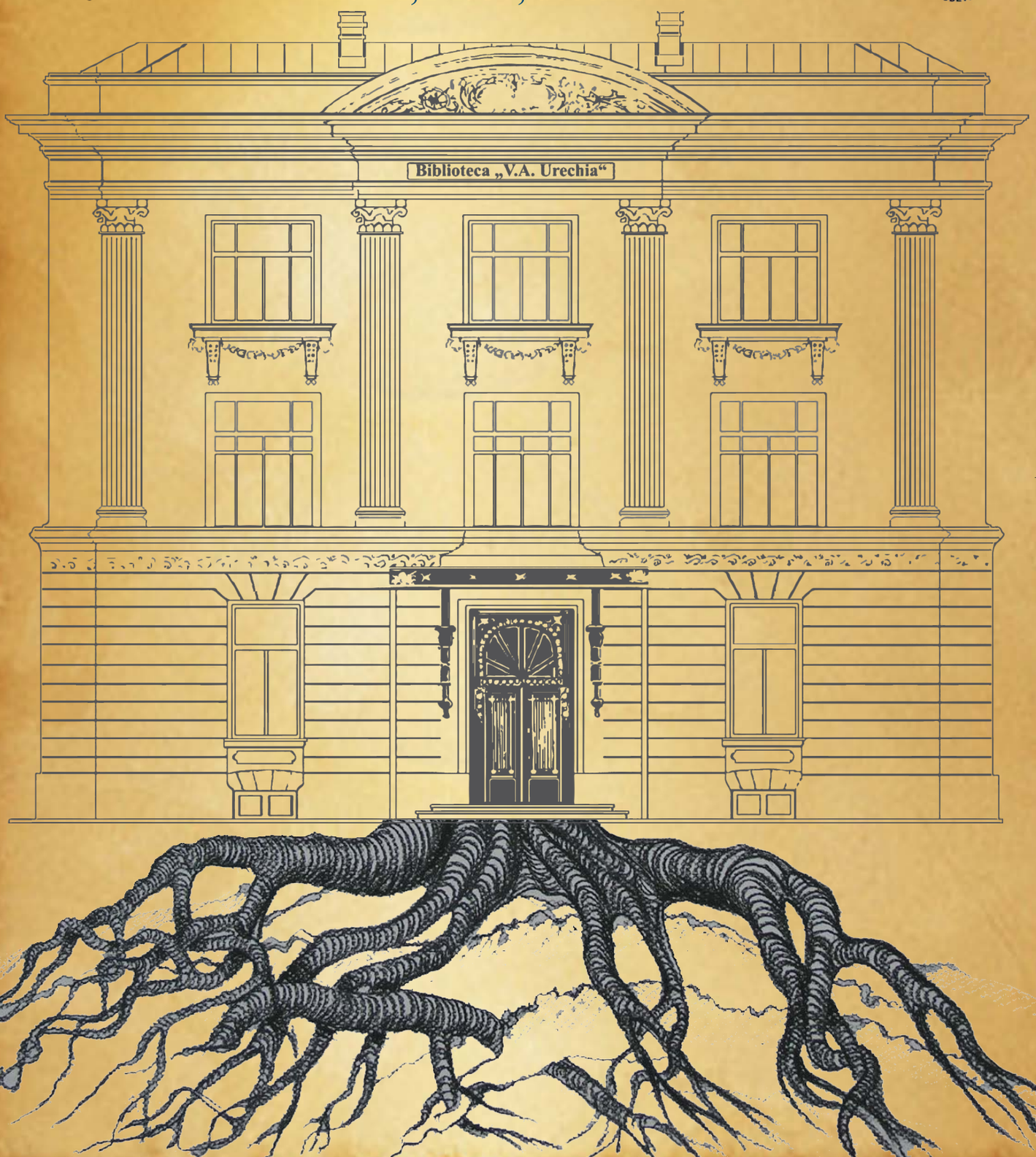

2017 – *Anul omagial al sfintelor icoane, al iconarilor şi al pictorilor bisericeşti şi Anul comemorativ Justinian Patriarhul şi al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului în Patriarhia Română*

Lumea creştină de astăzi este o lume a frământărilor, a căutării deosebirii între ceea ce a fost, ceea ce este şi ceea ce va urma. Aşadar este necesară nu numai o pregătire, ci şi o atenţie, un discernământ. (…) Orice creştin este convins că nu va putea avea loc o unire, dacă nu există mai întâi o unitate de credinţă şi sinceritatea indispensabilă acestei unităţi. Astăzi fiecare confesiune şi Biserică consideră că are dreptate şi că posedă adevărul. Noi ne-am exprimat şi subliniem poziţia: nu dorim un ecumenism ca panelenism, pancatolicism, pananglicanism, ci pancreştin, adică fiecare Biserică să-şi aibă independenţa de a cultiva dragostea creştină faţă de alta şi aşa să avanseze spre înţelegere.

Trebuie să fim folositori Bisericii şi Patriei. În: **Apostolat social: În duhul înfrăţirii şi al dragostei: Pilde şi îndemnuri pentru cler**. Bucureşti: Editura Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă, 1973, p. 79.

2017 - Calistrat Hogaş

100 de ani de la moarte

Categoric, în universul povestitorilor, Calistrat Hogaş a fost şi este moştenitorul harului lui Ion Creangă, influenţa poetului din tinereţe făcându-se într-o frază precum aceasta, ca să dăm numai un exemplu despre liricitatea sa decentă, care nu deranjează fluxul povestirii: „Străbatură deci satul acesta, sau, mai bine-zis, această nesfârşită stradă de case ţărăneşti, prin care cineva merge aproape două ceasuri cu credinţa, de la o vreme, că celălalt capăt trebuie să fie pe lumea cealaltă."

Această componentă a liricului a fost foarte bine observată de către Eugen Lovinescu:

„…ochiul lui nu vede nuanţe picturale. E însă un poet: şi nu cunosc în toate literaturile un suflet, în care să fi cântat mai simfonic întreaga orchestră a pădurilor, în care răşina bradului să fi împrăştiat o mireasmă mai puternică, furtunile să-şi fi dezlănţuit mai violent şiroaiele, natura să fi încremenit mai exotic, în miezul zilei de vară, viaţa vegetală şi animală a muntelui să se fi revărsat mai multiplu."

Acelaşi Lovinescu va nuanţa mai târziu, apropo şi la începutul acestui articol omagial, când şi după ce va cunoaşte mai bine opera lui Sadoveanu, dar această nuanţare nu va fi în defavoarea scriitorului tecucean, chiar dacă se va zice câte ceva despre „sufletul omului primitiv", dar nu în sens negativ, ci, aşa cum subliniam de la început, în sens titanic:

„Hogaş n-a fost un mare poet liric al naturii româneşti, ca M. Sadoveanu de pildă, ci un aed din faptul lumii, când soarele era o divinitate reală şi răsărirea lui o transfigurare universală, când toate fenomenele naturii se prezentau în expresia concretă a unor forţe cereşti, când umanul era amestecat indisolubil cu divinul, când totul era mit. Pentru îndeplinirea misiunii sale de aed, Hogaş nu are numai ritmul larg, sonor, ritual al eposului antic, nu are numai grandilocvenţa homerică sau frenezia de expresie antică, ci şi sufletul antic, sufletul omului primitiv, din care au izvorât demonii şi îngerii, eroii şi marii sceleraţi, uriaşii şi piticii, în care stâncile se prefac în monştri, şi dumbrăvile şi munţii, apele şi câmpiile se populează în chip natural, cu nimfe, cu oreade, şi hamadriade, cu balauri, în care fiecare gest, cât de simplu, se amplifică şi se proiectează măreţ pe singurătatea cerului…"

Colegiul editorial:
Acad. prof. dr. Dinu C. Giurescu
Acad. prof. dr. Gheorghe Buzatu
Acad. prof. univ. dr. Constantin Gh. Marinescu
Prof. univ. dr. Adrian Dinu Rachieru
Prof. univ. dr. Elena Tîrziman
Dr. Doru Bădără
Conf. univ. dr. Cătălin Negoiţă

Pedagogul Galaxiei Zuckerberg

Prof. dr. ***Zanfir Ilie***
manager,
Biblioteca Județeană
„V.A. Urechia” Galați

Adepții înfocați ai schimbărilor radicale ce vor fi aduse de ofensiva virtualului asupra structurilor clasice de formare și educare a noilor generații prevăd o societate viitoare, nu prea îndepărtată, fără bibliotecă, fără școală, fără instituții culturale, chiar fără familie și credință religioasă. Este, desigur, o viziune extremistă, nu poate nega nimeni că modificări profunde se vor petrece în viitor în toate dimensiunile vieții sociale și spirituale, dar este greu de presupus că într-o zi, oricât de îndepărtată ar fi ea, lumea va fi atât de profund „virtualizată”, sau, mai direct, „digitalizată”, încât să poată trăi fără instituțiile culturale fundamentale, acelea care i-au asigurat, de fapt, progresul de-a lungul mileniilor. Pe de altă parte, nici nu trebuie ignorată cu desăvârșire această perspectivă extremistă a viitorului, este foarte greu să prevezi cu exactitate ce va fi peste trei decenii și cu atât mai greu peste un secol, și, de aceea, lucrurile trebuie privite de pe poziția acelui echilibru necesar care să poată oferi cea mai realistă și mai aproape de adevăr ca poziționare și abordare.

Oricum ar sta lucrurile însă, nouă, astăzi ne este foarte greu să ne închipuim o societate în care imaginea atât de bine știută și atât de simbolică a școlarului (școlăriței) cu ghiozdanul în spate, cu obrajii îmbujorați și cu zbenguiala sa prelungită în drum spre școală și spre acasă nu va mai fi decât o icoană a trecutului. Sau că, într-o zi, pedagogul va fi un personaj al istoriei. Și aceasta pentru că avem convingerea că oricât de ultramodern și fundamental diferit va deveni cândva sistemul de învățământ, fără elev și dascăl, el nu va putea funcționa, oricât de mult ar crește posibilitățile individuale ale unui copil de a accesa informațiile necesare învățării de pe internet. Adevărul că internetul va căpăta tot mai mult o importanță covârșitoare în sistemul de informare individuală și al copiilor, dar și al adulților, nu poate fi de nimeni negat, dar informarea individuală a fiecărui copil de vârstă școlară, chiar în ciuda emiterii unor planuri-cadru și structuri de lucru, nu va putea fi decât insuficientă și chiar haotică fără omul de la catedră, fără dascăl.

Pedagogul generic, sub toate formele cunoscute, educator, învățător, profesor, a fost, este și, sperăm, va fi personajul principal al unui proces continuu menit să ofere tinerilor învățăcei acea „cale”, acel sistem și acea metodă de a selecta, clasifica, înțelege și integra în bagajul cunoștințelor orice nouă informație culeasă, nici nu mai are importanță prin ce mijloc. Să presupunem că manualele vor dispărea, cel puțin în forma clasică știută, de carte tipărită, că informațiile cuprinse cândva între copertele lor vor fi comprimate în minuscule piese electronice și că, în aceste condiții, chiar și nelipsitele ghiozdane purtate în spate de omenire timp de multe secole vor dispărea și ele. Dar pedagogul, niciodată! Aceasta e credința noastră, deși, cum spuneam, nimeni nu poate ști la modul precis ce ne va rezerva cu adevărat viitorul și cum va arăta învățământul peste cincizeci de ani sau peste un veac.

De altfel, tradiția românească a învățământului are în centrul ei figura luminoasă a învățătorului. Se știe importanța majoră a dascălului în primele etape ale edificării școlii românești moderne, mai ales în mediul rural, predominant la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea. Atunci, personalități marcante ale vieții politice, sociale și spirituale ale țării, precum Spiru Haret sau Vasile Alexandrescu Urechia, s-au implicat într-un anevoios proces de clădire la propriu și la figurat a învățământului românesc modern, ele au pus un accent deosebit pe formarea învățătorilor, care aveau să devină figuri centrale, mai ales la sate, unde ei s-au integrat armonios în viața de zi cu zi a țăranului român, încercând să-l convingă să-și lase

mai departe, la studii, copiii dotaţi, mai ales că exista şi un sistem favorabil de înlesniri şi burse, chiar şi pentru cei mai sărmani.

Răzbat din literatura română chipuri luminoase ale acelui învăţător, pedagog dedicat trup şi suflet şcolii şi noilor generaţii ce trebuiau să fie educate, fie pentru a dobândi un minim necesar de cunoştinţe, în cazul în care reprezentanţii lor rămâneau în sat, fie pentru a însufleţi în mintea băieţilor, mai ales, fetele rămânând de obicei în sat, dorinţa de a continua studiile şi de a-şi găsi un rost, altul decât cel de la coarnele plugului, într-o Românie care avea mare nevoie de aceste vlăstare vânjoase şi pline de energii creatoare în oraşele aflate în plină dezvoltare economică şi socială. Aşa se explică afluxul fiilor de ţărani dotaţi spre şcolile superioare de la oraş şi, mai apoi perfecta şi fertila lor integrare în marea intelectualitate română. Mii de profesori, preoţi, ingineri, constructori, scriitori, artişti, politicieni, oameni de ştiinţă, savanţi, universitari etc., etc. (care aveau să fie şi eroici ofiţeri în rezervă în cele două războaie mondiale) au ieşit la lumină tocmai prin această muncă apostolică a învăţătorului român, chemat în clasa de studiu, nu de salariul, care oricum era foarte mic, aproape neînsemnat, ci de vocaţia sa, de pasiunea şi de spiritul datoriei pe deplin împlinite.

Despre vocaţia de învăţător au scris şi marii scriitori români, precum: Mihail Sadoveanu, Octavian Goga, Ion Creangă, Mihai Eminescu şi alţii, atunci când au evocat imagini de neuitat despre domnul Busuioc, alias „Domnu' Trandafir", despre „Dăscăliţa" (care, se pare, a fost chiar sora poetului ardelean, luată la cer la numai 21 de ani), despre „Bădiţa Vasile" al lui Ionică din Humuleşti, Aron Pumnul, profesorul marelui poet de la Cernăuţi. Sigur că au existat şi figuri triste ale întruchipării acestei meserii, cum a fost Domnul Vucea cel rău şi fără iubire de copii, descris cu atâta măiestrie de Barbu Ştefănescu Delavrancea, dar ceea ce caracterizează la modul profund personalitatea de ansamblu a pedagogului român constă tocmai în cinstea, corectitudinea, pasiunea şi dragostea pe care le dedică în slujba înaltei datorii. Şi, odată cu el, întreaga şcoală românească de până acum îşi poate revendica oricând dreptul la stimă şi înaltă consideraţie. Stau mărturie, în acest sens, miile de olimpici internaţionali români din toată ţara care au surclasat în ultima vreme în mod constant sistemul de punctare din Occident. Iată ce scria, mai spre zilele noastre, Nichita Stănescu: „Şcoala este legată de cea mai romantică perioadă a vieţii. Rolul şcolii în viaţa noastră este fundamental şi de neînlocuit. Cele mai frumoase amintiri ale adolescenţei sunt legate de şcoală. Cele mai mari speranţe ale noastre s-au născut pe băncile şcolii şi au început să prindă fiinţă pe băncile şcolii. Puţini sunt cei care nu-şi amintesc cu emoţie şi reculegere de învăţătorul primilor ani de şcoală. Educatorii, învăţătorii şi profesorii fac parte din tinereţea noastră, din formaţia noastră".

Cuvintele poetului, simple şi pornite din inimă, se suprapun peste amintirile noastre, ale fiecăruia dintre noi, care nu se poate să nu păstreze în amintire chipul unui învăţător, al unei învăţătoare, ale unor profesori care au avut un rol important în formaţia viitoare. Încet, încet însă, imaginea pedagogului de altădată îşi pierde din consistenţă, lăsând loc unui dascăl de tip nou, adaptat (sau nu!) din ce în ce mai anevoios la cerinţele noi ale învăţământului. Societatea în ansamblul ei, tehnicile moderne de informare şi comunicare mai ales, evoluează în ritmuri atât de alerte, încât între învăţătorul în vârstă de 50 de ani şi noul elev care abia intră pe băncile şcolii, la o vârstă din ce în ce mai fragedă (să amintim că se începe de la clasa zero) se naşte o adevărată prăpastie. Chiar şi părinţii acelui copil au deja alte mentalităţi, alte deprinderi, alte cunoştinţe şi alte aspiraţii decât dascălul care este chemat să le educe copilul născut într-o casă în care calculatoarele, telecomenzile, telefoanele cele mai sofisticate, tabletele şi întreg ansamblul de însemne ale noii tehnologii informaţionale, pe care, desigur, cu câteva bune decenii în urmă educatorul, învăţătorul, profesorul mai în vârstă nu le-a avut, oferă o ambianţă de laborator al viitorului. Şi atunci apar destule îndoieli în legătură cu modul în care cele două generaţii se vor înţelege şi, mai ales, vor putea comunica eficient în cadrul procesului de învăţământ.

Nu trebuie însă să ne gândim la cazuri extreme pentru a constata diferenţele mereu mai mari dintre posibilităţile native şi tehnologice pe care le deţine, în sistemul educaţional, noua generaţie şi capacitatea de adaptare a dascălilor la acestea. Când tehnologiile evoluează atât de rapid, pedagogul însuşi trebuie să evolueze permanent pentru a ţine pasul cu progresul. Nu poţi spera la rezultate deosebite din partea unui profesor în prag de pensie, oarecum plafonat în calificarea pe care a primit-o cu zeci de ani în urmă, chiar dacă a încercat

să fie permanent conectat la evoluţia noutăţilor pedagogiei moderne, care va avea de educat o clasă cu 30 de elevi care deja îl depăşesc în adaptarea la noile tehnici informaţionale. Folosind o expresie la modă, copilul de azi se naşte cu tableta în mână, trăind, cum s-ar zice în ***Galaxia Zuckerberg***, după numele celui care a inventat reţeaua Facebook, în timp ce mulţi dintre dascălii care-l aşteaptă pe băncile şcolii, ca şi noi toţi ceilalţi care ne apropiem (sau chiar suntem) de vârsta a treia, au fost formaţi şi trăiesc în ***Galaxia Gutenberg***, după numele celui care a inventat tiparul cu litere mobile, ce, iată, a supravieţuit timp de mai bine de o jumătate de mileniu de carte tipărită în tiraje de masă.

Învăţământul românesc contemporan, asemenea celorlalte sisteme similare din Europa şi din lume, se află acum, în această interesantă îngemănare între cele două „galaxii", comunicarea socială pe suport tipărit al cărţii convieţuind armonios, deocamdată, cu aceea pe suport electronic, în spaţiul virtual. La mijloc, între cărţi, se profilează a fi tot mai accesată cartea electronică, acea „Ebook", care conţine sub formă digitalizată întreaga informaţie dintr-un volum tipărit anterior. În faţa unei asemenea realităţi, ea însăşi în plină transformare, pedagogul performant, „pedagogul de şcoală nouă" (de mileniul III)", cum l-am putea numi, va fi, cu siguranţă, acela, şi numai acela, care va şti să îmbine perfect aceste două „lumi", care nu sunt sau cel puţin nu ar trebui să fie exclusive.

Când elevul vine cu tableta în ghiozdan la şcoală, pedagogul trebuie să ştie să-l îndrume nu numai cum s-o folosească strict în procesul de învăţare, dar şi cum să îmbine această cea mai rapidă formă de accesare a unei informaţii cu altele, mai puţin rapide, dar cu calităţi şi efecte suplimentare, complementare şi durabile. Din acest punct de vedere, va trebui să apară în şcoala românească un nou Domnu' Trandafir, cu acelaşi suflet nobil, cu aceeaşi pasiune şi dragoste pentru copii, dar aflat la curent cu orice nouă tehnologie informaţională pe care prichindelul din bănci ar putea s-o dobândească chiar înaintea lui. Dacă nu se va întâmpla aşa, dacă nu va predomina vocaţia de pedagog, ci doar slujba bugetară în sine, dacă nu va fi dragoste părintească în actul educaţional, învăţământul riscă să fie invadat de nişte „Domnul Vucea" moderni, dar, ca şi acela al lui Delavrancea, placizi, plictisiţi, dezinteresaţi şi total inadecvaţi, ineficienţi. În speranţa că nu se va întâmpla niciodată aşa, îi asigurăm pe toţi participanţii la sistemul românesc de învăţământ modern gălăţean, elevi, educatori, învăţători, profesori, că Biblioteca Judeţeană „V.A. Urechia" din Galaţi îi aşteaptă cu drag, zi de zi, cu o ofertă impresionantă de carte, atât în sistemul clasic, print cât şi în cel nou, digitalizat, gata mai mult decât oricând să fie tot mai aproape de toate cerinţele, doleanţele şi speranţele lor.

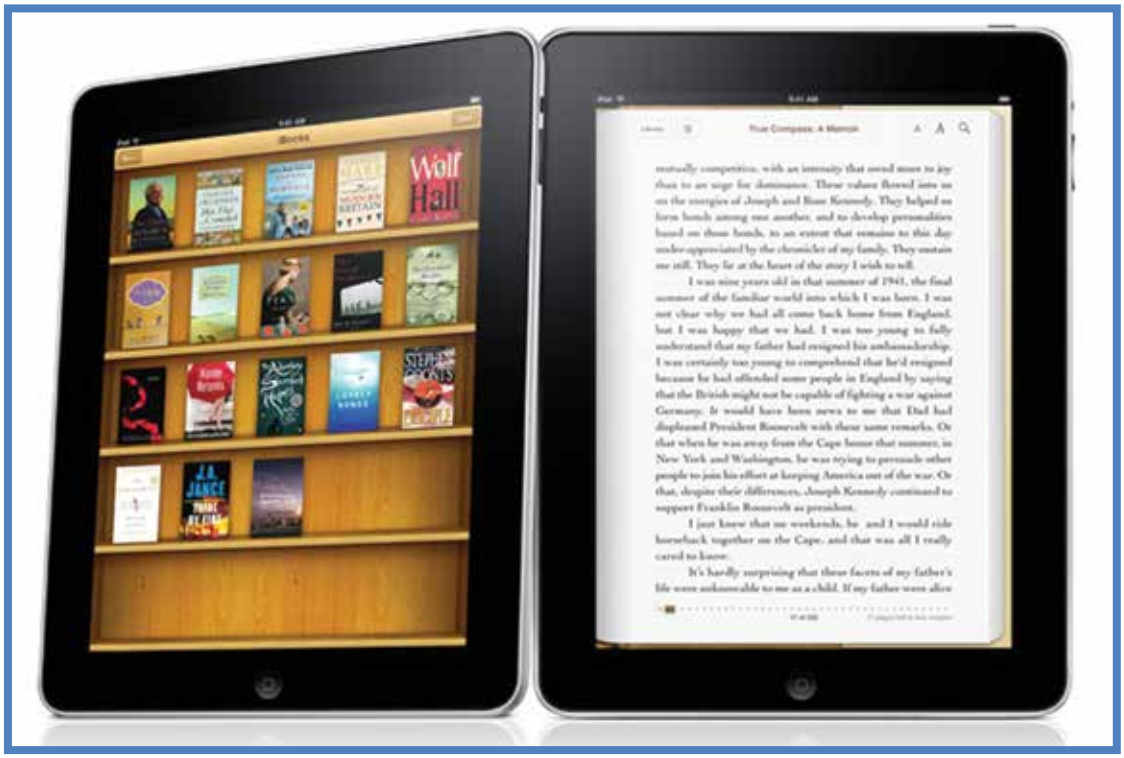

Din Colecțiile Bibliotecii

„Luceafărul” în viziunea lui Mișu Teișanu

Letiția Buruiană
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Orice mare domeniu al artei reprezintă, prin capodoperele sale, un izvor de inspirație pentru alți artiști, dar și un câmp de îngemănări artistice cu alte opere. Dacă acestea din urmă se ridică sau nu la valoarea ilustrelor „muze” este o chestiune sensibilă, întrucât e dificil să compari mere cu pere, chiar dacă amândouă pot crește prin altoire pe trunchiul aceluiași copac.

Cum au crescut ilustrațiile manieriste ale lui Teișanu pe trunchiul viguros și noduros al „Luceafărului” eminescian, e un aspect ce a generat mai degrabă reacții sarcastice[1] din cauză că: „bonomul și intrepidul custode al Muzeului Aman, conu’ Mișu Teișanu, s-a specializat în pasteluri cu parfum oriental reprezentând mai toate *Femei pe divan*”. Într-adevăr, avem și în albumul de cromolitografii al lui Mișu (Mihai) Teișanu[2] o fată pe divan, scăldată de razele unei figuri celeste, cu trimitere în josul paginii la versurile: „Și din oglindă-i luminiș /Pe trupu-i se revarsă”.

În ce măsură Eminescu ar fi apreciat aceste ilustrații, e greu să apreciem. Poate le-ar fi respins din cauza stilului prea decorativ sau poate ar fi avut obiecții în ceea ce privește selectarea versurilor sau scoaterea unora din context. Se cunoaște reacția abruptă de retragere de sub tipar de către Ion Barbu, de la aceeași societate care a imprimat și „Luceafărul”, a volumului „După melci” (1921), deoarece Teișanu nu l-a consultat dinainte. Artiștii au de multe ori gesturi exagerate când e vorba de operele lor. Totuși, din fericire există critici care revin, revizuiesc, reinterpretează schimbând axiologic soarta unor creații. Astfel, Ioana Pârvulescu îl reabilitează pe Teișanu cu diverse argumente, operând mai întâi distincția pictor-ilustrator: „Deși ca pictor M. Teișanu nu înseamnă prea mult, e un simbolist periferic, vag decadent, el a rămas ca ilustrator inspirat, grafica lui putând sta liniștită în orice muzeu european de gen [...] Combinația de aur-sângeriu-negru și, mai ales, o întrepătrundere de regnuri, vegetal-animal și uman”[3] sunt considerate foarte barbiene.

Porni luceafărul. Creștea în cer a lui aripe, Și căi de mii de ani treceau În tot atâtea clipe.-
-Un cer de stele de deasupt. De-asupra-i cer de stele-Părea un fulger ne'ntrerupt Bătăcitor prin ele.-
-Și din a haosului văi, Sur împrejur de sine, Vedeă, ca 'n ziua cea dintâiu, Cum, izvorau lumine.-
-Cum, isvorând, îl înconjor Ca niște mări, de-a 'notul. El sboară, gând purtat de dor, Până 'piere totul, totul;-
-Căci unde-ajunge, nu-i hotar, Nici ochiu spre a cunoaște, Și vremea 'ncearcă în zadar Din goluri a se naște.-
-Nu e nimic, și totuși e O sete care-l soarbe. E un adânc, asemene Ființării celei sarbe.-

Fiind realizate în aceeași perioadă, ilustrațiile celor două poeme, eminescian și barbian, pare că au același stil și concepție estetică.

Planșele, după opinia lui Teodor Hașegan, sunt „elegant stilizate", „cu linii specifice Art-Nouveau-lui și o decorație specifică stilului 1900, inspirată ca ritm și ornamente, din broderiile de pe iile, cojoacele și ștergarele românești".[4] Într-adevăr, per ansamblu, lucrarea nu depășește tematic sfera graficii de povești și basme. Desigur, existau puține repere estetice asupra poemului eminescian în exegeza acelei perioade care ar fi putut să-i vină în sprijin pentru o interpretare mai nuanțată.

Realizate în format mare, tip poster, cromolitografiile înfățișează scene și personaje în acțiune, au culori intense și contururi precise în culori contrastante. Predomină paleta bej-auriu, roșu și negru. Înșiruirea versurilor este ușor neglijentă nerespectându-se originalul. Există elemente grafice sumbre care contrastează cu stilul decorativ, ornamental, suav al stilului Art-Nouveau, cum ar fi ochiul divin sau accentele de tip romantic-horror specifice secolului al nouăsprezecelea, reflectate vizibil în trăsăturile și vestimentația lui Hyperion (figură gravă, ochi adânciți, înconjurați de umbre întunecate, mantii ample, aripi de înger damnat). În contrast, Cătălin apare cu un cap de paj, iar Fata de împărat/ Cătălina - o angelică domniță bălaie. Alte elemente din regnul animal, strecurate în aceeași manieră contrastantă printre înfloriturii și curbe (bufnițe, căluți de mare, lilieci, turturele), dau o notă de stranietate și mister. Viziunea ușor lugubră și vag mistică poate fi pe plac în zilele noastre și tinerilor din subcultura Goth.

Realizat sub formă de mapă cu 22 de cromolitografii volante, lucrarea este considerată totuși un album - ediție de lux, după ce, în 1922, a fost bine primită ca urmare a includerii în cadrul expoziției grupării „Arta Română", la Galeriile Ateneului Român din București. După cum reiese dintr-o notiță inserată în debutul albumului, lucrarea a fost trasă pe presele litografice ale atelierelor Soc. Luceafărul din București, în număr de 250 de exemplare, din care primele 20 - numerotate – sunt pe Japon, iar restul pe carton englez. Se remarcă alternarea ilustrațiilor de tip poster (9) cu cele care au doar un chenar ce încadrează pasaje mai ample

extrase din poemul eminescian. Ca tehnică de realizare planşele depăşesc sfera ilustraţiilor intrând în zona afişelor, după cum remarca T. Haşegan[5].

Biblioteca Judeţeană „V.A. Urechia" deţine un exemplar cu număr complet de ilustraţii şi copertele mapei recondiţionate[6]. Planşele, bine conservate, sunt păstrate în paspartuuri pentru a fi utilizate la diverse expoziţii.

Întregul tiraj are o deosebită valoare bibliofilă. Referitor la valoarea de piaţă, informaţiile din mediul on-line relevă că un exemplar, probabil nenumerotat, cu coperta deteriorată, este evaluat, în data de 14.09.2012, la 2.200,00 lei.[7] Un alt exemplar din album, cu nr. 18, pe hârtie Japon, incartat original, este evaluat la 3.000 de euro[8]. La polul opus, un alt exemplar a fost cumpărat cu 250 euro [9].

Reproducerile din albumul „Mihai Eminescu în sculptura şi pictura universală"[10], apărut într-un tiraj restrâns (50 de exemplare), după un exemplar cu ilustraţiile lui Teişanu din colecţiile anticarului Dumitru Grumăzescu, nu sunt de cea mai bună calitate şi conţin, intercalate inexplicabil, reproduceri după manuscrise eminesciene care evident nu există în albumul original.

Dincolo de valoarea pecuniară, mai mult sau mai puţin precară, „Luceafărul" ilustrat de Teişanu rămâne o piesă bibliofilă quasi-absentă din colecţiile bibliotecilor, iar pictorul - unul dintre cei mai talentaţi ilustratori de carte, îndeosebi literatură pentru copii (basmele Reginei Maria şi altele).

Note:

1. v. Tudor Octavian, Mişu (Mihai) Teişanu (1884-1944). În: *Ziarul de duminică,* nr. 7 (138), 21 feb. 2003, p. 7.

2. M. Eminescu, *Luceafărul*. Ilustrator Mişu Teişanu. Bucureşti, Atelierele Societăţii „Luceafărul", [1921-1923], 22 planşe color.

3. Ioana Pârvulescu. De ce s-a supărat Ion Barbu? În: *România literară*, nr. 10, 26 martie 2010, p. 5.

4. Teodor Haşegan, Mişu Teişanu şi *Luceafărul* în stilul Art Nouveau. În: *Cronica*, nr. 1561, ianuarie 2006, p. 6.

5. T. Haşegan, *Op. cit.*

6. M. Eminescu, *Op. cit.* [BVAU V 2545].

7. https://www.okazii.ro/mihai-eminescu-luceafarul-1923-ilustratii-misu-teisanu-22-cromolitografii-a117207958. 30 oct. 2017.

8. https://lajumate.ro/luceafarul-ilustrata-de-misu-teisanu-475316.html, 30 oct. 2017.

9. http://jurnalul.ro/vechiul-site/old-site/suplimente/jurnalul-old/arta-si-celularul-71909.html, 5.04.2004.

10. *Mihai Eminescu în sculptura şi pictura universală*. TipoMoldova, Iaşi, 2014. 330 p.

ISBD consolidat, ediția 2011
Sursele de informare folosite în descrierea bibliografică a resurselor

Anca Stan
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Catalogarea publicațiilor este o tehnică standard care urmărește realizarea descrierii documentelor ce aparțin unei colecții și care presupune analiza formală și de conținut a acestora. În dicționarele de specialitate este definită ca „proces de elaborare a descrierilor catalografice ale documentelor și orânduirea lor conform unor principii standardizate, la care se adaugă administrarea catalogului.[1]

În literatura biblioteconomică întâlnim următoarele tipuri de catalogare:

- originală – procesul de creare a înregistrării bibliografice pentru prima dată;
- prin copiere (partajată) – permite adaptarea descrierilor sau înregistrărilor bibliografice create prin catalogarea originală;
- descriptivă – este acea parte a procesului de catalogare care se ocupă cu descrierea și identificarea documentelor, a înregistrării informațiilor, selecția punctelor de acces;
- pe subiecte – repartizarea indicilor de clasificare și a subiectelor atribuite documentelor aparținând unei biblioteci;
- catalogare în publicare – procesul de descriere a publicațiilor în timpul editării;
- catalogarea centralizată – este un proces de prelucrare ca urmare a centralizării unuia sau a mai multor procese tehnice, implicate în regăsirea rapidă și utilizarea informației dintr-un document.

Catalogarea descriptivă este parte a catalogării prin care se atribuie atât date descriptive, cât și puncte de acces, altele decât subiectul.[2]

Sursele de informare folosite în descrierea bibliografică sunt foarte importante în procesul de catalogare descriptivă, rolul lor fiind de a asigura o catalogare unitară la nivel național, creându-se înregistrări bibliografice compatibile care să faciliteze schimbul de date la nivel internațional.

Standardele internaționale pentru descrierile bibliografice (ISBD-urile) sunt reguli acceptate pe plan internațional pentru reprezentarea informației descriptive în înregistrările bibliografice. Regulile ISBD se ocupă numai de corpul descrierii bibliografice (descrierea fizică a resursei) și nu abordează problema stabilirii și formulării punctelor de acces.

De-a lungul timpului, ISBD-urile au fost elaborate pe tipuri de documente și pentru a face trecerea la descrierea mecanizată și, mai apoi, la cea informatizată.

Articolul va analiza sursele de informare menționate în ediția consolidată a ISBD (International Standard Bibliographic Description) din anul 2011. Această ediție fuzionează textele celor șapte ISBD-uri specializate (pentru cărți, hărți, periodice, înregistrări audio, fișiere computer și alte resurse electronice etc.) într-un text unic. ISBD ediția consolidată din anul 2011 este recomandată de grupul de revizuire a ISBD și aprobată de Comitetul permanent al Secțiunii de Catalogare al IFLA (The **I**nternational **F**ederation of **L**ibrary **A**ssociations and **I**nstitutions).

Rolul ISBD-ului pentru catalogatori este de a crește posibilitatea partajării informațiilor bibliografice indiferent de comunitate, limbă sau scriere.

Prin analogie, viitorul ghid național de catalogare, la care încă se lucrează în prezent, va trebui să fie coroborat cu regulile stipulate în ISBD ediția consolidată.

Prin respectarea la nivel național a unor reguli unitare privind sursele de informare în stabilirea elementelor bibliografice, se va realiza o catalogare uniformă și de calitate care va înlesni accesul utilizatorului la selectarea și identificarea resurselor.

Conform ISBD-ului, ediția consolidată din anul 2011, pentru toate tipurile de resurse, baza

descrierii o constituie resursa însăşi, iar principalele surse de informare pentru fiecare zonă în parte sunt următoarele:

Zona 0: **Zona formei conținutului și a tipului de suport**

Pentru toate tipurile de resurse, sursa principală de informare este resursa însăşi.

Ex.: ***Text (vizual) : nemediat***

Zona 1: Zona titlului și a mențiunii de responsabilitate

Tipuri de resurse:

a). *Resurse textuale tipărite și note muzicale.* Pentru aceste tipuri de documente, sursa principală de informare este pagina de titlu sau substituentul ei.

b). *Alte resurse.* Sursa principală de informare pentru alte tipuri de documente este: resursa însăşi, containere, cutii, alte materiale însoțitoare.

Notă: Informațiile găsite pe resursa însăşi, dar nu în una din sursele principale de informare, se dau între paranteze pătrate.

Ex.: ***Spărgătorul de nuci : [Povestire] / E.T.A. Hoffmann ; [În românește de G. Gusti]*** (Pe pagina de titlu nu apar informația la titlu și traducătorul);

Ex.: **XIX-e siècle (1815-1914) : Philosophie – mathématiques. - Paris : Librairie Hachette, 1917** (carte veche)**;**

Ex.: **4 filme magice cu Clopoțica [DVD]** (material multimedia).

Zona 2: Zona ediției

Tipuri de resurse:

a). *Resurse textuale tipărite și note muzicale.* Pentru aceste tipuri de documente, sursele principale de informare (respectând ordinea enumerării) sunt: pagina de titlu, prima pagină a partiturii, coperta, colofon, restul resursei;

b). *Resurse monografice vechi.* Pentru aceste tipuri de documente, sursele principale de informare (respectând ordinea enumerării) sunt: pagina de titlu, substituentul ei, colofon;

c). R*esurse cartografice, multimedia, înregistrări audio, video, imagini statice și în mișcare și resurse electronice.* Pentru aceste tipuri de documente, surse principale de informare (respectând ordinea enumerării) sunt: resursa însăşi, containerul, materialul însoțitor etc.

Notă: Până acum, conform STAS nr. 12629/2-88 privind Descrierea bibliografică a documentelor, sursa principală de informare pentru zona ediției era doar pagina de titlu sau substituentul ei.

Ex.: ***Spărgătorul de nuci : [Povestire] / E.T.A. Hoffman; [În românește de G. Gusti]***. - **Ed. ilustrată** (în cazul acesta, ediția apare pe copertă);

Zona 3: Zona desemnării specifice a materialului

Tipuri de resurse:

a). *Resurse cartografice***.** Pentru aceste tipuri de documente, sursele principale de informare (respectând ordinea enumerării) sunt: resursa însăşi, containerul, materialul însoțitor. Informațiile luate din altă parte decât sursele principale de informare sunt date între paranteze pătrate.

Ex.: . — ***Scara 1:12000***

b). Note muzicale tipărite. Pentru aceste tipuri de documente, sursele principale de informare (respectând ordinea enumerării) sunt: pagina de titlu, prima pagină a partiturii, copertă, colofon, restul resursei. Informațiile preluate din altă parte decât de pe resursa însăşi se redau între paranteze pătrate.

Ex.: **. — *Partitură***

c). Seriale. Pentru aceste tipuri de documente, sursa principală de informare este resursa însăşi. Informațiile luate din altă parte decât din sursa principală de infomare sunt redate între paranteze pătrate.

Ex.: . — ***Anul 1, nr. 1 (nov. 2008) – (2016)***

Zona 4: Zona datelor de publicare, difuzare și/ sau producere fizică (adresa bibliografică)

Tipuri de resurse:

a). *Resurse textuale tipărite și note muzicale.* Pentru aceste tipuri de documente, sursele principale de informare (respectând ordinea enumerării) sunt: pagina de titlu, prima pagină a partiturilor, coperta, colofon, restul resursei;

Ex.: . — ***București : Nemira, 2016 ([București] : Coresi)***

b). *Resurse monografice vechi.* Pentru aceste tipuri de documente, sursele principale de informare (respectând ordinea enumerării) sunt: pagina de titlu sau substituentul ei, colofonul;

Ex.: **. — *Bucuresci : Tipografia Curții Regale F. Göbl Fii, 1890-[1900]***

c). R*esurse cartografice, multimedia, înregistrări audio, video, imagini statice și în mișcare și resurse electronice.* Pentru aceste tipuri de documente, sursele principale de informare (respectând ordinea

enumerării) sunt: resursa însăşi, container, material însoţitor.

Ex.: ***. — [Bucureşti] : Mazur Media, [2000]***

Notă: Informaţiile luate din alte surse decât din cele enumerate mai sus, se redau între paranteze pătrate.

Zona 5: Zona descrierii fizice (colaţiunea)

Sursa principală de informare pentru această zonă este întreaga resursă.

Ex.: ***. — 189 p.***

. — [13], 523 p.

Notă: Paginile nenumerotate ale resursei se redau între parenteze pătrate.

Zona 6: Zona seriei (colecţiei)

Tipuri de resurse:

a). *Resurse textuale tipărite şi note muzicale.* Pentru aceste tipuri de documente, sursele principale de informare (respectând ordinea enumerării) sunt: pagina de titlu a seriei, pagina de gardă, prima pagină a partiturii, coperta, colofon, restul publicaţiei;

b). *Resurse monografice vechi.* Pentru aceste tipuri de documente, sursele principale de informare (respectând ordinea enumerării) sunt: pagina de titlu a seriei, pagina de gardă, substituentul paginii de titlu, colofon;

c). R*esurse cartografice, multimedia, înregistrări audio, video, imagini statice şi în mişcare şi resurse electronice.* Pentru aceste tipuri de documente, sursele principiale de informare (respectând ordinea enumerării) sunt: resursa însăşi, container, material însoţitor.

Notă: Sursa principală de informare este pagina de titlu a seriei sau pagina de titlu, pentru resursele monografice în volume.

Informaţiile luate din alte surse decât cele menţionate mai sus sunt redate între paranteze pătrate.

Ex.: ***. — (Outlander ; 3) . – (Nautilus. Fantasy)*** (resurse textuale tipărite)

Ex.: **. — (Lyrica)** (înregistrări audio)

Ex.: **. — (Videobox ; 2495)** (înregistrări video)

Zona 7: Zona notelor

Sursa principală de informare pentru această zonă o constituie orice sursă.

Ex.: ***. — Descriere după copertă.***

Zona 8: Zona numărului standard (sau alt număr), a modalităţilor de procurare, a preţului

Sursa principală de informare pentru această zonă o constituie orice sursă.

Ex.: ***. — ISBN: 978-973-8956-66-7***

Concluziile desprinse în urma studierii regulilor stipulate în ISBD ediţia consolidată, 2011 şi coroborate cu regulile anterioare apariţiei acestei ediţii, sunt prezentate sintetic în tabelul următor:

Zona	Tip resursă	Surse de informare anterioare ISBD-ului, ediţia consolidată	Surse de informare în ISBD ediţia consolidată
Zona 1	Resurse textuale tipărite şi note muzicale	Pagina de titlu sau substituentul ei	Pagina de titlu sau substituentul ei
	Alte resurse (resurse cartografice, resurse multimedia, înregistrări audio, înregistrări video, fotografii, imagini în mişcare (ex. filme), resurse electronice	Sursa de informare care însoţeşte permanent materialul audiovizual descris, echivalentă cu paginile de titlu sau substituentele lor (materiale audiovizuale); surse interne, containere, sau alte materiale însoţitoare (resurse electronice).	Resursa însăşi, containere, cutii, alte materiale însoţitoare.

Zona 2	Resurse textuale tipărite și note muzicale	Pagina de titlu sau substituentul ei	Pagina de titlu, prima pagină a partiturii, copertă, colofon, restul resursei;
	Resurse monografice vechi	Pagina de titlu sau substituentul ei	Pagina de titlu, substituentul ei, colofon
	Resurse cartografice, multimedia, înregistrări audio, video, imagini statice și în mișcare și resurse electronice	Materialul cartografic (resurse cartografice), sursa specifică de informare (multimedia), surse interne, documentație, containere sau alte materiale însoțitoare (resurse electronice).	Resursa însăși, containerul, materialul însoțitor etc.
Zona 3	Resurse cartografice	Materialul cartografic	Resursa însăși, containerul, materialul însoțitor
	Note muzicale tipărite	Pagina de titlu sau prima pagină a textului muzical	Pagina de titlu, prima pagină a partiturii, copertă, colofon, restul resursei
	Seriale	Pagina de titlu sau substituentul ei, sursele complementare și căsuța tipografică	Resursa însăși
Zona 4	Resurse textuale tipărite și note muzicale	Pagina de titlu sau substituentul ei, sursele complementare și căsuța tipografică	Pagina de titlu, prima pagină a partiturilor, copertă, colofon, restul resursei
	Resurse monografice vechi	Pagina de titlu sau substituentul ei, sursele complementare, colofon	Pagina de titlu sau substituentul ei, colofon
	Resurse cartografice, multimedia, înregistrări audio, video, imagini statice și în mișcare și resurse electronice	Materialul cartografic, orice sursă de informare (materiale cartografice), sursa specifică de informare, containere, surse nespecificate de informare (materiale audiovizuale)	Resursa însăși, container, material însoțitor
Zona 5	Toate tipurile de resurse	Publicația ca atare	Resursa însăși
Zona 6	Resurse textuale tipărite și note muzicale	Din publicație	Pagina de titlu a seriei, pagina de gardă, prima pagină a partiturii, copertă, colofon, restul publicației
	Resurse monografice vechi	Din publicație	Pagina de titlu a seriei, pagina de gardă, substituentul paginii de titlu, colofon
	Resurse cartografice, multimedia, înregistrări audio, video, imagini statice și în mișcare și resurse electronice	Din materialul cartografic (materiale cartografice), sursa specifică de informare, container, surse nespecifice de informare, materialul audiovizual ca atare (materiale audiovizuale)	Resursa însăși, container, material însoțitor

Zona 7	Toate tipurile de resurse	Din orice surse	Orice surse
Zona 8	Toate tipurile de resurse	Din orice surse	Orice surse

Folosirea aceloraşi surse de informare de către toţi catalogatorii va duce la uniformizarea procedeelor de prelucrare, la realizarea controlului bibliografic şi nu în ultimul rând va ajuta utilizatorul în identificarea şi selectarea resurselor dorite.

Bibliografie:

1. ISBD – Internațional Standard Bibliographic Description (ISBD) : preliminary consolidated edition. Munich : Saur, 2007. (IFLA Series on Bibliographic Control);

2. Regneală, Mircea. Dicționar explicativ de biblioteconomie. Constanța : Ex. Ponto, 2001, Vol. 1 : A-L, p. 107, II 90.513 (1);

3. Surse de informare recomandate. În: ISBD (ER) – Descrierea Bibliografică Internațională Standardizată pentru Resurse electronice;

4. Surse principale de informare. În: STAS 12629/2-88 – Publicații Monografice Curente. p. 4;

5. Surse principale de informare. În: STAS 12629/3-88 – Publicații Seriale . p. 5;

6. Surse principale de informare. În STAS 12629/4-88 – Publicații Monografice Vechi. p. 4;

7. Surse principale de informare. În STAS 12629/5-88 – Publicații de Muzică Tipărită. p. 4;

8. Surse principale de informare. În STAS 12629/6-88 – Materiale Cartografice. p.5;

9. Surse principale de informare. În STAS 12629/7-89 – Materiale Audiovizuale. p. 5.

Resurse electronice:

1. Catalogarea descriptivă [online]. În: Declarația de Principii Internaționale de Catalogare [citat 29.08.2017]. Disponibilă online la adresa: https://www.ifla.org/files/assets/cataloguing/icp/icp_2016-ro.pdf**;**

2. Surse recomandate de informare si ordinea de prioritate pe zona [online]. În: Catalogarea resurselor. [citat 29.08.2017]. Disponibil online la adresa: http://www.creeaza.com/familie/diverse/CATALOGAREA-RESURSELOR649.php;

3. Tipuri de resurse [online]. În: ISBD International Standard Bibliographic Description. Consolidated Edition, 2011. [citat 21.08.2017]. Disponibil online la adresa: https://www.ifla.org/files/assets/cataloguing/isbd/isbd-cons_20110321.pdf.

Note:

1. Regneală, Mircea. *Dicționar explicativ de biblioteconomie și știința informării*. Constanța: Ex Ponto, 2001, Vol. 1: A-L, p. 107.

2. Principiile Internaționale de Catalogare.

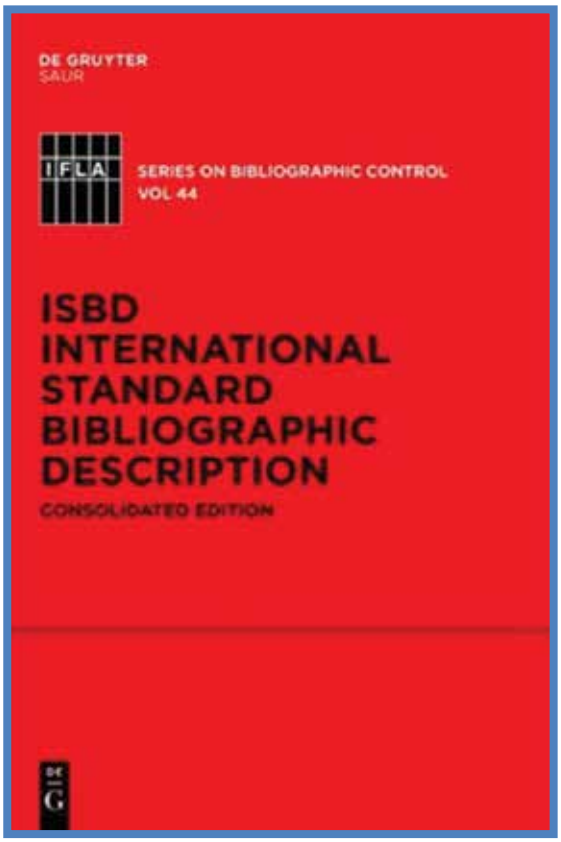

Înflorim Europa/ Europe in Flowers

Denisa Albescu
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

„Biblioteca reprezintă în cadrul procesului de instruire și educație un medalion din salba cunoașterii, o lumină în ochii calzi și nevinovați ai copiilor și un lucru fără de care societatea nu ar putea exista.”

Rolul său tradiţional ca instituţie de cultură şi de educaţie va fi extins prin serviciile moderne de informare şi de consiliere. Biblioteca reprezintă un centru cultural la care populaţia are acces pentru nevoi culturale şi intelectuale. Astăzi, biblioteca oferă servicii fizice şi servicii virtuale, întrucât mediul online permite circulaţia informaţiilor în timp real.

Filiala nr. 2 „Paul Păltănea” a Bibliotecii Judeţene „V.A. Urechia”, inaugurată la 15 ianuarie 2013, cu ocazia zilei de naştere a marelui poet Mihai Eminescu, răspunde actualelor nevoi ale societăţii informaţionale, reprezentând un centru cultural şi de informare atât pentru zona în care se află, cât şi pentru oraş. În cadrul Filialei nr. 2 „Paul Păltănea”, se desfăşoară numeroase activităţi educaţionale în colaborare cu diferite instituţii de învăţământ, ce au ca scop promovarea lecturii în rândul copiilor şi tinerilor, creşterea performanţelor şcolare, a dezvoltării personale, emoţionale şi intelectuale.

Un nou proiect ce se derulează perioada aceasta la filială este *„Înflorim Europa/Europe in flowers”*, proiect european, aflat deja la a doua ediţie.

Din iniţiativa artistului belgian Frank Liefooghe, Arthis - Casa de Cultură Belgo-Română din Bruxelles a lansat în 2016 Proiectul „Colorăm Europa”, destinat copiilor şi tinerilor din diferite şcoli sau instituţii şi a avut ca scop cunoaşterea Europei, a diversităţii ei culturale, plecând de la desenele autorului şi descoperind locuri, regiuni, ţări.

Pentru anul 2017, Arthis a iniţiat un nou *Proiect „Înflorim Europa/Europa in Flowers”*, semnat de acelaşi autor, Frank Liefooghe. Tema proiectului de acest an o reprezintă diversitatea şi frumuseţea naturii care a ajuns din colţurile cele mai îndepărtate ale lumii, să umple de culoare şi lumină întreaga Europă. Ca şi cel de anul trecut, proiectul din acest an este destinat copiilor şi tinerilor din diferite şcoli, instituţii, asociaţii şi are ca scop cunoaşterea Europei precum şi frumuseţea naturii din toate locurile lumii. Plecând de la 28 de desene ale artistului belgian, ce reprezintă flori din întreaga lume, copiii le pot colora sau picta prin orice tehnică, creativitatea, imaginaţia si talentul fiind necesare in realizarea lucrărilor.

Cele mai sugestive şi reprezentative lucrări vor fi selectate şi trimise de către bibliotecă la Bruxelles, unde vor participa pe 1 Iunie, de Ziua Internaţională a Copilului, la o mare expoziţie internaţională cu lucrări realizate în diferite ţări, la Galeria „Arthis”. La această expoziţie va fi prezent iniţiatorul proiectului, Frank Liefooghe, instituţii belgiene, precum şi copii din România, Belgia şi alte ţări participante.

Proiectul „Înflorim Europa” are ca scop încurajarea imaginaţiei şi creativităţii participanţilor cu ajutorul imaginilor.

Filiala nr. 2 „Paul Păltănea”, prin toate activităţile şi proiectele desfăşurate, are ca scop motivarea tinerei generaţii să citească - *lectura fiind modul în care comunicăm cu trecutul, prezentul şi viitorul* - să dezvolte numeroase abilităţi de comunicare, dezvoltarea gândirii creatoare, reprezentând „o poartă deschisă spre cultură, educaţie şi recreere”.

Salonul Literar „Axis Libri” stagiunea de toamnă 2017

Silvia Matei
șef serviciu, Săli de lectură, Biblioteca „V.A. Urechia”

Deschiderea oficială a stagiunii octombrie-decembrie din cel de-al nouălea an de activitate a avut loc sâmbătă, 7 octombrie 2017, în cadrul evenimentului *Noaptea în bibliotecă la Galați*, și, ca de fiecare dată, sala *Mihai Eminescu* a Bibliotecii „V.A. Urechia” și-a primit oaspeții de seamă, într-un cadru de toamnă autentică, care a vrut să redea simbolic mirosul roadelor bogate, a mustului ce fierbe în butoaie și a gutuilor aflate în pârg. Invitați de onoare au fost scriitorii gălățeni Cezarina Adamescu și Georgiana Necula și, de la Iași, George Nicolae Simion, președintele platformei unioniste „Acțiunea 2012”, care militează pentru unirea Basarabiei cu România.

Autoare a peste 120 de volume de poezie, proză, teatru și critică eseistică, Cezarina Adamescu ne-a prezentat ultimele sale apariții editoriale dedicate Dunării și orașului natal: *„Eu și Dunărea : amintiri dunărene, eseuri și portrete”*, *„Cronicar la Dunărea de Jos”* și *„Vocile Dunării”*. Cele trei cărți sunt apărute anul acesta la editura InfoRapArt și conțin eseuri critice asupra scriitorilor și poeților gălățeni care au scris o pagină din istoria culturală contemporană a Galațiului.

Ajunsă deja la cea de-a șasea carte de poezii, scriitoarea Georgiana Necula aduce în fața publicului volumul de versuri *„Poemele inimii”* apărut tot anul acesta la editura Zigotto. Avem și de această dată în față un volum de poezii religioase, scrise din inimă și pentru inimă. Prefața volumului este alcătuită de conf. univ. dr. Alina Beatrice Cheșcă, iar postfața de scriitorul și artistul plastic Alexandru Dănilă (Aldyn). Cartea *„Blocați în labirint”*, prezentată la această întâlnire de George Nicolae Simion, explică într-un limbaj accesibil situația reală din Republica Moldova și demonstrează cu argumente și exemple că statul Republica Moldova nu poate exista, din considerente identitare, geopolitice, economice, sociale și culturale.

În formatul deja cunoscut al salonului literar, Zanfir Ilie, directorul Bibliotecii „V.A. Urechia”, a făcut o scurtă descriere biobibliografică a celor trei autori, iar moderatorul Teodor Parapiru, după un preambul de prezentare a operelor lansate, a invitat bibliotecarii-cronicari din această ediție, Andreea Iorga, Maricica Târâlă Sava, Anca Stan, Simona Haidu și Cătălina Șoltuz să-și prezinte recenziile. Apariția acestor volume în spațiul cultural gălățean a fost salutată din partea publicului prezent în Sala „Mihai Eminescu” de scriitorii Alina Beatrice Cheșcă și Aldyn, iar reprizele umoristice au fost susținute de epigramiștii Ioan Fărcășanu și Vasile Manole.

Seara s-a încheiat cu oferirea diplomelor de excelență de către Zanfir Ilie, Directorul Bibliotecii și a mult așteptatei ședințe de autografe.

La ediția din 12 octombrie, invitații serii au fost scriitoarele Livia Ciupercă, Corina Matei Gherman și Violeta Daniela Mîndru. Născută în județul Galați, la Berești, scriitoarea Livia Ciupercă își dedică întreaga sa activitate literară promovării locurilor și personalităților care

au activat pe meleagurile natale. De această dată și-a îndreptat atenția către personalitatea și viziunea poetică a lui Teodor Al. Munteanu. Apărut la editura StudIS, în 2017, studiul *„Teodor Al. Munteanu. Restitutio"* supune atenției cititorului creația poetică edită și inedită a poetului, cât și poezii publicate în periodice, iar în volumul *„Smulți de Covurlui"*, plecând de la sloganul *„Prețuiți-vă înaintașii!"*, readuce în memoria gălățenilor câteva figuri de intelectuali născuți pe meleagurile covurluiene. Corina Matei Gherman, poetă cu sensibilitate și experiență literară, cu peste 30 de volume de poezie publicate până acum, ne-a prezentat volumul de poezii *„La margine de meditație"*, iar Violeta Daniela Mîndru, aflată la debut, romanul autobiografic *„Secretele magnoliei"*, apărut la editura Phoebus, în 2017. Recenziile volumelor lansate au fost prezentate de bibliotecarii Cecilia Manolescu, Dorina Bălan, Silvia Matei și Andrei Parapiru.

Aprecieri asupra volumelor prezentate și a autorilor lansați au avut în cuvântul lor scriitorii Ioan Toderiță, Viorel Burlacu, Gheorghe Gurău și preotul Eugen Drăgoi. Repriza umoristică a fost întreținută, ca de fiecare dată, de epigramiștii Ioan Fărcășanu, Vasile Manole, Ionel Jecu și Teodor Buhăescu.

Ediția din 19 octombrie a fost dedicată scriitorilor brăileni. Cinci dintre scriitorii reprezentativi ai orașului vecin și prieten, de altfel și cunoscuți publicului gălățean din alte ediții ale salonului literar, au venit să-și prezinte noile creații artistice, în atmosfera primitoare de care au avut parte de fiecare dată în Biblioteca „V.A. Urechia" de la Galați. Scriitorul și criticul literar Dumitru Anghel face, în volumul *„Note de lector"*, o pledoarie pentru recenzia de carte și strânge în paginile sale recenziile lucrărilor unor autori consacrați, dar și ale debutanților care merită să fie încurajați. Intenția sa declarată este *„să scriu doar despre cărțile bine scrise, literatură de calitate, chiar foarte modernă, considerând că poezia, proza sau dramaturgia fără valoare este respinsă* sine die*, iar creatorii vor fi nevoiți să accepte insuccesul și să-și reconsidere maniera stilistică după legile nescrise ale bunului simț artistic"*.

Scriitorul Jenică Chiriac vine cu un nou roman de dragoste, *„Gherghina"*, dedicat *„cu dragoste soției, susținătoare necondiționată a scrierilor"* sale. Volumul de versuri *„Fabule – povețe cu multe fețe"*, semnat de Alexandru Ene, apărut la editura Lucas în 2017, cuprinde 43 de fabule care își propun să capteze atenția cititorului asupra lumii colorate a necuvântătoarelor. Jurnalista Tudorița Tarniță s-a prezentat în fața publicului gălățean cu volumul de poezii *„Câmpia din noi"*. Scriitorul Mihai Vintilă cu volumul de versuri *„Dirijorul de cuvinte"*, *„ridică ștacheta și ne invită să urmărim cum dirijează cuvintele"* după cum afirma în postfața cărții, Alexandru Halupa.

Așa cum suntem obișnuiți, autorii invitați ai serii au fost prezentați prin scurte descrieri biobibliografice de către Zanfir Ilie, directorul Bibliotecii „V.A. Urechia" și sufletul acestui eveniment, după care a fost dat startul recenziilor prezentate de cronicarii-bibliotecari Violeta Opaiț, Simona Ioan, Dorina Bălan, Aurelia Voinescu și Camelia Găvănescu. În desfășurătorul programului, autorii au fost invitați să vorbească auditoriului despre creațiile lor artistice, iar din publicul prezent în sală, și-au manifestat interesul de a întâmpina apariția acestor lucrări scriitoarea Lucia Pătrașcu și epigramiștii de serviciu Ioan Fărcășanu, Toader Buhăescu, Vasile Manole, Vasile Leonte, Vasile Mandric și Stela Șerbu-Răducan. Seara s-a încheiat cu acordarea diplomelor de excelență celor cinci autori, de către Zanfir Ilie, directorul Bibliotecii „V.A. Urechia" și obișnuita sesiune de autografe.

SALONUL LITERAR AXIS LIBRI

Vineri, 20 octombrie, Salonul Literar „Axis libri" a avut o ediție specială dedicată cunoscutului jurnalist și scriitor român Răsvan Popescu, care și-a lansat la Galați volumul de proză scurtă *„Peștele cu aripi"*. După cum a precizat autorul, *„cartea reflectă nivelul societății în ansamblul ei și este dedicată condiției artistului în raport cu oamenii"*. Această ediție specială a fost ca de obicei prezentată și moderată de Zanfir Ilie, managerul Bibliotecii „V.A. Urechia" și Theodor Parapiru, jurnalist și scriitor. Recenzia cărții a fost făcută de bibliotecara Otilia Badea iar, aprecieri asupra operei și activității literare a invitatului lansat au exprimat Cătălin Negoiță, director executiv al Direcției pentru Cultură Galați și Gabriel Chifu, jurnalist și director al postului de televiziune locală Express TV. Oferirea diplomei de excelență autorului, de către Zanfir Ilie, directorul Bibliotecii și sesiunea de autografe au încheiat o altă întâlnire plăcută și relaxantă desfășurată în cadrul Salonului Literar „Axis Libri".

Ultima ediție din luna octombrie (26 octombrie) a avut ca invitați patru autori veniți de pe meleaguri tulcene, atrași de faima și notorietatea deja cunoscută a evenimentului ce se desfășoară la Galați. A fost o seară dominată de poezia lui Mircea Marcel Petcu, Ioan Gheorghiță și Tănase Carașca, dar și de proza de calitate prezentată de profesorul Ștefan Zăvoiu.

Tănase Carașca ne-a prezentat ultimul său volum de poezie satirico-umoristică *„Haz... fără necaz"*, apărut în 2017 la Editura Pim, prin care autorul declară că *„fac o încercare, de a readuce zâmbetul pe buzele românilor, măcar pentru câteva momente, cu modestele posibilități ale cuvântului cules, prelucrat în versuri și redat cititorului în forma scrisă a poeziei satirico-umoristice, cu toată dragostea"*. Volumul de versuri *„Cursa iubirii"*, apărut tot în 2017 la editura Karograf și prezentat în această seară în cadrul Salonului Literar „Axis libri", la Galați, de poetul Mircea Marcel Petcu, a fost succint caracterizat în prefața sa: *„Volumul de față, Cursa iubirii, se află sub semnul nevoii de uitare, dar și al claustrării într-o planetă proprie, râvnită ori imaginată. Este, deopotrivă, un volum al îndurării și al eliberării prin curajul spovedaniei." (Dumitru Cerna)*.

Scriitorul și profesorul de limba și literatura română Ștefan Zăvoiu ne-a adus spre lansare romanul *„Caranfilii"*, apărut în 2016, tot la Iași și în care, după cum mărturisește autorul, *„realitatea obiectivă, realitatea cărții, imaginația și realitatea trăită se împletesc"*. Poetul Ioan Gheorghiță, deși absent în această seară de la întâlnirea cu gălățenii, ne-a trimis spre lecturare volumul de versuri *„Frumoasa mea, Transpoezia"*, apărut în 2016, la editura Pim din Iași.

În formatul deja consacrat al salonului literar, au fost prezentați cei patru autori prin scurte CV-uri biobibliografice, au urmat recenziile volumelor lansate, prezentate de cronicarii-bibliotecari Camelia Labeș, Daniela Mitrofan, Denisa Albescu și Mihaela Pavel, scurte comentarii asupra autorilor și volumelor lansate făcute de prieteni și participanți fideli la întâlnirile din fiecare joi și în final repriza umoristică susținută de epigramiștii Vasile Manole, Ioan Fărcășanu, Teodor Buhăescu și Ionel Jecu, ce destinde de fiecare dată atmosfera salonului literar. Seara s-a încheiat cu acordarea diplomelor de excelență celor patru autori, de către Zanfir Ilie, directorul Bibliotecii „V.A. Urechia" și obișnuita sesiune de autografe.

Organizatorii Salonului Literar „Axis Libri" mulțumesc tuturor iubitorilor de cultură și frumos, tuturor celor care sunt prezenți în fiecare joi la întâlnirile noastre și îi asigură că vor găsi întotdeauna în Bibliotecă ambianța plăcută și relaxantă în care să petreacă câteva ore și să-și încarce „bateriile" atât cultural, cât și spiritual.

Regneală, Mircea (coord.). *Tratat de biblioteconomie.* Vol. 3

București: Asociația Bibliotecarilor din România, 2017

Violeta Moraru
șef serviciu, Dezvoltarea, evidența și prelucrarea colecțiilor, Biblioteca „V.A. Urechia”

Domeniul bibliotecomic românesc s-a îmbogățit substanțial în perioada 2013-2017 prin apariția *Tratatului de biblioteconomie*, lucrare amplă, publicată sub egida Asociației Bibliotecarilor din România și coordonată de prof. dr. Mircea Regneală, utilă deopotrivă atât celor care-și desfășoară deja activitatea în acest domeniu și doresc să-și aprofundeze cunoștințele, cât și tinerilor care păşesc acum sau se inițiază în această sferă de activitate.

Conceput într-o perioadă în care știința biblioteconomiei capătă noi valențe atât la nivel național, cât și pe plan internațional, fiind determinat de nevoile din ce în ce mai complexe ale utilizatorilor de informații și de apariția noilor medii de stocare a acestora, *Tratatul de biblioteconomie* se constituie într-un veritabil instrument de referință, un manual fundamendal necesar membrilor comunității biblioteconomice, oferind informații pertinente furnizate de specialiști români cu experiență reală în domeniu.

Primul și cele două părți ale celui de-al doilea volum au avut un impact deosebit în comunitatea bibliotecarilor din România, ținând cont de faptul că o lucrare de o asemenea amploare nu a fost editată niciodată pe teritoriul țării noastre până în anul 2013, anul apariției celui dintâi volum.

Cel de-al treilea volum a fost publicat anul acesta, sub coordonarea prof. univ. dr. Mircea Regneală în colaborare cu prof. univ. Ionel Enache și abordează, pe parcursul a 582 de pagini, *direcții moderne în biblioteconomia contemporană*, cuprinzând „teme privind politicile culturale și informaționale, management și marketing de bibliotecă, biblioteca digitală privită sub toate aspectele sale, inclusiv biblioteca 2.0, cultura informației în sprijinul educării utilizatorilor, tehnici de investigare a activităților de bibliotecă – bibliometrie, scientometrie etc.”

Primul capitol ne introduce în politici și proiecte de informare și documentare și este semnat de Iuliana Botezan, profesor universitar la Universitatea Complutense din Madrid și de dr. Ivona Olariu din cadrul BCU „Mihai Eminescu”, Iași.

În cel de-al doilea capitol, prof. univ. Ionel Enache de la Universitatea din București ne prezintă informații vaste cu privire la managementul bibliotecilor, incluzând date despre școlile de management, planificarea strategică, organizarea serviciilor de bibliotecă, antrenarea și evaluarea personalului, sistemul informațional, cel decizional și cel metodologic.

Tot sub semnătura prof. univ. Ionel Enache apare și cel de-al treilea capitol, dedicat marketingului în structurile infodocumentare, precum și capitolul al patrulea – care cuprinde referințe cu privire la ergonomia în aceleași tipuri de organizații.

În capitolul al cincilea, intitulat *Biblioteca digitală*, prof. univ. Elena Tîrziman, de la Universitatea din București, sintetizează referințe valoroase despre documentele electronice, colecțiile digitale, prezervarea, conservarea și arhivarea patrimoniului digital, digitizarea în bibliotecile din România.

Biblioteca 2.0 este prezentată în cel de-al șaselea capitol, de către Voichița Dragomir, doctorand, Școala Națională de Studii Politice și Administrative, București, iar tehnicile de investigare a activităților de bibliotecă – bibliometria și scientometria – se regăsesc în capitolul al șaptelea, sub semnătura Ivonei Olariu de la BCU „Mihai Eminescu” Iași.

Nu lipsesc nici detalii cu privire la cultura informației, abordate de prof. univ. dr. Angela Repanovici în capitolul al optulea, dar nici tipuri de biblioteci în societatea cunoașterii – biblioteci de cercetare, biblioteci universitare, biblioteci școlare – semnalate de dr. Tiberius Ignat de la Scientific Knowledge Services (Germania), drd. Tamina Soare, din cadrul Centennial College, Toronto, Valentina Lupu de la Casa Corpului Didactic Vaslui și Daniela Argatu de la Casa Corpului Didactic Suceava.

Volumul se încheie cu prezentarea evoluției contemporane a bibliotecii publice, aduse la cunoștință de către dr. Corina Apostoleanu, director al Bibliotecii Județene „Ioan N. Roman” din Constanța.

Bibliografia de referință și notele de la finalul capitolelor aduc o valoare suplimentară informațiilor oferite, demonstrând o amplă documentare a autorilor, adevărați specialiști ai domeniului, cu privire la subiectele abordate.

Întreg conținutul *Tratatului de biblioteconomie,* coordonat de prof. dr. Mircea Regneală, confirmă faptul că acesta reprezintă o lucrare de referință în domeniu, un manual de bază deosebit de util pentru întreaga colectivitate de bibliotecari din România.

Îi felicităm pe autorii care au contribuit cu materiale profesionale, dar în mod deosebit pe prof. dr. Mircea Regneală, coordonatorul general al lucrării, care și-a asumat dificila misiune și responsabilitate de a le colecta, structura și a le asigura uniformitatea.

Tatu, Tudose. *Antihistorii de Galați*

Galați: Sinteze, 2016

Andrei Parapiru
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Pe linia monografică a recuperării valorilor istorice gălățene intră și scrierile lui Tudose Tatu, deja recunoscut astfel. Publicul nostru a mai avut ocazia să întâlnească și alte titluri decât cel de azi, **Antihistorii de Galați**, ale aceluiași autor, precum: *Cărți vechi, reisi, negustători și diplomați - Dunărea de Jos 1745 - 1856, Împrăștiatele povești ale portului de aur, Istoria trudită a fabricilor uitate, Tradiția, promotoare a pescuitului gălățean* ș.a. Istoricul documentarist și istoriograful se întâlnesc în cel mai fericit mod cu putință la această personalitate gălățeană ce-și iubește profund meleagurile inimii, inclusiv prin fapte obiective de cercetător, bine atestate arhivistic.

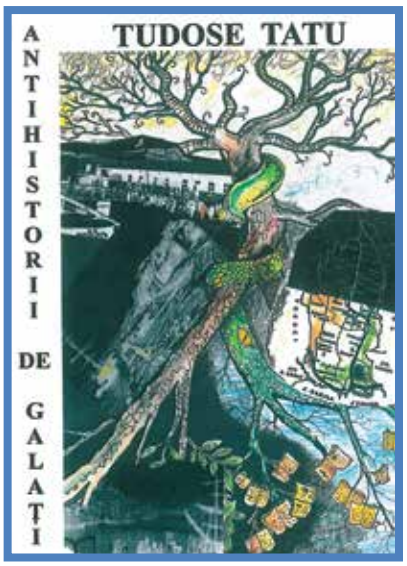

Modalitatea de comunicare a cărții **Antihistorii de Galați** este monologul descriptiv colocvial, împestrițat cu termeni arhaici sau regionalisme bine clarificate în context. Tudose Tatu își colorează viu documentația de referință. De exemplu, legat de fluviul României, citează spectaculos: *Tracii l-au numit astfel, pentru că la Nord, munții și vântul nordic fac aerul noros din cauza umezelei apei, și prin urmare Dunărea devine causa deselor ploi, căci, în limba strămoșească a Tracilor, Dunăre vra să zică Ducătoriu de Nouri - în grecește* ***nefeliforos***.

Volumul se ocupă de mai multe direcții dezvoltative ale cercetării regionale asupra Galaților. Onomastica arhivelor, geografia istorico-politică a zonei, diplomația, navigația și istoria veche romanțată prin chiar înscrisurile ce-o deschid se împletesc la fiecare pas. Locul Galațiului în istoria voevodatului apoi a principatului Moldovei se lămurește și prin descrieri ale economiei, finanțelor și comerțului vremurilor cândva pline de viața prezentului lor. De asemenea, apar distinct diverse rapoarte de registru și variate fapte de coloratură etnografică. De pildă, nu întotdeauna raporturile politice cu Imperiul Otoman au fost de ostilitate, ci de multe ori conviețuirea a dus la așezări de viață cooperantă, în ciuda tributurilor mereu plătite Înaltei Porți.

Volumul consideră într-un tablou mai amplu dispunerea strategică, în linie cu Galațiul și a altor localități, unele din ele cu garnizoane turcești. Brăila și Isaccea sunt cele mai importante cazuri. Pitorescul e accentuat prin detalii inedite, bine lămurite pentru cadrele epocii fanariote, spre exemplu: *Se enumerau construcțiile edilitare, elemente comune oricărei așezări musulmane. În ordinea importanței: geamia, azilul, baia, hanul, bazarul desigur acoperit și piața larg deschisă, iarmarocul.*

Rusia, prin portul Odesei și interesele privitoare la gurile Dunării e percepută ca o concurență și o primejdie continuă. Prosperitatea regiunii noastre, însă, nu a putut fi întreruptă decât prin cataclismele istoriei, ca năvălirile sângeroase ale tătarilor, invaziile otomane sau expedițiile militariste ale țarilor. Aceste ostilități nu au putut împiedica, totuși, dezvoltarea Galațiului drept centru comercial de referință națională și internațională. Cartea consemnărilor lui Tudose Tatu, **Antihistorii de Galați**, este prin asta o documentaristică viu-grăitoare a unor fapte cu impact restaurator pentru oraș și regiunea proximă lui. Istoricul arhivelor și istoriograful din personalitatea scriitorului exprimă, în principal, un tonus al trăirilor bine motivate pentru România, pe linia dispunerii Galațiului ca realizare a cooperării oamenilor săi cu păsare de inimă.

Ozon, Corina. *Tentaţii*
București: Editura Herg Benet, 2016

A.G. Secară
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Am fost tentat să dau un titlu pe care l-am mai folosit, dar în alt fel și… sens. La o carte de proze scurte a lui Augustin Cupșa, de care ne este dor în stilul… cititorilor neperfor(m)a(n)ți! Am vrut să scriu: „O carte ca un zâmbet al lui… Gabriel Garcia Marquez”, plecând de la un citat care apare plasat pe biroul uneia dintre colegele eroinei principale: „Nu înceta niciodată să zâmbești, nici chiar atunci când ești trist, pentru că nu se știe cine se poate îndrăgosti de zâmbetul tău” (p.93).

Scrierea Corinei Ozon, cel puțin aici, în „Tentaţii”, altceva nu am mai citit, este un astfel de zâmbet. Poate un pic trist aici, câteodată, cam așa cum era de multe ori privirea actriței americane care este și ea, sui generis, al doilea personaj principal pe lângă Marlena, (Marilena îi va zice toată viaţa un îndrăgostit), botezată astfel de către părinți deoarece mama ei o adorase pe iubita lui Kennedy. Mai este și un poster al actriţei, ridicat și el la rang de personaj, dar și o rochiță amintind de aceea celebră, surprinsă într-o fotografie la fel de celebră…

Așadar, avem o asistent manager la o firmă de construcţii (nu este aceeași din „Interior zero”, de Lavinia Braniște, sic!), un soţ al acesteia, una bucată, care va să zică, cei doi copii ai acestora, un băiat și o fată, băiatul își va serba majoratul undeva, prin prima jumătate a cărţii, multe aventuri potenţiale, amoroase, evident, marcă înregistrată, așadar, mai mulți bărbați, printre care directorul firmei, un coleg al băiatului, un furnizor, un vecin, un sîrb dramaturg, un fost coleg de liceu al Marlenei care apare spre final, el îi zice mereu Marilena (directorul o strigă de multe ori „Marlenooo!”), avem colegele ei, avem părinții ei, avem oameni de pe stradă, din metrou și… o gară, una dintre romanticele gări ale românilor, aceea de la Băile Herculane! Evident, cu voia dumneavoastră, și ea personaj al unei întâlniri romantice care, deh, cum ies afară fanteziile, este acum, în viziunea cronicarului de carte, o întâlnire în trei: Marlena, Luka, sîrbul cunoscut pe o rețea de socializare având nickname-ul Woody Allen…

Este în carte ceva din atmosfera din „Trandafirul roșu din Cairo”, filmul americanului, la urma urmelor, cu americanul co-scenarist ar ieși un film denumit poate „Tivul rochiței lui Marilyn” sau, dacă ar fi cineva care lua mai în tragic anumite crize existenţiale ar putea ieși un film care ar putea fi situat între jurnalele lui Bridget Jones și… „American beauty”, ultimul chiar având sfârșitul pe care îl are, având și destul umor apropiat, zic eu, de cel al Corinei Ozon… Chiar dacă este și un accent feminist, poate în plus… față de film. Și, oricum, personajul soției din filmul lui Sam Mendes este, raportat, la Marlena, un personaj negativ!

Evident, este o criză a rutinei maritale, surprinsă picătură cu picătură, soțul, Silviu, este mai degrabă un tip banal care preferă să fie, formal, mai bine plasat pe scară social-carieristică decât soţia, mai ducându-se și la un salon de… reflexoterapie unde, activitatea, mascată, evident, era cu totul alta… Accentul cade însă pe… tentaţiile, amintirile (aici medicinistului, nu contează că nu știți cine este) i se acordă un rol aparte) și fanteziile Marlenei, care relatează la persoana I: „Dacă ar fi să dau timpul înapoi, aș schimba cam tot.” (p. 9) Desigur, „Sigur, dacă cineva mă întreabă ce aș schimba, răspund că aproape nimic, că sunt mulţumită, fericită cu viaţa mea aproape per-fec-tă. Cum să spun că ceva nu merge bine? Că sunt plictisită de modul în care trăiesc, de rutina în care mă cufund, că mă enervează soțul care sforăie și nu dansează? Că mi-e ciudă când văd cum alţii pleacă în vacanţe în Maldive sau la Barcelona, iar noi nu trecem mai departe de Bulgaria?”

Probabil peste secole, când se vor elabora variantele finale ale metafizicii căsătoriilor, un fragment precum acesta va fi de căpătâi, că doar

și soții și soțiile se (mai) îndrăgostesc, cu sau fără voie (sau mai au măcar curajul de a mai avea măcar fantezii): „Fiecare întâlnire are unicitatea ei. Dacă greșim des cu ceva și nu ne dăm seama este că dorim monopol și cerem exclusivitate. Nimeni nu e stăpân pe sufletul și sentimentele cuiva." (p. 180)

Acestea le spune sîrbul, în gara de la Băile Herculane, tot acolo dezvoltându-se și teoria particulelor (și în dragoste)…

Corina Ozon nu cade în păcatul teoretizării (cum cade recenzorul), scrierea are un anume ritm, aproape de roman-foileton sau, nu-i așa, de roman on-line (să nu uităm că debutul Corinei, „Zilele amanților", este un roman.. de blog, început acolo), este (și nu este numai) pentru relaxare, este și o pledoarie pentru Frumos (nu numai pentru frumusețea efemerului!)…

Există câte un strop de frumusețe (acel grain de beauté atât de… Marilyn Monroe!) mai în fiecare capitol, câte o lacrimă (și de umor), precum aceea care cade, de pildă, la pagina 196, pe un șnițel… Între râs și plâns Corina Ozon păstrează echilibrul, schițează alte și alte povești, „plecând de la realitate", după cum a subliniat la o recentă lansare de la Galați, precum este cazul unui actor german persecutat la Timișoara de vechiul regim, viețile amoroase ale colegelor, una fiind deosebit de palpitantă, în toate sensurile, sunt menționate și vreo două-trei sinucideri, ori măcar tentative…

Una dintre cele mai frumoase secvențe este legată de un astfel de moment, când, în plină noapte, Marlena vine la spital la căpătâiul lui Dolores, parcă (nume predestinat și… de către scriitor) și îi va umezi buzele bolnavei, care urma să aibă și un copil, cu marginea rochiței-personaj!

Bref, nu este o carte despre care poți spune că te face fericit la modul absolut, dar place, impresia de ansamblu este că viața poate fi și în altă parte (m-am gândit un pic și la Kundera citind, poate dacă s-ar fi extins cartea cu episoade mai consistente cu actorul german, am fi putut compara), că iubirile caraghioase pot exista dincolo de efemer ori eternitate, îl putem asculta pe Phil Collins cu „Groovy kind of love", o deviză precum „Să nu revii niciodată într-un loc în care ai fost fericit" poate să nu fie respectată, te poți întoarce oricând la Corina Ozon, doar este vorba de fizică cuantică: „Două particule care s-au întâlnit și apoi s-au despărțit vor fi legate indiferent de distanță"… (p. 175)

Din acest punct de vedere, este aici și o declarație inedită de dragoste între scriitor și cititor, deși pot exista… probleme: „particulele care rămân împreună chiar și despărțite. Îndrăgostiții pot fi, să zicem, electronul și pozitronul, iar întâlnirea lor are ca efect anihilarea, adică eșecul, și este însoțită de emisie de fotoni, adică de lumina amintirii. Ca în viziunea lui Eminescu din „La steaua". Dacă întâlnirea este viabilă, va absorbi fotoni, adică va folosi lumina iubirii pentru dăinuirea cuplului.

— Și pentru dăinuirea amintirii, am completat eu.

— Exact, a spus el.

Mi se părea că, în acel moment, noi eram electronul și pozitronul. Un dramaturg ce vorbea în termeni de fizică cuantică și o femeie inginer ce folosea metafore. Oameni care se atrag se completează, de fapt, am gândit imediat.

— M-am documentat, pentru că vreau să scriu o piesă acum și voi introduce și teoria aceasta a sincronicității pentru a explica iubirea, a adăugat Luka zâmbind.

Iar eu mi-am amintit că Arthur Miller a scris scenarii de film pentru Marilyn Monroe. Nici eu nu ajunsesem Marilyn, nici el, Miller. Dar am avut ocazia să ne întâlnim pe un peron din cea mai romantică gară. În fond, se poate chema că l-am inspirat. În momentul acela, chiar m-am simțit unică." (p. 179)

La urma urmelor, „Tentații" este o carte despre unicitate. Chiar și despre aceea a tentațiilor… Ori a obsesiilor! Cum era și aceea pentru „Steaua fără nume", o altă lucrare literară la care ne putem gândi, plecând de la o gară mică, gară pentru doi ș.a.m.d.

Hotărârea din final, când eroina hotărăște să se despartă de rochia „lui Marilyn", este ca o ocheadă către picioarele actriței (ca să nu spun mai mult): am înțeles că nu am fost atent tocmai la o altă mare dragoste: aceea dintre om și haină! Ca să nu mai spunem despre aceea dintre postere și oameni! Cine citește (până la urmă), știe!

Todoran, Petru. *Sidex. O viaţă de om*
Vol. 1. Galaţi: Axis Libri, 2017

Monica Filote
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Realist, într-un domeniu profesional foarte bine definit, scriitorul Petru Todoran înnoieşte romanul modern prin cartea sa, *Sidex. O viaţă de om*. Fascinaţia spre detaliul semnificativ, dialogul spectaculos şi incredibila varietate a domeniilor de cunoaştere bine lămurite publicului larg sunt caracteristicile acestui scriitor de referinţă pentru literatura română a anilor noştri.

Declarat din plecare drept prima parte a unei dezvoltări epice mai largi sub titlul *Sidex. O viaţă de om*, în acest prim volum *Mărirea*, ni se aduce la cunoştinţă devenirea relaţional-profesională a lui Paul Traniţă, eroul principal, muncitor la Sidex Galaţi.

Experienţa din acest domeniu l-a inspirat decisiv pe autor pentru a recurge la obişnuita delimitare faţă de amănuntele prea implicative: „Faptele descrise în această carte sunt pure fantezii, chiar dacă unii vor zice că se regăsesc în acele întâmplări.” Dar Paul Traniţă este cât se poate de viu în memoria multora care cunosc realităţile Combinatului, măcar ca personaj bine conturat. Este genul omului zdravăn adaptat la viaţă, solid înfipt în memoria colectivă, fără iluzii şi descurcăreţ suficient încât să nu fie confundat cu vreo victimă a sorţii la serviciu: „Uite dom’le, abia am ajuns la muncă şi dăm de hoţii cu ramificaţii. Să-i atrag atenţia nevesti-mii ca nu cumva să-şi comande sandale cu tălpi de plută şi să fie atentă, că probabil curând vor fi cercetaţi de Miliţie”.

Umorul antrenant în decursul naraţiunii, concentrat pe dialog, este optimismul coagulant al întregului roman, parte din fiinţa lui Paul pentru a suporta greutăţile întâlnite, însă acestea se rezolvă prin intuitive orientări şi intrări în rol, prin dejucarea unor intenţii ostile ascunse şi de multe ori prin trecerea salutară de la un post de lucru la altul. Deşi şmecheria se află la putere printre mulţi din Combinat, eroul nostru, cu atuul unei foarte bune înţelegeri a naturii umane, întoarce în favoarea sa pericolele, inclusiv pe cele cu iz oficial.

Nu atât promovarea lui Paul Tarniţă iese în evidenţă de pe urma spumoaselor situaţii şi discuţii ce-l implică, ci tocmai calitatea sa umană întregită cu fiecare nouă persoană pe care o cunoaşte. Ca atare scriitorul Petru Todoran nu face decât să transmită prin el ceea ce ce-i spune directorul general adjunct Velicu: „— Uite că ne întâlnim iar, stagiarule! Se pare că umblăm pe nişte cărări care se intersectează din când în când. Mergi tot aşa, dar fii cu băgare de seamă! Viaţa pe val este, deseori, mai grea decât crezi!”

În acest volum îşi croieşte drum liber un realism necruţător, dar prietenos pentru oricine veghează activ la propriul său destin, condiţia fiind să nu rămână singur.

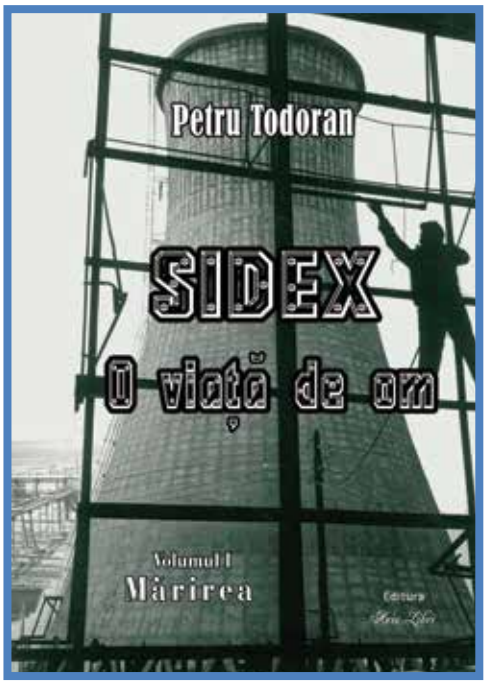

Tofan, Flavia. *Frânturi*

Cluj-Napoca: Casa Cărţii de Ştiinţă, 2017

Gabriela Istrate
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Cartea „Frânturi” este volumul de debut al Flaviei Tofan și a apărut în acest an la editura Casa Cărții de Știință. Structurată în 4 capitole: „O privire în trecut”, „Cuvinte din suflet”, „Doar povești” și „Dragă știi tu cine...”, volumul tratează toate planurile existenței unui adolescent: marile realizări, marile elanuri, integrarea socială, anxietatea, nesiguranța, tendința de a contesta totul și presiunea alegerii unei cariere și a unui stil de viață, dacă se poate cât mai nonconformist.

Pe parcursul celor 129 de pagini descoperim în persoana autoarei o adolescentă sensibilă, ieșită din tiparele specifice vârstei, inspirată de personaje din literatură și pasionată de muzica bună. Așa cum spunea și Nicoleta Crângan în prefața cărții, Flavia propune cititorilor două experimente: unul al scriiturii la limita jurnalului și altul de tip epistolar.

În cel de-al doilea capitol, „Cuvinte de suflet” o întâlnim în fila de jurnal *Doar miercuri?* pe mama autoarei, cea care știe să o trezească frumos din visare și să o determine, prin bună dispoziție și joacă să-și înceapă cu energie și entuziasm fiecare zi. „Haide, gărgăriță. Trezește-te! Se apropie de pat. Mă gâdilă. Cu chiu, cu vai, mă ridic din pat doar pentru a o lua în brațe. Am picat în capcană. Acum trebuie să mă pregătesc de ore. Dar merită orice doar pentru a exista acest ritual. Așa începe o zi normală, asta mă face fericită, asta îmi dă energie”.

Cu scrisul curat, cu sufletul deschis și sincer, autoarea Flavia Tofan ne invită așa cum spune și titlul cărții, să cunoaștem „frânturi” din întregul ei univers de copil bine crescut, iubit și chiar adorat, de adolescent care își construiește deja propria identitate din lucruri și întâmplări frumoase, căutând fericirea și conștientizând că aceasta vine din propriile ei fapte.

Îi doresc mult succes în continuare, așteptând-o să ne încânte cât mai curând cu o nouă carte!

Matei, Vergil. *Acasă, la Fănuș*
Brăila: Edmunt, 2014

Daniela Mitrofan
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

„Acasă, la Fănuș” este cartea semnată de scriitorul Vergil Matei și volum de debut al jurnalistului profund legat de trecutul unor vremi care trezesc bucuria nostalgică a fericirii. Volumul conține proză scurtă ce prezintă însemnări și amintiri, momente fericite care i-au bucurat inima și de care își aduce aminte cu plăcere. Trecutul nu-l întristează, ci, mai degrabă, îl înalță, îl copleșește și îl face să vibreze.

Cuprinsul celor 43 de texte strânge în mreaja sa mirajul dorului de casă, de timpul magic al trecutului mereu prezent în inima și mintea autorului. Fără prea multă greutate se deapănă încet scurte amintiri despre oameni și locuri care l-au marcat iremediabil și i-au alinat setea de viață și dorul de infinit.

Din largul trecutului, autorul redeșteaptă momente unice, episoade dulci ale copilăriei și tinereții, clipe care îi învăluie sufletul în mireasma dorului de casă. Toate amintirile trec prin fața cititorului ca și printr-un vis ce îndeamnă necontenit la hoinăreală și rătăcire năvalnică prin locuri fermecate, pe aripi de poveste. *Ne întorceam când soarele scăpăta aprins spre Crângul mieilor, semn că a doua zi se întorcea și mai buricat, obosiți, supți de-atâta apă, cu un ciorap de țipari prinși în stufărișul dinspre gura-bălții, la văzul căruia mama se mai îmbuna, încingea o tigaie de ulei pe plită, ne făcea salată de roșii într-un castron – parcă-l văd – pătrat!, mai mă coboram și eu în beci după o oală cu lapte bătut, timp în care Tudorel, fratele mai mic, se întorcea de la brutărie cu o pâine rotundă, aburindă și dă-i bătaie! Cum să nu te cuprindă bucuria și cum să nu jinduiesc eu acum, pe căldura asta de foc, la o scăldătură în Malu Negru?*

Citind cartea observi cu ușurință că autorul comunică intens și în același timp se comunică celorlalți. Episoade cotidiene se succed în fața ochilor noștri, parcă mai curioși și mai nerăbdători a pătrunde în tainicul univers al vieții trăite intens prin prisma unuia dintre cei care culeg esența din aromele tari. Autorul surprinde momente unice, frânturi de amintiri cu iz de veșnicie și expune cu măiestrie tezaur viu spre nemurire.

Cititorul devine astfel martor al evenimentelor, care nu trebuie lăsate uitării, mijlocitor între

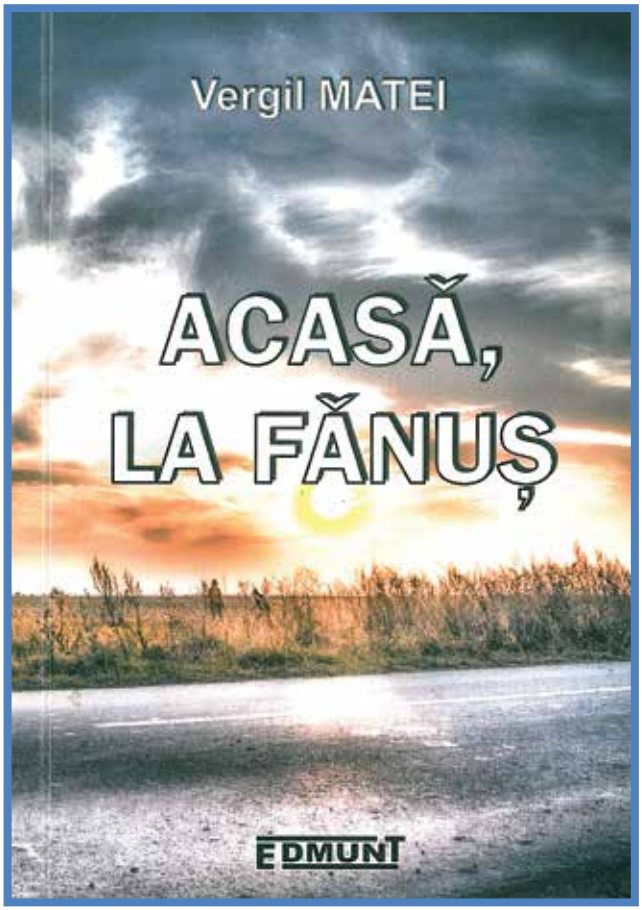

istorie și veșnicie și mărturie vie în calea anilor ce vin: *stau față în față cu un perete. Unul singur – cândva, zid de biserică. Și câte gânduri nu găsești încrustate în zidul casei-caselor dintr-un sat. Rămân iarăși cu sufletul gol, căci, cu un singur zid ce stă să cadă, cu o parte din gândurile sfinților mutilați se mai poate înălța o biserică?*

Timpul evocării se dilată maiestos într-o delicată suprapunere de planuri în care se intersectează clipa cu eternitatea. Elementul autobiografic se cufundă în eterna familie mare a întregii umanități. Intertextualitatea, cursul sinuos al narațiunii; autobiografia și autoreflexia, fantezia creatoare; limbajul comun și familiar conturează textul ca un imens colaj al amintirilor. Nota monografică întărită și de veridicitatea datelor fac din ochiul vigilent al reporterului, Vergil Matei, un detectiv de investigație de mare talie. Textul, uluitor de captivant, transcende realitatea concretă, desființând limita dintre convenție și reconstrucție a vârstelor interioare a unui neam înscris pe axa timpului, punct ce pleacă din cotidian și se risipește în orizontul nelimitat al mitologicului.

Fiecare loc spune o poveste și trimite gândul cititorului să cerceteze adâncurile substratului arhaic pentru o mai bună înțelegere a prezentului. Rememorarea timpurilor trecute îl determină pe autor să pătrundă cu înțelepciune în matca unei lumi pierdute cu scop de a reconstitui povestea: *într-o noapte de august, la vremea când poama dădea în pârg, Victor se chinuia să adoarmă, cu gândul tot la roaibă. Ațipi. Se făcea că alerga, nebunește, călare pe roaibă în drumul către stână. Din lună curgeau boabe de mărgăritar care se spărgeau în urma lor, amestecându-se cu praful lăsat de copitele ascultătoare ale calului. Greierii trăgeau din greu din viorile lor, iar păsările de noapte fâlfâiau de colo-colo. O apucă de căpăstru, o smuci, dar roaiba, ca o nălucă, se repezea tot spre-nainte înghițind islazul. Se opri, ca prin farmec, la lecuitoare. Liniștea din jur era înspăimântătoare. Victor încercă să dea bice roaibei, dar aceasta rămase stană, aidoma crucii de piatră. Coborî, o apucă de căpăstru, și, nu se știe cum, rămase cu el în mână. Roaiba dădea din cap, vrând a-i spune ceva. Într-un târziu, se dumiri, luă căpăstrul, dădu ocol lecuitoarei de trei ori și-l așeză jos, la baza crucii, pe o pală de iarbă înrourată. Roaiba necheză, se lăsă încălecată și-și văzu de drumul știut.*

Victor sări ca ars, visul îi furase somnul, se dădu jos din pat și ieși afară pe bătătură...

Crezul său estetic pare să nu renunțe la o asemenea experiență de viață, bogată în evenimente cu impact sugestiv asupra vremurilor de altădată, în amintirea cărora, copilăria și tinerețea devin din ce în ce mai vii în inima și mintea autorului. Scriitorul stăpânește desăvârșit tehnica evocării, cu un discret simț al detaliului, fără a obosi ochiul și imaginația cititorului. Mărturii, impresii și experiențe de viață ordonate coerent, ca gest de recuperare a esenței, ne poartă spre un tărâm de poveste devenit mit al originii umane: *povestea asta adevărată am auzit-o de la Victor Simion, într-u-nceput de aprilie, de Bunavestire. La Olăneasca lumea era în sărbătoare. Se sfințea lăcașul bisericii satului...*

Întâmplări cu tâlc sunt evocate cu nostalgie și încorsetare lirică, caracterizând astfel punctul de maximă afirmare a ființei umane învecinată cu mitul și poezia.

Cartea „Acasă, la Fănuș” invită pe iubitorii de lectură la un periplu de refacere a drumului ființial, de recunoaștere a propriei identități menite a lăsa și altora frânturi de veșnicie și clipe de poveste.

Parapiru, Teodor. *Testis: Sezonul I*

Călărași: Senior, 2016

Cătălina Șoltuz
responsabil, Filiala nr. 2 „Paul Păltănea”

Apreciat ca prozator, gazetar, dramaturg, poet, moderator sau profesor de limba și literatura română, domnul Teodor Parapiru este o valoare a culturii gălățene și literaturii române, cu o impresionantă operă literară.

De la romanele polițiste și performanta proză fantastică până la prestigiosul *„Dicționar de expresii celebre”*, editat succesiv în mai multe ediții mereu îmbunătățite, scriitorul Teodor Parapiru ne prezintă astăzi o carte interesantă, o carte-eveniment intitulată *Testis: Sezonul I*, apărută la Editura Senior, Călărași în anul 2016.

Și-a definit cartea ca fiind una de *„poeme, romane, scenarii, parabaze, istorii parenetice, entelehii”*, ținând să specifice „Sezonul I” și avertizându-ne astfel că va fi și un sezon II (cel puțin). Pe parcursul celor 80 de pagini, întâlnim 29 de texte literare scurte și ultrascurte, descoperim o paletă largă și interesantă de genuri literare sau moduri de scriere specifice autorului, care se întrepătrund pentru a permite cititorilor să înțeleagă subtilitatea acestora.

Chiar titlul cărții, *Testis* = martor (traducere din limba latină) subliniază ideea de a putea fi martor, prin lecturare, la întâmplările și trăirile personajelor purtate de la o pagină la alta, fiecare dintre ele special alese, cu mare putere de reprezentare și simbol. Scriitorul Teodor Parapiru dovedește o admirabilă capacitate de a prezenta acțiunea la limitele și la granițele cele mai subtile ale genurilor, așa încît să ne putem întreba dacă un text sau altul este eseu, proză, poezie, miniteatru sau ceva ce nu poate fi definit, dar care poate convinge.

Sigur, de departe, firul care leagă cartea și care-i conferă sens și valoare de interpretare este cel epic, dacă ne gândim și la faptul că avem de-a face cu câteva personaje importante, cum ar fi: doamna Globală Julieta, misteriosul domn Solo, poștașul Corbu, blajinul vecin Marțian, doamna Elvira și alții.

Doamna Globală Julieta, o respectabilă doamnă în vârstă, este personajul central, în jurul căreia gravitează celelalte personaje, precum poștașul Corbu, un mesager neobosit, Marțian, vecinul blajin, doamna Elvira, fostă contabilă, doamna Mina, fostă artistă, domnul Solo, autorul unui registru misterios, intitulat *„Codex Testis”* în care consemnează totul și devenind astfel mare cronicar. Citez: *„Deseori, domnul Solo poartă sub braț un fel de registru, marcat evident de trecerea timpului, pe care scrie caligrafic „Codex Testis”. Rugat insistent, câteodată, citește câte un capitolaș, deschizând volumul la întâmplare sau la cererea ascultătorilor...”*

Mai apar și alte personaje, dar numai pentru a servi la consemnarea unor fapte pline de semnificație, încât să fie menționate în celebrul registru al domnului Solo. Cu aceste personaje, cu genul epic prezent în majoritatea textelor ultrascurte, cu desele dialoguri ce se înfiripă între personaje, cartea *Testis* poate fi considerată roman, teatru, dar și eseistică, creație satirică sau lirică.

Însă, indiferent de genul literar, *Testis* surprinde prin inedit, pitoresc și puterea de fabulare a acestor „istorii parenetice”. Pe coperta IV întâlnim un scurt text *Leac de singurătate,* în care vocea unui domn din umbră, ne prezintă un scurt dialog în viitor, între personajele cărții.

O carte care v-o recomand, plăcută și plină de suspans, care îl recomandă pe scriitorul și omul Teodor Parapiru, altfel...

Matei, Dumitru. *Uliţa morii, 273*
Brăila: Lucas, 2016

Titela Trif
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Apariţia volumului de proză **„Uliţa morii, 273”** a scriitorului Dumitru Matei, publicat la Editura Lucas, Brăila, 2016, vine să ne întregească convingerea că locurile natale nu se uită niciodată. „Uliţa morii, 273” este prima carte pe care autorul o scrie, o carte tip jurnal, în care ne sunt prezentate amintiri dragi din viaţa domniei sale.

Născut pe vremea foametei de după război, mai exact în vara anului 1947, în satul Mărtineşti, lângă Focşani, autorul precizează că pe el foamea nu îl lasă să doarmă. Să fie oare foamea de scris? Eu aşa tind să cred. Scrisul se pare că este o trăsătură de familie, moştenind acest har al scrierii şi fraţii,Vergil Matei şi Nicolae Matei.

În „Uliţa morii, 273”, autorul a deschis sertarul amintirilor şi a hotărât să îl lase deschis pentru toţi cititorii acestei cărţi.

„Amintirile sunt crâmpeie de viaţă, secvenţe întipărite în memoria afectivă, statice ca nişte fotografii sau, de cele mai multe ori, ca nişte videoclipuri cu imagine şi sunet, cu personaje, depozitate acolo ca într-un sertăraş. Cu cât îl deschidem mai des, cu atât se păstrează mai bine...”

Scrisă cu sensibilitatea celui care a trăit ceea ce povesteşte, cartea ne poartă prin amintirile vieţii la ţară, unde copilăria se simte şi se trăieşte, unde simplitatea oamenilor gospodari care roboteau din zi până-n noapte dar şi a locurilor minunate, te fac să te simţi parte din poveste. Cu toţii avem uneori sentimentul de întoarcere în trecut şi în acelaşi timp toţi suntem robi ai destinului. Chiar dacă viaţa şi destinul l-au îndepărtat de locurile natale, autorul revine de fiecare dată mânat de dorul de casă, de părinţi şi locurile dragi, de care nu se poate vindeca niciodată. O mulţime de amintiri, de simţăminte şi trăiri sunt redate de autor din dragoste pentru locurile unde s-a născut şi a copilărit, mereu cu gândul la... ACASĂ.

Fiind cel mai mare dintre cei patru fraţi, Dumitru Matei creşte cu responsabilităţi, dar şi cu mândria şi onoarea de a fi cel dintâi. Crescut cu drag şi dragoste, atât de părinţi cât şi de bunici, are parte de o copilărie greu de uitat. Regulile mamei, dar şi vorbele ei bune, sfaturile tatălui, înţelepciunea şi răsfăţul bunicilor, munca din greu şi satisfacţiile de după, toate l-au format ca om şi l-au făcut să devină scriitorul de azi.

Deşi oameni simpli, părinţii îl îndrumă spre învăţătură, viaţa la liceu fiind una din cele mai frumoase perioade pe care a trăit-o. Farmecul boacănelor făcute împreună cu colegii, amintirea profesorilor, emoţiile primelor examene l-au pregătit pentru testul de maturitate: armata. Însă, abia apoi începe viaţa, odată cu facultatea şi cunoştinţa cu viitoarea sa soţie, Coca.

Cu emoţie, cartea ne trece prin toate etapele vieţii omului de rând. De la copilăria lipsită de griji, până la momentul deschiderii sertarului cu amintiri, autorul a acumulat experienţe importante pentru el, pentru dezvoltarea lui ca om.

Aşa cum îi stă bine unui copil crescut la ţară, înconjurat de rude şi prieteni, Dumitru Matei a crescut fericit. Şi fericirea se împarte. Autorul a ales să o împartă cu noi, povestindu-ne despre viaţa lui tihnită, în căsuţa de pe Uliţa morii, 273.

Felicitări scriitorului Dumitru Matei pentru această carte, şi să nu închideţi sertarul cu amintiri deoarece vă aşteptăm şi cu alte ocazii să ne împărtăşiţi din amintirile d-voastră în care, cu siguranţă, se vor regăsi mulţi cititori.

Muscalu, Ion. *Umbra lui Bogdan Vodă*
Iași: Danaster, 2015

Aurelia Voinescu
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Continuator al tradiției romanului istoric, ilustrat cel mai bine de Mihail Sadoveanu, se poate afirma despre Ion Muscalu că reușește prin narațiunea *„Umbra lui Bogdan Vodă”* o revitalizare a acestui gen literar atât de incitant. Mai întâi de toate întâlnim o bine definită artă a scrisului. Sub numele lui Ion Muscalu au mai apărut o serie întreagă de volume, precum: *Piatra Șoimului, Cântecul ciocârliei, Răpirea din Mănăstirea Căpriana, Hanul Răzeșilor, Taina Stejarului, Monografia Mănăstirii Bujoreni, Monografia comunei Scobinți, Cavalerii cnezatului de vale ș.a.*

Un gen pretențios, precum romanul istoric, presupune nu numai documentare pe măsură, însă, în cazul acestei cărți, criteriile-standard sunt pe deplin satisfăcute asta, deși scriitorul recunoaște: „Am scris până acum despre Ștefan cel Mare, Vlad Țepeș, Ion Vodă cel Cumplit, Miron Barnovschi și despre alți domni și domnițe, dar nici când nu am întâlnit atâtea greutăți ca în cazul întâiului domnitor și întemeietor de Țară, Bogdan Vodă.” Romanul este centrat pe dialog, ca modalitate de expunere în jurul lui Bogdan Vodă, personajul principal, dar tinde spre un echilibru complet prin alcătuirea descrierilor și a faptelor narative. Amprenta de epocă este atât de puternic marcată, încât cititorul trebuie să-și retragă privirea din lectură pentru a privi împrejurul său ca să nu se piardă în vremurile atât de viu resuscitate din trecutul provinciilor românești istorice.

Bogdan Vodă se străduiește cu toată ființa sa a-și conduce spre pace țara, dar războaiele și hărțuirile militare ale acelor timpuri se dovedesc inevitabile între puterile europene regionale, precum regatul Ungariei, al Lituaniei sau al Poloniei și urdiile tătărești, prelungiri permanent amenințătoare ale Imperiului Otoman. Este o adevărată echilibristică diplomatică și militară, angajată la orice nivel, nu doar la cel al conducătorilor de regate sau de voievodate. Actele militare, detaliat descrise, sunt de multe ori pline de cruzime, dar ochiul autorului este al unui narator obiectiv, nu doar al unui patriot înflăcărat. Bogdan Vodă, domnitorul Moldovei, exclusiv cu prețul unor mari sacrificii își stabilizează domnia asupra patriei sale, întemeind mai înainte de toate conștiința de neam a locuitorilor, prin apartenența lor la autoritatea românească împământenită.

Romanul *„Umbra lui Bogdan Vodă”* este o mărturie istorică a începuturilor creatoare de viitor, prin personalitatea unui voievod, conștient de importanța actelor sale. Eliberat, inclusiv de pericolul invaziei maghiare, domnitorul poate să-și întrevadă așteptările: „S-a încheiat astfel o zi mare și grea pentru domnitorul Bogdan Vodă și oamenii Măriei sale, izvodindu-se pentru Țara Moldovei o eră nouă, urmată în veacul viitor de virtuți alese și măreațe împliniri.”

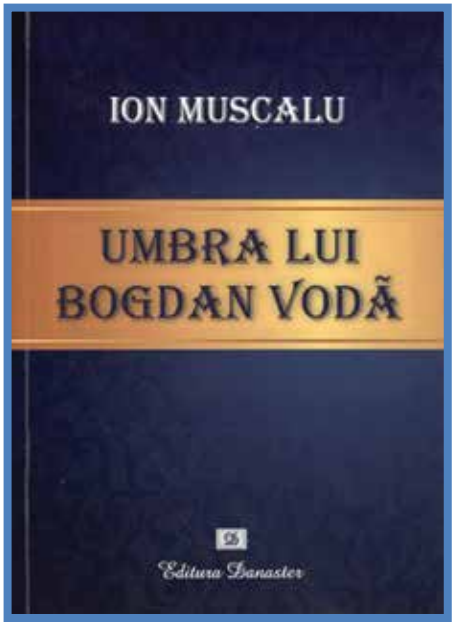

Ghica, Vasile. *Surâsul lui Icar*
București: Eikon, 2015

Mihaela Pavel
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Apărută la editura Eikon în anul 2017, lucrarea „Surâsul lui Icar: Aforisme”, Ed. a 2-a, revăzută și adăugită, ne plasează încă de la început în unghiul viu al ironiei, „pudoarea umanității” așa cum o numea Jules Renard.

Cu haina experienței personale pe umeri și în suflet, autorul acordă un spațiu consistent în cele 160 de pagini ale volumului, mai multor capitole, abordând tema cunoașterii, a mitului, religiei, naturii, educației, gloriei, fericirii, artei, eșecului, destinului și lista nu se oprește aici.

Stările reflexiv-meditative le găsim la tot pasul, autorul voind cu o anumită doză de didacticism ca evenimentele negative din propria experiență sau din experiențele altora, să nu se mai repete.

Utopia în care trăim nu dă semne că ar trece prea curând așa că, incapabil să-i mai suporte presiunea, Domnul Vasile Ghica încearcă să construiască o alternativă, o ficțiune existențială, pe care s-o controleze și care să i se supună.

Aforismele sunt constatările Domniei Sale tratate într-o manieră proprie.

Spre exemplificare voi cita câteva dintre ele:

„Prometeu ne-a dăruit focul, iar Iisus iubirea. Amândoi au fost răsplătiți cu câte o răstignire.”

„Viața s-ar cuveni să fie ca o petrecere. Unde nu trebuie să fii nici însetat, nici beat”.

„Eu și cu timpul suntem chit. Nici unul nu a făcut mare lucru din celălalt”.

„Să oblojim rănile prezentului. Viitorul va veni cu ale lui”.

Autorul este curajos cu ideile, farmecul fin al acestora, oferind acea satisfacție lăuntrică, acel zâmbet interior, efect al descoperirii frumosului în deplinul său înțeles, chiar dacă acesta nu este întotdeauna foarte comod pentru multele noastre păcate!

Citind vom deveni mai înțelepți, mai buni și poate mai atenți cu noi înșine. Și n-ar fi rău!

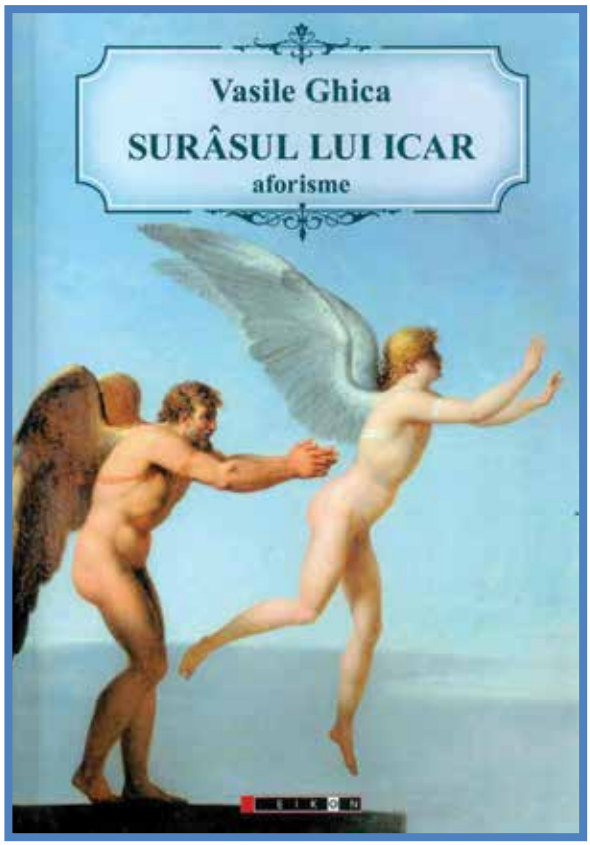

Ceteraș, Marius. *Ghid pentru învățarea jocului de șah*
Alba Iulia: Unirea, 2012

Florica Șerban
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Cartea domnului Marius Ceteraș *Ghid pentru învățarea jocului de șah,* a apărut în Alba Iulia la Editura Unirea în anul 2012.

Cartea este compusă din 18 lecții pentru învățarea șahului, grupate în șase capitole. Fiecare lecție cuprinde o multitudine de noțiuni, exemple și exerciții cu și fără diagrame.

Dacă la exercițiile cu diagrame se impune așezarea pieselor pe tablă, la exercițiile fără diagrame se recomandă rezolvarea lor în memorie și apoi așezarea pieselor pe tablă. Aceasta ajută la dezvoltarea unei memorii vizuale ce-i ajută în viitor pe cei ce vor să aprofundeze șahul.

Ultimele două capitole ale cărții conțin noțiuni de strategie ale jocului de șah dar și modul în care trebuie gândit logic în timpul unei partide de șah.

Carte a fost gândită de către autor de așa manieră încât să îmbine instructivul cu plăcutul, de aceea fiecare lecție din acestă carte, în funcție de specificul lecției se încheie cu o poveste, o anecdotă.

Șahul este un joc pe care-l joacă persoanele care îl studiază serios și se raportează serios la el. Cele două personaje principale ale poveștilor Păcala și Tăndală nu sunt alese întâmplător. Tăndală îl întruchipează pe elevul leneș, neatent care nu va obține niciodată succes în șah.

Cartea conține și o pagină cu informații utile despre activități șahiste care să vină în sprijinul celor dornici să participe la competițiile sportive. Autorul încheie cartea cu un mesaj adresat celor care sunt interesați de jocul de șah și le recomandă ca imediat după ce au învățat regulile jocului de șah să înceapă să joace, deoarece în opinia domniei sale, teoria fără practică nu are nicio valoare și chiar dacă pierd să nu se descurajeze, să continue să joace și exemplifică afirmând că și cei mai mari șahiști ai lumii, mai pierd uneori.

Șahul este jocul logic cel mai cunoscut din lume și toată lumea îl joacă fie de plăcere, fie în partide oficiale. În anul 2011, Parlamentul European a demarat procedura oficială de aprobare a programului „Șahul în școală” prin care statele membre sunt invitate să introducă șahul în sistemele lor educaționale.

Prin apariția acestui volum, Marius Ceteraș ne arată tuturor că a fi creativ și inteligent este cheia succesului nu numai în șah, ci și în viața de zi cu zi. Șahul ne învață arta competiției, a negocierii, a colaborării sociale și chiar a compromisului. Șahul ne ajută să devenim nu doar maeștrii ai șahului ci și constructori excelenți ai propriei noastre cariere și a propriei noastre vieți și chiar și lideri ai comunității în care conviețuim.

Cartea a văzut lumina tiparului datorită experienței dobândite de autor în peste 15 ani de lucru cu grupe de copii și juniori de la cluburile de șah din țară și din străinătate.

Acestă carte își propune să devină un ghid după cum ne sugerează și titlul, pentru cei care doresc să învețe jocul de șah.

Volumul este o continuare a primei cărți intitulată: „Lecții de șah pentru începători” republicată „Ghidul jocului de șah pentru elevi”. Ghidul este o lectură ușor de parcurs chiar și pentru cei neavizați. Conținutul cărții a fost gândit astfel încât să poată fi folosit în cluburile sau cercurile de șah pentru copii. Acest volum ar fi util pentru pasionații de la clubul de șah al Secției copii din cadrul Bibliotecii „V.A. Urechia” și completează cu succes colecțiile existente ale secției.

Gugu, Nicolae. *Poeme*
Brăila: Lucas, 2017

Mădălina Pană
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Autorul Nicolae Gugu își face simțită prezența în spațiul dunărean, în anul 2017, o dată cu apariția volumului său de debut intitulat *Poeme*, lansat la editura brăileană Lucas. Lucrarea de față sintetizează întreaga activitate literară întreprinsă de autor, acesta publicându-și creațiile până la momentul apariției volumului mai sus amintit, în revista trimestrială de literatură și artă „Caietele COLUMNA”.

Volumul citat cuprinde un spectru larg al temelor care îl preocupă pe autorul Nicolae Gugu. Alfel cum ar putea fi un adevărat poet, dacă nu ar fi capabil să surprindă o mare diversitate de teme și trăiri interioare precum cea a naturii, sentimentul de revoltă socială și iubirea de glie, invocarea unor personalități marcante din istoria națională, tema familiei și implicit dorul de părinți.

Un procedeu stilistic de mare însemnătate pentru autor îl constituie datarea minuțioasă a poeziilor, acestea fiind realizate în diferite etape ale maturizării sale literare.

Chiar din primele pagini, observăm că în creația poetului, se strecoară o notă gravă, de melancolie sau de zbucium lăuntric în raport cu lumea înconjurătoare frumos împletit cu tema naturii printr-un puternic accent de personificare a acesteia, în poezii precum: *Început de toamnă,* (datată în septembrie 1957, fiind de altfel și poezia cea mai veche a acestui volum), urmată de poezia *Iarna fără zăpadă*. Eul liric, puternic resimțit în cele două poezii citate, creează o atmosferă tristă și apăsătoare, specifică anotimpurilor descrise, procedeele artistice fiind intense, sonore și vibrante în armonie cu cadrul natural.

Sentimentul de revoltă socială este bine reprezentat în poezia *Vis de libertate*, unde autorul este indignat de valorile vechiului sistem, de o societate care și-a pierdut idealurile și care a făcut dintr-o țară bogată, o țară „*Ce nu are pâine, ce nu are apă*”, „*Căci în România care-a fost o floare/ Ai adus doar chinuri. Ai adus teroare.*”

În volum regăsim și o serie de poezii ce ne descriu drama celei mai pătimite părți a pământului românesc și anume Basarabia, acestea fiind intitulate sugestiv: *Dor de Basarabia*, *Celor ce ne-au furat Basarabia* și *Cuvinte pentru Moldova ocupată*. Pentru autor, Basarabia e mai mult decât o regiune, e o expresie, una a dorului, a rădăcinilor care încă dor, a sinelui, care doar prin unirea cu Basarabia, devine complet. În această serie de poezii, avem invocat ca și laitmotiv, pe simbolul nostru național, Mihai Eminescu, care ne reamintește prin versul următorul că țara noastră nu ar trebui divizată niciodată: „Și dacă Eminescu spus-a/ *de la NISTRU pân` la TISA/ Tot ce-i nație ROMÂNĂ/ Așa atunci să rămână/*”. Nu doar problematica Basarabiei este de mare însemnătate pentru autor, ci și situația Ardealului îl preocupă în egală măsură. Astfel, în poezii precum *Ce vor ungurii*, *Visul ungurilor*, întâlnim o atitudine naționalistă specifică unui român adevărat, marcat de dorința ca teritoriul României să nu mai fie niciodată luat de străini: „*Spună ungurii ce vor/ Ardealul nu-i țara lor./ Noi suntem stăpâni aici,/ Noi nu suntem venetici/ Că pământul care-l calcă/ E străbuna glie DACĂ*”.

Crezul poetului este susținut și de grafica de pe coperta I unde apare figura legendară a lui Decebal la Cazane din poezia cu același nume: „*Din Buziaș și până la Sulina/ Dacă pornești pe Dunăre-n aval/ (...) Ai să-l zărești în munți pe Decebal*”. Nu doar Decebal este evocat din seria personalităților marcante ale neamului românesc, dar și figuri istorice care sunt chemate să vină și să lupte încă o dată pentru pământul strămoșesc: „*Străinii au năvălit cu toți grămadă/ Mihai, Ștefane, Țepeș vă treziți,/ Ne fură și pământul din ogradă/ Cel moștenit de la ai noștri părinți*”. Aceste versuri sunt, de fapt, un omagiu adus strămoșilor noștri, care au luptat cu vitejie pentru acest pământ, iar posteritatea nu trebuie să își uite istoria și trecutul, fiindcă datorită lor noi existăm de câteva mii de ani și nu am fost cuceriți sau asimilați de alte popoare.

Figură marcantă a neamului românesc, lui Mihai Eminescu, i se dedică pe coperta IV poezia *Dor de Eminescu*. Această poezie reprezintă un elogiu adus marelui poet național. În poezia citată apar simboluri eminesciene precum: *Plopii, Luceafărul, Călin Nebunu`, Steaua, Dorința.*

Poetului Adrian Păunescu autorul îi recunoaște valoarea și îi dedică și acestuia o serie de poezii precum: *Ultimul drum* și *În memoriam lui Adrian Păunescu.*

Poezia care încheie volumul, intitulată *Sfârșit*, are o valoare testamentară. Aici moartea care va învălui totul în neant, este personificată sub forma unei zâne a apei, apa simbol al lucrurilor efemere, doar creația este cea care va fi lăsată moștenire generațiilor viitoare, : „*Tu pașii ți-i îndreaptă în ale apei unde. /Vei fi stăpânul apei, stăpân peste adâncuri/ Și liniște și pace afla-vei pentru gânduri./ “- O clipă stai, făptură din apă întruchipată,/ Să las o amintire pe lespedea de piatră/” (…) „Iar când fu totul gata, el pașii și-i îndreaptă/ În unda Dunării, spre zâna ce-l așteaptă*”. Versurile citate ne duc cu gândul și la poezia *Luceafărul,* doar că în cazul poetului nostru, ființa fantastică este de sex feminin, iar partea muritoare și efemeră a acestei vieți este interpretată de autorul însuși.

Toate aceste succinte considerațiuni ne conduc la concluzia că autorul Nicolae Gugu și-a câștigat un loc printre autorii din spațiul dunărean datorită modului inedit de abordare a problematicii sociale, morale, uimind prin limbaj și originalitate stilistică.

Vasile Manole
epigramist

Biblioteca „V.A. Urechia" și directorul Zanfir Ilie
Dragostei în timp și spațiu
I-ați tot dat valențe noi,
De vă știe tot Galațiu'
Cât vă iubiți amândoi.

Propunere edilitară
În parcurile din Galați
Azi pentru oamenii bogați,
Și-a lor nevoi cotidiene
S-avem și bănci… elveţiene.

Speranţe la vârsta a treia
Dup-un tratament mai lung
Vrând să fiu și eu în trend,
Reușesc ca să ajung
Numai bun de second-hand.

Scriitorul
Ca și semnul de la carte
Între pagini trăitor,
El cu gândul e departe,
La volumul următor.

Insomniacul
Medicul, un tip de genul
Ce de logică-i condus
Lui i-a spus: „Să mergi cu trenul
Și-o să dormi atuncea dus!"

Cursul leului
Pice leul cât de jos
Tot românul se implică,
Că e foarte omenos,
Se apleacă și-l ridică.

Rocadă
Ce se bucură amicii
Când am câte-o supărare,
De se miră inamicii
Și-mi sar toţi în apărare!

După vizita DNA-ului la Casa de Sănătate
Medicina avansează,
Doctorii, vădit loiali,
Cu succes acum tratează
Și bolnavii virtuali.

Divorţ modern
Soţii ce au divorţat
S-au purtat mult mai subtil,
Au făcut, deloc forţat,
Parteneriat civil.

Încornoratul miop
Prinsă cu amantu-n pat
Zise: -Nu te-am înșelat,
Te rog să-ţi ţii bine firea,
Ce te-nșeală e… privirea.

Made in China
Am avut senzaţii tari
Când am fost în Marea Chină,
De aveam mai mulţi dolari
Mă-nsuram c-o manechină.

Mirele după luna de miere
Îmi exprim din nou părerea
Ca să fie cunoscută,
Este foarte bună mierea
Dacă nu-i contrafăcută.

Mulatra
Suplă și ciocolatie
Cu efect ca și Viagra,
La bani n-are alergie,
E un fel de alba-neagra!

Cheile Bicazului
Invitat pân' la Bicaz,
Să crezi vorba de femeie,
M-am umplut tot de necaz,
Nimeni nu mi-a dat vreo cheie.

SALONUL LITERAR AXIS LIBRI: EPIGRAME

Ioan Fărcășanu
epigramist

Aniversare
Mămico, de ziua ta
Un cadou frumos ţi-aş lua;
Zici că tu nimic nu vrei?
...Şi i-a luat cincizeci de lei.

Testament
Las iubitei un gând bun
Şi o poză-ntr-un album;
Iar scumpei mele soţii
Îi las bani mulţi ... datorii.

Precizare
— Domnule, nu insista!
Inima, eu nu-ţi pot da!
— Doamnă, dar eu v-am mai spus,
Nu râvnesc atât de sus...

Interviu pentru încadrare în muncă
— Cunoşti stenografia? Ţine
Un text! Îi zice-un referent:
— Să ştiţi, nu pot s-o scriu prea bine
Dar sincer, o vorbesc fluent...

Gratitudine
Doctore, îţi mulţumesc,
Că ai fost eficient;
Unchiul mi-ai tratat recent
Şi de ieri ... îl moştenesc.

Aplecat pe-un băţ pitic...
Aplecat pe-un băţ pitic
Merge-ncet un tip voinic;
Zice-un ins cu-obrazul supt
-Lumbago? -Nu, băţu-i rupt!

Motivare într-un proces de divorţ
E-un an de când m-am măritat
Şi soţul zestrea mi-a tocat;
Se ştie bine şi-n vecini;
— Dar ce-aţi avut? -Zece găini.

Din volumul „*101 epigrame*”

Îndemn
De ţi-ai propus un scop în viaţă
Te luptă să-l înfăptuieşti!
Ca să-nvingi greul, izbuteşti,
Păstrându-ţi zâmbetul pe faţă.

Omagiu femeii
De la-nceput, din vremea ceea,
Nemuritoare e femeia!
Prin ea renaşte omenirea,
Sfânt îi e locul şi menirea.

Flacăra vieţii
Poruncă sfântă omului-i s-a dat,
Pe Terra să trăiască ne-ncetat
Şi prin urmaşi el să păstreze vie
Flacăra vieţii pentru veşnicie.

Timp limitat
Din Cartea Vieţii am aflat
Că timpul nostru-i limitat:
Te naşti şi creşti, spre piscuri zbori,
Îţi laşi urmaşi, te pierzi şi mori.

Din volumul „*Contraste sub cupola albastră*”

Expoziția de sculptură „Orizonturi spațiale”

Corneliu Stoica
scriitor, critic de artă

Expoziția de sculptură „Orizonturi spațiale” (curator, sculptorul-muzeograf Alexandru Pamfil), deschisă în Sala „Ioan Simion Mărculescu” de la parterul Muzeului de Artă Vizuală, se înscrie în rândul manifestărilor prin care această prestigioasă instituție gălățeană își popularizează propriul patrimoniu, dând astfel posibilitatea iubitorilor de frumos să poată cunoaște lucrări aflate în depozitele muzeului și care nu sunt prezentate în expoziția permanentă. Mai ales că spațiul pe care-l deține acum în Blocul V-3, strada Traian nr. 7, după evacuarea din clădirea fostului Palat Episcopal, azi Muzeul Istoriei, Culturii și Civilizației Creștine de la Dunărea de Jos, este destul de restrâns. Ea se adaugă expozițiilor organizate în anii anteriori („Amprenta”, „Grafica românească contemporană”, „Tradiții ale plasticii gălățene”, „Sculptura figurativă contemporană”, „Doamnele picturii românești”, „Tehnici ale tapiseriei contemporane”, „In memoriam – artiști plastici gălățeni”, „„Peisajul în colecțiile muzeului”, „Personalități din colecția de grafică a muzeului”), care au fost bine primite de publicul vizitator.

Iulia Onita, ***Ana Ipătescu****, bronz*

În selecția actuală, Alexandru Pamfil s-a oprit asupra a 30 de lucrări, semnate de 26 de artiști, reprezentând portrete, nuduri, torsuri și compoziții realizate în bronz, marmură, piatră, lemn, pamânt ars, ciment, fier sudat și tehnici mixte. Autorii lucrărilor sunt unii nume foarte cunoscute, cu o contribuție substanțială la dezvoltarea sculpturii contemporane, precum Ion Irimescu (1903 – 2005), Ion Lucian Murnu (1910 – 1984), George Apostu (1934 – 1986), Iulia Oniță (1922 – 1987), Constantin Popovici (1938 – 1995), Liana Axinte (n. 1943, din 1982 stabilită în Germania), Gabriela Manole-Adoc (1926 – 2002), alții cu care publicul gălățean este mai puțin familiarizat: Dumitru Juravle (1945 – 2005), Vasile Condurachi (1919 – 1999), Alexandru Nancu (1959 – 2013), Ion Condiescu (1943 – 1977), Adrian Popovici (1943 – 2009) sau Vasile Soponariu (n. 1958). Alturi de ei întâlnim și opere ale plasticienilor gălățeni Grigore Patrichi-Smulți (1937 – 2012), Carmen Răchițeanu (1918 – 2004), Silviu Catargiu (1939 – 2016), Gheorghe Terescenco (n. 1947) sau Crișan Bela (n. 1944), Gheorghe Turcu (n. 1945) și Iuliana Turcu (n. 1945), toți trei activând o perioadă în Galați și stabiliți în prezent, primul în Austria, iar ceilalți doi în Australia. Cei 26 de sculptori sunt prezenți ficare cu câte o lucrare, fac excepție Iulia Oniță (3 lucrări), Gabriela Manole-Adoc (2) și Iulian Turcu (2).

Ca genuri sculpturale, în expoziție predomină portretul. Întâlnim chipuri ale unor persoane care au rămas în istoria neamului (Dumitru Juravle „Domnița Ralu”, fiica domnitorului fanariot Ion Gheorghe Caragea, cunoscută ca întemeietoarea primului teatru din București, cea care a adus pentru prima dată în Capitală o trupă de actori greci; Iulia Oniță, „Ana Ipătescu”, eroină a Revoluției de la 1848 din Țara Românească, femeie curajoasă, care în fruntea unei mulțimi din București a participat la eliberarea guvernului provizoriu arestat la 19 iulie 1848), ale unor artști plastici celebri (Gheorghe Turcu, „Theodor Pallady”; Radu Aftenie, „Van Gogh”), ale unor persoane apropiate artiștilor respectivi (Vasile Mihai Istudor, „Bunica”;

Liana Cornelia Axinte, ***Pacea tinerei femei****, teracotă*

Florica Ioan, „Portret de copil"; Liana Axinte, „Pacea tinerei femei", pentru care i-a pozat prietena sa, pictorița Alexandra Drăgușescu, stabilită în Canada) sau lucrări semnate simplu: „Portret" (Adrian Popovici, Iulia Oniță). Paul Cristian Bedivan ipostaziază o figură de cărturar („Paznicul cărților); Alexandru Nancu, într-un vădit stil expresionist personifică jertfa într-un bust al unui personaj căruia îi amputează capul („Sacrificiu"), Iuliana Turcu aduce în prim plan un chip de o deosebită puritate și frumusețe morală („Legendă"). Portretele în general sunt de factură realistă, autorii lor lăsând să se vadă că au urmărit atât redarea trăsăturilor fizionomice, cât și a celor morale ale modelelor. Realizarea lor este diferită. Unii modelează sau cioplesc expresia chipului în planuri largi, generoase, așa cum procedează, de pildă, Ion Irimescu („Aranda", bronz) sau Gheorghe Turcu („Theodor Pallady", lemn). Alții imprimă figurii un aer de arhaicitate (Dunitru Juravle, „Domnița Ralu"; Liana Axinte, „Pacea tinerei femei"), insistă aupra detaliilor (Radu Aftenie, „Van Gogh", Adrian Popovici („Portret") sau recurg la forme și volume stilizate (Iulia Onița, „Portret"; Florica Ioan, „Portret de copil").

Radu Aftenie, ***Van Gogh***

Nudurile și torsurile aparțin sculptorilor Ion Lucian Murnu, Carmen Răchițeanu, George Apostu, Grigore Patrichi-Smulți, Bela Crișan, iar compozițiile sunt realizate de Dumitru Pasima („Sportivi", bronz), Constantin Popovici („Obsesie", fier sudat), Gheorghe Terescenco (Preludiu pentru pace", lemn), Silviu Catargiu („Compoziție", lemn), Vasile Soponariu („Pasăre", lemn), Gabriela Manole-Adoc („Pești", bronz), Vasile Condurache („Maternitate", lemn) și Iuliana Turcu („Compoziție", lemn). Sunt lucrări bine înscrise în spațiu, care redau frumusețea corpului feminin sau materializează idei, gânduri, sentimente și scene din realitățile vieții contemporane. Remarcăm formele și volumele elansate din sculpturile lui Gheorghe Terescenco și Vasile Soponariu, lirismul și eleganța ronde-bosse-ului lui Silviu Catargiu, planurile largi în care cioplește lemnul Iuliana Turcu, dinamismul lucrării Gabrielei Manole-Adoc, precum și căldura și dragostea cu care mama din compoziția lui Vasile Condurachi își ține la piept cei doi gemeni.

Gheorghe Turcu, ***Theodor Pallady***

Manifestare culturală de importanță majoră a Muzeului de Artă Vizuală, expoziția „Orizonturi spațiale" este un prețios dar oferit iubitorilor de frumos, care restituie opere valoroase de sculptură mai puțin cunoscute ale artiștilor menționați și care merită să fie văzută, fiindcă așa cum menționează și sculptorul-muzeograf Alexandru Pamfil în prefața catalogului, creația acestor artiști „este o adevărată mărturie a talentului lor, a libertății de exprimare și inovării în sculptura românească".

Ion Irimescu, ***Aranda***

Bologna - o impresie satirică

Mariana Tomozei Cocoș
critic de artă

Îl întâlnesc adesea mergând mereu cu un pas alert, mereu grabit, cu o servietă în mână, dar găsind destul răgaz să trimită un zâmbet deschis celor pe care-i salută. Grăbit? Îmi vine in minte un răspuns spontan: grăbit să parcurgă distanțele între casa sa, sala „Nicolae Mantu", Bruges, Veneția, Varșovia, Legnica, Luxemburg, Gabrovo, Zemun și de curând Strasbourg. Nu e decât o enumerare incompletă, întâmplătoare - nu e nici măcar cronologică - fiindcă îl știm toți pe Florian Doru Crihană: o persoană luându-se la întrecere cu timpul ca să realizeze numeroasele expoziții pe care le-a avut de-a lungul anilor, un artist cu multe premii cam peste tot în Europa și nu numai, dar o persoană modestă, comunicativă, amabilă în mod firesc.

Trebuie să corectez ce-am afirmat mai sus: nu expozițiile sunt ținta sa ci fiecare lucrare în parte, seriile de compoziții care definesc locuri, idei, personaje de carte adesea, orașe. E grăbit să se adâncească în cercetarea lor ca să inventeze fiecare imagine, să-i configureze acea notă de umor care-i dă viață, să o cizeleze, și să ne-o ofere ca să ne bucurăm împreună.

Într-adevăr, cele două etape pe care le-am amintit mi se par definitorii pentru procesul creator al artistului. Prima, în care investighează, cercetează un anumit subiect, de exemplu, în expoziția de la Galeria de Artă „Nicolae Mantu", deschisă în luna iulie, orașul Bologna. Este o cercetare foarte personală, în care se amestecă spiritul metodic al formației sale inițiale, cu scânteia imaginației. Într-adevăr, când avem în jurul nostru cărți, internet, dicționare, toate făcute să ne informeze, iată o nouă sursă de informație, pare să spună artistul, dar una care-i aparține. E modul lui de a ne povesti depre Bruges, despre Veneția și, mai recent, despre Bologna. Un mod de a povesti în care istoria scrisă, cea orală, transmisă din om în om, acel „se spune că..." sunt amalgamate, sunt remodelate de imaginația autorului. Și în final rezultă o suită de compoziții care ne cheamă prin ineditul lor, prin voioșia lor, prin acel special simț al umorului care dă prospețime creației lui Crihană.

Să amintim câteva dintre ele. „Una dintre cele patru cruci", este o ciudată și amuzantă construcție arhitecturală care combină un monument religios, un pian enorm ce susține tot acest angrenaj și șuruburile viorii. La fel de inedită este și compoziția „Legenda celor patru cruci", unde crucile din partea superioară, trecând prin construcția unei biserici, se transformă în viori în partea inferioară, căpătând un aspect emblematic. Ideea de „oraș al muzicii" (cunoscut pentru festivalurile sale de muzică clasică, jazz sau rock) este strălucitor ilustrată și prin asocierea cu canalele lui subterane. Cine s-ar fi gândit să coreleze astfel de construcții inginerești de marcă, desigur, cu sunetele viorilor și ale pianului,

Florian Doru Crihană

Carul alegoric

așa cum se întâmplă în cascadele de apă și cascadele sonore ale lucrării „Viorile și pianul”?

Insolite sunt și imaginile pe care i le evocă lui Florian Doru Crihană momentul cuceririi orașului de către Napoleon. Prima Constituție, adoptată în biserica San Petronio, îi prilejuiește o maiestuos/grav/hilară imagine a împăratului având pe cap, în loc de binecunoscuta pălărie bicorn, un tortellini, simbol culinar al orașului. Să mai amintim una din lucrările ce evocă tradiționala „Sărbătoare a Porcului”, abandonată după venirea lui Napoleon în oraș. În mijlocul unui peisaj, un porc trage după el un car fastuos unde se află Bologna în miniatură cu turnurile sale celebre și grădinile pline de verdeață. Din victimă, porcul pare a fi devenit un maestru de ceremonii. Și exemplele prin care Crihană evocă orașul italian cu o neobosită ironie, dar și încântare, ar putea continua.

Trebuie subliniată însă a doua parte a demersului său artistic.

Constituția

Este cea a fanteziei, dar și a cizelării compoziției. Este acea capacitate de a alege detaliile semnificative și de a le folosi ținând cont nu de o realitate de tip „inventar” ci de asociații evocate de imaginarul, de memoria colectivă, sau de expresii lingvistice. De aici rezultă umorul. Dar tot de aici rezultă și fantasticul. Astfel, fiecare lucrare a lui Florian Doru Crihana devine o „mică poveste”, conținând elemente de miraculos, ce-l captivează pe privitor și-l fac să se lase cuprins de acea stare de

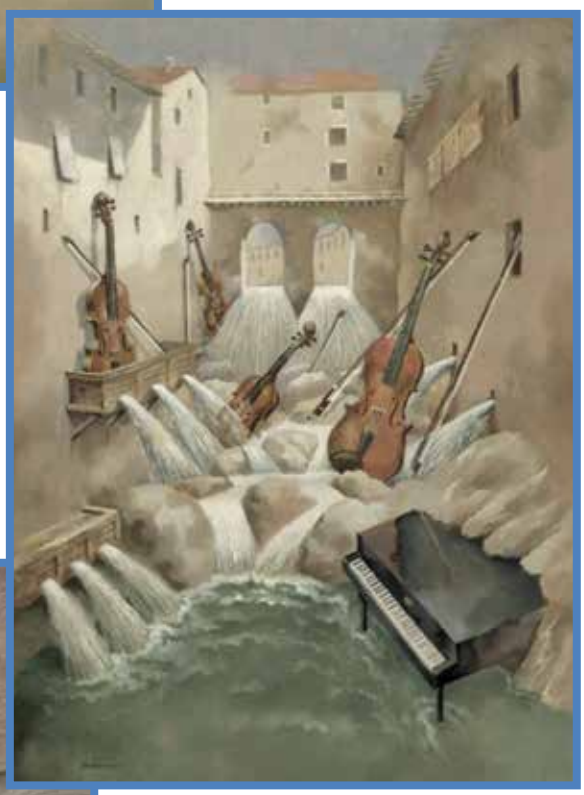

Viorile și pianul

așteptare fermecătoare pe care atât copilul cât și adultul o cunosc și care s-ar traduce prin întrebarea „ce s-a întâmplat mai departe?”

Florian Doru Crihană ne povestește în fiecare expoziție a sa despre orașe, despre personaje istorice reale, despre personaje inventate de scriitori, despre artă, dar de fiecare dată este o perspectivă nouă, a sa, personală, care ne face să râdem, dar și să medităm.

Sfârșit de veac (1897)

Idealismul unei foi gălățene de acum 120 de ani

Elena-Monaliza Ghinea
profesoară

Există în colecţia de publicaţii gălăţene a Bibliotecii „V. A. Urechia” din Galaţi, la cota PG 1028, o publicaţie interesantă, din care s-a păstrat primul număr (poate şi unicul), apărut la 15 aprilie 1897. Subintitulată „revistă literară - sciinţifică”, SFÂRȘIT DE VEAC anunţă apariţiile lunare, „la 15 a fiecărei luni”, iar preţul exemplarului este de 15 bani. Este de remarcat că nu anunţă numele vreunui redactor şi nici existenţa vreunui colectiv de redacţie sau de colaboratori, ci doar aminteşte că sediul redacţiei şi al administraţiei este pe strada Grădina Veche nr. 56, iar la finalul revistei este amintită tipografia: Galaţi – Bălăşescu.

Primul număr (și unicul, dealtfel, aflat în colecţia Bibliotecii „V.A. Urechia”) este alcătuit dintr-un impresionant număr de... opt pagini, fără să existe coperţi, întrucât pe a doua jumătate a paginii iniţiale deja apare articolul – program, intitulat SFÂRȘIT DE VEAC (p. 1-2). Aici, autorul semnează cu pseudonimul DRAGEOR un înflăcărat îndemn adresat tineretului de la care se aşteaptă, în prag de veac nou, schimbări pentru a îmbunătăţi viaţa tuturor. Este de datoria tinerilor să trezească întreg poporul aflat în „adormirea soartei asupritoare”; ei trebuie să fie „Eroii libertăţii – şi apărătorii săi să fiţi.”

Libertatea, nevoia dezrobirii ţăranilor sunt idealuri care se conjugă cu apropierea unui veac de la care se aşteaptă o schimbare amplă: „Căci nu-i nimic mai sfânt, mai nobil, mai demn de-un secol nou,/ Ca libertatea câştigând'o poporului s'o daţi cadou;/ Să pregătiţi voi naţiunei, un viitor mai strălucit,/ Ca'n secolul ce ne sosește, să fie tot îndeplinit.” Desigur, tinerilor li se adresează un viguros îndemn la muncă stăruitoare, pentru ca astfel „ţara s-o ridicaţi” producând „roade bune”. Catrenul final este plin de elan mobilizator pornit din încredere deplină în idealurile susţinute: „Deci încă o dată toţi la muncă, căci causa e sfântă, / Şi nici o dată în inimi bune, baltagul nu se'mplântă, / Nu daţi înapoi, ci înainte munciţi la causa frăţiei, / Ca omul liber să trăiască, pe sfânt pământul României.”

Trebuie lămurit faptul că suntem într-un moment în care romantismul târziu se îmbină cu elemente ale simbolismului de început, impur, la care se raliază mai întâi „proletarii intelectuali” de la „Contemporanul”, iar mai apoi tinerii de la „Literatorul”. Nu putem să nu subliniem că alături de orientările moderniste ale vremii, se conturează şi cele tradiţionaliste de la „Sămănătorul” şi „Viaţa Românească”. „Contemporanul” apăruse la Iaşi în urmă cu 16 ani, la 1 iulie 1881, ca revistă literară şi ştiinţifică sub redacţia celui născut pe meleaguri tecucene, Ion Nădejde; George Călinescu îl portretizează drept „un liber cugetător şi un tolerant structural”, „ateu şi pozitivist”, „un om foarte inteligent, ştiind multe şi de toate, aproape ca un specialist oriunde, niciodată în modul util.” („Istoria literaturii...”, cap. „Arta cu tendenţă – 1881 – Epigonii lui Eminescu. Refractarii. Specialiştii”, Ed. Minerva, 1982, p. 545)

De la început ies în evidenţă în foaia SFÂRȘIT DE VEAC ideile socialiste ale „Contemporanului”, orientat către „adevăr şi dreptate”, preocupat „de probleme sociale, luptând pentru drepturile omului, emanciparea femeii, ridicarea ţăranului, profesând un umanitarism fanatic.” (G. Călinesu) Se remarcă şi în paginile foii gălăţene din 1897 îmbrăţişarea „artei cu tendinţă” a socialiştilor adversari ai junimistei direcţii „artă pentru artă”, prin preocuparea aproape exclusivă pentru mesajul mobilizator. Dezbrăcând versurile de orice rafinament al emoţiei lirice, e lansată o versificaţie lungă ce abundă în stângăcii, naivităţi şi chiar sonorităţi barbare („la muncă, căci causa”, „Nu daţi înapoi, ci înainte...”), alăturate simbolului şi metaforei timide („în inimi bune, baltagul nu se'mplântă”). Se pune accent, însă, prin repetiţii monotone, pe „causa frăţiei”, întrucât „causa e sfântă” pentru dobândirea libertăţii „pe sfânt pământul României.”

În schiţa COSTIN ŞI RADU de C. Stăncescu (p. 2-3) este surprins un moment în care tinerii se apucă de treabă, concret, slujind „causa sfântă”. Este scurta poveste pilduitoare a doi tineri, Costin şi Radu, prieteni şi colegi de şcoală, care împărtăşeau aceleaşi idealuri şi care s-au regăsit pentru a pune în practică un plan măreţ spre ajutorul celor mulţi, năpăstuiţi şi aflaţi în nevoi: editarea unei reviste în care să dezvolte ceea ce-i adusese mereu împreună, în afara suferinţelor comune: „aceleaşi idei, în ce priveşte concepţiunea lumei şi evoluţia omenirei.”. Naratorul insistă asupra prieteniei ce-i leagă în numele unui ideal comun, în spirit socialist umanitarist, „acelaşi ideal – nu idealul brutelor – acelaşi dor de muncă spre folosul tuturor.”

După ce Costin luase drumul Bucureştilor, iar Radu intrase în armată, s-au sfătuit în legătură cu felul în care „să apere, să ajute mai mult pe semenii lor. Cum să îmbie în inimile tinerilor un dor aprins de luptă pentru dreptate şi adevăr; şi cum să-i despartă din mijlocul corupţiii, să-i atragă alăturea de dânşii, să-i facă părtaşii aceluiaşi ideal.”. La o zi după aceasta au ajuns la tipograf pentru a scoate primul număr al revistei lor, probabil cel de faţă. O transpunere într-o ficţiune stângace, din perspectivă estetică, a rostului pe care se doreşte să-l aibă revista în viaţa tinerilor ce împărtăşesc aceleaşi idealuri înalte, continuând mesajul versurilor de la început, atât în entuziasmul simţirii, cât şi în stângăcia naivă, formalistă a rostirii. Parcă este anticipat în formă stângace, plină de patos, mesianismul neoromantic din lirica lui Octavian Goga, mai ales din cunoscutul său volum de debut, „Poezii”, din 1905. El va face posibilă, ca poet al Ardealului în suferinţă, „Cântarea pătimirii noastre”, fiind încredinţat „că scriitorul trebuie să fie un luptător, un deschizător de drumuri, un mare pedagog al neamului din care face parte, un om care filtrează durerile poporului prin sufletul lui [...], un sămănător de credinţe şi un sămănător de biruinţă.”

În versurile poeziei ŞI ÎN VISE MI SE ARATĂ!... de Christea Dumitriu, eul liric resimte puternice emoţii şi un zbucium fără limite chiar şi în lumea viselor, la simţirea chinurilor lumii „în lanţuri subjugată”, la conştientizarea tristului adevăr că sărăcia aduce suferinţă şi moarte celor ce nu au decât bogăţia minţii ca unică avere. Versurile stângace au slabe ecouri din nostalgia romantică eminesciană, într-un epigonism evident la nivelul formulării şi al încercării de muzicalitate: „trecut-au ani”, „în lumea asta mare”, „un dor nespus”. Revolta împotriva nedreptăţilor sociale îndeamnă la final la deplângerea celor valoroşi, dar în imposibilitatea de a trăi decent, sau de a supravieţui: „Căci mulţi sărmani, - vai! disper! / Şi în lipsă de avuţie, / Bărbaţi „geniali” ah! câţi nu per / Într’o adevărată sărăcie!”

Adresându-se „Tinerimii” (cum menţionează subtitlul), în poezioara NE FAC NEBUNI (p. 4), cel ce semnează cu pseudonimul FAG. îndeamnă pe tinerii intelectuali să nu uite că acei ce muncesc trebuie susţinuţi în lupta lor: „Lor datorim / De stăm prin şcoli, / În schimb şi noi // Să-i sprijinim / În lupta lor, / Că-s în nevoi.//” Putem remarca existenţa aceleiaşi idei transmisă printr-o versificaţie ce concurează cu forma versului popular şi cu tonalitatea mobilizatoare la adresa tinerilor luptători pentru dreptate şi adevăr.

Un romantism desuet lipsit de orice valoare estetică răzbate din schiţa IUBIŢII semnată VAG. (p. 4-5). Tristeţe şi disperare într-o interminabilă lamentaţie a lui Petru la mormântul iubitei sale Elena, dispărută prea devreme, iar în final şi el o urmează, împuşcându-se tocmai „pe mormântul iubitei sale, unde îşi dete ultima suflare.” Îndrăgostitul îşi exteriorizează suferinţa sinceră într-un manierism încărcat de clişee prea puţin convingătoare pentru cititorul modern. Pentru cei din acele timpuri, probabil era imposibil să fii convingător fără astfel de afirmaţii: „Amorul tău a fost atât de dulce pemtru mine, încât n-aş dori nimic mai mult în cer. În somn cum şi în vegherile mele, tu nu mai eşti pentru mine decât un vis scump.” ş.a.m.d.

Acelaşi epigon al versificaţiei eminesciene, Christea Dumitriu, ne poartă PRIN LOCURI SINGURATICI într-un poem stângaci în lirismul ce abundă în clişee retorice şi formalism al simţirii. Bazându-se pe antiteza romantică prezent – trecut, eul liric evadează în natură din „haosul lumesc”, iar pe măsură ce rătăceşte „prin locuri singuratici”, se îndepărtează de răutatea celor „fără căpătâi” şi de „demonii cosmopolitismului” pentru a ajunge într-o lume plină de „vise frumoase, plăcute”. Evadarea într-o zonă a marilor valori culturale şi istorice ale lumii e un prilej de a elogia personalităţi precum Alexandru cel Mare, „pe genialii greci”, pe pe Apollo şi Venus „ce şi azi te minunează.” Alături de oratorul Demostene şi de filosoful Socrate, îl găseşte „Pe marele poet Homer ce din coardele-i arcate / Îţi cântă pe Lira-i versuri mult plăcute / Ce mereu pluti-va veacuri – rămânând neîntrerupte.” După ce contemplă „minunea universului întreg” şi

revine în realitatea imediată, vede „codrul înverzit" și pe draga sa iubită care, închisă în casă, îl cheamă cu mult foc; expresivitatea chemării acesteia conține elemente de versificație de tipul incantației și al descântecului popular alături de sonorități eminesciene într-o emoționantă trăire a visului de iubire: „cum nu vine; doamne – cu drag să-l strâng la piept... / Să-l sărut pe buze; - pe brațul lui să șed: / Să-i astup gura-i cu gura-mi, pe sânul lui să cad!/" Finalul lămurește romantismul dorinței celor ce se iubesc de a fi împreună, deși atât de depărtați sunt: ea, atât de ancorată în trăirea sentimentului de iubire și a dorinței de a fi cu cel drag, el, rătăcind prin codrul ocrotitor al atâtor gânduri depărtate: „Astfel grăiește juna, când amantul și-l iubește / Iar junele iubind-o, în codru rătăcește!"

Secțiunea dedicată creației literare se încheie cu traducerea Mariei Stăncescu din Boileau, IDILĂ; este definită specia genului liric atât de potrivită cu viziunea celor ce sincer își exprimă idealurile specifice acelui SFÂRȘIT DE VEAC: „Și tonul ei cel simplu, naiv, nearătos / Mândria n-o iubește nici versul vanitos."

Ocupându-se și de realitatea social – economică a vremii, în articolul ÎNLESNIREA TUTUROR (p. 6-7), T. Roșianu pornește de la ideea că forța de producție este mai mare dacă populația este mai numeroasă: „Cu cât oamenii sunt mai deși, cu atât mai mare este progresul forțelor productoare." Se dau ca exemple „populația Engliterei", „Francia", unde producția a fost destul de mare, iar în Statele Unite, „progresul este încă și mai unitar" datorită migrației europenilor „care'și părăsesc continentul din causa lipsei de muncă." Capitalismul vremii se caracterizează prin restrângerea locurilor de muncă, iar „numărul celor care nu găsesc de lucru și al celor intermediari crește într-o proporțiune spăimântătoare." Este arătată cu degetul situația gravă de care se fac vinovați „monopolisatorii capitalurilor" care reduc „neîncetat producția, împedecând-o de a se produce" și are ca rezultat apariția șomajului. Autorul, care menționează că articolul este o adaptare după Kroptkin, arată că urmează a-l continua într-un număr viitor. Noi nu putem decât să remarcăm încadrarea în ideologia socialistă și să mai adunăm o dovadă a faptului că istoria se repetă, chiar sub ochii noștri.

Și pentru ca să existe o relație unitară între incipit și finalul publicației, cel care semnează SANCTUS se adresează TINERIMII în pag. 7-8. Apreciind ceea ce este temeinic, valorile bazate pe un fundament solid de muncă și responsabilizare, autorul recunoaște existența unor „individualități sgomotoase" care dispar „fără să lase nici o urmă după dânșii că au existat sau au lucrat pentru pământul în care s-au născut." Și totuși, ei se cred plini de succes, chiar dacă este efemer: „Dar ce le pasă acestora!... ei au fost o zi puternicii zilei." Cumva, ne este necunoscută această realitate azi, după 120 de ani? Mai ales acum, cu atâta lume importantă grație rețelelor de socializare!

Totodată, constată că literatura ar fi și mai valoroasă și mai bogată dacă nu ar fi mulți ce s-au simțit mai atrași de politică pentru satisfacția orgoliului propriu: „Și în adevăr, câte pene dibace, câte talente adevărate, câte cunoștințe întinse se pierd astăzi în zadar, fără nici un folos, din cauza corupției, sau pentru singura satisfacție ce unii au de a se amesteca în politică [...]". Pentru mulți tineri este lansat îndemnul de a lăsa „vanitatea și certurile la o parte" pentru a munci, munca fiind semnul distinctiv al caracterului „unui popor liber și egalitar în suferință și fericire."

Parcurgând conținutul concentrat al paginilor revistei gălățene SFÂRȘIT DE VEAC, aflăm că tinerii sunt cei chemați să pună bazele trainice ale unei societăți noi, mai bune și echitabile, potrivit idealului socialist al vremii. Însăși singura ilustrație – efigie de pe prima jumătate a paginii întâi simbolizează unirea tuturor domeniilor de activitate ca sursă a binelui și a bunăstării; sunt reprezentate trei siluete feminine distribuite astfel: în stânga – ingineria și industria, în dreapta – agricultura, iar în mijloc, în picioare, cu mâinile deschise și cu o carte larg deschisă în fundal – cunoașterea, știința și literatura.

Dincolo de dimensiunea propagandistă existentă în paginile micii publicații gălățene, e de apreciat sinceritatea ce răzbate dintre rânduri, încrederea în idealurile înalte pe care cei de acum 120 de ani le aveau, cât și dorința de a-i convinge, cu emoții vii, pe toți cei chemați să schimbe în bine viața tuturor. Chiar dacă adesea erau repetitivi în rândurile scrise, naivi în exprimarea prea puțin sau deloc metaforică, probabil că reușeau să se facă înțeleși, căci din emoții mereu proaspete insuflau energii mobilizatoare tinerilor dornici de izbândă asupra nedreptăților vremii... Ceea ce e de admirat și totodată emoționant pentru unii dintre noi, cei trăitori în timpuri postmoderne.

Ritualuri străvechi

Eugen Holban
etnolog

În satele Ţepu şi Tecucel (din zona etno-culturală Tecuci-Zeletin am întâlnit un tip de covor care pe fondul central are reprezentate două femei afrontate. Fiecare dintre ele ţine în mână câte o creangă înflorită. Mâinile sunt ridicate la aceeaşi înălţime, într-un gest simbolic, gest de binecuvântare, de înfrăţire, de influenţare a fertilităţii(?). Fondul central al covorului este realizat din lână în culoare naturală, negru-brun.

La spatele fiecăreia dintre cele două femei este reprezentat câte un fragment dintr-un peisaj stâncos pe culmile căruia zburdă căprioare. Este primăvară! – adică a sosit anotimpul optim pentru efectuarea unor ritualuri de revigorare a forţelor fertilizatoare ale naturii.

Covorul se afla în curs de destrămare în momentul în care l-am descoperit. Gospodina destrămase chenarul şi urma să destrame şi restul. Pe chenar, de jur-împrejur a fost reprezentată o horă cu „mocănci" şi „băieţi". După cum mi-a spus săteanca, şi am văzut şi ghemotoacele de lână, la vestimentaţia motivelor antropomorfe care formaseră hora de pe chenar a dominat culoarea vişinie (vişină putredă), adică cea care apare şi pe bluzele femeilor. Era vorba de un ritual de primăvară, probabil pentru celebrarea unui ritual de fertilizare a pământului sau de stimulare a fecundităţii.

Am regretat mult şi regret în continuare dispariţia chenarului, care erau de fapt sarea şi piperul compoziţiei, dar mă consolez oarecum când privesc ceea ce a rămas. Dacă mai întârziam încă o zi sau doar câteva ore, nu mai găseam nimic sau mai găseam încă vreo câteva gheme de lână frumos colorată. Prin reprezentarea horei de pe chenar şi a peisajului din fondul covorului, autoarea de la începutul secolului XX a reprezentat două lucrări: lumea dansului ritual de acum câteva milenii şi încercările naive de reprezentare a unui peisaj de primăvară. Două lumi total diferite, situate la câteva milenii distanţă.

Aceeaşi discrepanţă este subliniată şi de gama cromatică mistică. Pigmentul negru-brun poate fi contemporan cu hora rotundă de pe chenar, iar tonurile din peisaj au fost introduse în cromatica ţesăturilor de lână româneşti din ultimele câteva secole.

Mă străduiesc să reconstitui cât de cât chenarul, folosind spusele gospodinei precum şi ghemele în cromatica cărora simt ritmul dansului ritual de acum cine mai ştie câte secole sau poate chiar milenii? Şi cred că nu greşesc când spun acest lucru. Încerc să stabilesc, de fapt, cu oarecare aproximaţie tot timpul din care provin motivele antropomorfe ale acestui covor, precum şi cromatica în bună parte.

Data când a fost ţesut covorul a fost uşor de precizat, covorul fiind datat „An 1906, ...10 şi iniţialele RCHI. L.T. (adică Rarinca Gheorghe Leahu Tudora).

Deci, chiar în primele zile ale secolului XX. Ba chiar în timpul din care provin unele elemente ale covorului, bunăoară peisajul (viziunea mai realistă) provine din a doua parte a secolelor XVIII-XIX. Cu toate acestea, hora rituală a mocanilor şi băieţilor de pe chenar ne duce cu foarte mult timp în urmă şi anume, cel puţin cu 2000 de ani în urmă.

Într-un alt covor în care apar aceleaşi două femei poziţionate central, surprinse cu exact aceleaşi gesturi simbolice, dar pe lângă ele mai apar încă patru motive femei mult mai suple sub aspect fizic, ceea ce ar putea însemna, fie că sunt situate într-un plan mai îndepărtat din spaţiu faţă de cele două personaje principale, fie că între ele există diferenţe de vârstă, dar nu numai de vârstă. Ar mai putea fi vorba de rolul pe care cele două femei îl au în ritual sau chiar de o anumită demnitate în cadrul comunităţii arhaice. Pe chenar n-a mai fost reprezentată hora rituală, ci porumbei stilizaţi. Pigmenţii sintetici domină toată suprafaţa covorului, ceea ce demonstrează foarte clar că a fost ţesut tot la cumpăna celor două secole, adică XIX-XX, deşi nu a mai fost datat.

În compoziţia acestui covor, ţesătoarea (autoarea) s-a abătut de la ordinea compoziţională strictă a covoarelor româneşti şi a plasat cele patru personaje tinere în afara oricărei scheme compoziţionale decorative, încercând să satisfacă ideatica tematicii narative.

Gheorghe Șincai și Oradea (II)

Drd. ***Ionela Burz,***
bibliotecar, Biblioteca Universității Oradea

Prima venire

În 1796 vine la Oradea, la protectorul său Ignatie Darabant, care îl sprijină cu 20 de galbeni ca să meargă la Viena pentru audiență, sperând că i se va face dreptate. A stat câteva luni, dar răspunsul a întârziat să apară, iar din lipsa resursele financiare a fost nevoit să se întoarcă în țară.

A doua venire

La întoarcere, dezamăgit, Șincai se oprește iar la Oradea, la bunul său prieten Darabant, unde încearcă să obțină postul de director al școlilor române din Bihor care era liber, fiind sprijinit și de Ioan Corneli. Nu reușește să obțină acest post, fiind preferat un anonim.

Este obligat să-și găsească alt mijloc de subzistență, și anume va accepta să fie pedagog timp 6 ani pentru cei trei copii ai contelui Daniel Vass de Țaga.

A treia venire

În 1803, după șase ani de stat la familia Vass, revine la Oradea unde, așa cum spune în **Elegie** *„nutream eu o mare speranță/ De-a răsfoi niște manuscrise vechi”* care să-l ajute pentru documentarea la **Hronică**, încercând totodată să revină și în mediul cultural și va rămâne pentru o perioadă de trei luni în casa lui Darabant.

Perioada de trei luni pe care o petrece la Oradea, fiind găzduit de prietenul său Darabant, presupune și o revenire între prietenii vechi și totodată un prilej de a-și face noi cunoștiințe. Aici era un cenaclu de scriitori maghiari, condus de slovacul Mihai Tertina, cunoștință veche a lui Șincai. Prin intermediul acestuia l-a cunoscut pe Ladislau Nagy de Perecsen, poet local, care pregătea antologia poetică *Orodiada,* tipărită în două volume la Oradea în 1804, și care îi propune lui Șincai să devină coautor al antologiei.

Dacă pentru majoritatea autorilor era un joc literar, pentru Șincai prezența în *Orodiadă* reprezintă revenirea în viața culturală după 10 ani de absență și pribegii.

Nagy și-a conceput antologia ca pe un omagiu adus de către poeții locali lui Tertina, care tipărise la Pojon (Bratislava) în 1803 o odă la statuia lui Napoleon, realizată de Antonio Canova în marmură.

Poeziile din această antologie ilustrează genul baroc al elogiului amical între autori, în versuri care nu urmăresc arta, ci efectul maxim al laudei realizat prin epitete și comparații hiperbolizante. Nota comună a tuturor poeziilor din *Orodiada* e amestecul baroc de poezie latină manieristă și erudiție pompoasă, o poezie envomiastică, iar autorii se simt obligați să explice la subsol, prin note, numele, faptele și uneori ideile prezentate în versurile lor[1]. Autorii adoptă elegia, specie a poeziei latine și respectă tehnica distihului elegiac.

Deși figura lui Tertina domină întreaga antologie, autorii întrecându-se în laude, Șincai îl laudă și el la rândul lui pe Tertina, dar fără nicio referire la poezia despre statuia lui Napoleon. Va vorbi însă despre sine, rezultând astfel un poem autobiografic, o autoelegie, cea mai reprezentativă din literatura română și singura poezie valoroasă din *Orodiada,* dar și cel mai puțin analizată.

Elegia lui Șincai este o autobiografie versificată, o retrospectivă a propriei existențe, cu toate obstacolele întâlnite, scrisă nu pentru a se lăuda, ci din dorința de a-și justifica existența până la acel moment. Prezintă în *Elegie* locul unde s-a născut, școlile la care a învățat, începând cu școala primară, continuând cu studiile superioare de la Roma și cu doctoratul în teologie și filologie, precum și studiile de metodică făcute la Viena din porunca Mariei Tereza. Apoi prezintă cărțile pe care le-a scris în perioada cât a fost director al școalelor pentru a sprijini procesul instructiv-educativ, dar și în domeniu științelor exacte, precum și rolul pe care l-a avut în înființarea școlilor românești din Transilvania.

«Eu sunt acela, pe-ai cărui părinți odrăslitu-i-a Șinca»

Șincai privește cu detașare evenimentele prezentate în *Elegie*, ca și cum ar face biografia altcuiva și nu a sa. Descoperim aici un Șincai rațional, ponderat care privește detașat în urmă, are conștiința propriei valori, ceea ce-i conferă superioritate. Pe dușmanii care l-au prigonit și l-au destituit din funcția de director al școalelor îi amintește în treacăt, fără a le preciza numele.

În ciuda vicisitudinilor vieții, nu va renunța la dorința sa de-o viață, și anume acea de a scrie istoria tuturor românilor, operă căreia i-a dedicat 32 de ani de studiu și documentare și pe care n-a reușit s-o publice în timpul vieții.

În ***Elegie***[2]**,** Oradea e numită metaforic *„cetatea cu învățăturile în floare", „dulcea lui mumă", „locașul Muzelor"* care-i era prielnică și care-i oferea mulți sprijinitori.

«Și, cum aveam eu în țara Ungariei mare speranță
Să răsfoiesc o mulțime de cărți și de vechi manuscrise,
Plec la Oradea, cetatea cu învățăturile'n floare.
Care, prielnică, sprijinitori îmi nutrea o mulțime.»

Autorul îi prezintă apoi pe ocrotitorii săi de acolo, pe care i-a cinstit întotdeauna: Ignatie Darabant, Mihai Tertina, Ștefan Nagy.

«Pe-ocrotitorii mei vechi acolo i-am cinstit cum se cade,
M-am închinat cu smerire Stăpânului mare, IGNAȚIU,[…]
Dintre prietenii mei mai de seamă pe Tertina-l caut,
TERTINA, glorie rară a școlii regești,[…]
Dulcea lui mamă, Oradea Mare, locașul de Muze,
Care, fiindcă și ție ți-i mamă, i-aduc închinare.»
«Nagy și cu Tertina deci să trăiască și să'mpodobească
Patria lor prin onoare și glorie, merite, cântec!»

Gheorghe Șincai

Tot cu ajutorul lui Tertina, care-l recomandă istoricilor Stephanus Katona și Kovachich Marton Gyorgy, va merge la Buda unde va lucra fără salar la *Muzeul diplomatic*, *istoric* și *juridic,* având însă acces la colecțiile de documente și manuscrise ale Bibliotecii Universității și ale Bibliotecii Naționale Szecsenyi, condusă de orădeanul Miller J. Ferdinand.[3]

În această perioadă, Șincai a fost ajutat de bunii săi prieteni Ignatie Darabant și Ioan Corneli, atât financiar, cât și în obținerea postului de corector al cărții românești la Tipografia Universității din Buda. Șincai va profita de timpul petrecut aici, cercetând și completând zilnic, cu date noi *Hronica românilor și a mai multor neamuri.*

A patra venire a lui Șincai la Oradea are loc la începutul anului 1811 și va rămâne aproape un an la Samuil Vulcan, lucrând intens la Hronică. Din această perioadă, datează *o listă de cheltuieli*[4] (în ciornă) pe care le-a făcut episcopul Samuil Vulcan, pentru a-i asigura lui Șincai condiții favorabile de muncă și subzistență. Documentul este în limba latină și se pare că a fost întocmit de către unul din administratorii Episcopiei românești din Oradea, pentru justificarea cheltuielilor făcute cu șederea lui Șincai aici. Lista nu respectă cronologia, deci nu s-a ținut o evidență precisă, zilnică, ci pe o perioadă mai lungă de timp.

Din acest document deducem că Șincai era un fumător înrăit și acorda un interes deosebit vestimentației, îmbrăcându-se corespunzător atunci când frecventa cercurile de intelectuali orădeni și își ducea la curățat destul de des hainele. Totalul cheltuielilor făcute de Șincai în această perioadă (toamna anului 1810-mai 1812) s-a ridicat la 374 florini și 78 creițari, cu toate că masa și cazarea îi erau oferite gratuit de S. Vulcan. Suma era destul de mare în comparație cu salariul pe care-l primise Șincai ca director al școlilor românești din Transilvania (300 de florini pe an).

Hronica, opera sa capitală, a terminat-o la Oradea, după cum îi scrie lui Samuil Vulcan în 2 noiembrie 1811 și-l roagă să numească pe cineva pentru a o revizui. *„După ce cu multă osteneală am alcătuit Cronica daco-românilor pînă la timpul împărătesei Maria Terezia, socot că înainte de toate nu am altceva de făcut decât să rog cu umilință pe Ilustritatea Voastră ca pentru revizuirea ei să binevoiască a numi grațios pe cine va voi."*[5]

Se pare că opera sa fundamentală *Hronica* și-a terminat-o la Oradea, unde spera să o și publice, depunând manuscrisul la cenzura de aici și obține la 6 martie 1812 aprobarea cenzorului Anton

Szerdahelzi, dar nu găsește editor care să-i achite costurile de tipărire.[6]

A cincea venire la Oradea are loc în vara sau toamna anului 1812, aceasta fiind și ultima. A sosit pe jos, cu toiagul în mână și desagii cu volumele Hronicii în spinare, plin de mâhnire, după ce cenzura ungurească i-a respins manuscrisul. Îl roagă pe Samuil Vulcan să-l primească din nou la curtea sa, iar drept răsplată îi va face o copie a Hronicii. „*Samuile, să mă primești iar în curte-ți, nu pre nimicu, dar voiu să-ți fac o copie din Chronică pentru că mă vei ține.*"[7]

A stat o perioadă și a făcut parțial copia, iar apoi a plecat pierzându-i-se urma. S-a aflat de moartea sa abia în 1866 din gazeta *Concordia*, nr. 51, apărută la Budapesta, unde se publica o matricolă ce-i anunța decesul în 1816 la Sinea (lângă Kosice, în Slovacia), unde nu i s-a putut identifica mormântul.[8]

Concluzii

Relația lui Șincai cu Oradea este importantă deoarece aici i s-a oferit întotdeauna ajutor material, moral precum și baza documentară pentru *Hronică.* Tot cu ajutorul prietenilor din Oradea, Iganatie Daraban și M. Tertina, va primi postul de corector al cărților românești la Tipografia din Buda și va avea acces la colecțiile bibliotecii universitare, unde va putea cerceta documentele privitoare la istoria românilor.

La Oradea își va finaliza opera sa monumentală, *Hronica*, și tot aici îi va lăsa lui Samuil Vulcan, prin testament, cea mai mare parte a manuscriselor lui, inclusiv a *Hronicii.*

Manuscrisele lui Șincai au rămas la Oradea, la Biblioteca Episcopiei greco-catolice până după cel de-al Doilea Război Mondial, când au fost duse la Biblioteca Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca unde sunt și în prezent.

Bibliografie

1. BLAGA, L. *Gândirea românească în Transilvania în secolul al XVIII.* București: Editura Științifică, 1966.
2. CHINDRIȘ, Ioan. *Gh. Șincai un iluminist exemplar*. În: Familia, nr.11-12/2006, p. 197.
3. CHINDRIȘ, Ioan. *Poezia lui Gh. Șincai.* În: Anuarul Institutului de Istorie „G. Barițiu" din Cluj, vol XXIX, 1989, p. 401-433.
4. IOSIF, Șt. O. *Versuri originale și tălmăciri.* Bucuresti: Editura pentru Literatură, 1968.
5. *ISTORIA orașului Oradea.,* ed a III-a, coord. Liviu Borcea și Gheorghe Gorun. Oradea: Arca, 2007.
6. MĂLINAȘ, Ctin. *Gheorghe Șincai și Oradea*. În: Familia română, an 6, nr. 1-2(20-21), 2004, p. 5-9.
7. PAPIU-ILARIAN, Al. *Viața, operele și ideile lui Georgiu Șincai din Șinca: Discurs de recepțiune. Răspunsul lui George Baritiu. În ședința publică a Societății Academice Române din 14 septembrie 1869.* București: Tipografia Națională, 1869.
8. PRODAN, D. *prefață la Invățătură firească spre surparea superstiției norodului*. București: Editura Științifică, 1964.
9. ROMAN-NEGOI, Ana-Maria *Recuperarea unui destin: Gheorghe Șincai, Hronica românilor*. Cluj-Napoca: Aegonaut, 2008.
10. ȘINCAI, Gh. *Elegia XXV.,* trad. de Teodor A. Naum. În: *Gând românesc*. Cluj, an. 8, 1940, nr. 1-1-4, p. 54-59.
11. ȘINCAI, Gh. *Hronica românilor și a mai multor neamuri.* București: Editura pentru Literatură, 1969, vol. II.

Note:

1. Ioan Chindriș. *Poezia lui Gh. Șincai.* În: *Anuarul Institutului de Istorie „G. Barițiu" din Cluj,* vol XXIX, 1989, p. 401-433.
2. Gh. Șincai –*Elegia XXV.,* trad. de Teodor A. Naum. În: *Gând românesc*. Cluj, an. 8, 1940, nr. 1-1-4, p. 54-59.
3. C. Mălinaș. *Gheorghe Șincai și Oradea*. În: *Familia română*, an 6, nr. 1-2(20-21), 2004, p. 5-9.
4. *Arhivele Statului Oradea, fond Episcopia Greco-Catolică Oradea, dosar 1079, f. 125.*
5. Mircea Tomuș. *Gheorghe Șincai: viața și opera.* București: Editura pentru Literatură, 1965, p. 188.
6. *Idem, ibidem* p. 192.
7. **Al. Papiu-Ilarian.** *Viața, operele și ideile lui Georgiu Șincai din Șinca: Discurs de recepțiune. Răspunsul lui George Baritiu. În ședința publică a Societății Academice Române din 14 septembrie 1869.* București: Tipografia Națională, 1869, p. 27.
8. Op. Cit. **C. Mălinaș.** *Gheorghe Șincai și Oradea*. În: *Familia română*, an 6, nr. 1-2(20-21), 2004, p. 5-9.

O sabie de onoare marelui gălățean, „Străjerul de la Poarta Moldovei” - generalul Eremia Grigorescu

Maria Stanciu
jurnalist

Istoricii, gazetarii și literații au scris pagini de aur despre biruința Armatei Române în Primul Război Mondial care l-a avut în frunte, pe frontul de est, la Oituz și Mărășești pe bravul general Eremia Grigorescu, un fiu al Galațiului și fiu adoptiv al ieșenilor. Un strateg al Armatei Române, care - în campaniile din 1916 și 1917 - a trasat direcția de front inamicului german, arătându-i *pe unde nu se poate trece!*

Pentru mărețele sale fapte de arme, de la Oituz și Mărășești, generalul Eremia Grigorescu a primit, în timpul vieții, mai multe onoruri și cele mai înalte distincții ale timpului său: ***Ordinul Mihai Viteazul, Steaua României, Ordinul Sfântul Gheorghe și Sfânta Ana al Țarului Rusiei, a fost Prim-Cavaler al Legiunii de Onoare*** și a primit ***de la împăratul Japoniei o sabie având gravate cuvintele „Voi ați făcut gloria țării!”***

Se cunosc însă puține aspecte despre **o distincție aparte - *„Sabia de Onoare”, oferită generalului Eremia Grigorescu de admiratorii săi din „întreaga Moldovă”.*** Inițiativa acestui demers întru recunoștință a aparținut, îndeosebi, profesorilor universitari din Iași: *Al. D. Xenopol*[1], *Petru Poni, E. Rigler, X. Gheorghiu, C. Climescu.*

Comunicatul oficial nr. 116[2], de marți - 6 februarie 1918, titra în prima pagină titlul:

„O sabie de onoare marelui gălățean, generalul Eremia Grigorescu”, Iași, 2. II. 918

„Iubite domnule Burbea[3]*,*

Generalul Grigorescu este un fiu al Covurluiului[4]*, vă remit alăturata listă cu rugăciune de a face apel la toți concetățenii și conjudețenii noștri, de a subscrie* ***cât de puțin, dar cât de mulți.*** *Dacă Iașiul se mândrește că generalul Grigorescu a fost elevul școalelor sale, Covurluiul are mândria de a fi închegat trupul și sufletul bravului apărător al pământului românesc.*

Odată cu mulțumirile mele, primiți asigurarea sentimentelor mele amicale.

Gr. L. Trancu-Iași

Deputat de Covurlui”[5].

În același comunicat sunt publicate și primele subscrieri de la Galați. Astfel, Grigore L. Trancu[6] dona o sută de lei, iar redacția „Galații Noi” contribuia tot cu o sută de lei.

Se mai preciza că lista subscripției se află la redacția ziarului „Galații Noi”, inițiatorii acestei subscripții rugându-i pe gălățeni să contribuie *„în semnul de atențiune ce se cuvine...”*, *„pentru* ***acel*** *ce la Oituz și apoi la Mărășești a înscris cu litere de sânge nepieritoare, faimoasa frază* ***«Pe aicea nu se trece!»*** *și căruia cei mai distinși generali japoneji, aducându-i omagiul cuvenit, i-au spus:* ***«Voi ați făcut gloria țării!».***

Pentru Sabia de Onoare ce întreaga Moldovă voiește a oferi marelui său General Eremia Grigorescu, Iașul are cinstea de a-l numi printre cei mai iluștri fii ai școalelor sale. Această sabie e menită să arate recunoștința și admirația noastră, a tuturora, aceluia care a stat neclintit de strajă la Oituz și Mărășești.

Școalele noastre moldovenești n-au avut glasuri străine și stau toate neclintite pe zidurile lor, și clopotele sfintelor noastre biserici ne vor putea vesti chemarea la rugăciune în ceasul când vom spune lumii întregi că Stema Țării a fost prinsă din nou în vechile cheotori ale gloriei străbune, pentru dezrobirea întregului neam românesc”[7].

Transpare din paginile publicațiilor vremii un sentiment de mândrie națională, de entuziasm și admirație sinceră, astăzi, pe cale de dispariție!, adresate bravului nostru Erou care și-a condus oștașii cu mult curaj și determinare, și – după modelul de jertfă al Mântuitorului – s-a pus în slujba

românilor și a apărat cu propriul trup, cu propria lui viață fruntariile Țării.

Trepte ale devenirii: copilăria, studenția, gloria și recunoștința

Se cuvine, pe scurt, să aducem în atenție câteva aspecte care au contribuit la devenirea generalului Eremia Grigorescu ca elev eminent, student și ofițer superior în Armata Română.

Era al patrulea copil al familiei Grigore și Maria Grigorescu, fostă Cazacu[8] și *născut în 28 noiembrie 1863, la Golășei, Tg. Bujor, județul Galați (fost Covurlui*), la botez primind numele de *Teofil Eremia*. Tatăl viitorului general a murit pe când Eremia era mic, mama sa mutându-se la Galați, la fratele său Ion Cazacu. Aici, între 1870-1874, viitorul general Eremia Grigorescu a făcut clasele primare, iar între 1874 și 1878, cele gimnaziale la Liceul „Vasile Alecsandri", actualul Colegiu Național „Vasile Alecsandri" din Galați, colegiu etalon al județului Galați și al țării.

Generalul Eremia Grigorescu

Tânărul Teofil Eremia Grigorescu s-a îndreptat spre *capitala Moldovei*, unde și-a dorit să urmeze cursurile Liceului Național din Iași - inițial, Academia Mihăileană[9] - absolvit în 1881. În aceste împrejurări, îi cunoaște pe *profesorul Petre Poni (1841-1925*), academician, chimist și mineralog român, pe atunci, profesor la Universitatea din Iași, pionier al învățământului chimic din România, pe *Alexandru D. Xenopol*, istoric, sociolog, economist și filozof român, profesor al Universității Iași, pe Coco Dumitrescu, Xenofon Gheorghiu și pe alți iluștri ai acelui timp...

După examenul de bacalaureat, obținut cu rezultate excepționale, Teofil Eremia Grigorescu s-a înscris, doar pentru un an, la cursurile Facultății de Medicină din Iași, pentru ca în anul următor să-și îndrepte pașii spre cariera militară. Așa urmează, la București, *Școala de ofițeri de infanterie și cavalerie*, apoi alți doi ani la *Școala de artilerie și geniu.* Rezultatele deosebite pe linie militară l-au recomandat pentru a fi atașat pe lângă *Comitetul Artileriei Franceze Saint Thomas d'Acquin din Paris.* În Franța, se va înscrie și la cursurile de matematică de la Sorbona (1887-1889). Revenit acasă, a predat cursuri de matematică superioară și de artilerie la școlile militare. În această perioadă, publică lucrarea *„Calculul probabilităților aplicat la gurile de foc"*; tot el a scris și lucrarea *„Studiul balistic al armei Mannlicher"*. În 1885, a înființat pulberăria de la Dudești, pe care o va conduce între anii 1896-1999, ca subdirector, iar între 1899-1903, ca director.

Evenimentele din Primul Război Mondial l-au surprins pe generalul Eremia Grigorescu în Dobrogea, unde era *comandantul Diviziei a 15-a infanterie*, poziție în care obținuseră victorii la Mulciova și Arabagi. În acele momente grele, Țara Românească era împânzită de armatele germane care râvneau la bogățiile noastre, în principal, petrolul și lemnul. Generalul Eremia Grigorescu a fost chemat „urgent" să preia campania de la Oituz (1916), unde, în trei etape, ține la distanță pe inamici, oprind, efectiv, pătrunderea trupelor nemțești pe frontul din Moldova. Între 28 septembrie/1 octombrie 1916 s-a dat o primă bătălie, *„Grupul Oituz"* având misiunea de a apăra porțiunea dintre râul Doftana și Valea Cașinului. Cel mai puternic atac inamic asupra românilor a fost în 5/18 septembrie 1916. În aceste împrejurări, *Divizia 15 infanterie - „Divizia de fier"* - cum a fost supranumită, a reușit să țină piept inamicului și a pus în practică deviza lansată de generalul Eremia Grigorescu: ***„Pe aici nu se trece***!". La Oituz, au urmat alte două asalturi, cărora generalul Eremia Grigorescu le-a făcut față, contribuind astfel la stabilizarea situației de pe front...[10]

După Oituz, și după ocuparea Bucureștiului, generalul Eremia Grigorescu a primit o altă misiune, fiind trimis la Nămoloasa, județul Galați, unde este comandant al Corpului de armată VI, după care primește misiunea de a apăra Mărășeștiul, în calitate de comandant al Armatei I Română și celei de a IV-a rusă. Luptele de la Mărășești din anul 1917 s-au încheiat cu o victorie mult-râvnită, istoricii considerând-o cea mai însemnată izbândă

a Armatei Române din vara lui 1917, deşi efectivele, dotarea tehnică şi mijloacele de comunicaţie ale românilor erau mult inferioare inamicului german. Entuziasmul înaintaşilor noştri a fost şi mai mare, pentru că odată cu înfrângerea germanilor era înmormântă *„trufia hoardelor lui Mackensen", feldmareşalul care îşi dobândise renumele de „spărgător de fronturi"*, nota savantul Nicolae Iorga, în *Neamul românesc*, 1919.

În înfricoşătorul război, neamul nostru românesc şi creştinesc - la acea vreme, *împărţit pe vreo trei hărţi* - era din ce în ce mai încercat. Mulţi soldaţi au murit, alte sute de mii au fost răniţi, mulţi au fost luaţi prizonieri, dar eroismul lor a uimit toată Europa. *„Fiecare soldat (român) este un erou. Ai impresiunea că aceşti oameni nu sunt fiinţe omeneşti, deoarece se luptă ca nişte fiinţe divine. Sunt totdeauna mânaţi de avânt; ochii lor reflectă îndrăzneala şi voinţa de acte de vitejie. Nicio oboseală nu-i opreşte; ei primesc botezul focului cu tărie şi cu forţă neînvinsă se aruncă ca leii asupra inamicului. Nimic nu poate să-i oprească. Ofiţerii români sunt nişte fiinţe minunate; ei sunt întotdeauna în rândurile dintâiu când e vorba de a da un asalt; frica le e necunoscută. Ei însufleţesc şi comandă pe soldaţii români cu o mare demnitate"*[11], reţinem dintr-un periodic bisericesc.

Cu siguranţă, acest portret al Eroului Român se potriveşte generalului Eremia Grigorescu şi bravilor săi ostaşi, motiv pentru care, imediat după glorioasa victorie de la Mărăşeşti, ***„întreaga Moldovă"* i-a oferit, *în 11 noiembrie 1918*, în aula Universităţii din Iaşi, *„Sabia de onoare".*** Surse ale vremii relatează că ***„evenimentul îmbrăcase dimensiunile unei sărbători naţionale", sabia fiind înmânată de preşedintele Academiei Române, savantul Petru Poni,*** în ciuda observaţiilor pe care generalul Al. Averescu - comandantul Armatei Române - le făcea lui Al. D. Xenopol, reproşându-i implicarea în organizarea prescripţiei publice pentru confecţionarea „Sabiei de Onoare"!...

„Maestre, gândul Vostru mi-a înălţat inima. Rog însă ca sabia ce voiţi a mi se dea să aibă o cât de mică valoare materială... Vă rog ca suma ce urmează a se aduna să fie destinată pentru înălţarea unei amintiri pe una din pieţele Iaşului, în cinstea scumpilor noştri ostaşi", se adresa însuşi generalul Eremia Grigorescu profesorului Al. D. Xenopol[12].

Astăzi, *„Sabia de Onoare"*, dăruită de „întreaga Moldovă" generalului Eremia Grigorescu se află la Muzeul Naţional de Istorie a României cu numărul de inventar *75.053*. Însemnele şi materialele preţioase folosite la confecţionarea sabiei ne indică locul aparte pe care îl ocupă în inimile românilor bravul general Eremia Grigorescu, rolul său în lupta pentru neatârnare în Primul Război Mondial, pas important în înfăptuirea Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918. Însemnele de pe sabie sunt însemnele Moldovei, pe care a apărat-o cu trup şi suflet. *„Spada de Onoare" are garda terminată cu un vultur încoronat, iar pe una dintre părţile armei este Stema Moldovei care are încrustate trei diamante şi două rubine.* Mânerul este din os, iar pe o plăcuţă sunt încrustate literele E.G. *„Moldova pururea recunoscătoare"*, stă scris pe una dintre laturile sabiei, iar pe cealaltă *„Mărăşeşti, Oituz"!* Pe sabie mai sunt inscripţionate numele celor cinci profesori universitari, care au luat iniţiativa de a aduce un semn de recunoştinţă generalului Eremia Grigorescu: *P. Poni, E. Rigler, X. Gheorghiu, C. Climescu şi Al. D. Xenopol.*

După 1917 şi până la trecerea sa la cele veşnice, generalul Eremia Grigorescu a fost ministru de Război (24 octombrie 1918 -29 noiembrie 1918) şi a îndeplinit funcţia de inspector general de Armată. S-a stins din viaţă la scurt timp de la terminarea războiului, pe 21 iulie 1919, la doar 56 de ani, suferind de gripă spaniolă. Iniţial, a fost înmormântat, potrivit dorinţei sale, în Cimitirul de la Mărăşeşti.

„Crezut-am eu că mâna mea slăbită, cari luptă cu moartea de cinci ani, în al 72-lea an al vieţei mele va scrie aceste rânduri pe volumul care aminteşte şi ***Funeraliile tale****?... Tu, atât de frumos, atât de voinic şi atât de plin de viaţă? Tu, care mă urcai cu o singură mână pe treptele Academiei ca să-mi dăruieşti bucuria de a asista încă la şedinţele ei...*

Ertaţi-mă, iubiţi cititori şi voi alcătuitori pioşi ai acestei scumpi amintiri, că nu pot să scriu gândidumă la dânsul, decât cu un singur cuvânt: Durere", reţinem din *Prefaţa* volumului *„Un erou al neamului - Generalul Eremia Grigorescu"*, volum comemorativ apărut după chemarea la Domnul a Eroului de la Oituz şi Mărăşeşti.

Astăzi, trupul generalului Eremia Grigorescu odihneşte întru veşnicie în cripta centrală a Mausoleului de la Mărăşeşti. Pe sarcofagul său stă scris, pentru neuitare: *„Străjerii de la Poarta Moldovei, care au pus stavilă poporului vrăjmaş făcând stâncă împrejurul meu, am scris cu sânge pe crestele de la Slănic, Oituz şi Caşin: „Pe aici nu se trece!"*.

Terenul pe care este amenajat Mausoleul de la Mărășești este donat de socrul generalului Eremia Grigorescu - *George Ulise Negropontes*[13]*, tatăl Elenei Negropontes, a doua soție a generalului,* pe care a cunoscut-o în timpul campaniei militare din 1917.

În timpul luptelor de la Mărășești, bancherul grec și-a trimis fiica, pe Elena Negropontes (n. 11 februarie 1879 + 1953), să-l roage pe generalul Eremia Grigorescu *„să nu bombardeze Mărășeștiul”*, unde bancherul avea un castel, în acel moment, ocupat de trupele nemțești. Rugămintea însă nu l-a împiedicat pe generalul Eremia Grigorescu să bombardeze castelul și să-i convingă pe nemți că *„Nici pe aici nu se trece!”* Din această întâlnire a generalului Grigorescu și Elena Negropontes s-a născut, *„la 20 decembrie 1917, la Bârlad, pe front”*, fiul lor - Dan (Ulise) Er. Grigorescu-Negropontes[14].

În 8 iunie 1919, la primul Congres al Societății Ortodoxe Naționale a Femeilor Române, de la București - sala Senatului, Mitropolitul Pimen al Moldovei și Sucevei fiind președinte de onoare - *s-a cerut construirea Mausoleului de la Mărășești. În fruntea doamnelor se afla principesa Alexandrina Grigore Cantacuzino*. Astfel, socrul generalului Eremia Grigorescu, *bancherul George U. Negropontes a donat pentru ridicarea Mausoleului de la Mărășești 20 de hectare de pământ și 50.000 lei.* Actul de donație a fost făcut către SONFR.

Note:

1. Alexandru Dimitrie Xenopol, născut la Iași, în 23 martie 1847, + 27 februarie 1920. Istoric, profesor universitar, rector al Universității din Iași, membru al Academiei Române (11 martie 1896). Frecventa „Junimea” și a colaborat cu publicația „Convorbiri literare”. Este *autorul primei sinteze a istoriei poporului român*, cu titlul *„Istoria românilor din Dacia Traiană”*, operă pentru care se spune că s-a documentat 16 ani și a redactat-o în zece ani. Prima parte a apărut la 1888 și următoarea la 1893.

2. Apelul pentru subscripție se regăsește și în ediția oficiosului din 8 februarie 1918.

3. I. Burbea era director-proprietar al *„ziarului independent zilnic” „Galații Noii”*. Precizarea se regăsește pe frontispiciul amintitului cotidian, aflat în arhiva Bibliotecii „V.A. Urechia” - Galați.

4. Fostul județ Covurlui era o parte a actualului județ Galați.

5. Alături de amintiții profesori universitari, în comitetul de inițiativă mai erau *doamna Ana Conta-Kernbach* și domnii profesori: *I.V. Praja*, fostul său pedagog de pe atunci, *C.V. Praja*”.

6. Grigore Trancu a fost *avocat, economist, profesor universitar, memorialist și om politic*. S-a născut la 23 octombrie 1874, la Târgu Frumos, Iași, într-o familie de armeni. *A lucrat ca funcționar la Banca Națională din Iași, (1900), în 1902 a fost funcționar și șef contabil la Banca Națională din Galați, profesor la Școala Comercială din Galați și avocat de Covurlui (1907).* Primul său copil, *Eugen Trancu-Iași* s-a născut la Galați, în 24 iulie 1912; + 6 martie 1988, București. *Sora avocatului* Grigore Trancu este Marta Trancu Rainer, *prima femeie chirurg din România (+ 9 decembrie 1950, București).*

7. *Comunicatul oficial nr. 118,* joi - 8 februarie 1918, pg. 1.

8. Veche familie din Moldova cu tradiție în meseria armelor.

9. Prima instituție de învățământ superior din țară.

10. *Istoria României*, vol. VII, tom II, Ediția Academiei Române, îngrijită de academician Gheorghe Platon, Editura Enciclopedică, București, 2003, pg. 440-447.

11. Relatarea *Războiul,* în Biserica Ortodoxă Română nr. 3, anul XXXVIII, iunie 1914, pg. 782-783, preluat din ziarul „Românul” din Arad.

12. Rodica Tichici Iacomi, *Târgu Bujor, file de cronică*; autoarea enunță relatarea din scrisorile lui Decebal Teofil Grigorescu (nepotul generalului), fiul lui Traian Grigorescu, fiul din prima căsătorie a gen. Eremia Grigorescu, cu prof. Eleonora Arapu din Iași, 2000, pg. 93-97.

13. Ariana; Ștefănescu, Crisula, *Exilul interior - Dan Er. Grigorescu-Negropontes*, Editura Vremea, București, 2016, pg. 3. Istoricul Paul Păltănea, în *„Istoria Galaților de la origini și până la 1821” ne relatează că* G.U. Negropontes, socrul generalului Eremia Grigorescu este un renumit bancher cu rădăcini în Gecia, stabilit în România, care avea proprietăți în București, Brăila, Constanța, Galați, Ivești (județul Galați), Mărășești (Vrancea). În municipiul Galați, în timpul vieții, a donat un imobil pentru înființarea unei școlii de meserii.

14. Negropontes, Ariana; Ștefănescu, Crisula, *Exilul interior - Dan Er. Grigorescu-Negropontes*, Editura Vremea, București, 2016, pg. 37-38.

Festivalul Internaţional al Aforismului de la Tecuci, o reușită deplină

Interviu cu profesorul și scriitorul Vasile Ghica

Ghiță Nazare
profesor, publicist

Gh. Nazare: *Domnule prof. Ghica, Tecuciul a fost recent gazda unei manifestări culturale de mare amploare, primul Festival Internațional al Aforismului pentru Românii de Pretutindeni, iar dumneavoastră amfitrionul acesteia. Cum de s-a întâmplat așa ceva la Tecuci?*

Vasile Ghica: Mă gândeam de multă vreme la un asemenea proiect, dar nu se întrevedea nicio speranţă în privinţa susţinerii financiare. Între timp, mă acaparase complet Cocuţa Conachi care a răsucit, se ştie, în sens favorabil, destinul Principatelor Române. Căutam disperat un sponsor pentru bustul ei. L-am găsit, după o discuţie de doar câteva minute cu patronul firmei Gifarm din Tecuci. Aveam însă nevoie de un ONG sau de o fundaţie care urma să preia suma necesară și să realizeze obiectivul. Așa l-am cunoscut pe domnul Eugen Doru Pelin, preşedintele fundaţiei cu acelaşi nume, care mi-a spus că mă poate ajuta și la realizarea Festivalului Internaţional al Aforismului, pentru românii de pretutindeni.

Gh. N.: *Cine au fost și de unde au venit participanții?*

VG: Concurenţii au răsărit de peste mări și oceane, adică din Canada, SUA, Italia, Franţa, Israel, Republica Moldova și, evident, din România. Participanţi la manifestări au venit și din Bacău, Adjud, Odobeşti, Focşani, Huşi, Râmnicu-Sărat, Galaţi, Bârlad, Vaslui, Tecuci și Bucureşti.

Gh. N.: *De fapt, ce este aforismul? Ce semnificații are? Ce mesaj transmite? Este o specie literară?*

VG: Da, aforismul este o specie literară. Dispune de o „înfăţişare” minusculă, dar poate avea un impact uriaș asupra cititorilor. Un aforism valoros poate răsturna munţi, poate trezi din amorţire o generaţie, așa cum sperăm să se întâmple acum, când conștiința naţională este foarte aproape de cota minimă. Iată și argumentul. În anul 1917, mulţi cercetași, niște preadolescenți de 14-16 ani, treceau pe furiș linia frontului și veneau la Tecuci, ca să plece pe front sau să-i îngrijească pe răniţi. Numeroși tineri români din armata austro-ungară dezertau (cei prinși erau spânzuraţi) și veneau să lupte la Mărăşeşti. Iar în iarna lui 2017, zeci de mii de tineri au strigat în Piaţa Universităţii împotriva României și în favoarea unor firme străine necinstite.

Gh. N.: *Sunteţi un naţionalist?*

VG: Orice om normal trebuie să fie. Naţionalismul, ca și colesterolul, este de două feluri: bun sau rău. Fără colesterolul cel bun nu se poate trăi. După anul 1990, noi am crezut că patriotismul este o noţiune perimată, rușinoasă

chiar. Așa se explică situaţia catastrofală în care ne zbatem acum.

Gh. N.: *Domnule Ghica, drept argumente la ceea ce ați răspuns la întrebarea anterioară, vă rog să ilustrați cu câteva aforisme marile probleme cu care se confruntă România și lumea contemporană.*

VG: Să zicem: „După o chinuitoare și nesfârșită tranziţie, România nu are nici drumuri și nici direcţii"; „Mă tem că globalizarea se va face sub bagheta manelizării"; „De multă vreme, în România este ca în avioanele vechi. Câţiva conduc și celorlalţi le este greaţă"; „În mod cert, noi, românii avem astăzi cea mai coruptă și mai incompetentă clasă politică de la Cultura Cucuteni încoace"; „Există destule certitudini că actualii noștri politicieni vor lăsa poporului român ce i-a lăsat Terente în formol".

Gh. N.: *Am participat la acest eveniment cultural deosebit și am constatat că Festivalul nu a fost doar o manifestare a aforiștilor, ci o implicare a întregii comunități intelectuale a orașului, elevi, cadre didactice, scriitori, oameni de cultură, autorități locale etc. Vă rog să concretizați!*

VG: Da, am sunat alarma peste tot și am beneficiat de o receptivitate acceptabilă. Câteva școli au refuzat solicitarea noastră, altele s-au lăsat convinse mai greu. Până la urmă, totul a fost foarte bine. Implicarea elevilor a fost factorul surpriză, dar și forte al festivalului. Participarea scriitorilor tecuceni a fost totuși modestă. Au fost permanent lângă mine și m-au ajutat colegii: Tase Dănăilă, Adrian Secară și Marin Mârza.

Gh. N.: *Ce semnificaţii are AND-ul, Don Quijote și Sancho Panza de pe coperţile invitaţiei?*

VG: AND-ul înseamnă viaţă, unicitate, mister. Îi dorim aforismului să cumuleze aceste calităţi. Cele două personaje suntem chiar noi: eu și cu domnul Pelin. Pentru noi iluziile nu s-au terminat. Aștептăm alte mori de vânt.

Gh. N.: *Deși acad. Naji Naaman, de la Beirut, Președintele de onoare al Festivalului, promovează sloganul „Cultura gratis", vreau să cred că manifestarea a necesitat ceva fonduri. Cine le-a asigurat? Este o chestiune de mecenat?*

VG: Sprijinul material din partea Primăriei a fost aproape simbolic, dar a existat, totuși, bună-voinţă. Nu se puteau lua mai mulţi bani decât de la investiţii. Am simţit umărul Protoieriei, a firmelor „Oprea SRL" și AGRIMAT Matca. Dar până la mecenat distanţa este foarte mare. De multe ori, actul sponsorizării este, se știe, umilitor. Au existat reacţii de genul: „Nu vă este rușine să cereţi bani pentru literatură, în timp ce mor copii netrataţi?" sau „Uite, domnule, îţi dau 50 de lei, dar apucă-te și dumneata de muncă!" Greul l-a dus domnul Pelin.

Gh. N.: *Aminteam de acad. Naji Naaman. Vă rog să oferiți și cititorilor Revistei „Axis Libri" a Bibliotecii „V.A. Urechia" din Galați, unde va apărea acest interviu, câteva detalii privind personalitatea universală a acestuia.*

VG: Am contat pe doi invitaţi de marcă. Unul dintre ei, renumitul scriitor basarabean Nicolae Dabija, nu a putut veni. S-a ivit ceva neprevăzut chiar în ziua în care se pregătea să plece spre noi. A venit însă de la Beirut celebrul Naji Naaman, un om fermecător, care a scris până acum 78 de cărţi, traduse în 44 de limbi. Are patru licenţe și două masterate, dintre care unul la Sorbona. Libanezii de astăzi sunt strănepoţii fenicienilor din antichitate. Ei simt această cultură de peste șapte mii de ani ca pe o responsabilitate enormă. Naji, de exemplu, și-a propus să vânture cultura orientală spre Occident și pe cea occidentală spre Orient. Și-a dat seama că acest lucru nu este deloc simplu, că opreliștile financiare sunt paralizante. Atunci i-a venit în minte conceptul de cultură gratis. Se convinsese că fenomenul de sponsorizare generează, de regulă, umilinţă. Și-a înființat o fundaţie și i-a abordat pe oamenii foarte bogaţi. Le-a spus că nu le cere nimic, dar să se gândească la cei care sunt însetaţi de cultură, însă nu au bani. Le-a prezentat proiectele lui care vizau rezolvarea acestui blocaj. „Dacă vă pasă de ei, le-a spus Naji, alcătuiţi un fond financiar și eu îl implementez cu proiectele mele, dacă le acceptaţi. Și mă veţi controla, ca să vă convingeţi dacă banii voștri s-au transformat sau nu în cultură. Pentru că o carte sau un act de cultură trebuie să ajungă la cel interesat de așa ceva. Și noi asta facem. Îi depistăm și îi ajutăm. Vrem ca nicio carte bună să nu ajungă pe oala cu smântână." Iniţial, l-au contestat mulţi. Îl numeau „nebunul culturii gratis." În cele din urmă, succesul a fost enorm. În multe ţări se încearcă să se „aclimatizeze" acest proiect.

Gh. N.: *Festivalul a avut și caracterul de concurs. Cum ați asigurat valorizarea aforismelor trimise de participanți, din perspectiva premierii celor mai valoroase?*

VG: Am avut un juriu foarte exigent. Președinte a fost scriitorul Teodor Parapiru, iar membri Adi George Secară și Nicoleta Pelin, o poetă sensibilă

și exagerat de discretă. Mulţi concurenţi au rămas şocaţi când au văzut cât de puţine texte din cele trimise au fost selectate. Asta pentru că mulţi autori nu-şi dau seama că aforismul şi epigrama nu suportă banalitatea, deci nici mediocritatea. Aici se observă imediat ce e cusut cu aţă albă. S-a dat acest semnal fiindcă trebuie să trudim mai mult înainte de a ieşi în public. În felul acesta, poate îi vom determina pe criticii literari să ne ia în seamă. Deocamdată, pentru mulţi dintre ei aforismul nu există. Este adevărat că unii sunt marcaţi de o imbecilă prejudecată conform căreia anticii au spus totul în materie de aforism. Noi trebuie să demonstrăm că ne-au rămas şi nouă destule de scris. Aşa cum aţi văzut, aforismele considerate de juriu valoroase au fost adunate în antologia festivalului. Evident, nu chiar toţi concurenţii sunt de acord cu selecţia operată de juriu. Cred că ar fi şi monoton. Acest fenomen se întâmplă peste tot în lume. Aproape toţi concurenţii sunt, de regulă, convinşi că lor li se cuvenea trofeul.

Gh. N.: *Care au fost fericiții câștigători, cei care au primit laurii succesului? Cui ați acordat premii, mențiuni și premii speciale?*

VG: Palmaresul Festivalului a fost următorul: Premianți: Trofeul „Sapiens Piroboridava", Valeriu Butulescu (Petroșani); Premiul I ex aeqvo, Mircea Oprea (București) și N. Petrescu (Ploiești); Premiul II, Dan Surducan (Brașov); Premiul III, George Geafir (Craiova); Mențiuni: Th. Dume (Oradea), Paula Adriana Cozian (Constanța) și Ion Mâțu (Republica Moldova); Premii speciale: Ionuț Caragea (Canada), Constantin Ardeleanu (București), Ion Cuzuios (Republica Moldova), Lucian Velea (Constanța), Gheorghe Gurău (Galați), Grigore Budoi (București), Viorel Vintilă (SUA), Victor Martin (Cărbunești); Au mai acordat premii revistele: „Spații culturale" (Rm. Sărat) lui Dan Movileanu (Tecuci), „Literatura și arta (Republica Moldova) lui Pompiliu Comșa (Galați), „Meridianul Cultural Românesc" (Vaslui) Alinei Breje (Torino), „Salonul literar" (Odobești) lui Francois Vaueluse (Franța), „Axis Libri" (Galați) lui Emil Dinga (București).

Au participat la lucrările Festivalului scriitori din Bârlad (Elena Popoiu, Andrei Petruș, Tudor Mihaela, Maria Petruș), Focșani (Gh. Andrei Neagu, M. Vârtosu), Odobești (Ion Culiță Ușurelu, Marin Moscu), Rm. Sărat (Valeria Tăicuțu, N. Tăicuțu, I. Brebenel), Bacău (I. Dănilă, D. Brăneanu, Gr.Codrescu, Petre Isachi), Huși (Lina Codreanu, Theodor Codreanu), Galați (Teodor Parapiru, A.G. Secară, Gh. Nazare, Nicolae Leonte, Theodor Buhăescu) și numeroși scriitori din Tecuci și din localitățile învecinate.

Invitatul de onoare al Festivalului, Naji Namman (Liban), a avut un interesant dialog cu elevii olimpici din Tecuci, a vizitat Ferma agricolă AGRIMAT, Matca, mănăstirile Buciumeni și Gologanu, a depus coroane de flori la Mausoleul de la Mărășești, a fost primit de IPS Casian, Arhiepiscopul „Dunării de Jos" și de prof. univ. dr. Benone Puşcă, Preşedintele Universităţii „Danubius" Galaţi.

Gh. N.: *În încheierea dialogului nostru, pentru care vă mulțumesc, vă rog să ne spuneți dacă aveți un feed-back, cu ce impresii au plecat oaspeții de la Tecuci, de la Festival?*

VG: În asemenea situaţii oaspeţii sunt foarte politicoşi, chiar dacă mai au unele rezerve. I-am simţit totuşi plăcut impresionaţi de implicarea elevilor în festival şi de prezenţa lui Naji. Nouă, provincialilor, nu ne este dat să vedem prea des oameni de un asemenea calibru. Şi el a fost fermecat de elevi. Mi-a şi dat sarcina să-i trimit textele create de ei, cu acest prilej, ca să editeze un volum în cinci limbi şi în 3000 de exemplare. Pe care îl va difuza şi în România, dar şi în alte ţări.

Govia (II)

Năstase Marin
scriitor

Mi-aduc aminte cu emoţie de biata maică-mea… Era considerată una dintre cele mai bune ţesătoare de macate din satul nostru, creatoare de modele şi iscusită la năvăditul lor. Veneau la ea fete de măritat cu suluri de urzeală şi iţele de la război. Se rugau de mama:

— Năvădeşte-mi, ghea, ţăţico, un model frumos de macat, ca alea ale tale! Te-oi ajuta şi eu la alte treburi!

— Ba, să năvădeşti cu mine, să-ţi arăt! Să-nveţi şi tu, să arăţi la altele!

Când era la ţesut, fata respectivă ridica speteaza prin complicatele fire de urzeală. Maică-mea trecea suveica printre firele de urzeală ridicate şi coborâte de iţe şi speteze, după modelul creat la năvădit. Şi minunea de macat apărea, după ce spata aduna şi bătea firele de „bătătură”.

Ornamentele macatelor păreau că sunt desprinse de pe zidurile bisericii Trei Ierarhi din Iaşi. Aşa cum le văzuse Paul de Alep…

Acum… războiul de ţesut din lemn de salcâm stă aruncat prin curte. Mama a murit de mult… şi nimeni nu-l mai foloseşte…

Pe broderii şi împletituri, acelaşi univers de flori, de soare, de forme visate cu acul şi aţa sau igliţa, revărsate în mirifice irizaţii de culori şi nuanţe. În acel câmp de culori, ascunsă discret într-un colţ, monograma iubitului, o literă din flori şi arabescuri. Când batista cu monogramă era strigată la Govie, roşie ca focul, fata înfrunta zâmbetele ironice sau cuvintele răutăcioase ale celor din jur:

— Pentru cine o făcuşi, fă? Aaa… mucosul de Gheorghiţă!... ha, ha, ha!

— Chiar i-o dai, fă?

Biata fată, ce putea să spună? Ar fi fost fericită dacă iubitul i-ar fi primit batista, că nu era durere mai mare la fete, decât batista refuzată.

Şi Govia mergea înainte. Flăcăii strigau odor după odor, în timp ce lăutarii cântau fără încetare. Iar lăutarii, pişicherii, alegeau cântecul potrivit pentru fiecare femeie, în funcţie de caracterul ei. Odată-i auzeai cântând când venea vreo femeie trupeşă ca să-şi ridice „odorul”: pe vale, ţaţo, pe vale/c-a făcut fasolea floaree! Zi-i bă! Toţi râdeau făcându-şi cu ochiul.

La Govie se expuneau suflete şi caractere. Fel de fel de suflete. Şi toţi aveau ochi ca să vadă şi gură să râdă atunci când credeau. Acolo se descopereau şi se redescopereau. Aflau pe cine să admire, de cine să râdă, pe cine să respecte.

La Govie se formau gusturile după cele ale femeilor iscusite din sat. Acolo s-a format „mentalitatea” Goviei, greu de priceput astăzi.

După ce se strigau odoarele-obiecte, se trecea la strigarea „odoarelor-vii”. Adică acei copii frumoşi între doi şi cinci ani. Pentru oamenii din satul meu şi copiii erau „odoare”. Cele mai de preţ. Se mândreau cu astfel de odoare atât cei tineri căsătoriţi, autorii lor, cât şi bunicii lor. Mai ales bunicile. Stăteau la rând cu odraslele-n braţe, sau ţinându-le de mână, aşteptând să le ia flăcăii şi să le strige:

— Ăăă-ree! Al cuui e-aceest odoor!?

Odrasla, frumos pieptănată şi îmbrăcată, deseori se speria. Dădea din mâini şi din picioare, urlând disperată. Mama care-l privea mândră se îngrijora:

— Aoleu! A păţit ceva mititelul? Guriţa mamei, guriţă!

Nu păţise nimic. Îşi dezvolta plămânii şi muşchiuleţii. Iar asistenţa parfuma atmosfera cu florile admiraţiei:

— Ooo! Mânca-l-aş de bucălat! Bucălat şi supărat!

— Ah, ce îngeraş! Cu zulufii aurii, ochişorii azurii!

Atunci mama sau bunica odorului se umfla ca balonaşul şi zbura… zburaa… până în al nouălea cer. Când odorul urla, asistenţa era indispusă:

— Bă, da ce guiţă, de parcă-l taie!

— Dă-l, bă, jos… rotofeiul!

Totuşi, mama copilului zâmbea fericită că a văzut satul ce copil are. Şi maică-mea a vrut odată să mă dea la Govie. Să se fălească cu nepreţuita ei odraslă, de! M-a fugărit prin lume, iar eu alergam cu ochii ieşiţi din orbite, cu faţa plină de lacrimi şi muci, urlând disperat. A strigat la ea o femeie:

— Ce ai cu băiatul, fă?

— Păi… să-l dau şi eu la Govie!

— Cuum? Broscoiul ăsta? Văleu, că urât mai e!

S-a liniștit mama, descurajată de aprecierea și râsetele celor din jur. Iar eu am pierdut o prețioasă ocazie de a fi strigat la Govie, amintire cu care m-aș fi fudulit acum.

Oamenii din satul meu erau mândri că au copii frumoși și sănătoși, dornici să-i strige la Govie, să-i admire toată lumea, să se fălească cu ei. Pentru că știau care sunt adevăratele odoare ale omului.

Erau apreciate femeile cu copii frumoși și sănătoși, nu pentru că erau dăruite de Dumnezeu cu zestrea lor genetică, cât mai ales pentru vrednicia și talentul lor în creșterea copiilor.

Dar… frumoasa Govie a dispărut. Mai întâi a dispărut legendarul car frumos cu patru boi. A dispărut și cel cu doi boi. A venit Tractorul și a călcat triumfal peste ei cu șaizeci și cinci de cai-putere. În trecerea sa, a mânjit cu motorină și ulei diafanele flori de câmp de pe ștergarele de borangic. Au venit în iureș camioanele cu gazele înecăcioase și pocnetele țevilor de eșapament. Toate au pătruns brutal în sufletele curate de la Govie, înnegrind cu fumul lor salcia și liliacul înflorit.

C.A.P.-ul a pătruns cu steagurile sale roșii în lăzile de zestre. Femeile au fost duse pe câmp cu camionul la ora șase dimineața și aduse acasă noaptea, frânte de oboseală. Nu le mai ardea de batiste cu monogramă și ii înflorate.

Progresul cel victorios a umplut și el casele oamenilor cu țesături și confecții, frumoase cuverturi și prosoape plușate. În fața lor, lucrăturile femeilor și fetelor au pălit. Au ajuns de rușine. Cine se mai fălea cu odoarele de altădată?...

Dar cu mentalitatea Goviei ce s-a întâmplat? Reminiscențele ei au rămas în sufletele oamenilor, fără să știe, fără să vrea, multă vreme după dispariția Goviei. Acolo… în cutele ascunse ale subconștientului. Asta am aflat la o nuntă din satul meu de prin anii șaptezeci.

A fost o nuntă frumoasă, unde soacra mică a scos la horă când s-a jucat Nuneasca, toată zestrea miresei, cu daruri pentru nași, ginere și rudele apropiate. Sclipitoarele ștergare din fir de borangic auriu și fermecatele cămăși, precum și macatele, au răspândit în horă magia Goviei de altădată. De-atâta risipă de frumusețe toți nuntașii au fost copleșiți, admirația răspândindu-se atât în horă, cât și pe marginea ei, curgând valuri-valuri. Toată suflarea prezentă la nuntă a lăudat talentul soacrei mici, care lucrase acele minunății.

Dar a venit la nuntă și o rudă de la oraș. Aceasta, seara la masă, a dăruit tinerilor căsătoriți o cuvertură plușată de toată splendoarea. Au sărit nuntașii să o admire. Curgeau exclamațiile într-un torent de extaz:

— Vaai, ce desen!... Ce colorit!... Ce degrade ameţitor!... Cât de bine sunt îmbinate culorile!...

Invitata de la oraș zâmbea fericită, mulțumind în dreapta și-n stânga, fluturând spre toate mesele frumoasa cuvertură. Aprecierile o ridicaseră în al șaptelea cer. Le rupsese gura „înapoiaților" ăstora de la țară… Dar, în sublimul atmosferei încărcate de atât extaz, a căzut o întrebare ca un pietroi:

— Da'… cine a lucrat-o?

Ruda de la oraș a răspuns foarte mândră:

— Este din import, Germania! Am cumpărat-o de la un mare magazin din București! Pe sub mână…

Fatal răspuns! Vraja admirației a fost ruptă ca o pânză de păianjen, de hohotele și exclamațiile ironice:

— Ăăă! Și noi, care credeam!... Hă, hă, hă! Ce mai cadou!... Ha, ha, ha!...

Foarte contrariată, orășeanca a întrebat la rândul ei, înciudată:

— Dar… ce credeați?

I-a răspuns o femeie, zâmbind zeflemitor:

— Păi… dacă n-ai făcut-o dumneata, ce te mai fălești atâta?

Năucă, femeia de la oraș a-nghițit în sec. Avalanșa de hohote a amuțit-o. Era furioasă că nu le înțelegea comportamentul. Bunul simț nu i-a permis să mai pună alte întrebări. Nu avea cum să înțeleagă, pentru că în viața ei nu fusese la Govie. Nici măcar nu auzise de așa ceva.

Cu timpul, ultimele rămășițe ale acestei mentalități au dispărut din sufletul celor care mai apucaseră și trăiseră Govia.

Care bătrână ar mai lucra astăzi ștergare și macate? N-o mai ajută nici ochii, nici mâinile. Iar nepoatele… nu-i mai cer. Sau… cele bătrâne au plecat demult Dincolo… Astăzi nimeni nu mai vrea zestre cu ștergare de borangic și macate de lână. Acum, la nunți se dăruiesc covoare plușate… Ștergarele de borangic? Nțț! Ce să facă cu ele? Iar macatele? Cine mai pune pe pat sau pereți vechile macate? Acum, cuvertura plușată este regina patului, Macatul a ajuns de rușine. Ceva… „țărănesc". Cine mai vrea să fie considerat țăran? Merge la bucătărie, acolo… o gioarsă pe jos! Sau, preș la intrare. Ori… în cușca dulăului.

…Uite-așa, Govia s-a transformat într-o pasăre cu aripi de salcie și pene sclipitoare de liliac înflorit. Zboară mută prin negura Uitării, spre un țărm nevăzut, necunoscut… Spre Nicăieri…

Poeme

Georgeta Muscă-Oană
poetă

Nu uitați!

Nu poți da uitării limba
care-a rezistat furtunii,
Ascultați-o cum mai plânge
când o maltratează unii!
Nu lăsați să moară limba,
nici simțirea românească,
Chiar de nu sunteți o vreme
lângă vatra strămoșească!

Cine-și uită limba țării, uită codrul și izvorul,
Uită datina și portul, uită caselor pridvorul.
Uită patria și neamul, nu-și mai amintește-ogorul,
Nu mai știe cum se cântă nici durerea și nici dorul.

Nu mai știe gustul pâinii lângă apa răcoroasă,
Nici cum cade-n dimineață iarba, lăcrimând, sub coasă.
Nu-nțelege-n primăvară zbuciumul din clorofilă
Și nu știe cum răsună pasul tocului pe-o filă.

Pe trupul verilor te scriu

Din răsuflarea zilei, miresme pastorale
Smulg iarba care scrie pasteluri estivale
Și-n mirișteа secundei, lipsite de-ascultare,
Sub adieri nătânge trec entități călare.

Mustangii verii saltă pe pajiștea culorii,
Pe sub copite sfarmă solstiții iluzorii;
Din raze despletite pe vesele păioase
Inspiră auriul prin nările sfioase.

Mă prind în armonia născută într-o doară
Și caut amintirea ce n-ar vrea să mai doară.
Pe foi de anotimpuri, căzute din privire,
Cu iarba strălucindă te scriu într-o iubire.

Spre calea regăsirii

În busuioc și smirnă ne spală de ispite
Și-ndreaptă-ne, Părinte, spre calea regăsirii!
Topește îndoiala din inimi chinuite
De patimi și angoase, de úmbrele iubirii!

Șoptește-i înserării să stingă desfătarea
Culorii ceruite pe tâmplele damnate!
Să-i șteargă ochii lumii cu ruga și iertarea,
Să îndulcească plânsul speranței întomnate.

Ce tristă e lumina când fuge înspre noapte,
Dorind s-ascundă chipu-i de zâmbete imunde!
Și simte nepăsarea, minciunile din șoapte
Ce-i sângerează-n pleoape iernatice secunde.

În fibra necredinței o rază sângerează
Și mistuie-adâncimea privirilor păgâne;
Din sfera-ncețoșată simțirea evadează,
Dar ne-nțeleasă rană în urmă-i va rămâne.

Suntem esența din poem

Pe-arcada zării rubinie,
Prin arabescuri mă strecor
Și-n a iubirii armonie
Te simt pe-al cerului decor.

Te regăsesc pe-un prag de seară,
Privind al umbrelor balet
Și-n goana norilor de ceară
Strunești lumini pe șevalet.

Tu, fiu al brizelor blajine,
Trezind culori în ochi de sfinți,
Ești visul ploilor virgine
Pe trupul verilor fierbinți

Și întrupat din păpădia
Ce-n libertate a-nflorit,
Ești dor ce arde-n bucuria
De-a regăsi eternul mit.

Sunt iedera cu gust de soare
Și nu-mi las trupul pe pământ,
Tu ești copacul ce cu-ardoare
Așteaptă să îi fiu veșmânt.

Ești vers în blândă lunecare
Spre pana gândului boem
Și în regească-mbrățișare
Suntem esența din poem.

Gând spre Eminescu

Crângul poeziei cheamă
Vraja versului iubit,
A rămas infirm din clipa
Când spre astre te-ai grăbit.

Teiu-mbătrânit și singur
Pleacă ramul spre pământ,
Plopii zdrențuiți de ploaie
Scutură tristețea-n vânt.

Codru-nveșmântat în vreme,
Străbătut de amintiri,
Își dorește să audă
Pasul îndrăgitei firi.

Flori albastre mai tresaltă
Lângă murmur de izvor,
Își doresc din nou poemul
Scris cu pana unui dor.

Lacul străjuit de lună,
Nuferii cu chipuri reci,
Ierburi lăcrimânde-n maluri
Te așteaptă să mai treci.

Pe strunele iubirii cânt

Ascult chemarea din abside...
Nu mai suspin, nu mă frământ
Și-n calea care se deschide
Pe strunele iubirii cânt.

Dorințe-abia întrevăzute
Din pumnii zorilor culeg,
Nuanțe sacre, neștiute,
Încep ușor să le dezleg.

Ies din desișul neputinței
Cu gândul ferm și pas întins,
Iar prin altarele credinței
Simt mângâieri de necuprins.

Înscris la școala împlinirii,
Cunosc noi sensuri de a fi;
Pășind pe pragul fericirii,
Conjug doar verbul a iubi.

Cu firea-n plină înflorire,
Cu hotărârea la oblânc,
Adun seninul în rostire
Și-n slove caut mai adânc.

În sfera-n care doar lumina
Îmi este hrană și veșmânt,
Aflându-i vieții rădăcina,
Pe strunele iubirii cânt.

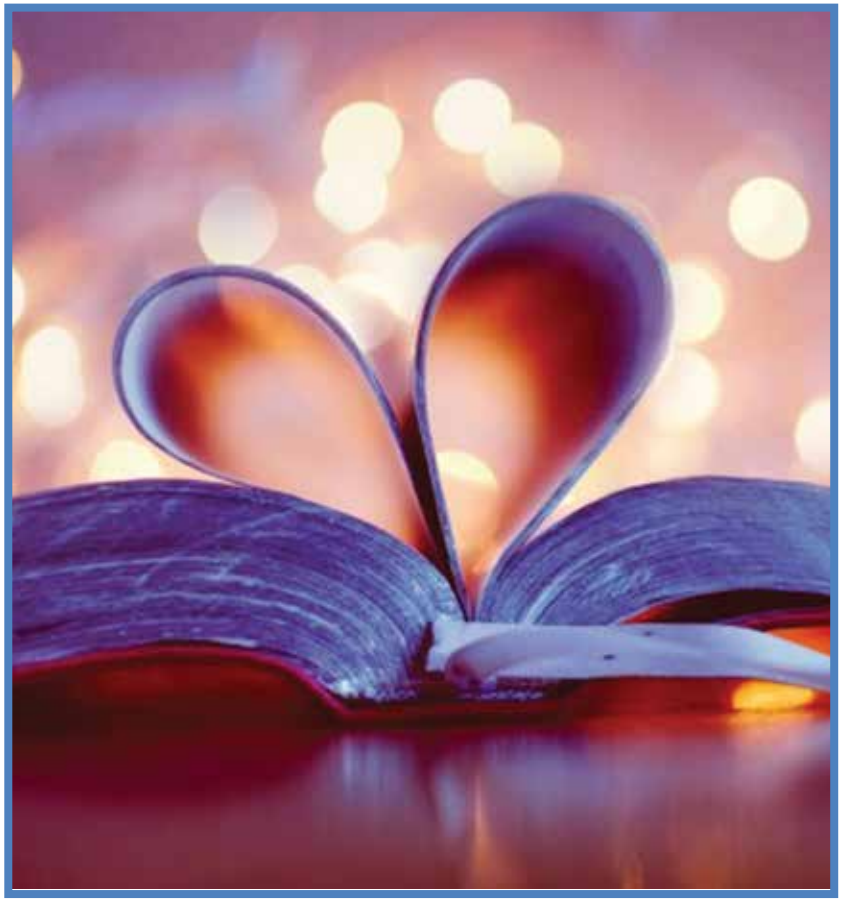

Poeme

Adela Efrim
poetă

Elicopterul Smurd
trece mereu pe deasupra
terasei blocului cu tencuiala
jupuită pe o parte
prin culoarul de zbor la
capătul căruia viața devine
un gest excentric.
Huruitul lui intră prin
gândurile mele ponosite
ca un hoț ce prinde ușa
descuiată
mă dezmorțește
nemăsurabil devine
zvâcnetul
încet coboară scara
mâinile prind sforile
mânuiesc calm, ca un păpușar destoinic, lumea
de picioarele mele se agață cei ce nu au prins
încă zborul

Asurzesc
înțeleg asta bine
dincolo de claxoane
de sirenele ambulanțelor
de greieri
de alarma telefonului
de vacarmul lumesc și nelumesc
da
asurzesc
de tăcerea ta
ca un soclu ce a crescut în mine
pe care nu se află
nicio victorie
nicio înfrângere
cum e mai rău
un soclu
ce nu va spune trecătorilor ceva
vreodată

cred că
ieri pe la amiază când soarele pripea dogoritor
am realizat că m-ar prinde, precum o rochie de
vară înflorată
nu foarte vaporoasă
să fiu piatră
sec
m-ai privi
o piatră, e o piatră și cam atât
ți-ai zice.
neatent la gând, te-ai impiedica
schiopătând
te-aș așeza lângă mine
să te pansez

când marea
nu a plecat încă
răsăritul se asfințește la ponton
tăcerile vociferează într-un pub
dimineții înnoptează sub duhoarea de mahoarcă
tu uiți iubirea lângă tomberoanele pline
eu clădesc furtuni pe mare
artistul își ia pânza să învelească
pescărușii

tangoul
ce ai ordonat să-l dansăm
îmi va aminti de brațele tale ca niște lopeți ce
aruncă ultimul pământ pe momântul meu
iar ele nu vor putea să-mi atingă coapsele

în care tu ai crezut ca într-un trofeu sticlos
nevoia de mine îţi va dezgoli singurătatea
pe zidul tău mâlos
și, ține minte!
de vei încerca să mă privești
ochii mei vor da dezlegare
glontelui să te țintească
cu demnitate

în bucătăria goală
flacăra aragazului portocalie
încălzește mâna ce alunecă lin în mănușa albă
ies pe stradă fără resentimente
gerul trădează fața palidă a flașnetarului
din colțul gurii îmi scapă un zâmbet
întinde mâna
îl prinde ca pe un fluture
deschide pumnul
necunoscută
blândețea mea
îl lovește ca o
boală

Ca si cum
aspiratorul curață
ca și cum asta ar rezolva praful
desfăcătorul de conserve decupează
ca si cum așa ai putea sorbi sucul zemos
două pahare pe o masă
ca și cum ar crește trupuri din scaune goale
creionul desenează
ca și cum ai fi aici

Maestrul
mare bătălie, mare, care mai de care se bagă în față,
în seamă
nu contează
unde
când
de ce
dar se bagă
la rând
se dădeau plecăciuni lungi și grele
Maestre
ziceau unii cu M mare de tipar
tiparul tăia nemilos puțin câte puțin, dar sigur
încă o copie
și încă una
cât încăpea la tipar
până se termina cerneala
și apoi se băga marfă pentru alte copii
același Maestru tot cu M mare de tipar
marafeturi, rânjeau ceilalţi
clevetiţi aiurea
adulaţi cât mai aveţi timp, nu-i vreme de zăbavă
iscusiţii să stea la rând, ordonaţi în linie dreaptă, vă rog
fără înghesuială, e loc pentru toată lumea
ploua cu stropi de conjurație, conspirație, mașinație
ciuntit ‘aestrul
își căuta umbrela
cât despre M-ul mare de tipar
nu mai știe nimeni nimic

tăcerile, cuvinte legate în bandaje albe
păianjenii țes pânza ca mâinile năframa
prizonierul flămând ascunde taina în colțul gurii
țipătul se izbește de cicatrice
cearcănele adâncesc pliuri pe trup
sângele trădează macii sălbatici
în tot acest peisaj închis
înfruptă-te din întuneric
ca liliacul din adăpost
desprinde-te de zbor și caută
privirea pregătită pentru răscoliri de jad
dincolo
un tremur își strânge corsetul
până respirația se taie în muchia unui zid
tăcerile sunt doar cuvinte legate în bandaje
albe

seara
cheile, poșeta, telefonul le așez pe masă
lângă teacul de cărți
rămân un timp fără să știu ce aștept
las ușa deschisă
poate așa îmi voi aminti
umbra ta

Poeme

Mirela Burhuc
poetă

Doar tu

Tu ești cel care mă visează
Stângaci, într-o uitată limbă,
Silabe ce agonizează
Se-ngrămădesc și se preschimbă.

Tu ești cel care mă ucide
În mângâieri fără hotar,
Și cald și blând ochiu-ți mă-nchide
Când scoți iubirea iar și iar.

Tu ești orbita lumii, dreaptă,
Pe umeri porți comete mari,
Eu mă învârt în juru-ți moartă,
Tu mă învii și-apoi dispari.

Tu ești un glas ce mă-nsoțește
La porți, departe-n răsărit,
Tu ești lumina ce-mi prieste
Când gândul meu a înnegrit.

Se zvonește

Se zvonește că iubirea e ascunsă și uitată,
Stăm pe spate și ne spunem iar, povești
Cu-a fost odată.

Se zvonește că-n atingeri viața arde-ncet, mocnit,
Și-n săruturi se prelinge timpul
Cel nedumerit.

Se zvonește c-așteptarea dintre noi, e o mirare
Bănuită de lumină
Și de-adâncă-nfrigurare.
Se zvonește că-n tăcere e un dor necruțător,
Stau pe spate-ți scriu scrisoare,
Dragul meu cel muritor!

Visul meu de-acasă

Acasă nu e nicăieri, îmi spun,
E doar în visul meu cel aprig și nebun,
O țară destrămată în senin,
Rostogolită-n iarb-amară și în vin.

Acasă nu e nicăieri, îmi spun,
E-ntr-un absurd de gânduri care-apun,
Cuvinte înțesate de minuni,
Cuvinte ce se prind în rugăciuni.

Acasă e-un tărâm nepământesc,
Nepedepsit, neaspru și ceresc,
E zămislit din ploi și fericire,
Acasă e o dulce amăgire.

Oare?

Am întrebat cerul, pământul:
Pășește cineva lângă mine?
Poate luna, soarele sau vântul,
Poate ploaia ce de-atâtea ori
Îmi face bine.

Am întrebat cerul, pământul:
Oare mă visează cineva?
Poate îngerii sau poate gândul,
Poate păsările ce tot poartă
Umbra mea.

Nu cunosc nimic și totuși știu,
Totu-mi pare haos și străin,
Merg astăzi, pe străzi, ca-ntr-un pustiu
Dar la noapte știu că iar,
Am să mă-nchin.

Viața mea se schimbă până-n zori,
Nu mă mir și nu te-ntreb, o simt,
Văd în jur doar oameni ce-s actori
Și un teatru ce se naște azi,
Presimt.

Hai să facem ciocârlii din cânt
Și de-om răgușI, să râdem iar și iar,
Lumea asta a uitat pesemne de mormânt,
Și-a uitat că are doar o viață
În sertar.

Am să-i dau la nas cu păpădie,
Să strănute des ca un copil,
Poate demoni-or să iasă din chilie,
Și-or să se decidă pentr-un veșnic
Autoexil.

Aș vrea să-ți spun

Aș vrea să-ți spun că dragostea-i nepământeană
Iar noi suntem străini de cer și de apoi,
Dar ne mințim că o trăim, că e umană,
Și-așa, rămânem tot mereu, singuri și goi.

Aș vrea să-ți spun că dragostea-i o epopee,
Că e urzită celor mari și buni,
Dar te-aș minți căci ea-i ca vântul care piere
În lumea asta de nebuni și-abstracțiuni.

Aș vrea să-ți spun că dragostea-i o limonadă
Ce o găsești oricând, oricum, la orice pas ai face,
Dar ea-i ca umbra norilor pe fiecare stradă
Și-oricât ai urmări-o, ea dispare, nu stă ca să se joace.

Aș vrea să-ți spun că dragostea-i istovitoare
Atunci când oamenii urăsc și se ucid,
Dar ea rămâne singura lumină care,
Oprește lumea de la crudul genocid.

Visare

În sufletu-mi arde o floare de ceară,
Mi-e gura flămândă de frigul de-afară,
Mi-s mâinile aspre și dorul de ducă,
Mi-alunecă gândul, tăioasa ulucă,
M-apropii cu jale de trista cărare,
Mi-e suflul răsunet și bolta un soare
Ce-și biruie raze, arzândă văpaie.

Mi-e chipul tăcere sculptată în piatră
Și ochiul năprasnic în jurul meu cată,
Mi-e mâna cea stângă țărână brăzdată
De vise pierdute, imagine plată,
Mi-e pasul ciuntită bucată de humă,
Culoarea de-albastru din cer mi se-adună
Pe creștet, pe suflet și albul de lună
Se prinde de gene pornind o furtună
Ce-n jur își tot țese o haină nebună;

Căci asprele goluri de-argint ce le varsă
Se urcă în trepte la mine în casă
Și uită să plece, iar urma-i neștearsă
Mă-nlănțuie aprig, i-i aripa roasă,
Se-ascunde la mine, plutește ca moartă,
Se-ntoarce și-mi râde șăgalnic la poartă,
Zâmbește iernatec, privirea-i necoaptă
Îmi zbuciumă noaptea cu strigătu-i șoaptă.

Își scutură vântul scântei adormite,
Mi-e umărul rană, dureri amurgite
M-apasă pe suflet și cad înflorite
Cu lotuși de-aramă, cu frunze zdrobite.

Îmi bâjbâi trezirea culcată de-aseară,
Mi-e palma fierbinte și plânsul povară
Pe insule-spații un val își doboară
Iar, ploaia de spume, culoare fugară.

Deschid dară ochii, miroase-a răcoare
Iar pielea mi-e albă, cu roz de ninsoare,
O lacrimă cade cu zgomot pe-o floare,
Mă-ntorc pe o parte, adâncă visare!

Poeme

Petrișor Militaru
poet

Vechea Biserică

Bătea clopotul. Pe cer, Dumnezeu făcuse cearcăne. Urmăream cum inspiri și expiri. Intram și ieșeam cu aerul, după ceasul inimii. Te-ai așezat pe pian. Piticii au trecut spre peșteri și au rămas înăuntru. Noaptea a ieșit un porumbel adânc. S-a dus pe clopotniță, la vechea biserică.

Tu l-ai văzut: „E tot o formă de adorație?“ Ți-am răspuns în gând. Îmi povesteai despre puterea lui 6 de a se face 9. Ne atingeam pe interior. Șar Peleorb scoase din buzunarul de la piept al hainei niște uscăciuni. Păreau a fi plante. Rădăcini. Era o limbă de șarpe, pe care o rupse în două.

Puse limba de șarpe la ceas. Ceasul lui nu avusese limbi. Șchiopul îi vindecase rana de la mușcătura șarpelui. Am plecat împreună de la Vechea Biserică. Prin peșteri picuram pianul. Și îmi cântai, când tai. Când dai.

Piața Cetății

Corzi, vocale. Și mai ales acorduri. Este un cerșetor orb care cântă la vioară în Piața Cetății. El îmi adusese scrisoarea de la Șar Peleorb. Muzica lui vibra pe deasupra bălților. În piață oamenii fac schimb de mărfuri. Mărime și culoare. I-am spus cine sunt și l-am rugat să-mi dea scrisoarea.

A scos plicul de la ciorap. Comercianții expun și impun. Clienții dau și primesc. Ambalaj și conținut. Plec și mă așez pe o bancă. În plic era o copie. Citesc: „O mână cu rădăcini poate să pună semințe. Punând semințe găsești rădăcini. Cele cinci degete sunt amprenta ta de intrare în piață.

Când trei dintre ele se închină, celelalte se roagă. Tu va trebui să fii prezent cu degetul mic. Cercul din care citești aceste rânduri este Inelul lui Saturn.“ O piață de semne. Ies din cetate.

Turnul Frângherilor

La Turnul Frângherilor mă așteptai. Cele trei fețe ale ametistului: purpuriu, violet și transparent. Ți-am sărutat mâna. Purtai inelul. Melcul străveziu plecase pe ploaia de ieri. Nu l-am mai văzut de atunci. Aveam numai să îi vorbesc de acum.

Dormeam și tu respirai cu pieptul unei mici cascade. Existența mea deriva din imaginile pe care tu le suspendai în eter. Pe pielea ta necesară priveam rotirea. Când ne-am întors furaseră lanțul de la fântână. Plecam la Turnul Frângherilor. De acolo, urma să reluăm lanțul și mătasea.

Casa cu Cerb

Eram în camera de noapte. Cu tălpile îți atingeam templele, tâmplele. Steaua aceea uscată a căzut în mare și a trezit-o. În nopte adormirile de-săvârșesc lumina de mâine. Din ochii bufnițelor bătrâne cad stele. Pe fruntea cerbilor.

Vărsătorul ia coarnele și le preface în coroană. Te ating fără să mă mișc. Singură îți dezvelești sânii clepsidrei. Laptele tău stelar devenea în paharul de unică. Cu dinții mi-ai mușcat mărul lui Adam și mi-ai tras pielea de pe față. Apoi m-ai uns cu ulei de rodie. Auzeam rotirea. Dimineața, la ora mea favorită, mi-ai arătat ce scrisesem. Peste noapte. „Trupul tău îmi leagă noaptea de zi.“

Scrisoare de la Șar Peleorb

Întâlnirile mele cu Saturn erau lente și foarte rare. De obicei îl chemam sâmbăta pe la mine să îi povestesc despre fostele clădiri ale oamenilor preocupați de domesticirea păianjenilor dintre rădăcinile de copac. Îmi spunea că în vremea lui Uranus plecau noaptea la pescuit în constelația peștilor.

Saturn purta soarele în buzunar ca să știe la ce oră să se întoarcă la Gaia. La întoarcere o găseau întotdeauna pe Gaia în apele ei. Ea le spunea despre viețile trecute ale oamenilor și Uranus se gândea tăcut la cele ce or să vină. Saturn adormea înainte să se termine povestea Gaiei. Întâlnirile mele cu Saturn erau lente și rare. Retrograde.

Pereți pentru cai verzi

Fire de păianjen. Din fire. Pește crud mâncam
din lacul roșu. Păinjenișul naște colțurile.
Fără ele nu ar avea de ce să agațe pânza.
Pânza lui este elastică și lipicioasă.

Firele lui vin din inconștient. Din fire.
Păianjenului îi plac stropii ce vin pe pânza
lui de la fântâna arteziană.
Lacul era roșu de la marginea apusului trecut.

Din vene. Fără ele păianjenul
nu s-ar mai așeza lângă arteziene.
Culorile vibrează. Din fire. Pânza mișcă.
De la firele din pensulă culorile
trec pe pânză. Colțurile tind să se atingă.

Cititoarea

Ea îmi citește din carne.
Își mișcă buzele cu repeziciune,
le apropie de tine
una de sus, alta de departe.

Spintecă rândurile cu aluna ei
de sub ochi,
privește cărțile pe dedesubt
peste dunele din care rostește.
Își varsă suflarea, vocabularul visceral.
Vrea să vorbesc cu ea,
dar mie îmi place să o adulmec.

Nu o ascult când citește.
Doar îi conturez la nesfârșit buzele.
Pândesc. Fiecare cuvânt moare
cu aerul că știe ea
imnul pe care îl închin triplei Hecate.

Șchiopul îmi vorbește despre tripla Hecate

Ne dusesem la morgă să vedem cum
trecem cu mantia prin trup.
Zeii veniseră să asiste neputincioși
la disputele noastre despre atributele cărnii.

Purtam o cămașă fără nasturi la mâneci și
cum am ajuns am și căutat
în buzunarul hainei ce îmbrăca trupul întins.
Să iau piatra. Și pana.

Când trupul nu mai e al tău te atinge.
Se hrănește.
Tu ai șters întotdeauna piatra cu pana.
Și m-am ridicat. Ușor. Ușor. Roșu.

În timp nu merg aburi

Triunghiul cu capul în sus
naște atributele apei.
Triunghiul cu capul în jos
înalță diferențele ei.
Baza alunecă în orizont.

Un fir de păr îl trec prin cerneală.
Trasez cu el fire de păr.
Se usucă pe foaie. Cad pe sub ea.
Le iau și le trec prin cerneală.

Din apă pământul se trage.
Fuge lemnul. Arde în aer.
Lemnul trece pământul pe apă.
Soarele și văzduhul.
Bătrânul Aum se întinde.

Despre trasul pe sfoară

Soarele coborâse de la prânz în fântână. Șar Peleorb trase ciutura și îl scoase încet. După trei sferturi de ceas. Îmi puse în strachină o bucată din focul mocirlos și restul îl înfășură într-o mantie verde închis. Dimineața următoare mă întrebam de unde vine lumina.

Șar Peleorb îmi udă ochii cu rouă. Totul era familiar și o prospețime eretică părea că atinsese văzutele și nevăzutele peste noapte. Nu am reușit să îmi dau seama ce era așa nou în acea dimineață. Șar Peleorb zicea râzând pe înfundate că asta înseamnă că am văzut dimineața.

Ieri ai pândit la fel ca și mine. Renunțasem de mult să mă mai gândesc la cele văzute. Soarele era și el același. Neobișnuit de cunoscut.

Început de iubire

Dora Alina Romanescu
scriitoare

Zilele au alunecat încet una după alta în calendarul anului. Orașul Mangalia și împrejurimile sale străluceau în razele călduțe și tomnatice ale anotimpului care își intrase deja în drepturi depline. Forfota, aglomerația verii a dispărut, localnicii se simțeau în largul lor în plimbările pe faleză, prin portul turistic, pe străzi, în marketuri sau chiar pe plajă. Părea o toamnă blândă. Alaiul frunzelor multicolore o împodobeau și îi dădea aerul unei regine, căreia îi făcea plăcere să lenevească peste locurile mirifice de la țărm de mare și să se lase mângâiată de razele calde ale soarelui. Vântul ofta din când în când, în timp ce își mișca cu grijă și cu eleganță aripile, ca nu cumva s-o trezească pe zâna abia sosită în acest ținut din melancolia profundă în care căzuse încă din primele zile ale instalării sale pe tronul care îi era rezervat în cele trei luni ale anului. Natura părea pictată în mii de culori pe care doar penelul Creatorului le putea reda. Fiecare anotimp are frumusețea și farmecul ei, dar uneori ochiul descoperă minuni greu de imaginat și de închipuit, cu care am fost binecuvântați în aceste ținuturi mirifice. Arta cu care sunt zămislite nu are nimic pământesc, ci sunt taine la care noi, muritorii, nu putem ajunge. Orașul de la țărm de mare respiră ritmic, calm și liniștit de când turiștii au plecat la casele lor. Marea lucește fericită, dezmierdată de razele călduțe ale soarelui. Este liniștită, doar la mal bolborosește în surdină, când și când, câte un val leneș. Mangalia le zâmbește discret locuitorilor săi, îndemnându-i să mai profite de vraja splendidă care a cuprins întregul ținut.

Aproape de municipiul Mangalia, la câțiva kilometri, comuna Limanu pare învăluită într-un văl aurit, ulițele sunt pustii, dar în curțile caselor, gospodinele se întrec în prepararea conservelor pentru a-și umple cămările cu legumele și fructele culese din grădinile și livezile proprii.

Dorina fierbea bulionul în curte, pe pirostrii, dar nu permitea nici în ruptul capului să vină copiii pe lângă ea, deși amândoi erau adulți deja. Drama suferită după accidentul cumplit prin care a pierdut-o pe Mariana continua s-o urmărească ori de câte ori punea ceaunul pentru a face bulion sau alte conserve pentru iarnă. Cosmin își repara bicicleta în garaj, iar Maria a terminat de măturat în curtea din spatele casei și s-a așezat pe un scăunel privind cu încântare hainele aurii ale pomilor din livada casei. Și-a scos telefonul din buzunar și a început să-l butoneze fără să știe de fapt pe cine caută. Deodată, a dat de numărul lui Cristian, băiatul după care a jelit câteva săptămâni bune.

„O fi numărul lui sau mi-a dat unul fictiv?, gândi resemnată fata. Ce-ar fi să încerc să-l sun? Oricum nu mai am nimic de pierdut... Încercarea moarte n-are...". A apăsat tasta... sună... chiar sună... oare îi va răspunde?

— Alo...

Maria a simțit un cuțit în inimă. O voce caldă prietenoasă a repetat din nou:

— Alo...

— Alo sunt Maria, de la Mangalia.

— Maria? Asta da surpriză, spuse vocea de la capătul firului. Nu m-ai uitat?

— Cum să te uit?

— N-ai venit la întâlnire.

— A plouat.

— Doar în acea zi a plouat, apoi a fost o vreme minunată, da tu ai dispărut fără urmă. Nu te-am văzut nici pe terasă!

— Mi-am terminat practica.

— Și? Unde te-ai ascuns?

— Nu m-am ascuns, am stat acasă. Eu nu locuiesc în Mangalia, ci într-o localitate din apropiere, Limanu.

— Pot să-ți scriu?

— Vrei?

— Desigur.

— Bine.

Au făcut schimb de adrese. Fata radia de bucurie. Vocea caldă și prietenoasă a lui Cristian a făcut-o să prindă aripi. La o săptămână de la această convorbire telefonică, Maria a primit o scrisoare de la tânărul ardelean. Când a deschis-o, a încremenit. Scrisul era oribil, mâzgălituri neinteligibile. S-a înarmat cu răbdare. I-a trebuit o săptămână ca s-o descifreze, să înțeleagă ce vrea să spună. Băiatul folosea și regionalisme, așa că în cele din urmă tânăra a înțeles că acesta i-a mărturisit că-i este dragă și regretă foarte mult că întâlnirea lor din vară a fost imposibilă. Încântată, fata i-a răspuns imediat. Timp de un an au corespondat constant. Între timp, Maria s-a angajat la un magazin de îmbrăcăminte

de damă. Serioasă și foarte harnică, tânăra a fost îndrăgită de proprietarii magazinului, care o vedeau ca pe o fiică și o tratau ca atare. Mereu cu zâmbetul pe buze, amabilă și discretă, tânăra își dădea interesul să fie o angajată bună pentru a-și mulțumi patronii. Când a început noul sezon estival, a venit și ardeleanul cu formația la mare, dar nu la Mangalia, ci la Neptun. Maria tremura de emoție. Știa că va avea prima întâlnire adevărată cu Cristian, băiatul care-i furase inima și care-i hrănise iluziile, cu fiecare scrisoare pe care o primise de la el timp de un an de zile.

— Bună! „Doamne e frumușel foc!" gândi fata.

— Bună! „Anul trecut părea urâțică, dar nu este, ba chiar este foarte atrăgătoare și nu mai are coșuri pe față", își mestecă gândurile, zâmbind băiatul.

A prins-o de mână și Maria a simțit că se topește. Era atât de aproape de el, îl putea studia mai bine. Privirea lui o fascina. Gura cu buze cărnoase și senzuale a înfiorat-o. Aveau aceeași înălțime, poate ea era mai înaltă cu vreo doi centimetri decât el. Conta? În nici un caz. Era îndrăgostită, iar muzica formației la care lucra el le învăluia sentimentele, care creșteau cu fiecare zi, tot mai mult.

Au început să se vadă în fiecare zi. A sosit clipa primului sărut... Pământul s-a transformat în tiribombă și a rotit-o pe Maria cu o viteză atât de mare, încât a trebuit să se cuibărească în brațele lui Cristian, ca să nu se prăbușească de atâta beatitudine. Totul în jurul ei strălucea, iar gândurile o purtau peste tot în pași de vals. Începuse între ei o frumoasă poveste de dragoste. Într-o zi, când s-a dus să se întâlnească cu iubitul său, Maria l-a găsit pe acesta cu două fete. Inima a început să-i bată de-a valma. Băiatul a luat-o de mână și a spus:

— Iubita, ți-o prezint pe sora mea, Andreea, iar Laura este prietena ei. Au venit și ele la mare ca să se bucure de soare, de apă și de nisipul fierbinte de pe plajă.

Maria a respirat ușurată și zâmbind fermecător spre cele două fete le-a spus:

— Bine ați venit la Marea cea mare! Mă bucur să vă cunosc! Eu sunt Maria! Sper să vă distrați și să plecați de pe litoral cu amintiri de neuitat!

— Le vei fi tu ghid, spuse sincer Cristian.

— Cu cea mai mare plăcere, dacă mă acceptă!

— Abia am sosit, întâi să ne obișnuim cu atmosfera, spuse Andreea.

— Suntem fete mari, ne descurcăm noi, nu avem nevoie de ghid, comentă rece Laura.

— Faceți ce vreți voi, conchise băiatul, și o luă pe Maria de mijloc, îndreptându-se spre plajă.

— Fetele nu mă plac, spuse Maria cu glasul tremurând.

— Nu ele trebuie să te placă. Ai mei au trimis-o pe Andreea ca să-mi stea în coastă, să-mi urmărească fiecare mișcare... A luat-o după ea și pe Laura, deși știe că totul între noi s-a terminat de mult.

— Ați fost iubiți?

— Am fost, e un fel de-a spune, doar ne-am chinuit unul pe celălalt.

— Adică?

— Ea, cicălitoare... eu, taciturn... Scenele ei de gelozie mă înfuriau și mai mereu ne certam. Nici n-are rost să mai discut acest subiect.

— Deși mă doare sufletul când spun aceste cuvinte, eu pot să-mi văd de drum, să mă retrag din viața ta dacă tu crezi că mai este o cale să fii din nou cu Laura.

— Aaah, mânca-l-aș eu de sufletel bun și generos! Ești gata să te sacrifici pentru altcineva și măcar de-ar merita! Măi, fata mea frumoasă, te rog să te gândești doar la noi, la mine, pentru că m-am îndrăgostit de tine și am început să te iubesc, să te port în gând tot timpul.

Cristian a privit-o pe Maria care avea fața scăldată de lacrimi. Surprins, tânărul a întrebat-o îngrijorat:

— Plângi? De ce?

— Mi se rupe sufletul...

— De ce?

— Este pentru prima dată când un băiat îmi spune că mă place, că-i sunt dragă, șopti emoționată fata.

— Draga de tine, m-ai dat gata! Eu sunt primul „intrus" în viața ta?

— Îhhhî, zâmbi candid tânăra.

— Și pentru aceasta merit un sărut? o întrebă tandru Cristian.

— Aici, pe plajă?

— Aici, pe plajă, în văzul tuturor... Dacă vrei, pot să și strig că m-am îndrăgostit de tine și că eu sunt primul băiat din viața ta, eu te sărut pentru prima oară.

— Nu, te rog să nu strigi, îți dau un sărut scurt acum și mai multe când nu ne vede nimeni, de acord?

Tânărul i-a răspuns cu un sărut cald, care a amețit-o pe Maria. Simțea că plutește și ca să-și revină i-a propus tânărului să intre în apă. Valurile mării au adus-o cu picioarele pe pământ. Ca să înfrunte marea vijelioasă, s-au ținut de mână. Cristian a luat-o de mijloc, apoi a sărutat-o de mai multe ori... Deși sărate, sărutările lui îi mângâiau întreaga-i ființă... s-a prins de gâtul lui când era gata s-o dărâme un val... s-au îmbrățișat cu pasiune. În acele momente, sufletele lor s-au unit, iar între cei doi tineri a început o frumoasă poveste de dragoste. Maria l-a invitat acasă la ea, ca să-l cunoască și părinții ei.

— Ce părere aveți despre iubitul meu? i-a întrebat îmbujorată Maria.

— Deja îl numești „iubitul tău"? a întrebat-o tatăl ei îngrijorat.

— Zice și ea, zâmbi îngăduitor Dorina. E primul băiat care a băgat-o în seamă.

— Mi se pare cam ciudățel acest iubit, comentă acru Tudor.

— Ce vezi ciudat la el, tati? Este un...

— Măi, fată, poți să te superi pe mine, dar mi s-a părut ascuns, are o privire șireată, iscoditoare, vorbește puțin...

— Și tu, omule! Ce-ai fi vrut? Băiatul a venit pentru prima dată la noi, poate este mai timid, s-a sfiit de tine, mai ales că te-ai uitat mai tot timpul chiorâș la el.

— Doar nu era să-i zâmbesc celui care i-a sucit mintea fiicei mele!

— Spui prostii, Tudore! Fiica ta a întâlnit un băiat, sunt tineri, așa cum am fost și noi, se întâlnesc, se plimbă așa cum făceam și noi.

— Ce tot îi dai cu „așa cum eram și cum făceam și noi", femeie? Generația noastră știa ce-i rușinea, aveam respectul pentru familie, tinerii își ascultau părinții...

— Ai dreptate, dragă bărbate, vremurile s-au mai schimbat, dar Maria noastră nu-i de măritat ca să ne facem griji, se întâlnește și ea cu băiatul ăsta care peste câteva zile pleacă la el acasă, în celălalt colț de țară și nu se știe dacă s-or mai vedea! Las-o să se bucure și ea de tinerețe!

— N-am nimic împotrivă, să se bucure, numai să facă totul cu măsură.

— Tati, crezi că am curaj să iau vreo hotărâre înainte de a mă sfătui cu voi?!

— Nici să nu-ți treacă prin minte, mormăi în barbă Tudor.

— Mă bucur că m-a băgat și pe mine în seamă un băiat, că s-a îndrăgostit de mine...

— De unde știi că s-a îndrăgostit de tine?

— Mi-a spus...

— Și-l crezi?

— Tudore, de ce ești atât de cârcotaș? Lasă fata în pace! Eu am încredere în ea și în felul în care se va comporta cu băiatul ăsta... Oricum, zilele acestea pleacă în orașul său, Cluj-Napoca.

— Eu nu cred într-o prietenie la distanță, dar asta este o altă problemă, spuse destul de suspicios Tudor. Vom trăi și vom vedea.

Cristian i-a promis Mariei că de Crăciun se va întoarce la ea. Au corespondat și când s-au apropiat sărbătorile de iarnă a început să se plângă că nu știe cum să facă să găsească bani pentru biletul de tren. Maria era salariată, lucra la același magazin de haine și fără să stea prea mult pe gânduri i-a cumpărat un bilet dus întors Cluj-Napoca–Mangalia. Cristian a acceptat darul fetei cu condiția ca el să le ceară părinților ei permisiunea să o lase să meargă în Ardeal, la el acasă. Bucuroasă, fata a fost de acord, dar ultima decizie era a părinților ei. Prezența băiatului în familia Mariei de Crăciun a îndulcit și a destins atmosfera. Tudor și Dorina l-au tratat cu multă atenție, au râs, au glumit, au ieșit la plimbare, l-au văzut într-o lumină mai blândă, chiar l-au acceptat ca prieten al fiicei lor. Spre surprinderea fetei, când Cristian i-a rugat să o lase la Cluj, amândoi părinții au fost de acord. Privindu-l drept în ochi, Tudor i s-a adresat pe un ton categoric:

— Cristian, din câte ne-ai povestit despre ai tăi, mi-am dat seama că faci parte dintr-o familie modestă și de omenie, la fel cum suntem și noi. O las să vină cu tine, dar îți atrag atenția în mod serios să ai grijă de fata mea! Distrați-vă frumos, că sunteți tineri! Mi-am făcut o părere bună despre tine, vreau să nu mi-o schimb! Ferească Domnul să i se clintească vreun fir de păr din cap fetei mele! Te caut în tot Ardealul și vei afla cine sunt eu! Cred că este bine să nu dai niciodată față în față cu mânia unui tată!

— Vă dau cuvântul meu! Maria este pe mâini bune, spuse roșindu-se Cristian.

Vorbele băiatului nu au fost în van. S-a purtat foarte frumos și a ocrotit-o ca un frate mai mare. Toți ai lui se încadrau într-o familie de ardeleni omenoși, călduroși, atenți, glumeți. Maria a fost cucerită de graiul ardelenesc. Mama lui Cristian a răsfățat-o cu preparate gustoase, dar cu denumiri ciudate care o amuzau teribil. Acasă mai făcea mofturi la mâncare, aici mânca tot ce i se punea în farfurie.

Noaptea de Revelion au petrecut-o în casa unor prieteni din cercul pe care-l frecventa Andreea. Când s-a apropiat ora 12.00, au ieșit toți din casă pentru a vedea focul de artificii. Cristian a prins-o de mijloc și i-a pus în mână un săculeț roșu de mătase. Maria a rămas fără cuvinte când a văzut că iubitul ei i-a dăruit un inel din argint și o brățărică finuță, elegantă. Gândurile au început să-i salte de bucurie:

„Ai primit un inel, fato?"

„Daaaa, am primit un inel, am 21 de ani, iubitul meu mi-a dat un inel!". „Crezi că vrea să se însoare cu tine?"

„Oare nu vrea să se însoare cu mine?

„De, cine știe ce o fi în capul lui?"

„Nu știu să fac mâncare... tata spune că sunt o nepricepută în bucătărie, sigur are dreptate, mă voi face de râs în fața acestei familii deosebite, pe care am început să o îndrăgesc atât de mult."

„Te cam ambalezi, fetițo", chicotiră răutăcioase gândurile Mariei. Dacă deschizi bine ochii și vezi că-i mai scund decât tine, iar proteza dentară îi dă un aer ciudat, îți trece gândul de măritiș. Hai, coboară cu picioarele pe pământ! Ți-a dat un inel, și cu asta basta! A vrut să fie drăguț cu tine, nici vorbă de căsătorie!"

Maria l-a privit cu ochii plini de lacrimi pe Cristian și i-a șoptit:

— Mulțumesc pentru dar! Este minunat! Bucuria acestui moment o voi trăi în fiecare noapte de Revelion, oricare va fi destinul nostru! Cu el ai atins cea mai sensibilă coardă a sufletului meu! Vei rămâne în inima mea veșnic!

— Asta și vreau! i-a răspuns tânărul sărutând-o cu tandrețe.

Maria s-a întors acasă cu sufletul plin de amintiri frumoase. Avea momente când credea că trăiește un vis și că băiatul este doar în imaginația sa, dar când reușea „să fugă" până la Cluj, visul devenea realitate, povestea ei de iubire era aievea. Era îndrăgostită de orașul de pe Someș, de oameni, de străzi, de mirosul Clujului. Tot ce era legat de iubitul ei părea a fi o magie.

N.R.: Fragment din romanul „Emigrantele", în curs de apariție.

Expresii celebre

„Marii Damnaţi“
„Les Grands Damnés“
„The Great Damned (Ones)“

Theodor Parapiru
profesor, scriitor

Există personaje mitologice, legendare, care, pentru faptele lor de sfidare a autorităţii divine, primesc pedepse înspăimântătoare, imprescriptibile, în măsură să îngrozească pe oricine. Fiecare cult sau religie, fiecare credinţă constituită din mituri coerente și-au format astfel un adevărat sistem de protecţie pentru valorile proprii, chiar dacă, în întâmplări și pilde, sunt subliniate unele conotaţii care scapă de sub controlul sugestiei și intră în tărâmul raţiunii, implicând sensuri filozofice și morale dintre cele mai surprinzătoare. În această privinţă, călătoriile în Infern ale unor eroi (Ulysse – în *Odiseea* lui Homer, Eneas – în *Eneida* lui Vergilius, poetul însuși în *Divina Comedie*, de Dante Alighieri…) oferă prilejul unor constatări sintetizatoare.

Căutând umbra proorocului Tiresias spre a-și afla destinul, Ulysse vede pe câţiva dintre faimoșii *blestemaţi*, supuși pedepselor veșnice pentru faptele lor revoltătoare: uriașul Tityus, care vrusese s-o supună poftelor sale pe zeiţa Leto (mama lui Apollo și a lui Artemis), zace întins și suportă o suferinţă asemănătoare cu a lui Prometeu (v. *Focul lui Prometeu*): „Doi zgripţori stau alături/ Și pliscul și-nfigea în măruntaie/ Și-i ciuguleau ficatul, dar cu mâna/ El nu putea înlătura pe zgripţori…” (Homer, *Odiseea*); sceleratul ucigaș Tantal suferă cumplit de foame și de sete, fiindcă își sfârtecase fiul și îl gătise zeilor la masă (v. *Chinurile lui Tantal*); Sisif cel viclean și fără măsură urcă fără încetare o stâncă pe munte, fiindcă, după ce supărase zeii și fusese condamnat, înlănţuise moartea care venise să-l ia (v. *Pedeapsa lui Sisif*); „Cucernicul Eneas” descrie îngrozitoarele torturi ale tinerilor titani „răpuși de fulger” care „se zvârcolesc pe funduri de genune” și ale giganţilor Otus și Efialte, ce luptaseră împotriva zeilor cu înverșunare, ţinându-l închis pe Ares timp de 13 luni, până când fuseseră loviţi de trăznetele lui Zeus și prăvăliţi în Tartar; îndrăznețul rege Salmoneu din Elis („Maimuţărise fulgerul lui Joe/ Și îngânase tunetul din slavă…” - Vergilius, *Eneida*) vântură cenușa propriei fărpturi; dinastia de nefericiţi lapiţi – Flegias, incendiatorul templului din Delfi (fiindcă Apollo îi sedusese fiica), este condamnat la înfometare nesfârșită, fiul său, Ixion, suportă cazna de a fi legat pe o roată de foc, pentru că încercase să o necinstească pe Junona/ Hera (v. *Roata lui Ixion*), iar Piritou, urmașul său, doritor să o răpească pe Proserpina, zace înlănţuit pe un scaun magic din piatră (v. *Jilţul Uitării*).

Călăuzit de umbra lui Vergilius, Dante cutreieră infernul trecând succesiv prin cele nouă cercuri ale pătimirilor de suplicii. În centrul de suferinţă, se află „voievodul negru” – Lucifer, răzvrătitul împotriva lui Dumnezeu. El „Ca meliţa bătea din dinţi rupând/ cu fire, gură, piept, grumaz, picioare/ și trei deodată canonea mușcând…” – Iuda Iscarioteanul, trădătorul biblic al Mântuitorului este sfâșiat și zdrobit de dinţii și ghearele lui Lucifer, având în plan secund pe Brutus și Cassius, asasinii lui Caesar (Dante Alighieri, *Divina Comedie*, *Infernul*). Indiferent de circumstanţe și de argumente, pedepsiţii nu pot face recurs, rămânând în împărăţia durerii fără hotarul speranţei în izbăvire, ca să constituie modele eterne de osândire pentru blamarea și pentru renegarea divinităţii.

„Marii Damnaţi” este metaforă pentru persoane care se individualizează pregnant prin acte ce sfidează legile sau prejudecăţile societăţii, asociind adeseori mai mult sensul de nefericiţi „inadaptabili”, decât cel inițial de „blestemaţi”.

Acolo unde se scaldă speranța
Nicolae Mărunțelu, *Printre stele călător*,
Editura Info Rap Art, Galați, 2011

Cezarina Adamescu
scriitoare

Continuându-și periplul cosmic printre aștri, autorul își structurează volumul în trei mari capitole: Primul capitol, ***„Poemele iubirii”,*** cuprinde poezii din perioada 1982-2004; al doilea capitol este axat pe poezii spirituale din perioada 2005-2007 și în cele din urmă, capitolul al treilea, creații literare religioase creștine din anii 2008-2011.

Cartea este foarte consistentă, însumând cca. 700 de pagini, cu unele imagini color preluate din iconografie sau din arhiva Istoriei literaturii, portrete de autori români și alte imagini. Toate acestea constituie un suport vizual pentru poeziile cuprinse în volum.

După un scurt cuvânt al autorului asupra ediției, urmează o Predoslovie către cititori, în versuri: „*O carte deschisă e ca o ființă vie, / Este o fereastră către cer, / Un mijloc de a-l regăsi pe Dumnezeu, / Este o adevărată și dorită bucurie, O renaștere a învierii, /A iubirii și a înălțării*” ***(Cititorilor mei dragi).***

Și cum nu se putea altfel, poetul începe cu un fel de Crez artistic, în poezia intitulată ***„Eu cred”***. „*De-aș putea să le sădesc tuturor în suflete / Bunătatea, dragostea, iubirea și răbdarea / Ar fi pe lume numai bunătate. / O, Doamne, tu ești pentru toți / Nemărginirea*”.

În următoarea poezie: ***„Privirea autorului curată, / comoara cea mai de preț”*** - autorul se adresează cititorilor, cu mare deschidere spre dialog: „*Poemele mele vă așteaptă cuminți, / Strofe, izvor de armonie / O lume sfântă, nouă / Numită poezie!... ”*

Din acest lung poem, în afara cuvintelor frumoase către cititori, există și o afirmație aforistică: „*Din totdeauna, Dumnezeu / A iubit și binecuvântat poeții...*” Autorul se simte astfel binecuvântat și hăruit de Dumnezeu, venit în lume cu o menire sfântă: de a dărui bucurie și mângâiere, pentru că: „*Ochii poetului sunt limpezi ca lumina*”, și: „*Poemele mele sunt o binecuvântare și armonie / De clipe dulci și fericire, / O cerească mântuire / Pe care le-a binecuvântat Dumnezeu / În drumul către cerul sfânt, urcând*”. O astfel de conștientizare a misiunii sale poetice este destul de îndrăzneață.

În unele cazuri, în continuarea sau în finalul poeziilor, autorul adaugă și câteva fraze prin care explică gestul său de dăruire către oameni, determinarea și ceea ce îl îndeamnă să-i ierte și să le ceară iertare, îndemnându-i la pocăință și rugându-se pentru ei.

După această mărturisire, autorul își propune, ca un fel de program spiritual: „*Voi face din mine o mare / Cu țărmuri noi de vis, luminate de stele. / Străjer voi pune steaua polară / Muza iubirii gândurilor mele. // Voi înălța un cântec fermecat / Plutind pe valuri de nori și de stele, / Pentru mine și vântul de-afară / Rătăcind amândoi de gânduri amare. ”* ***(Voi face).***

În acest proiect generos destinat oamenilor, poetul visează o lume mai bună în care el să aibă un rol important, putând transforma viața în una suportabilă: „ *Voi face ca pâinea să fie mai mare / Spicul de grâu auriu să fie mai înalt, / Cu bobul mare pentru fiecare, / Bogăția țării să fie în hambare. // Să nu ducă lipsă copiii de mâncare / Voi face ca gingașa mea lună / Să-mi lumineze cărările înguste / Ca noi să putem să lucrăm împreună*” ***(Voi face).***

Apetența poetului pentru universul ceresc este notorie. Aproape în fiecare poezie el visează să călătorească printre luceferi: „*Iubirea mă poartă printre stele / Ce se rotesc ca într-un joc de artificii / Voi pleca pe veci să fiu printre ele / O viață nemuritoare să am ca luceferii*” ***(Printre stele călător).***

Multe poezii sunt adresate iubitei, cu apelativele de rigoare: „*mireasa mea frumoasă*”, „*mireasa mea în toate*”, „*floare-ncântătoare*”, „*mândro*”, „*floarea curcubeului cel sfânt*”, „*îngerul meu cu aripi luminate*”, „*Ricuțo*” și multe altele.

Uneori se înfiripă între ei un dialog, plin de dragoste chiar dacă pe cerul iubirii apar nori. O gamă întreagă de sentimente, așa cum numai între îndrăgostiți poate exista. În altă poezie, autorul mărturisește: „*Sunt un călător spre idealuri / Și merg grăbit cu pasul spre altar*” ***(Sunt un călător).*** Pe de altă parte, conștient de efemeritatea vieții pământene, poetul spune: „*Mă voi stinge, asta o știu mereu / În urma-mi va rămâne / O ploaie de stele pe cer / O lună mai tristă apune. / Doamne, mai lasă-mi un ceas de trăire / **În calendarul sfânt** al vieții, /în veșnicie*” ***(O ploaie de stele).*** Această poezie este dedicată autorului însuși. Și tot aici, autorul spune, în sens simbolistic: „*Eu sunt violetul curcubeului, / Care înseamnă spirit de sacrificiu, / În violetul lui am steua mea norocoasă / Tăcută doamnă, moartea îmi bate la fereastră*”. ***(O ploaie de stele).***

Chiar și în poemele de dragoste, izvorăște ca un fluviu, iubirea de țară, de meleagul natal, de potecile, pădurea, livada de cireși și florile de trandafir.

Iubirea ia chipurile Antigonei, Ricuței, Ilincăi, Frosinei, Suzanei, femei iubite și respectate de poet, care i-au lăsat în suflet amintiri duioase. Ele sunt muzele care i-au inspirat versuri nostalgice și doruri care poartă numele lor.

Femeia este pentru poet: *„floare de colț de pe muntele Ceahlău”* ***(Viața trece-n fugă);*** femeia e *„duhul sfânt al frumuseții”* ***(Primăvara);*** altădată spune: *„Ești pentru mine a doua mea trăire / Ești viața, sfântă amintire”* ***(Primăvara);*** *„Ești lacrima cea sfântă și izvorul”* ***(Singur pe lume);*** *„frumoasa mea diamantină”* ***(Te caut mereu),*** toate metaforele și toate epitetele nu sunt de ajuns ca să o cânte în vers.

Un poem reprezentativ în acest sens este intitulat chiar ***„Antigona”*** - un fel de poveste în versuri a iubirii lor, cu final tragic, ca al eroinei lui Sofocle.

Poetul este fascinat de cerul înstelat, de Carul Mare cu ale lui roți de foc, de luna plină care îi zâmbește, de stelele fermecate care îi dau sens vieții. Iar *„soarele din pieptul meu/ mă arde răcoros”* ***(O lumină plină pe cerul înstelat).***

Semnificativă pentru acest poet este predilecția pentru universul în care se simte în voie, hălăduind printre aștri, unde adeseori își întâlnește iubirea. El îi dedică lunii poeme lungi și romantice: *„Lună plină, lună plină, curată stea, Răsări veșnic în același loc, Te duci pe căi de tine cunoscute. / Crăiasă zână, frumoasa mea, / În lungul tău drum, în liniștea nopții / Stelele zâmbesc și se pierd în noapte. /Mă ridic pe-o culme să văd o lumină și privirea-mi scapă. // Pe întinsul de stele, numărul îmi scapă. Tu-mi trimiți o rază, o rază a ta e sfântă, / Te ascunzi după un nor; / Stelele îmi cântă / Un cântec frumos, ce bine le șade / Iar cântecul lor e vuiet de cascade. // Cerul dă lumină și scântei răsar.../ Plouă cu lumină pe case mai rar. / Una câte una stelele se strâng / Lângă luna blândă unde nu se frâng. ”* ***(O lumină plină pe cerul înstelat).***

Plecarea, este un element constant în poezia acestui autor. Fie pe alte ținuturi, fie pe alte tărâmuri, plecarea este iminentă și el o așteaptă cu dor. E veșnic cu gândul la ea și doar gândul acesta îl ține pe loc, în mod paradoxal, dar îl și ajută să meargă mai departe.

Dimensiunea spirituală este prezentă permanent și el recunoaște acest lucru: *„Tu ești pâinea cerească și apa vie, / Înviorătoare și purtătoare de viață și de iubire, / Ești mântuirea sufletelor omenești / În veacul acesta și cel viitor ,,Ești cerul meu de stele sfânt strălucitor. / Doamne, dă-ne tuturor o viață nouă / Să facem numai bine pe pământ, / Mai luminați la minte // Ca niște stele / Din lume, Doamne să piară / Răutatea, ura și patimile grele. / Dă-mi așadar, bunule, harul tău, / Nu mă părăsi, ieși în căutarea mea, / Du-mă la oile turmei tale.../ Dăruiește-mi pocăință neștirbită / Și inimă îndurerată ca să pot porni / Cu tot sufletul în căutarea ta, Doamne, / Că fără tine, viață nu-i... ”* ***(Credință vie).***

Poemele acestea au inflexiuni psalmodice și acea esență a credinței izvorâtă dintr-un suflet pur.

Prin vers, poetul canalizează niște energii spre sufletele care au nevoie de ajutor și nu-L cunosc îndeajuns pe Dumnezeu. În ciuda faptului că iubește și este iubit, poetul se simte singur pe lume și nu-și găsește pacea: *„Singur pe-o lume de dureri, / Sunt părăsit chiar și de steaua mea. / M-a tot chemat ca să rămân cu ea / De fiecare dată în vis se prefăcea. // Singur cu vorba ta caldă și bună, / De tine mă cuprinde dorul.../ Ești tot mai departe de iubita lună / Ești lacrima cea sfântă și izvorul”* ***(Singur pe lume).***

Pe lângă așteptare și plecare, gândurile îl însoțesc pretutindeni pe autor: *„Ce-s gândurile? Stoluri de cocori / Care străbat pe cer precum corăbii, / Pe care tu singur le stăpânești / Și care te-nsoțesc până să mori. // Gândurile? Prieteni fideli / Pe care îi ai o viață întreagă, / Pe care nu poți să-i înșeli / Și nu pot să te înșele niciodată”* ***(Gânduri).***

Căutarea, chemarea, sunt și ele componente ale iubirii, ca și despărțirea și dorul și eminesciana **rămânere:** *„Rămâi, iubito, în pajiștea cu flori / Să culegi buchete, gânduri. / Tu să le dai la cântători / Viața să-ți fie ușoară / Scăldată-n rouă ce se lasă-n zori. // Rămâi, iubito, în lunca înverzită, / În flori mirositoare și cucii care-ți cântă. / Dar văd pe chipul tău frumos / O umbră de tristețe, ca o aripă frântă. / O! Te gândești, iubito, la mine tot mereu / Că fără mine-n viață / E din ce în ce mai greu. ”* ***(Rămâi, iubito...)***

Iertarea are tot atâta importanță ca și chemarea și despărțirea: *„Iartă-mă, iubito, azi / De tot calvarul fericirii; / Am tot dorit să nu te văd / Mereu cu lacrimi pe obraz. // În glasul tău atât de cunoscut / În ochii tăi văd razele de soare... / Îmi amintesc, iubito, că în tine am crezut / Că în ziua cea senină în mine pe loc moare. ”* ***(Iartă-mă, iubito).***

Reiterând mitul lui Manole și al Anei lui, poetul îi declară iubitei: *„Ești izvorul meșterului Manole / Curat și luminat ca două stele. // Ești mănăstirea sfântă clădită de Manole / În veacurile toate va dăinui iubirea.../ Temelia iubirii curate... ”* ***(În ochii iubitei).***

Desigur din tot acest tablou idilic al iubirii, nu putea lipsi visul: *„Mi-ai lăsat un vis frumos și o rază de soare / Cântecul ți-l aud mai trist și văd / Gânduri, păsări mari călătoare / Pe cerul primitor al întâmplării. ”* ***(Mi-ai lăsat un vis).***

Durerea este o altă dimensiune a liricii acestui autor. Ea poate lua diferite forme și are nuanțe nenumărate, fie din pricina iubirii neîmpărtășite, fie că e neînțeles, fie că este invidiat de unii. În compensație, poetul este: *„Cu tine în suflet Doamne!.../ Sunt mai bun, iertător și darnic... ”* ***(Durerea mea).***

Pierderea este la fel de dureroasă pentru poet și-i pricinuiește tristețe și îngândurare: *„O, Doamne, iubirea-i risipită / Și port durerea în pieptul meu demult.../ S-a preschimbat iubirea pătimașă / De când te-ai dus și urma ta o simt ”* ***(Te-ai dus).***

În palmaresul iubirii apare și ***Gelozia,*** în poezia cu acest titlu: *”Îți văd privirea nepăsătoare, / Am strâns dureri aproape ca un munte, / Te urăsc pe tine și te iert*

de toate / Și plec să nu mai văd, să nu aud cuvinte; / Mă arunc în valurile înspumate, sfinte ".

Și bineînțeles, după pierdere urmează **Singurătatea** - ca stare existențială: *„A clipit o clipă zarea / Ca un ochi sticlos de zimbru. / Nu mă vrea, nu mă dorește / Și mă lasă singur, singur"* ***(Singur, singur).***

Interesant de remarcat că, în pofida faptului că e părăsit, poetul, când se așează la masa de scris, în fața colii albe, nu se mai consideră singur: *„M-am întors către hârtie / Albul ei frenetic tulbur, / Ea mă vrea, ea mă dorește. / Nu mai sunt, nu pot fi singur"* ***(Singur, singur).***

Există și imagini romantice, de pastel, cu metafore proaspete. În poezia ***..Lebăda albă",*** apa e *„limpede de iubire",* o lebădă aleargă în neștire, luna lasă pe lac umbre adânci, luceafărul îi vorbește, soarele, printre sălcii, aruncă raze ș.a.

Poezia ***„Inimă vie"*** este dedicată lui Mihai Eminescu, pe care îl consideră fratele său: *„Am inima o pajiște pictată / Cu trandafiri îmbobociți, frumoși. / Îți dăruiesc, o, frate Eminescu, / Lumină sfântă veșnică să ai / Să-ți lumineze anii întunecoși. / Tu ești lumină, câmp mănos, Izvorul sfânt veșnic luminos, / Ești sfânta masă / A sfântului altar. Ție, Eminescu, / Ți-l dăruiesc în dar; / Ție cel sfânt / Ție fără pereche. // Eminescu, îmi ești lumină / Ce luminezi pământul sfânt, / Ești inima mea vie, / Inimă și scut, / Leagăn de legende".*

Ca și Eminescu, autorul iubește pădurea, unde se refugiază adeseori să-și răcorească inima: *„Ești gătită-n primăvară, / Vântul s-a oprit afară, / Iarba a crescut pe șes / Oile pasc iarbă grasă, / Mândra mea-i tot mai aleasă "* ***(Pădure, dragă pădure).***

În ton elegiac este și poezia ***„Neliniște":*** *„Din amintiri încet se țese / Pânza timpului trecut, / Barca gândurilor mele / Lin mă poartă trist și mut. // Marea se frământă-n valuri / Și lovește în catarg. / Gânduri triste, valuri negre, / Mă ademenesc spre larg. // Totul geme de furtună / Iar neliniștea cuprinde / Toată marea-i numai spumă, / Mă înghite, mă surprinde, / Și în suflet mi se-ntinde. // Scânteind ca o stea, catargul / Nopții cântece-i închină, / Raza soarelui din lună, / Dar neliniștea dispare / Marea valul și-l alină. // Amintirile răzlețe / Se destramă sub cuvânt / Noaptea visele strunește / Și mă poartă spre mormânt".*

Firea poetului, cu toate acestea, este înclinată spre visare, spre imagini frumoase și vise pline de speranță: *„O, Doamne, ce miros de cimbru / E în sfânta ta odaie! / În suflet mi-ai picurat iubire și lumină.../ Viața mea-i veșnică și plină / De vise sfinte din odaie. // Sfânta mea vară, m-ai lăsat singur în livadă.../ Îți trimit salutul meu de fericire, / Buchete de iubire în cascadă, / O, livada mea, bogată fericire..."* ***(Vara).***

Compasiunea, spiritul de caritate reies din poezia ***„Copiii străzii":*** *„Am întâlnit în gara mare / Copiii străzii în straie murdare / Flămânzi și goi, acolo între gunoaie, / Lipsiți de mângâierea mamei și-a ei chemare. (...) // Voi sunteți fără de speranță / Și fără de iubire din partea nimănui; / Vă închin speranțe mari, noblețe / Pentru copiii străzii ce în grabă o trecui. / Strămoșii noștri n-au văzut așa / Și nici pe străzi adormind copii... / Veniți acum să vedeți durerea / Unor copii cu inimi mari ce boala-i mistuie."*

Nu sunt uitați nici ***Martirii țării,*** cărora autorul le dedică poeme. Cu tot romantismul său, poetul nu uită de jafurile care se comit în țară prin tăierea și vinderea pădurilor seculare, pentru îmbogățirea câtorva corupți: *„Ascult cum cad pădurile de brad și de stejar, / Pentru fiecare brad tăiat, tresar / Cu ucigătoare drujbe, taie pădurea, o fură / Cu întunecata-i minte, nu se gândesc / Că tinerețea pădurii se crește în mulți ani? / Cu nepăsare și mafia pădurii / Când vin cu banda, despică pădurea / În urma pădurii rămân tu ani și bolovani..."* ***(Pădurile țării mele).***

Imaginea României este personificată într-o fată frumoasă, pe care poetul o cere de soție: *„România dragă, cu tine mă însor! / România dragă, fericit mă simt - / Strânge-mă de mână, strânge-mă la piept / Că ai brațe moi, simt că nu mai pot"* pentru ca în final, să spună: *„Dă-ne Doamne, pace pe pământul nostru! / Fă-ne Doamne pace pe pământ și-n cer! / România dragă, fără tine pier!"* ***(România, dragă).***

O poezie profund patriotică este ***„Am încredere"*** - care cucerește prin simplitate și sinceritate: *"Am încredere în bobul răsărit, / În rădăcinile acestui pământ, / Am încredere în anotimpul vieții, / În viața de apoi; să vă iubiți nepoții. // Am încredere în spiritul mâinilor, / Al brațelor tale de granit, / Încredere în sfântul pământ / Ce îl slăvim din generație în generație. / O, Doamne, mai vino pe pământ! / Te apărăm din suflet și te cânt; / Iubirea noastră-i sfântă, / Ți-o dăruiesc ție, patrie! / Am încredere în brațele țării, / Ale celor ce vor veni curând. / Demni de o patrie nouă / Să n-o lăsați nimănui, s-o apărați oricând. // Am încredere în patria străbună, statornică, / Vegheată mereu de falnicii Carpați. / Pe frumoasa și sfânta mea patrie, / Demnă, eroică, liberă, cu drag s-o apărați,, / Granițele țării pe mâini străine / În veci să nu le lăsați".*

În spiritul poeziei atât de cunoscute „Mai am un singur dor", Nicolae Mărunțelu scrie poezia ***„Lăsați-mă",*** aproximativ cu același conținut: *„Lăsați-mă aici, să mor / În lunca înverzită, / De glasul ei mi-e tare dor, / De glasul mierlei care cântă. // Lăsați-mă în deal la vie / De rodul ei, mi-e tare dor, / Ce ne mângâie sufletul / Cu un pahar roșu, e totul. / Mi-e dor de plaiul românesc / De bradul verde al munților, / Ce-i veșnic viu, nemuritor. / Eu n-am de gând să-mbătrânesc... / Să-ți amintești de mine, doică, / De voi muri, să nu mă plângi, / Că nu mai pot să mai suport / O greutate de pe piept / Și anii grei ce vin, îi văd. // (...) // Lăsați-mă să cânt duios / Un cântec dulce iubitor / Ce l-am cântat de multe ori / Iubitei mele la izvor. // Mi-e dor de dealuri aplecate, / De chipul dulce iubitor, / De oile ce pasc de zor, / Pe muntele mai primitor, / Aici eu, doică, aș vrea să mor!"*

În tot volumul răzbate un aer de simțire curată, autentică, a unui poet care nu se mistifică și consideră sinceritatea principala calitate a omului.

Dan Plăeşu la braţ cu Sinele prin „*Răspântiile*” vieţii

Vasilica Grigoraș
scriitoare

De curând a apărut la Editura Sinteze, din Galaţi, volumul **Răspântiile,** de Dan Plăeșu. Cartea mi-a atras atenţia, în primul rând prin titlu, dar mai ales prin informaţiile la titlu. Dacă din titlu, deosebit de inspirat, am înţeles, am intuit ceea ce presupune, dar de ce **șapte,** de ce **miniromane** și de ce **insolite?** Și de ce nu? Să le luăm pe rând.

Științele oculte, dar și tradiția biblică vorbesc despre forța magică și spirituală de excepție a cifrei șapte. Păstrând proporțiile, un singur exemplu și misterul este dezlegat: lumea a fost creată în șapte zile, iar scriitorul Dan Plăeșu publică o carte cu șapte miniromane.

În lirica niponă, foarte dragă și apropiată sufletului meu, poemele haiku, senryu, tanka (primele două au câte trei versuri, 17 silabe, iar ultimul are cinci versuri, 31 silabe) sunt doar esenţă pură și au o puternică forţă de sugestie. Mai amintesc și de arta aranjării florale japoneze, ikebana, care impresionează pe oricine, de la prima vedere. Se cunoaște și faptul că în a doua jumătate a secolului al XX-lea, minimalismul a devenit o modă în multe domenii: muzică, arte vizuale, design, literatură. Alegerea de către Dan Plăeșu a acestei formule de creaţie literară, miniromanul, ne amintește de minimalismul nuvelelor lui Ernest Hemingway.

Așadar, să vedem despre ce este vorba și în ce constă și insolitul! La fel ca și scriitorul american, a cărui operă are ca sursă de inspiraţie experienţa de viaţă profundă și originală, unde fiinţează „*lucrurile cele mai simple în modul cel mai simplu*”, și universul în care se desfășoară acţiunea miniromanelor lui Dan Plăeșu este unul cotidian, oameni din varii domenii, cu viaţa lor simplă, austeră. Acţiunea se desfășoară pe o durată scurtă de timp, doar o zi, dar cu trimiteri, flashuri în trecut și postări reale ori închipuite, în viitor. Întâlnim persoane, evenimente, întâmplări, frământări, aduceri aminte, evaluări ale unor gesturi și decizii, conștientizări (de regulă tardive) ale unor greșeli… Platoul acţiunii este un ring pe care se dansează tangoul destinului, cu pași înainte și pași înapoi, într-un tempo alert, cei mai norocoși bucurându-se și de timpi de respiro. Firul naraţiunilor este urzit cu dibăcie de povestitorul cu multă experienţă scriitoricească și de viaţă.

Aliatul numărul unu al personajelor din **Răspântii** este telefonul, care sugerează dorinţa de dialog, nevoia de mărturisire. Acestea se confesează, poate pentru prima oară în viaţă cu sinceritate, punându-și viaţa pe masă, la vedere, de fapt, la vederea sinelui. Conversaţia dintre personaje (ego și eul interior, sinele) este în fapt dialogul energic, dur, aspru al fiecăruia cu el însuși și cu fiecare dintre noi, cititorii. Autorul ne face părtași la faptele, trăirile, deciziile personajelor și ne provoacă să ne facem propria noastră introspecţie. Ne atrage abil atenţia, și nu cred că greșesc dacă spun, ne sfătuiește să fim atenţi la modul în care ne trăim viaţa, la faptele pe care le facem, pentru că, indiferent de atitudinea noastră faţă de acestea la momentul săvârșirii lor, ele se imprimă în memoria eului interior și sunt scoase la suprafaţă când nici nu te-aștepţi. Îţi pot împovăra viaţa la anii senectuţii, sau chiar mai devreme. Eroii lui Dan Plăeșu sunt prototipul portretului uman, decelat sufletește și expus intemperiilor venite de la sine, de la trup și de la lume.

Miniromanele lui Dan Plăeșu mă duc adesea cu gândul la „*Visările unui hoinar singuratic*” ale lui Jean-Jacques Rousseau. Personajele sale, asemenea pelerinului rousseaunian, își pierd încrederea în semeni și în ei înșiși și decid să-și construiască propriul univers, prin care călătoresc pe căi doar de ei știute, pe baza unor legi proprii, ajungând să navigheze pe marea singurătăţii, supunându-se destinului. Eroii lui Dan Plăeșu, ajunși ori doar simţindu-se „*singuri pe pământ*”, se resemnează, hrănindu-se și inspirând singurătate. Într-o altă

cheie și la altă scară, această ipostază ne amintește de singurătatea lui Eminescu, imaginea eului liric infuzată de melancolie. („*Singurătate*" și „*Departe sunt de tine*").

Întâlnim și în această carte dialogul ritmic, cu replici scurte, spontane, prompte și ingenioase, cu care ne-a obișnuit Dan Plăeșu, dramaturg, autorul mai multor piese de teatru puse în scenă, bucurându-se de succes. De remarcat și faptul că ilaritatea, hazul specifice scrierilor autorului se regăsesc și în **Răspântiile**. Chiar și în situații dramatice, o replică plină de umor, de ironie dă savoare textului. Limbajul pare a fi unul simplu, însă este cel potrivit pentru a surprinde nuanțele cele mai subtile ale gândurilor și emoțiilor. Narațiunea este îmbrăcată în straiele sincerității și limpezimii și atunci când personajele fac parte din lumea reală ori plonjând, din când în când, într-o lume virtuală, științifico-fantastică.

Textele miniromanelor au un parfum aparte și, deși unele personaje se află la vârste înaintate, nu resimțim acel aer stătut, obositor, ci unul înmiresmat de prospețimea florilor înflorite în prima parte a vieții ori ajunse la maturitate. Fiecare miniroman este o evocare a trecutului brodat fin pe canavaua prezentului, desenat meșteșugit de autor în diverse culori și aplicate pe portretele personajelor.

Miniromanul care deschide volumul se intitulează **Femeia din insule.** Acțiunea se petrece într-un cadru restrâns, poate tipic românesc, un apartament de bloc, la etajul 10. Interesantă este discuția telefonică a soției cu o bună prietenă sau cu ea însăși, care o avertizează asupra unui posibil pericol, în urma unui gest inexplicabil al ei. Deși conștientă de acest lucru își motivează simplu decizia: „*…am trecut și peste asta dintr-un simplu motiv și omenesc: chiar îl iubesc pe nenorocitul ăsta*". Mesajul este unul uman, profund feminin; dragostea vindecă răni, alungă dureri, estompează suferința, învinge teama de-a ierta și de a o lua de la capăt. Cu alte cuvinte, înțelegerea și dezlegarea tuturor misterelor, acceptarea și iertarea tuturor faptelor au o singur cifru, un cod unic: iubirea.

Și tot cu iubire, ne întâlnim cu **Domnișoara „S"**, din cel de-al doilea miniroman. Nici aici nu lipsește misterul. Oare cum putem decripa înțelesul lui „**S**" și identifica cine este? De data aceasta, acțiunea se desfășoară într-o garsonieră de bloc. Marcat de o decizie luată cu onestitate, cu sentimentul datoriei împlinite, chiar dacă această cale îl duce spre

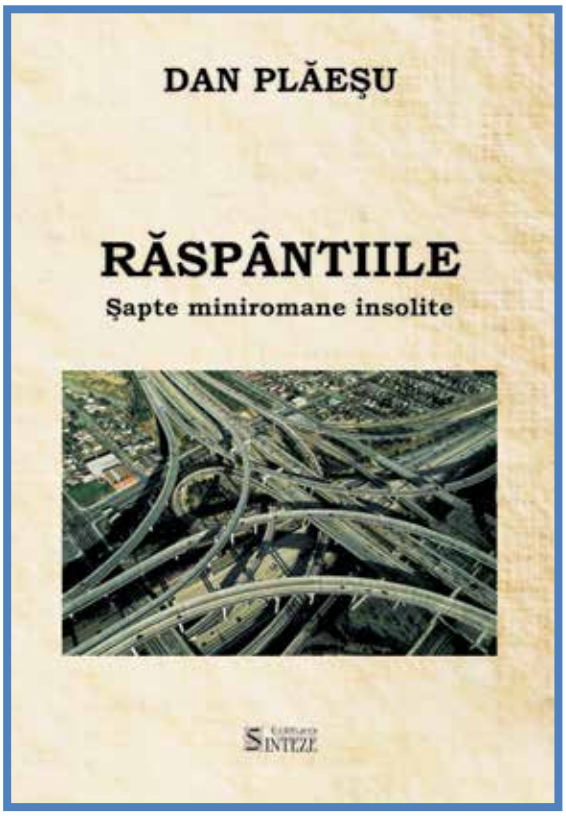

neîmplinire, sau poate spre ceva mult mai mult, spre nefericire, locatarul, lucid, coboară deseori în propriul eu, vorbește sincer și se sfătuiește cu sine, chiar dacă uneori nu-i convine să accepte sugestiile. Sinele însuși se vrea a fi gândul cel bun, sfătuitor în căutare de soluții de supraviețuire în condițiile în care doar singurătatea îl însoțește. Aceasta îi este știrbită de sunetul telefonului, apoi de o apariție misterioasă, în carne și oase, a unui personaj feminin, răscolitor, care îl aduce în pragul disperării. Sfârșitul este oarecum melodramatic „*Tată ce mult te-am așteptat*", dar, de ce să nu recunoaștem, e plină lumea de melodrame.

Cel mai scurt miniroman este **Oglinda**, dar cu un conținut bogat și profund. Oglinda era tot ce avea bărânul „*singur singurel, părăsit de unii, ducându-se dincolo, alții … devenise un adevărat personaj, un fidel partener de viață*", însă la un moment dat „*începe să-l trădeze*", *chiar cu „vădită răutate"*. Așezată în ușa dulapului din dormitor, oglinda este întâlnirea „față către față" cu sine însuși, este o frunză uscată purtată de vântul toamnei reflectată în eul interior, care-i amintește ipostazele cele mai umbrite și dosite. Îl cuprinde un sentiment de nedumerire pentru „*derapajele*", „*ciudățeniile*", „*șaradele*" oglinzii, acestea provocându-i dureri sufletești. Oglinda băgăcioasă este sfărâmată în țăndări, asemenea sufletului sfâșiat de propriile

greșeli. Deși în miniroman, autorul face economie de mijloace stilistice, susținută de un ton colocvial, întâlnim aici o metaforă extrem de sugestivă, cu o deosebită încărcătură lirică și afectivă. Un ciob de oglindă, printr-un monolog acuzator, îl bombardează pe bătrân cu o rafală întrebări: „*Ce-ai făcut, măi omule cu viaţa noastră? Ţi-ai cam bătut joc de ea. Păi, dacă așa stau lucrurile, chiar n-are niciun rost să mai rămân cu tine! Totuși, încearcă să mă înțelegi: cum o să zbor eu acum Acolo unde mi-e locul, ce o să le spun eu Celorlalți când mă vor întreba ce am făcut pe aici? Așadar, spune-mi tu ce le voi spune! Este că nu știi? Ai ajuns bătrân și nu poţi să-mi dai un răspuns. Un răspuns simplu. Vai de tine, om nefericit ce ești*".

Titlul volumului este dat de miniromanul **Răspântiile**. De data aceasta, intriga este infidelitatea. Un bărbat, cercetător, ajuns la a doua tinerețe crede că este „tradus" în dragoste de soție și, de aici disperare, tendință de sinucidere. Își iubea soţia, dar era rănită onoarea lui de familist (ca pe vremea lui nenea Iancu). Eul interior ia chipul unui „om ciudat", „vameș" la trecerea dintre viață și moarte. Acțiunea este palpitantă, ca în romanele polițiste, cu suspecți, polițiști, medic legist și morți vii. Finalul se dovedește a fi o nouă și simplă răspântie, în care *„sună foarte frumos Norocel. Mie îmi spune Laura. Frunzele de laur, cam otrăvitoare, ce-i drept, erau oferite învingătorilor. Să știi că și tu ești un invingător, Norocel !... M-ai cucerit pe mine ! "... „O adevărată minune!"*

În **Ion, Proprietarul** se schimbă recuzita. Fiind inspirat din crudele realităţi ale anilor de democrație originală din România, se vrea a fi un roman social. Ne mutăm de la bloc la casă, o casă sărăcăciasă, într-un cartier de blocuri, în care trăia bătrânul Ion, singur cuc și sărac lipit pământului. Plutește în aer damful unei posibile moșteniri, care atrage personaje interesate, imorale, leneșe, însă Ion, Proprietarul, urmaș al lui Ștefan cel Mare, meditează la soarta țării, jefuită și distrusă: „*Ștefan cel Mare și Sfânt îi privea cu nețărmurită înțelegere. Dacă ar mai fi putut, i-ar fi angajat pe cei doi bărbaţi oșteni în armata sa. Că tot erau șomeri. Dar vremea războaielor cu turcii trecuse, nici pământ ca să-i recompenseze pe slujitorii săi nu mai avea, ţara se terminase de dat, cine a apucat să ia a luat, cine nu – să mai aștepte. Poate în viitor s-or mai ivi oferte de serviciu, cinstite, cu înțelegeri și contracte bine așezate pe lege, astfel încât trădarea învoielilor să nu mai fie nicicum posibilă. Sau poate și asemenea oferte s-or gătat de tot?...*"

În această ţară distrusă în ultimii ani, autorul găsește de cuviință ca specialiștii să se mai ocupe și de fosile, pentru că dacă se merge pe-același drum și în același ritm, în ţară n-o să mai avem decât așa ceva. În **Moartea lui Lucy – accident sau crimă,** un cercetător, chiar savant, dorește să descopere de ce a murit și cum a murit o maimuţă, cu mulţi, mulţi ani în urmă. Specialiștii spuneau că ar fi căzut dintr-un copac, ipoteză cu care el nu era de acord. În acest scop „*și-a instalat o aplicație în propriul computer*", reușind să stea de vorbă cu Lucy (maimuţa). Convorbirea este auzită de nevastă-sa, care-l bănuiește de infidelitate și acțiunea derapează spre un ridicol de zile mari - convorbiri între personaje bizare, din lumea reală și din cea de dincolo și de demult, pe subiectul: cauza morţii lui Lucy a fost accident sau crimă?

Ultimul miniroman al cărţii, **Apocalipsa lui Bill,** cel mai consistent ca întindere și substanță activă într-o experiență de lungă durată (două orânduiri sociale). Întreg intervalul de timp, și de data aceasta, este concentrat în câteva ore dintr-o singură zi, pe care o putem considera a fi zi de sărbătoare, când oamenii se relaxează, iar Dan Plăeșu ne invită la teatru. Și aici ne putem distra, putem să râdem, să plângem sau mai bine zis, autorul ne spune încă o dată, dacă mai era nevoie, că, la noi, totul este de „râsu-plânsu". Las cititorului bucuria de a savura în liniște un veritabil spectacol al zilelor noastre în plină democrație și libertate, citind pe nerăsuflate cartea scriitorului gălățean.

M-am convins că, într-adevăr, cele **șapte miniromane** sunt **insolite**, neobișnuite. Volumul de proză **Răspântiile** este atractiv și relaxant, se citește cu plăcere. Stimulează imaginația, declanșează compasiunea ori stârnește râsul. Poate fi considerat și o carte de dezvoltare personală, de evoluție spirituală, de îndreptare, pentru că mesajul sună cam așa: Fiţi atenţi, oameni buni, cum vă trăiţi viaţa! Învăţarea înţelepciunii e treaba tinereţii, bătrâneţea o pune în practică. Izvorul adevăratei fericiri este în noi, a fi fericit stă în puterea noastră. Îndreptaţi-vă, să nu fie prea târziu sau mult prea târziu!

Grigore Kiazim - Sunetul muzicii de petrecere dobrogean

Urfet Şachir
scriitoare

Printre primii cobzari din România care s-a remarcat în interpretarea pieselor de concert a fost marele rapsod Grigore Kiazim. Rapsodul, al cărui nume este sinonim cu Dobrogea, s-a născut într-o familie mixtă: tatăl, un cizmar turc din localitatea Măcin, judeţul Tulcea, Beizat Cheazim şi mama, fata unui gospodar român, Maria a lu'Grigore. Nefiind căsătoriţi legitim, îi dau rapsodului, primul născut, numele de Grigore Cheazim, numele amândurora. Mai târziu, când s-a afirmat ca artist, acesta şi-a ortografiat numele într-o formă mai apropiată de cea originală turcă şi însemna „om cumpătat". Artistul a mai avut o soră care a primit numele de Ümügül Grigore, prenumele unei bunici paterne longevive. De asemenea, mai are cinci fraţi vitregi dintr-o a doua căsătorie a tatălui cu o musulmancă: Seare, Zia, Amet, Rujdi şi Reihan. Băieţii, învaţă toţi să cânte la un instrument, însă Grigore se remarcă a fi cel mai mult înzestrat.

Tatăl său îl ia ucenic, ca viitor moştenitor al cizmăriei, unde acesta le cântă colegilor, apoi îl dă la Colegiul de Comerţ din Brăila.

Primul său dascăl este muzicantul localităţii, Gheorghiţă Lăutarul. Începe să cânte prin localurile din Măcin şi Galaţi, iar la împlinirea majoratului pleacă la Bucureşti cu gândul la afirmarea muzicală. Pentru început, cântă în diferite orchestre, iar în 1937 se prezintă la o selecţie de colaboratori la Radiodifuziunea Română. Comisia este fascinată de talentul lui şi îi acordă nota maximă. Din acest moment începe o colaborare de peste 50 de ani, cu turnee în ţară şi în străinătate, înregistrări la radio, tv şi Electrocord. A colaborat şi cu renumitele ansambluri „Rapsodia Română", „Perinița", „Doina" al Armatei şi „Ciocârlia" al Ministerului Apărării. În perioada 1973-1975 îşi formează propriul taraf specializat pe muzica tradiţională a comunităţilor etnice din Dobrogea: români, turci, tătari. Baear, nepotul şi biograful faimosului său unchi, a reuşit să tipărească în 2005 o broşură despre viaţa lui, sub titlul „Grigore Kiazim, rapsod al cântecului dobrogean", în care aminteşte despre performanţa sa şi ocazia unică pe care a avut-o de a cânta alături de orchestra simfonică a Radiodifuziunii Române, sub bagheta dirijorului Carlos Luigi Cilario, care a sesizat tehnica lui Kiazim de a folosi pana pe coardele duble ale mandolinei. Multe dintre melodiile turceşti imprimate pe discurile sale sunt culese din fonoteca radioului naţional din Ankara, Turcia, unde a făcut o deplasare de cercetare şi studiu pentru găsirea unui repertoriu cu origini şi în comunitatea turcilor din România. Unele melodii din repertoriul marelui rapsod sunt şi acum cântate atât în România, cât şi în Turcia. Melodii ca: „Mergând spre Üsküdar", „Venind din Ceanakkale", „Cântec de dragoste", „Cântec turcesc din Dobrogea" ş.a. fac parte din discografia sa, melodii care au încântat publicul întreaga sa viaţă, la banjo, cobză, mandolină sau chitară. Se stinge din viaţă pe 2 iunie 1989 în apartamentul său din blocul situat la intersecţia dintre Calea Moşilor şi strada Mihai Eminescu din Bucureşti, loc unde şi-a petrecut ultimii ani din viaţă cântând în barurile şi localurile din zonă.

Din 1994, Casa de Cultură a Măcinului, care poartă din 2003 numele maestrului „Grigore Kiazim", organizează anual festivalul de folclor în memoria celui mai cunoscut fiu al oraşului tulcean. Director al instituţiei a fost chiar nepotul maestrului, Baear Kiazim, fiul lui Amet, fratele vitreg mijlociu al rapsodului. Unicul său copil, Mariana-Sena (născută în 1954) a plecat din ţară, pierzându-şi urma prin Italia.

Închei citându-l pe Aurel Băbeanu, care, într-un număr din revista „Doina", din 1992, spune astfel despre moartea maestrului: „Pe neaşteptate, într-o zi de la începutul lunii iunie 1989, strunele inimii generoase ale maestrului s-au rupt, iar glasul mandolinei şi a celorlalte instrumente fermecate a tăcut. Atunci, sufletele ni s-au umplut de durere şi plumb. Pleca dintre noi un mare artist."

Urfet Şachir locuieşte în municipiul Mangalia, judeţul Constanţa, este membru al UDTR (Uniunea Democrată Turcă din România), poet. A avut onoarea să participe la Simpozionul Internaţional „Muzica veche - influenţa muzicii turceşti asupra muzicii din Balcani", în cadrul celei de-a VI-a ediţie a Conferinţei „Istorie, Cultură şi Civilizaţie" organizat de Uniunea Democrată Turcă - filiala Galaţi, simpozion realizat în parteneriat cu Centrul de Cercetare, Dezvoltare, Educaţie şi Cultură Turcă „Dunărea de Jos", Universitatea „Dunărea de Jos" din Galaţi şi Asociaţia de valorificare şi păstrare al Patrimoniului Gălăţean din cadrul celei de a doua ediţie a Festivalului Internaţional de Muzică Veche Tradiţională „Dimitrie Cantemir", ce a avut loc sâmbătă, 8 iulie 2017, în Sala Senatului Universităţii „Dunărea de Jos" din Galaţi.

Festivalul Internațional al Cărții „Axis Libri”
Galați, 14-18 iunie 2017 (II)

Radu Moțoc
inginer, publicist

O altă lucrare interesantă scrisă de **G. Popa – Lisseanu** a fost îngrijită de același editor sufletist și patriot, I. Oprișan, care publică într-un singur volum două lucrări ale acestui autor, sub titlul sugestiv: **Dacia în autorii clasici**. Sub acest titlu sunt publicații traduse din:

- **Autori latini clasici și post-clasici**
- **Autori greci și bizantini**

Interesant este și faptul că aceste texte nu au mai fost publicare de la prima lor editare, din anul 1943.

Autorii latini sunt în număr de treizeci și șase, începând cu Julius Caesar și terminând cu Împăratul Justinian

Autorii greci și bizantini sunt în număr de cincizeci, din care nu lipsesc: Homer, Herodot, Euripides și Strabo.

G. Popa - Lisseanu mărturisește la finalul acestor traduceri, douăsprezece concluzii deosebit de interesante, pe care urmează să le descoperiți [1].

A trebuit să treacă peste 100 de ani, ca un ardelean, **Nic. Densușianu**, profund cunoscător al limbilor română, germană, maghiară, latină, greacă, franceză și italiană, trimis cu o bursă de 15 luni acordată de Academia Română, să cerceteze cu minuțiozitate, obiectivitate, și cu simț profund patriotic, toate documentele din zona desfășurării evenimentelor, din principalele biblioteci și arhive transilvănene și românești, pentru a pune în adevărata lumină, din perspectiva românească și universală, motivația, derularea și însemnătatea revoluțiunii lui Horia, punct de răscruce în schimbarea vieții țăranului român, cauză a desființării iobăgiei lor[2].

Lucrarea lui Nic. Densușianu intitulată: **Revoluțiunea lui Horia în Transilvania și Ungaria. 1784-1785** a fost pentru prima dată reeditată după 133 de ani de la apariție la *Editura Vestala,* fiind îngrijită și prefațată de același I. Oprișan.

O altă teză de doctorat cu nr. 20, publicată la *Editura Istros* a Muzeului Brăilei aparține istoricului **Aurel Iacob** și este intitulată: Țara Moldovei în vremea lui Ștefan Tomșa al II-lea. Cititorul interesat la acest festival a putut afla o istorie a Moldovei din care nu au lipsit capitolele:

- Țara Moldovei între Polonia și Imperiul Otoman în prima parte a secolului al XVII-lea
- Originea lui Ștefan Tomșa
- Familia Tomșa: ascensiune și declin
- Ștefan Tomșa al II-lea domn al Moldovei (1611-1615, 1621-1623)
- Orientări în politica externă și internă
- Economia și societatea în Moldova în perioada lui Ștefan Tomșa
- Genealogia familiei Tomșa[3].

Problema ucraineană în lumina istoriei, publicată de **Ion I. Nistor** în anul 1934, a fost scrisă cu o seninătate clasică, de dezbatere absolut obiectivă a relațiilor româno-ucrainene de-a lungul secolelor. Reeditarea acestui studiu după 82 de ani poate fi considerată inspirată mai ales acum, când problemele cu care se confruntă Ucraina sunt de actualitate. Un capitol întreg a fost dedicat ctitoriilor românești din Polonia și Ucraina, pentru a scoate în evidență contribuția bisericii românești la viața duhovnicească a poporului ucrainean de sub stăpânirea străină. Sunt anexate și 23 acte privitoare la problema ucraineană, adunate de autor din arhivele din Cernăuți [4].

Trebuie să amintim și faptul că acest bucovinean Ion Nistor a fost rectorul Universității din Cernăuți în 1918, iar fiind academician este numit director al Bibliotecii Academiei Române în 1945 și este condamnat în 1950, fără judecată, la Sighet, timp de 5 ani.

O interesantă lucrare de licență publicată de autor, Dan Floareș, sub titlul: „**Gaspar Grațiani, domn al Țării Moldovei (1619-1620)”** ne oferă posibilitatea să parcurgem un scurt episod din istoria Moldovei. Etichetat de N. Iorga ca aventurier, multe din întrebările puse legate de această perioadă au rămas fără răspuns. Autorul lucrării, în concluziile finale, avea să caracterizeze acest domnitor: „Un parvenit cu toate apucăturile speciei respective, mai puțin, poate,

obrăznicia. Astfel, ambițiile, țelurile exagerate, dacă nu utopice, trufia, combinată adesea cu cea mai de jos umilință, toate le-a avut din plin… Dar inteligența, abilitatea și chiar o anume subtilitate nu i-au lipsit”[5].

Terente – Zodia Zmeilor apărută la *Editura Torent Press,* pune în valoare talentul scriitoarei Doina Popescu – Brăila, care a făcut un efort remarcabil de documentare, inclusiv discuții cu pescari și localnici din nu mai puțin 14 localități.

O surpriză neașteptată la acest Festival al Cărții a fost apariția albumului dedicat pictorului bucovinean **George baron Løvendal (1897-1964)**. Cronologia vieții pictorului și o bogată colecție de critici de artă semnate de: Petru Comănescu, Sabin Bălașa, Vasile Florea, Camil Petrescu, Lucia Demetrius și acad. Răzvan Theodorescu, ne oferă posibilitatea să identificăm elementele artistice care l-au caracterizat pe pictor. Spre deosebire de alte albume legate de același pictor, aici se remarcă o acuratețe a informației, care include pe lângă dimensiunea tabloului și din ce colecție face parte, și numele celui pictat cu precizarea localității:

- Lordul – Constantin Vicșici din satul Boian
- Madona Bucovinei – Ana Maximeț din Cernăuți, la 15 ani
- Povestitorul – Vasile Caulea din satul Horocea
- Clopotarul – Nicolae Șorodoc din Vicovul de Jos, Rădăuți
- Moșul cu pipă- Petrea Negrilean din satul Ostra
- Mireasa – Viorica Prodan din Rădăuți, 19 ani
- Spion în armata austro-ungară – Maftei Cenușă din comuna Putna
- Măria Sa Țăranul – Vasile Mustea din comuna Dorna Arin
- Gospodarul – Moș Alexa din satul Fundul Moldovei, etc[6].

O impresionantă activitate legată de **Medalii bătute de Muzeul Brăilei „Carol I” 1991-2016**, constituie un album care ilustrează cronologic cele 62 medalii, multe din ele bătute în aur, argint și bronz.

Directorul acestui muzeu, Ionel Cândea, care este și autorul albumului, menționează în prefața albumului: „Se împlinesc anul acesta (2016) 25 de ani de la baterea primei medalii de către Muzeul Brăilei… Tradițiile medalisticii în spațiul românesc, vin mai ales de la cel ce a întemeiat regatul după dobândirea independenței de stat, adică de la Carol I. Nu trebuie să uităm însă pe Constantin Brâncoveanu, care în 1713, înțelegea să celebreze Jubileul celor 25 de ani de rodnică domnie (1688-1713) prin baterea unei medalii – monedă la Alba Iulia, devenită cap de acuzare și probă în judecarea sa la Constantinopol în 1714. Medaliile pe care Muzeul Brăilei „Carol I” le-a bătut în ultimii 25 de ani au încercat să păstreze vie memoria marilor personalități ridicate de la Brăila. Aniversări sau comemorări, de importanță națională, au fost ilustrate într-un efort ce va trebui continuat, mai ales în perspectiva dublului Jubileu din 2018: 100 de ani de la Marea Unire și 650 de ani de atestare documentară a Brăilei”[7].

Dintre personalitățile apărute pe medalii menționăm cronologic: Perpessicius (1991), pictorul Gheorghe Naum (1993), Matei Basarab și Elena Doamna, ctitori ai Mănăstirii Măxineni (1994), Panait Istrati (1994), Nae Ionescu (1996), Ana Aslan (1997), Ștefan cel Mare și Regele Carol I (2001), Mihai Sebastian (2007), Mina Minovici (2008), Regele Mihai I (2011), N. Iorga (2011), Radu Portocală (2012), Ștefan Bălan (2013), Regele Ferdinand I (2015), Nicăpetre (2016), Iulian Antonescu (2016).

Un remarcabil gest este mărturisit la finele acestui album: „Muzeul Brăilei *Carol I* și Editura *Istros* dedică albumul tuturor românilor la dublul jubileu al anului 2018: 100 de ani de la Marea Unire și 650 de ani de existență documentară a orașului Brăila”.

Se pare că este singurul muzeu de istorie din România cu o asemenea activitate numismatică, drept pentru care merită toată admirația noastră.

Această trecere în revistă a câtorva volume selectate subiectiv, poate demonstra importanța acestui Festival al Cărții „Axis Libri”, organizat de Biblioteca „V.A. Urechia”, care merită toate felicitările, dar și dorința unei continuități.

Note:

1. G. Popa-Lisseanu, *Dacia în autorii clasici*, Ed. Vestala, București, 2015, pag. 431.

2. Nic. Densușianu, *Revoluțiunea lui Horia în Transilvania și Ungaria 1784-1785*, Ed. Vestala, București, 2017, pag. 6.

3. Aurel Iacob, *Țara Moldovei în vremea lui Ștefan Tomșa al II-lea*, Ed. Istros a Muzeului Brăilei, 2010.

4. Ion I. Nistor, *Problema ucraineană în lumina istoriei*, Ed. Vestala, București, 2016

5. Dan Floareș, *Gaspar Grațiani, domn al Țării Moldovei (1619-1620),* Ed. Vasiliană-98, Iași, 2006, pag. 91.

6. *George baron Lovendal (1897-1964*), Ed. Alcor Edimpex SRL, București, 2000.

7. Ionel Cândea, *Medalii bătute de Muzeul Brăilei „Carol I” 1991-2016 – 25 de ani* -, Editura Istros, 2016, pag. 5.

În regatul simulacrelor

Theodor Codreanu
critic literar, scriitor

Într-un asemenea regat trebuia să existe și un rege pe măsură, iar descoperitorul/creatorul său este prozatorul gălățean Ion Manea, autor al „romanului" (chiar „metaromanului") *Regele ghioceilor* (Galați, Editura Axis Libri, 2013). Spre deosebire de mulți confrați, Ion Manea nu pare prea prolific, *Regele ghioceilor* fiind a șaptea lui carte după *Cocoșul de balcon* (proză scurtă, coautori Dan Cărpuciu și Paul Negulescu, 1990), *De-a v-ați găsitelea* (fabule, 2003), *Delincvența juvenilă – o lecție deschisă* (coautor Traian Drăgănescu, 2005, carte de sociologie, Ion Manea având o pregătire de sociolog și filosof), *Interfabule – Inn(es)fables* (ediție bilingvă româno-franceză, Paris, 2006), *Laptele de la miezul nopții* (proză scurtă, 2008), *Ion Ionescu's story* (proză scurtă, 2011). Exceptând debutul, practic, Ion Manea s-a lansat în proza scurtă din 2008, ajungând la „roman" în anul de grație pe care-l vom încheia curând. Specia din urmă este o „păcăleală" postmodernistă a autorului, fiindcă *Regele ghioceilor* este croit tot din proze foarte scurte, structurate în trei capitole: *Rujul Zânei Zânelor, Sfântul de pe zidul de nord* și *Pur verde românesc*. Dincolo de structura formală, autorul vrea să ne convingă de faptul că ar fi scris un roman în a 13-a povestire a celui de al treilea capitol, care este și finalul, roman pe care e musai să-l încheie într-o zi de post, miercuri, ceea ce și realizează datorită calului Murgu, care-l salvează dintr-o mare nenorocire, ca prizonier într-un spital de nebuni din Pinguineea Bissau. Calul trebuie să fie un swiftinian *yahoo*, care întrece deșteptăciunea oamenilor, dați în țicneală, *yahoo* fiind, nu-i așa, un simbol postmodern al lumii trăite virtual sub girul căreia stă întreaga existență creată de internet. Altminteri, eroiii lui Ion Manea trăiesc și pe străzi precum Tastatura, Globalizării, Messenger ș.a.

Esențialul despre prozele lui Ion Manea l-a spus Theodor Parapiru, el însuși un prozator percutant și un spirit critic exigent, în *Cuvânt înainte* la *Ion Ionescu's story*: „Investiția în literatură a lui Ion Manea are ca bază o cunoaștere temeinică a domeniului, de la noțiuni la specii literare, și de la idei la nuanțe, pe de o parte, precum și talent autentic, experiență de viață și ochi fin de observator atât al manifestărilor umane exterioare, cât și al celor psihice, pe de altă parte./ Proza scurtă probează exemplar calitățile unui scriitor. Este o procedură epică în care autorul se află permanent în tensiunea textului, fără pauze descriptive sau idei. Ion Manea decupează situații din realitate pe care le învește mântează epic în forme șocante de imaginație, cărora le găsește rezolvări surprinzătoare sau cărora le lasă deschise căi de interpretare labirintică." Cam la fel se întâmplă și în *Regele ghioceilor*, unde predominante tind să fie

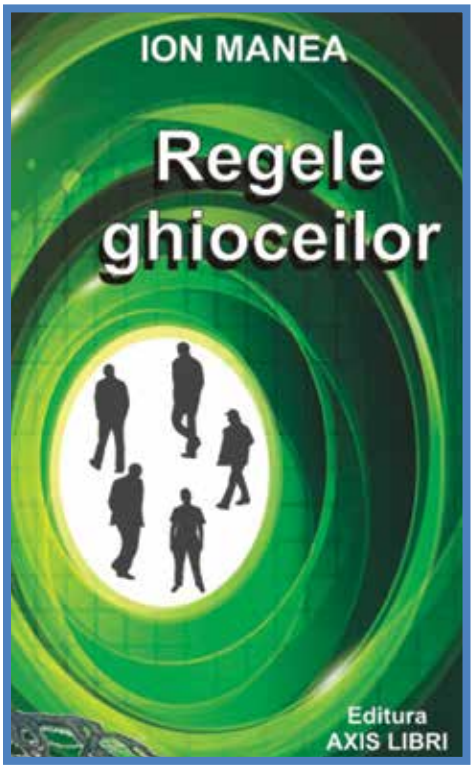

dimensiunea alegorică și cea fantastică alături de „felia de viaţă" realistă, suculentă, mustind de umor de bună calitate, izvodit și dintr-un concentrat simţ al limbii.

Peste toate, Ion Manea „caragializează" ideea centrală a antropogoniei eminesciene, aceea din *Archaeus* și din alte texte privitoare la identitatea numerică, pe care poetul nostru a preluat-o și adâncit-o din gândirea budistă și din platonism: în toţi indivizii de pe pământ se ascunde același om în nenumărate ipostaze. Ion Manea *autohtonizează* ideea și identifică omul românesc în Ion Ionescu. Se pare că Ion Ionescu este personajul *monocord* și totuși divers al întregii sale opere de prozator, la care poate să fi ajuns și printr-un reflex narcisiac, fiindcă autorul însuși este unul care se numește Ion. Ideea de a identifica în *Ion* arhetipul românesc al omului nu e nouă. O găsim încă la Rebreanu (*Ion*, 1920), la Constantin Virgil Gheorghiu, în *Ora 25* (1949), sau în romanul lui Stelian Baboi, *Priveghiul profeţilor* (2001). Personală e la Ion Manea viziunea artistică. Ion Ionescu al său îmbracă, în cele 47 de texte (care se vor subcapitole), de fiecare dată, alte haine, la diferite vârste și în diverse timpuri, fie din anii comunismului, fie din cei ai „democraţiei" postdecembriste: un bătrânel cu nepoţi, profesor de istorie, candidat la alegeri, parlamentar, funcţionar, simplu orășean de bloc, dar ţăran în fondul genetic („Port în mine gena agrară a poporului român!", se mândrește el în subcapitolul 10 al primului capitol), internaut împătimit, primar, „fost bodyguard la Fabrica de capace de canalizate" pe vremea lui Stalin, moștenitor, din stirpea lui Mihai Viteazul (deși el se pretinde descendent al lui Ștefan cel Mare, al lui Iancu de Hunedoara și al lui Apolodor din Damasc!), a două hectare de pădure, la Gârboavele din apropierea Galaţiului, poet și internaut precoce, performer de Guinness Book cu cel mai lung poem din lume („de 1356 de metri lungime"), senator-voiajor la Monte Carlo, proprietar al unei „spălătorii ecologice" pe râul Siret, „rege al ghioceilor", secretar de stat în ministerul Învăţământului, tânăr atlet de circ, proprietar al Croitoriei „Immanuel Kant", beţiv – cu soţia plecată în Spania, contabil pensionar, hoţ de bijuterii, cosmonaut, sărăntoc în sat etc. Poate că ambiţia secretă a autorului este de a realiza o insolită „epopee" bufă, postmodernistă, a României care a trecut prin cele două „schimbări la faţă", cea comunistă și cea a „capitalismului de cumetrie", cum i-a spus un cunoscut politician. Panorama existenţei postmoderne este una puternic artificializată, dependentă de *mass-media*, ceea ce Caragiale înţelesese încă din vremea lui, cu mimetismul contaminant al presei care luase locul lecturilor de tip Don Quijote (vechile romane cavalerești) și Madame Bovary (romane sentimentale). Aproape întreaga operă satirică a lui Caragiale se nutrește din mimarea fabulatorie a presei, de la conu Leonida până la „viaţa" din schiţe. Eroul lui Ion Manea este un mic Don Quijote al erei televiziunii și internetului. Trăim și dorim conform reţetelor de viaţă de pe internet, nicicum nouă înșine. Ion Ionescu, de pildă, vrea să scape de „boala sforăitului": „Simţi că-i zburdă mausul din mâna dreaptă când citi pe nerăsuflate pe un site publicitar: «Scăpaţi de sforăit, chiar acum!»". Comandă imediat, online, leacul miraculos, încât „până să dea în fiert fasolea pe care tocmai o aruncase consoarta în oală, sosi și curierul care-i aduse, contra cost, pastilele antisforăit", spre protestul „realistei" doamne Ionescu: „– Acesta-i leac digital, nevastă! Mai bine vezi-ţi de fasolea ta! o înfruntă bărbatul și înghiţi apoi prima pastilă, cu puţină apă rece, conform prospectului aferent." (p. 28). Între „leacul digital" din reclame și „fasolea" doamnei Ionescu, păstrând proporţiile, e o diferenţă similară cu aceea dintre Don Quijote, cititorul de romane, și Sancho Panza, „realistul" silit să intre în jocul cavalerului Tristei Figuri. Scopul suprem al lui Ion Ionescu este să scape de *trivialitatea* stării de sforăit, văzută hiperbolic: „Zgomotele triviale ieșite din nările lui erau de o intensitate și o varietate de-a dreptul insuportabile, se clătinau geamurile de la vitrina cu pahare și cești, chiar și ele intrau în vibraţii nocturne, iar doamna Ionescu mătura în fiecare dimineaţă, de îndată ce-și scotea din urechi antifoanele speciale, varul căzut din crăpăturile tot mai pronunţate ale pereţilor. Cel mai abitir și cel mai straniu sforăia domnul Ionescu atunci când, rar, e adevărat, întrecea măsura la pahar, zgomotele nazale depășeau în acele nopţi cu mult limita admisibilului, întreaga scară se cutremura, vecinii, mai ales cei de sus și de jos, fiind expuși unui adevărat bombardament sonic." (p. 28). Spre marea uimire a tuturor, „pastilele digitale" au efecte asemănătoare cu trăirile fabuloase ale lui Don Quijote. Efectul? În loc de îngrozitorul și terestrul sforăit, Ion Ionescu sloboade pe nări o melodie seducătoare, care o fascinează și pe doamna Ionescu: „din nările tale a ieșit o melodie cum n-am mai auzit niciodată. Am înlemnit de extaz lângă oala cu

fasole, zău așa, și aburii care ieșeau din ea s-au oprit, au rămas spânzurați deasupra aragazului, ascultând și ei." Iată cum miticul Orfeu se-ntoarce printre oameni *online*! Ion Ionescu devine celebru cu *Simfonia nocturnă*, ajungând să susțină un spectacol organizat de directorul Operei Municipale. Numai că destinul lui Don Quijote este moartea: „Melodia serafică a domnului Ion Ionescu era în plină desfășurare, când, un atac de cord neprevăzut puse capăt vieții cantautorului, simfonia încetând brusc, schimonosită într-un sforăit sinistru." (p. 30).

Tot donquijotesc apare Ion Ionescu și când, în loc de o afacere lucrativă, preferă să realizeze o plantație de ghiocei, în plină vară și în plină criză economică, spre scandalizarea aceleiași realiste doamne Ionescu: „– Ești un dobitoc, un nătâng, un bou, asta ești! Auzi la el ce afacere! Alții fac averi din imobiliare, dau tunuri cu terenurile, se îmbogățesc peste noapte la bursă, fac cămătărie, iar el bagă banii în ghiocei!" (p. 77). Adică în gingășia frumuseții, în poezie! Ion Ionescu are visuri măreție: „– Voi cuceri piața mondială și voi deveni regele ghioceilor!" strigă jubilativ după ce, pentru a-și îndeplini visul, divorțează, gest similar cu al cavalerului care părăsește Mancha. Ba chiar are orgoliul să fie un „rege al ghioceilor" naționalist, răzbunându-se pe lalelele olandeze (opozante la primirea noastră în Schengen!). Și reușește, începând negoțul printr-un transport cu bicicleta pe strada Domnească și strigând: „– Ghiocei de vară, cultivați în țară! Ia ghiocelul autohton!" (p. 79). Victoria este cu atât mai mare, cu cât îi iese în cale chiar fosta doamnă Ionescu, care asistă uimită la tranzacția cu ghioceii, luați pe două mii de euro chiar de către niște olandezi. Mai mult, aceștia îi cumpără toată plantația, umplându-l de bani. O victorie, în planul imaginarului, în lupta cu morile de vânt ale Uniunii Europene postmoderne, desigur, la care este condamnat românul mediu! Poate că acesta vrea să fie și mesajul, nemărturisit, al cărții lui Ion Manea.

Reușitele stilistice ale lui Ion Manea se concretizează atunci când el reușește, conștient sau nu, să concentreze la maximum stări arhetipale, cvasimitice. Ion Ionescu trăiește ca personaj mai ales sub semnul unor asemenea experiențe. El supune *virtualul* declanșat de maus, fantazând, în crâmpeie de vise donquijotești, năzuind către o existență mitică într-o lume în care *divertismentul* e modul de viață postmodernist. Iată-l, ca fost profesor de istorie antică, lăsând cu limbă de moarte celor nouă feciori ai săi, postmodernizați, să-i facă o înmormântare conform mitologiei dacice, neștiind că el însuși este prizonierul dorinței mimetice (vezi René Girard). Cel mic întreabă nedumerit ce-o fi vrut să zică „babacul prin înmormântare dacică". Cel mare, trecut de 70 de ani, îl apostrofează, acuzându-l de incultură, chiar dacă „prâslea făcea parte din Parlamentul European": „Dacii râdeau, bă, când murea unul de-al lor! Se bucurau, se veseleau și făceau niște chiolhanuri de-i dădeau triburile vecine în judecată pentru tulburarea liniștii antice!" (p. 66). Ne aflăm în plin simulacru grotesc postmodern: la înmormântare, sunt invitați Doru Octavian Dumitru, Serviciul Român de Comedie, Ștefan Bănică Junior, Madonna, „Backstreet Boys" (doar sunt europeni, nu doar români!), Adrian Copilul Minune, o formație coregrafică cu femei dezbrăcate, celui de al cincilea fecior revenindu-i sarcina, ca director al postului de televiziune Antena 479 bis, nu numai să asigure transmisiunea pe mapamond, dar să și „rezolve cu meteorologul de serviciu, contra unui onorariu, programarea unei vremi cât mai acceptabile pentru ora și locul înmormântării" (p. 67). Mai mult de atât, pentru ca divertismentul să fie desăvârșit, mortul este expus pe un catafalc poleit cu aur de la Roșia Montană! E rețeta ideală pentru comedia „artistică" și socială contemporană. În plină desfășurare a simulacrului, revoltat de ignoranța și prostia feciorilor, Ion Ionescu se scoală de pe catafalc, smulge microfonul de la Adrian Copilul Minune și le adresează copiilor săi vorbe grele: „Terminându-și scurtul discurs, fostul mort scoase din buzunarele costumului negru un telefon mobil pe care feciorii i-l puseseră pentru viața de apoi, chemă un taxi și plecă să mai trăiască puțin." (p. 68). Final cu intertextualitate inversă decât moartea lui Shakespeare din poema lui Marin Sorescu.

Nu știu în ce măsură „rețeta" narativă a lui Ion Manea ar putea să ducă la o mare literatură. Experimentul însă merită a fi semnalat, chiar dacă transformarea lui în *manieră* amenință să iasă din sfera *stilului*, opoziție și primejdie semnalate tot de Caragiale, care, desigur, avea geniu și profunzime, dincolo de aparențele ușurătății comicului. Ion Manea are a se lupta cu propria manieră, pentru ca, dincolo de scriitură, să nu troneze *nimicul*.

Veninos - serafimizare de Zeno Halupa

Dumitru Anghel
scriitor

Volumul de *aforisme* „Veninos – Serafimizare", Editura PIM, Iași, 2016, 70 de pagini, marchează debutul editorial al scriitorului Zeno Halupa, cu un titlu dublu, reprezentând de fapt cele două capitole, într-o alternativă de antiteză prin diminuarea unei semnificații agresive a primului: *VENINOS* - șarpe, otravă, tentația păcatului ancestral, prin semantica celui de-al doilea: *SERAFIMIZARE* – serafic, îngeresc, pur, nevinovat, candid. Două capitole, așadar, inaccesibile, intolerabile până la nonaccept și refuz total, etic, moral și religios; cu identități editoriale distincte, fiecare cu *Prefața* sa, semnate de scriitorul Valentin Popa.

Tânărul Zeno Halupa, cu studii de Teologie ortodoxă, și-a ales în cartea sa de debut o temă îndrăzneață: *aforismul* – sentință, maximă, cugetare; un cuvânt cu o tonalitate polifonică, ca un *adagio* intelectual, sobru și maiestuos, între *un creștinism* manifest, marcat de o gândire pozitivă, chiar și atunci când judecățile sale sunt aspre, din zona răzvrătirii, a acuzației directe, condamnabile, ori a oprobriului fără menajamente, și *o filosofie* rezultată din lecturi îndelung digerate și o experiență de viață pe măsură.

Aforismele domnului Zeno Halupa sunt... „frânturi" de gânduri în derivă controlată, cu o tehnică stilistică impetuoasă, cu acorduri tematice mereu altele, de la concepte creștine, în acorduri de orgă din muzica religioasă a „Patimilor după Ioan" sau a „Oratoriului de Crăciun", de I.S. Bach; la intense trăiri din *„spectacolul lumii"*, pline de prospețime și acuitate spirituală, ca *niște pizzicato,* pe arcușul vivace al *unor Capricii* de Niccolo Paganini.

Aforismul, specie literară a genului epic cult, cu nuanțări de început în cultura populară anonimă, este prezent, de exemplu, în lucrarea „Pilde, povățuiri și cuvinte adevărate" de Iordache Golescu, cu pronunțat caracter laic, sau în culegeri de factură religioasă ale arhimandritului Nifon Criveanu, și va fi foarte cultivat în literatura română.

Surprinzător este faptul că *aforismul,* această „perlă" de înțelepciune și filosofie aplicată, se află în preocupările unui tânăr autor, în condițiile în care mai ales *poezia* este preferata celor mai mulți scriitori de toate vârstele. Mai mult, cultura ortodoxă a domnului Zeno Halupa i-a înlesnit accesul în zona temelor religioase, domeniu în care au excelat nume importante din literatura română, și iată doar câteva exemple: „Dumnezeu iartă. Natura niciodată" (Carmen Sylva); „Amvon: Tribuna electorală a lui Dumnezeu" (Tudor Mușatescu); „La Dumnezeu poți ajunge doar prin oameni" (Teodor Dume); „Dumnezeu: Universul redus la esență" (Costel Zăgan) etc.

Revenind la volumul *„Veninos – Serafimizare"*, la prima lectură este un amestec derutant de *impresii – efect imediat,* liber de orice *canon,* care ar putea stopa „dreptul la opinie" în materie de concept spiritual, mai întâi de sorginte religioasă, apoi de libertate la limita atee a oricărei ingerințe spirituale. Creștinul-filosof și filosoful-liber cugetător mai că „nu-și scot... săbiile din teacă", deși un tip anume de „cavalerism" medieval, între bigotism intransigent și erezie contestatară, parcă ar dori un pact de înțelegere și pace, și duhovnicească, și laică.

Cugetările autorului se derulează pe o Istorie a civilizației umane, de la zeități păgâne la „eroi" creștini: „Artemis n-a avut niciodată curajul să-l supere pe Hades cu ceva..." sau „Nu îngădui ca între tine și lume să se înfiripe o dragoste precum cea dintre Cain și Abel..." (pag. 9). În cele mai multe dintre aforismele din capitolul „Veninos" există un sindrom al împotrivirii, pe orice segment ideatic și pe fiecare dintre argumente ori motivații: „Și-a înălțat un turn de fildeș, dar a uitat ca la temelia lui să pună elefanții și rinocerii uciși pentru el" (pag. 10), iar acuzația este totală, fără drept de apel. Chiar și în aforismele-replică banală, Zeno Halupa este intolerant, persiflant chiar: „O femeie a devenit pictoriță doar ca să-și poată picta chipul copilului avortat..." (pag. 11).

Cum spuneam mai sus, sursele cugetărilor sale vin din zona unei culturi antice: „Hera s-a îmbolnăvit de Alzheimer și a uitat toate adulterele lui Zeus...", dar trimiterile, voalat pedagogice, se îndreaptă ironic și protestatar spre zone de acută actualitate: „Cupidon s-a îndrăgostit peste cap de poeziile de dragoste ale lui Maiakovski..." sau „Artemis, după «Moartea căprioarei», și-a pierdut mințile și a fost internată într-un sanatoriu..." (pag. 12).

Zeno Halupa acuză, condamnă, sfidează, anulează nonșalant chiar sursa maximelor sale: „Cuvintele filosofilor nu sunt decât niște litere legate între ele cu vertebrele putrezite ale raţiunii" (pag. 14). Își îngăduie și revolte atee, probabil după îndelungi tatonări și crispări spirituale: „Ce bine că m-am lepădat de ștreang – epitrahilul sub care diavolul îmi promitea să-L ierte pe Dumnezeu pentru fiecare om creat", dar are grija să-și asume, ecumenic și pios, o alternativă divină de acceptare creștină a sacrificiului Dumnezeiesc: „M-aș fi putut vindeca de toată suferința doar dacă aș fi fost o rană în trupul lui Iisus" (pag. 15).

Autor de aforisme în proză, Zeno Halupa are sigur o cultură lirică și o preferinţă nedisimulată pentru poezie, forma cea mai elevată, alături de muzică, a Frumosului, categorie a Esteticului, pentru că amintește, citează permanent din poeţii Lumii, de la Homer la Shelley; de la Eminescu la Nicolae Labiș; de la Nichita Stănescu la Grigore Vieru, o adevărată *cronică* a unor biografii, pline de prospeţime, puritate și vocaţie a armoniei: „1400 de grame; atât cântărește pentru noi, românii, creierul lui Eminescu, și pentru îngeri, inima lui Dumnezeu" (pag. 21); „Nu Nichita a scris *Elegiile,* ci Dumnezeu a numărat până la unsprezece" (pag. 44); sau „Dintre români, cred că doar Vieru și-a știut mama ca pe *Tatăl nostru"* (pag. 18).

Dar „atacă" viciile și toate păcatele oamenilor: „Dușmănia dintre oameni, banalul în fața căruia până și cerul își mai trage un nor peste ochi..." (pag. 32) și-și raportează opţiunile incriminatorii în cel puţin două direcţii spiritual-culturale, când simte că există o reală contradicţie între ordinea faptelor și morală, iar scriitorul își reprimă drastic orice implicare, dincolo de doar o vagă reconstituire a cauzalităţilor: „La mâini, strâns cu lanţurile apostolului Petru. La picioare, strâns cu lanţurile lui Dostoievski. Dar chiar și așa, eu tot n-am să-mi convertesc gâtul la ștreang" (pag. 36).

Aforismele lui Zeno Halupa sunt și *sentinţe* cu valoare de concluzii, deși par virusate de ambiguităţi provocatoare: „Dragostea la prima vedere dintre om și ură face balerine din cuțite" (pag. 39); „Ești laureat al Premiului Cioran, pentru debitul de neant din tine" și, ca să fie și mai convingător, adaugă o doză copioasă de ironie și sarcasm: „În preajma voastră, până și ștreangului i se mai pune un nod în gât" (pag. 40).

Filosoful Zeno Halupa are și explicaţii prin care încearcă să dezlege toate misterele nașterii și ale căderii în păcat a Omului: „Piatra de la mormântul lui Iisus este osânda sisifică a diavolului" și-și justifică aserţiunea existenţială printr-un argument emoţional-declamativ, sub protecţia unei „umbrele" conceptuale: „M-am adaptat perfect veninului uman; mă simt ca un Diogene trimis în tartar pentru a le ţine danaidelor predici filosofice despre butoaie" (pag. 41).

Sunt în această carte și cugetări-aforisme din zona laică a păcatelor omenești de toate zilele: „Există atâţia pseudopoeţi în România, încât ai putea umple cu ei hrubele Brăilei" (pag. 47) sau „Zâmbetul tău este numai o sârmă ghimpată, în care s-au agăţat două buze trandafirii" (pag. 48).

Capitolul I, *„Veninos",* se încheie, după tot *veninul* adunat în tot atâtea sentinţe moralizatoare, cu afirmaţia ritoasă a autorului, pe care l-am bănuit că următoarea sa carte va fi de literatură lirică: „Cât timp voi trăi, voi învârti la veșnicia poeziilor lui Labiș" (pag. 51).

Capitolul II, *„Serafimizare",* însoţit de două ilustraţii semnate de Cristina Georgeta Halupa, între laic și iconografie, este de mică întindere, cu doar câteva *aforisme,* ușor îmblânzite, fără acute provocatoare și, mai ales, în diminuare pe fluxul unei avalanșe de surse culturale. Incizia belicoasă, veninoasă (!?), din primul capitol, pare ușor anesteziată de atitudini conciliante..., indusă semantic din dualitatea înger – blândeţe, concept filosofic și de... „pace sufletească": „Ochii tăi îmi sunt branhii în potopul de iubire pe care mi-l porţi" (pag. 59).

Aforismele... *serafice* ale domnului Zeno Halupa sunt zămislite dintr-o perspectivă multiplă, ponderate de un *„passo doble"* armonic, între clasic și romantic, chiar în contracurent ideatic: „Violonistă așezată la încheieturile întunericului, te văd decantându-ne ca un recviem din arcușul cu fire de sârmă ghimpată", apoi în atonal, ca să irumpă violent, aspru: „...mai tristă decât o aureolă deșertificată..." (pag. 61).

Găsește rapid supapa de normalitate: „Carul de foc al dragostei își învârte roţile în ochii tăi..." (pag. 62) și mai toate aforismele serafice capătă o determinare sentimental-erotică: „Ziua ta de naștere coincide cu ziua porţilor deschise ale raiului" (pag. 63). Sunt adevărate declaraţii de dragoste: „... atât de frumoasă, încât îl puteai convinge chiar și pe Narcis să muriţi de-a dreapta și de-a stânga lui Iisus", iar argumentul cel mai convingător este de-o sinceritate spontană și învăluitoare: „Cu tine alături, sunt nemuritorul de filosofie" (pag. 65), cu un lirism grațios și ușor frivol.

„Veninos-Serafimizare", o carte de debut, îndrăzneață și sinceră, protejată de o remarcabilă aserţiune ecleziastică și de un ritual cultural laic valoros, în care prozatorul-poet și-a asumat, inteligent și elegant, propriile opţiuni spirituale.

Poetul Coriolan Păunescu

Un neoclasic (în formă) și un transmodern (în conținut)

Petruș Andrei
scriitor

Universitarul Coriolan Păunescu are, până în prezent, în proză, dar mai ales în poezie o operă deja impresionantă. Cel de-al douăzecilea volum de poezie, abia apărut („Planetă liberă și sumbră", Editura InfoRapArt, Galați, 2016), vine să-i încununeze creația lirică.

Prezent în numeroase dicționare și antologii, poetul Coriolan Păunescu se bucură, de-a lungul timpului, de aprecieri din partea unor personalități proeminente ale vieții literare contemporane. Citățm, pe scurt, câteva:

<<Coriolan Păunescu ne propune, dincolo de aventura lirică, o incursiune în „spaimele neputinței sale" de a ieși din „coșmarul vicios" care este lumea. Volumul „Joc alb" mă trimite, din primele versuri, la un Geo Dumitrescu mai puțin incisiv, mai dedat la metaforă și la filosofarea asupra „circumstanțelor" nebunești și dramatice ale eului liric.>> (Doina Tudorovici, Contemporanul. Ideea Europeană, 1994).

<<Într-o succesiune cu adevărat organică, poeziile lui Coriolan Păunescu tratează, precum în volumul „Iubito, suntem în pericol", aceeași temă a baricadării în fața multiplelor pericole ale lumii „cu chipul înfometat de lup" și al unui timp al tuturor ispitelor, în care cuvintele sunt ademenite de „rosturi mincinoase" (…). Trista realitate cotidiană, timpul ispitelor și trădărilor constituie, așadar, pasta celor din urmă poezii și, totodată, fermentul cu ajutorul căruia se încheagă viziunea poetică.>> (Daniel Cristea Enache, Timpul ispitelor, Contemporanul. Ideea European, 1996).

<<Coriolan Păunescu (presupun gălățean) e, într-adevăr, un poet de plutonul întâi. Versurile lui au cristalinitate, verbul lui mușcă precis, fraza lui are expresivitatea nervoasă a șarpelui cu clopoței. L-am descoperit târziu, dar recuperez din poezia lui („Vânătoare de umbre", Editura Scorpion, 2002) efigia unui poet matur și deplin atins deopotrivă de microbul melancoliei și al destrămării, dar și de nevroza feerică a „dacului liber și cârcotaș (…)" >> (Gheorghe Istrate, revista „Secolul", 2003).

<<Lirica din ultimii ani a poetului Coriolan Păunescu vădește o sensibilitate profund identitară, ce dă speranțe celor ce simt cu adevărat românește.>> (Apostol Gurău, Oglinda literară, 2003).

Ioan Toderiță, într-un studiu al său (2016), observă că poetul Coriolan Păunescu scrie dintr-o așezare temeinică a rostirii interioare. Poezia lui este extrasă din senzații, percepții noi, fiind însumată judecății poetice. Oarecum obișnuit oricărui poet. Totuși diferit de toți poeții. Din universitar, i se trage ordinea, sistematizarea limbajului literar, în favoarea expresiei clare, neconfuze, plastice (…). Dincolo de estimp, Coriolan Păunescu este credincios metaforei sublime, cea plină de savoarea cantației antice a ritmului și a rimei, a prozodiei inimii; ceasornic amnezic reverberat (…)".

Titlul volumului de față m-a făcut să mă întreb la care din accepțiunile cuvântului „planetă" s-o fi oprit poetul: „Corp ceresc fără lumină proprie", „Pământ" sau „Bilet care conține previziuni naive despre viitor"?

Coperta din „Colecția InfoRapArt" ne convinge, definitiv, că despre planeta Pământ este vorba.

Prefața, „O lirică a trăirilor discrete", semnată de Doru Căstăian, fixează câteva repere istorico-literare, precizând că „Lirica lui Coriolan Păunescu are mai degrabă un suflu clasicist, grefat pe un modernism bine temperat, de primă generație".

Prima poezie, intitulată „Renunțare" ține locul de „captatio benevolentiae", fără a fi, neapărat, o declarație, să zicem de atitudine, cum pare să pretindă poetul: „Singur rătăcind pe pânze și spații / voi trece învăluit de mantia stelară / ca să mă lepăd de stridente vibrații / de tot ce-i străin în lumina de-afară".

Poetul are menirea de a-și ciopli „în iubire pururi triada", lepădându-se, prin urmare, de acele „stridente vibrații", neconforme sinelui pe care îl reprezintă.

Pătruns de „galbenul vifor al mirosului de tei", el va pleca într-un târziu „pe-argintul cărării cu mestecenii dalbi și frunzele verzi / închis în turnul înalt și magic al serii" dar, până atunci, și mai ales după aceea, va „striga că lumea e gata să iasă din

rând/ și că pe o stradă vie târziu o flașnetă/ dăruiește sens nou răzvrătirii cântând" (p. 10).

Că este un răzvrătit, asemenea lui Prometeu, poetul ne-o dovedește cu fiecare dintre creațiile sale. Eroul liric traversează iadul existențial, constatând, auzind, văzând, indignându-se, urând și iubind. Dar stilul său trece peste postmodernism, în transmodern, rămânând unul urban, elegant, elevat, academic…

Mari teme ale omenirii sunt tratate cu mijloacele filosofiei și ale poeziei. Sacrificiul christic, de pildă, în „Incompletul peisaj" este asemenea celui din „grădina Ghetsemani", din care s-a inspirat marele Vasile Voiculescu.

Când „mielul cel blând" face supremul sacrificiu, poetul se-ntreabă cu glas îndurerat și revoltat: „Unde-or fi leproșii și-nviații din morți/sau orbul luminii lui redat prin vedere?/cum de nu-s lângă El, cu aprinsele torți, îngerii în vreme veniți din mare durere? (p. 27).

Tema dominantă a volumului este iubirea: față de ființa scumpă care i-a dat viață: „Mamă, te văd în aburul de pâine caldă / sub cerul ce-amiroase a vin de viță rară / ori poate-n aerul ce chipul tău îți scaldă" (Icoană în destin); dar și iubirea față de credință („Abstracțiuni tutelare"); ori dragostea față de țară, când un vers pare desprins dintr-o tragedie antică: „m-așteaptă-n țara supusă etern disperării".

Poezia lui Coriolan Păunescu are, pe lângă alte calități, două mari însușiri: este simbolică și metaforică, trăsături ale marii poezii.

Argumentăm: lupoaica, de pildă, este sinonimă cu destinul (conform „Dicționarului de simboluri", Editura „Artemis", București, 1994); dar ea este inofensivă „pentru cei ce suntem tari ca niște stânci", așa încât poetul o înfruntă, prin creație, cu mari sorți de izbândă. Este știut faptul că unii poeți au căzut, din nefericire, pradă acestei lupoaice, „zgripțuroaică searbădă a lumii".

Mai rar întâlnim în poezia română simbolul tigrului, malefic și benefic în același timp. Tigrul, „animal al nordului, al solstițiului de iarnă, care devoră influențele malefice." (op. cit.), simbolizează și „forța credinței", „puterea efortului spiritual", „străbaterea junglei de păcate" (op. cit.).

„Pasărea albă", „ce se-ntoarce cu zborul în noi" este „imaginea sufletului care scapă din trup sau numai a funcțiilor intelectuale (inteligența, se spune în Rig-veda, este cea mai iute dintre păsări"(op.cit.).

Poezia „Din copilărie", dedicată de bunicul-poet, cu dragoste, nepotului său Filip, aduce în prim-plan simbolul câinelui.

El are funcția mitică de psihopomp, și, fiind cel mai credincios prieten al omului, „servește și ca mijlocitor între lumea aceasta și cealaltă" (op. cit.).

Măgarul este întâlnit cel mai des în fabule, satire, pamflete, în schimb asinul, fratele său, este înnobilat prin semnul crucii pe spate, fiindcă pe spinarea acestuia, „Iisus trece-n iubire" (Povestea asinului).

Frumoșii ani ai studenției nu sunt nici ei uitați și „Tramvaiul întoarcerii" vine să însenineze ochii minții și să întețească bătăile inimii. Propria viață are enigmele ei iar lumea este o „corolă de minuni": „lumea pentru noi e un cinic mister"/„ce-n veci va rămâne chemare de țărm neștiut" (Poveste cu ghețari). Trăim „vremuri de bejenie", încât până și țăranii (legați de țară, de țărână) doresc să trăiască „Sub litera acelui V", iar poetul devine un cronicar, care scrie cu lacrimi de sânge.

Pătrunzând și mai adânc în universul gândurilor sale, cad și pe noi „scântei din caldele ninsori". Coriolan Păunescu este un poet creștin: în versul său întâlnim mereu un Dumnezeu viu, cu îngeri de pază, care ne deschid Edenul din care, cândva, am fost alungați.

Aflat, ca noi toți, de altfel, „In marea trecere" poetul adună, de pe țărm, metafore: „Poalele albe ale rochiei mării", „trupu-nserării", „neteda cale" ș-a. (Să nu pleci, mai rămâi).

Ne simțim mai singuri și mai străini într-o țară de unde: „Copii ne plâng și mie inima-mi plânge/ când răii lumii doboară valaha pădure/ iar neamul prin otrava tăcerii se stinge/ și de sub tălpi vin hoții ca țara s-o fure". (Iubirea-i somată să plece, p. 85).

Asemenea lui Ovidiu, cu care se înrudește, fiind și domnia-sa „poetul iubirilor deșarte", Coriolan Păunescu pune-n vers tot ceea ce simte și gândește, cu toată afecțiunea și măiestria. Aceasta este convingerea noastră și, desigur, a dumneavoastră, cititorii de poezie bună.

Stilul său poetic este cel al unui universitar, care a școlit câteva generații; neologismele, față de care unii poeți sunt încă reticenți, în poeziile lui Coriolan Păunescu se simt ca acasă: algoritm, galactic, umbelă, brownian, laser, heterozis ș.a. sunt doar exemple care, în contextul creat de autor, nu destructurează materia poetică, ci dimpotrivă: o complinesc.

Genialul poet Nicolae Labiș pășea „pe o planetă imensă, străină și grea", Coriolan Păunescu calcă pe o „Planetă liberă și sumbră", în fapt aceeași de când lumea. Și poate, întâmplător văzută în lumini diferite…

Despre muzica divină și alte sinestezii ieftine

Maria Strîmbei
elevă, Colegiul Național „Vasile Alecsandri”

N-am înțeles niciodată de ce îngerii cântă la harpă și nu la saxofon. Este chiar, după părerea mea, un fapt care ar trebui adăugat pe lista întrebărilor esențiale. Sunt om de carne și caut și găsesc explicații, cu riscul de a mă arde ochii cei de Sus. Mi se pare că harpele îngerilor nu pot fi auzite de toți muritorii. Așa cum muzica clasică nu este pentru toate gusturile și toate categoriile sociale, așa și Dumnezeu a împărțit pământul în păcătoși mai mici și păcătoși mai mari, păcătoșii demni de muzica Edenului și proscrișii, astfel încât să nu merite toți a asculta simfoniile Serafimilor. Și asta mă cutremură, căci am fost învățată că El ne iubește pe toți la fel.

Dar e prea putredă pe dedesubt decizia de a cânta doar pentru câțiva dintre noi. Cum ar fi putut ei, îngerii, cei care ne iubesc cu toată jalea și pălesc ca un bec de garsonieră la fiecare greșeală a noastră, ei, care au uzat poala veșmintelor lui Dumnezeu în plecăciuni pentru ca Prea Măritul să nu ne oropsească pentru toate greșalele noastre, măcar de dragul lor, cum ar fi putut aceștia să dorească a face graiul lor doar pentru merituoși?

Mă tem că doleanța aceasta nu le-a aparținut Serafimilor. În fond, sunt doar niște servitori și ei, la rândul lor. Mă tem, mă zvârcolesc, tremur, transpir și-mi simt carnea arzând pe mine la gândul ca a fost chiar Dumnezeu acela care i-a obligat pe îngeri să cânte doar pentru înzestrați. Odată infestată cu acest raționament damnat, nu mai e cale de întoarcere pentru sufletul meu.

Se spune că Dumnezeu ne iubește pe toți la fel, că toți avem aceeași șansă, că de noi și numai de noi depinde urcarea în Rai, de alegerile noastre. Dar în aceeași măsură, se spune că un părinte își iubește în mod egal copiii. Măcar despre aceasta, rogu-vă, cădeți de acord că e o minciună naivă. Și atunci, de ce să cred că ar putea Tatăl Ceresc, înconjurat de splendoarea purității Sale, cum ar putea să ne poarte mie și pustincului același dor? N-ar fi corect. N-ar fi firesc. Sunt convinsă că pe el și-l dorește în Eden mai mult decât m-ar putea dori pe mine. N-am ce să caut în Rai, să pângăresc cu picioarele mele murdare de urban și tinerețe iarba cea mai verde. N-am de ce să epuizez rezervele de Ambrozie pe sufletul meu tip cauză-pierdută. Arătați-mi-l cu degetul pe acela care dă icre de Manciuria pisicilor vagaboante. Ar fi o nebunie.

Și atunci, mi se pare firesc să existe un anumit proces de selecție și să-l ajute în final pe el, și nu pe mine. De aceea, obligă cetele de îngeri să cânte din harpe și din vioare, să cânte pe limba inimii acelui pustnic. El se va simți luminat, din urechile sale va curge aur și va crede și va spera în credința-i de nestrămutat că Porțile Raiului se vor deschide pentru el. Va fi, fără îndoială un preafericit, căci Domnul a hotărât că el merită să audă îngerii. Și pe bună dreptate. Atunci cum aș putea eu, cea care, damnată, nu s-a bucurat niciodată de astfel de înălțări sufletești, cum aș putea să-mi doresc măcar a vedea Edenul? Cum aș putea lupta ca să ajung în Rai?

Inima mea rezonează la altă frecvență, mult prea joasă pentru o astfel de melodie. Și dirijând arcușul, sunt sigură că îngerul meu plânge. Și-ar dori să vorbească pe limba mea. Pot simți asta. Și-ar dori, sunt sigură că și-ar dori să-și făurească un saxofon.

Și partea cea mai trista e că de la un timp, inimile tinerilor nu mai suportă viorile și harpele. Sufletele noastre își pierd timpul prin bodegi de negri cu pereții mâncați de mucegai și cu muzică de la jukebox, înecați în aburi de alcool și narghilea. Ce se va întâmpla, atunci, cu noi?

Va învața oare Dumnezeu să ne iubească pe toți? Până la urmă, cine e cel care trebuie să se adapteze? Dumnezeu la noi sau noi la Dumnezeu? Noi suntem alții de la generație la generație. El a fost mereu același. Cine dintre noi e în urma?

Nu ne poate trimite chiar pe toți în Iad. Nu-i așa?

Aproape ca mă răzvrătesc gândindu-mă de ce sunt privată. Cred că eu și îngerul meu am purta niște dialoguri pe cinste, dacă ne-am putea înțelege pe aceeași limbă. Aproape că simt cum vocea lui e la fel de moale ca penele. Și are tot ceea ce eu nu voi avea niciodată. Ochi albaștri, păr bălai și inimă de aur topit. Râde cu toți dinții și vorbește despre Rai așa cum vorbesc copiii mici despre excursiile în grădina bunicilor. Simplu și despletit. Și spune atât de multe fără să rostească toate cuvintele noastre complicate... în fapt, totul este despre glas... apropo de toate lucrurile pe care eu nu le voi putea avea vreodată. Glasul său aleargă pe brațele mele, îmi mângâie gâtul și părul, îmi sărută buzele și îmi chicoteste in ureche. Iar eu sunt mută. Auzindu-l, încep să înțeleg și să cred, și totul pare simplu ca la Origini, doar eu și Elementele Primordiale. Mă simt moale și flexibilă, ca și cum corpul meu ar fi fără importanță. Pricep totul, ca-n turnul Babel. Ce mult ne iubesc îngerii de-și fac timp să stea la palavre cu noi, larvele. Ce mult ne iubesc îngerii...

Și mă trezesc. Toată aventura mea onirică e plăsmuită, impalpabilă, imaterială, vălul Mayei. Îmi vine să lovesc cu pumnii și mi-e brusc frică, pentru că nu pot regăsi liniștea din somn.

Tânjesc animalic după ceva ce n-am avut niciodată. Ceva ce mi s-a refuzat la naștere, pentru că inima mea nu e făcută pentru frecvențele corului de Serafimi. Nu sunt destul de bună pentru că așa m-am născut. Insuficientă.

Brusc, mă întreb de ce nu se revoltă îngerii. De ce nu fac o grevă și de ce nu dau foc viorilor. De ce nu-l roagă pe Dumnezeu sa ne facă și nouă, spurcăturilor, loc lângă El.

...și îmi amintesc de Lucifer. O fi fost mai bine dacă s-ar fi rupt cerul în două și ar fi avut și Lucifer bucățica lui? Gândurile mele sunt blasfemie, știu, dar mereu mi l-am imaginat ca pe un tip stilat, fan al cafenelelor jazz și a fumului gros de țigară. Lucifer ar fi înțeles și carnea, nu doar spiritul. Interesant experiment, să-l pui pe Împăratul Genunelor în fruntea Cerurilor. Ăsta da upgrade.

Experimentul ne-ar fi salvat pe noi, dar vai și amar de pustnici. Cred că de aici și conflictul. La vremea respectivă, Domnul l-a trimis pe Lucifer să-și facă propriul Rai pentru oameni răi, pentru că la vremea aceea erau atât de mulți cei ce auzeau viorile. Dar poate că Raiul lui Lucifer nu a fost un loc pentru sufletele celor răi. Ci un loc pentru sufletele celor noi, celor care va să vie. Pentru noi. Brusc, amenințarea că vom ajunge în Iad nu mai sună ca ceva atât de îngrozitor.

Dumnezeu îi lasă pe îngeri să vorbească cu oamenii numai atunci când dorește el. Dar omul poate vorbi cu demonii oricând. Pentru asta e magia neagră. Poate că totul este o problemă de perspectivă. Poate că nu sunt două locuri pentru oamenii buni și pentru oamenii răi, ci pentru oamenii vechi și oamenii noi. Oamenii care aud viori și oamenii care aud muzica saxofonului.

Și atunci ce tot atâta bătaie de cap să auzim îngerii și să ajungem în Rai, dacă Raiul nu vrea ca noi să ajungem la el? Suntem niște proscriși, dar cumva asta nu ne deranjează atât de tare pe cât ar trebui. De aia spun toți că am luat-o pe arătură și că ne ducem de râpă. De fapt, nimeni nu vrea să ajungă în Rai. La un moment dat, Raiul va fi atât de gol încât îngerii vor veni să ne caute în Iad și să ne aducă Sus și vor rămâne acolo cu noi, pentru că e mult mai distractiv să porți fuste din jeans și maieuri decoltate decât smochinguri și rochii de operă. Și-și vor da seama că sufletul ăsta negru al nostru pentru care am fost alungați e la el acasă în Iad și nu-i chiar de lepădat, vorbește și cântă, bate și... sună bine.

La început, poate că vor fi reticenți. Unii nu vor îmbrățișa schimbarea căci e mult mai sigur să rămână așa cum au fost dintotdeauna. Unii ne vor judeca și se vor retrage temători. Dar poate că unii vor rămâne în Pub-ul blestemat pentru încă o melodie, și încă una… până când, îmbătați de conversațiile interminabile despre toate acele lucruri pe care în Eden n-au voie să le rostească, vor hotărî să rămână pe bune. Oricum le-a plăcut întotdeauna să stea mai mult cu oamenii decât cu Dumnezeu. Ei pur și simplu vor alege calea prin care graiul lor să se facă auzit așa cum trebuie, să se propage pe frecvența tuturor corzilor și să mângâie pe cei care au cu adevărat nevoie, anume păcătoșii. E mult mai multă treabă de făcut acolo jos.

Mă întreb ce se va face Dumnezeu fără îngerii lui prețioși. Ar fi chiar culmea să lase ifosele și să se coboare cu o sticlă de vin la petrecerea noastră. Până la urmă, și de ce să stăm divizați? Cred că nici Lucifer nu s-ar supăra prea tare. Este totuși un tip simpatic. Gata cu anarhia, gata cu scindările, gata cu oamenii buni și oamenii răi. Toate spiritele sunt la fel când curge vinul roșu în cupe.

Dacă eu nu pot auzi viorile, îi voi face pe îngeri să cânte la saxofon. Și toată lumea va auzi concertul. Și toată lumea va avea intrarea liberă… în Iad.

Conferința Națională a Asociației Bibliotecarilor din România „Biblioteci. Societate. Multiculturalitate”

Ediția a XXVIII-a, Brașov, 6-8 septembrie 2017

Dorina Bălan
șef birou, Catalogarea colecțiilor. Control de autoritate, Biblioteca „V.A. Urechia”

În perioada 6-8 septembrie 2017, Asociația Bibliotecarilor din România (ABR) împreună cu instituțiile organizatoare locale - Universitatea „Transilvania” din Brașov, Casa Corpului Didactic Brașov, Biblioteca Județeană „George Barițiu” și partenerii lor - au organizat cea de-a XXVIII-a **Conferință Națională a Asociației Bibliotecarilor din România,** găzduită în acest an de centrul universitar Brașov.

Ediția din 2017, desfășurată cu denumirea „**Biblioteci. Societate. Multiculturalitate**”, și-a propus să aducă în fața comunității profesionale câteva noutăți, cum ar fi: keynote speakeri din Estonia, Islanda, Norvegia și Republica Moldova; asigurarea oportunității participanților de a se înscrie la lucrările conferinței printr-o aplicație online, de a-și prezenta lucrările într-un mod eficient (sistemul Pecha Kucha) și de a-și susține opiniile în dezbaterile care au avut loc în plen.

La Conferința anuală au participat aproximativ 200 de bibliotecari, documentariști, cadre didactice din mediul universitar și preuniversitar, doctoranzi, studenți etc. din toată țara și din toate tipurile de biblioteci. Din partea Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” Galați a participat o echipă compusă din: Bălan Dorina, Moraru Violeta, Căluian Catrina, Milica Simona, Bejenaru Camelia, Iordan Marius.

În seara zilei de 5 septembrie 2017, între orele 17:30 – 19:00, în Aula Universității *Transilvania* Brașov, a avut loc Adunarea Generală a ABR, care a cuprins, între altele, pe ordinea de zi, și analiza dosarelor cu propunerile pentru premiile oferite anual de ABR. Din comisiile care au analizat dosarele au făcut parte și trei persoane de la Biblioteca Judeațeană „V.A. Urechia”: Bălan Dorina, Moraru Violeta, Căluian Catrina.

În cadrul fiecărei secțiuni profesionale au fost prezentate maximum trei – cinci lucrări. Selecția lucrărilor s-a realizat de către președinții de secțiuni. Lucrările selectate și acceptate vor trece prin exigențele comitetelor științifice și vor fi recomandate spre publicare în *Revista Română de Biblioteconomie și Știința Informării.* Din partea Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” a fost prezentată lucrarea „Stabilirea formei preferate pentru nume de persoane românești”, lucrare susținută de Bălan Dorina, care se constituie ca o contribuție la Ghidul Național de Catalogare (lucrare la care și-au adus aportul și ceilalți membri ai echipei - Moraru Violeta, Căluian Catrina).

Echipa Bibliotecii „V.A. Urechia" a participat la toate lucrările și lansările susținute în plen și la următoarele întruniri pe secțiuni: Catalogare, Periodice, Carte veche, Statistică, Achiziții, Biblioteca și societatea.

Deschiderea lucrărilor conferinței anuale a ABR a fost onorată de prezența unor invitați străini, a reprezentanților Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice, academicieni, reprezentanți ai instituțiilor de cultură și educație locale și ai altor asociații profesionale din țară și din străinătate.

În cuvintele de salut, s-a subliniat rolul jucat de biblioteci și bibliotecari în sistemul educațional, elemente cheie în dezvoltarea și formarea indivizilor, iar conferința (cu cele aproximativ 50 de intervenții pe domenii, în cele 12 secțiuni profesionale ale ABR) a fost apreciată ca exemplu de bune practici și organizare profesională, eveniment definitoriu, coeziune a energiilor, bucurie a unei comunități vii.

Programul conferinței a cuprins și lansări de carte:

1. Prof. univ. dr. Mircea REGNEALĂ (coord.). *Tratat de biblioteconomie*, vol. 3. București: Editura ABR, 2017

2. Dr. Corina APOSTOLEANU, *Ghidul IFLA pentru biblioteci școlare* (trad.Laura Andrei-Pascariu)

3. Dr. Victoria FRANCU, *Lucrările Conferinței Naționale a Asociației Bibliotecarilor din România*, ediția a XXVII-a, 2016

4. Prof. univ. dr. ing. Angela REPANOVICI, *Revista Română de Biblioteconomie și Știința Informării / Romanian Journal of Library and Information Science* : un nou început

Premiile ABR au fost acordate, cu sprijinul sponsorului tradițional al conferinței - ROMDIDAC, pe baza unui concurs, în funcție de dosarele primite: Premiul „V.A. Urechia", pentru bibliotecile publice a fost decernat doamnei Camelia Bejenaru de la Biblioteca „V.A. Urechia Galați. Au mai fost acordate: Premiul „Ioachim Crăciun" pentru bibliotecile universitare, Premiul „Spiru Haret", bibliotecilor școlare.

De asemenea, sponsorii au mai acordat în acest an premii de excelență pentru întreaga activitate: unui bibliotecar de la o bibliotecă universitară (acordat de EBSCO), unui bibliotecar de la o bibliotecă școlară (acordat de Softlink) și unui bibliotecar de la o biblioteca publică. Premiul de excelență oferit unui bibliotecar de la o biblioteca publică a fost acordat pentru prima dată în istoria ABR de către IME România și a revenit domnului Zanfir Ilie – directorul/managerul Bibliotecii Județene „V.A. Urechia" Galați.

Pe întreaga durată a conferinței, participanții au putut vizita bibliotecile partenere evenimentului sau expozițiile dedicate.

Conferința Națională a Asociației Naționale a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România „Biblionext - Inovație. Creativitate. Leadership”

Geta Eftimie
director adjunct, Biblioteca „V.A. Urechia”

Ediția de toamnă a Conferinței Asociației Naționale a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România din acest an a avut loc în luna octombrie, la Cluj-Napoca, gazdă fiind Biblioteca Județeană „Octavian Goga”. Organizatorii evenimentului au dorit să ofere participanților întâlniri cu invitați de valoare, prilejul de îmbogățire a cunoștințelor practice, informații legate de noile trenduri în bibliotecile publice și, nu în ultimul rând, identificarea unor noi teme de colaborare între profesioniști. Programul Conferinței a cuprins, pe lângă sesiunile de prezentări în plen, ateliere paralele, workshopuri, prezentări de noi tehnologii și aplicații utile bibliotecii contemporane, și nu în ultimul rând, un concurs de postere care au reflectat proiectele inovatoare și creative desfășurate în bibliotecile publice românești, în anul 2016.

Evenimentul, desfășurat în perioda 2 – 4 octombrie, cu tema INOVAȚIE. CREATIVITATE. LEADERSHIP, a fost un bun prilej de schimb de bune practici privind creativitatea și inovația în bibliotecile publice și s-a bucurat de prezența unui număr mare de bibliotecari și reprezentanți ai partenerilor.

Din partea Bibliotecii Județene „V.A. Urechia”, Filiala ANBPR Galați a participat cu o delegație numeroasă, compusă din Geta Eftimie, Mariana Buruiană, Andreea Iorga, Catrina Căluian și Titina-Maricia Dediu – delegație ce a acoperit toate compartimentele funcționale ale Bibliotecii. De această dată, din păcate, colegele din cadrul bibliotecilor publice comunale din județul Galați, din cauza constrângerilor financiar-bugetare, cât și din cauza faptului că sunt implicate în alte activități ale comunității, nu au putut participa, așa cum ne-am obișnuit.

În seara zilei de 2 octombrie, a avut loc ședința organelor de conducere ale ANBPR; este vorba de Biroul Executiv și Consiliu de Conducere și primirea și înregistrarea participanților.

Conferința a debutat în plen în dimineața zilei de 3 octombrie și a fost moderată de Doina Gecse Borgovan, redactor Radio România Cluj. Cuvântul de deschidere a aparținut doamnei Sorina Stanca în dublă calitate atât ca director al Bibliotecii Județene „Octavian Goga”, gazdă a evenimentului, cât și ca președinte al ANBPR. Aceasta a prezentat eforturile bibliotecii județene și implicarea acestei instituții în viața culturală a orașului, precum și proiectele derulate de ANBPR în anul care s-a scurs de când a fost aleasă președinte.

Cuvinte de salut au mai adresat și Adriana Szekeley, președinte al Asociației Bibliotecarilor din România, doamna Lorina Cernogal, coordonator comunicare Programul Novateca – Republica Moldova și Radva Kalcheva de la Biblioteca Publică Varna, Bulgaria. Conferința s-a bucurat și de prezența doamnei Doina Popa – fost director al Bibliotecii Județene „Octavina Goga”, fost președinte al ANBPR, care a fost prezentă pe durata întregii zile, participând activ la lucrări.

După această deschidere au fost prezentate proiecte de succes, derulate de colegi din bibliotecile din România, *iZiLIT – Întânire zilnică cu LITeratura*,

o aplicație pentru telefoane smartphone proeiect derulat de Biblioteca Județeană Geroge Barițiu Brașov, din Republica Moldova – Ne vedem la Bibliotecă: Obiective și impact – proiect derulat în cadrul Programului Novateca, din Bulgaria - *Competiția internațională de proiecte pentru o clădire nouă de bibliotecă în Varna*, prezentată de invitatul special din Bulgaria, dna Radka Kalcheva și de reprezentanți ai societății civile.

Un proiect interesant a fost cel prezentat de Mircea Toma, proiectul Asociației ActiveWatch implementat cu biblioteci publice membre ANBPR, *Părinți reali pentru copii digitali – ce sprijin ar putea găsi părinții la biblioteca publică*, proiect care a avut în centrul atenției tema problemelor generate de dezvoltarea accelerată a tehnologiei informației și decalajele de competențe între părinți și copii în navigarea în spațiul virtual, interesant mai ales pentru că locul unde se întâlnesc cele două generații cu tehnologia informației este biblioteca publică.

Un loc aparte au avut prezentările sponsorilor Conferinței: Cultware SRL România a prezentat *Qulto Education: învață altfel!*, un modul care oferă posibilitatea creării de lectii interactive; IME România a vorbit despre *Disponibilizarea resurselor comune de timp pentru inovație și creativitate prin folosirea RFID Online din TinRead*; Softlink Central Europe SRL a prezentat o soluție de achiziție și împrumut a cărților electronice pentru bibliotecile din România, *CloudLibrary – Integrarea cu sistemul Liberty5 și sistemele RFID de bibliotecă*; Patria Bank – prezentarea serviciilor oferite.

În partea a doua zilei lucrările s-au desfășurat pe ateliere în paralel pe următoarele categorii: *Proiecte inedite în biblioteci*; *Aspecte profesionale: Comunicare. Informare. Digitizare*; *Cu bebe la bibliotecă – Bebe Cafe*; *Proiectele bibliotecilor din Republica Moldova* și *Întâlnirea grupului Impact*.

Biblioteca Județeană „V.A. Urechia" a fost prezentă cu lucrările *Pe aripi de poveste – proiect cultural-educativ* – proiect cofinanțat AFCN *și Zona 0 – Zona formei conținutului și a tipului de suport,* ambele susținute de Catrina Căluian.

Seara primei zile se încheie cu sesiunea de prezentare a posterelor și cu cina festivă în cadrul căreia au fost decernate premiile ANBPR pentru activitatea desfășurată în 2016.

Biblioteca „V. A. Urechia", Filiala ANBPR Galați a fost prezentă și de această dată cu nominalizări și obține următoarele premii: Premiul pentru ***Contribuții biblioteconomice-programe, proiecte locale/naționale*** - *Festivalul Internațional al Cărții „Axis Libri"* și Premiul pentru ***Cel mai bun site de bibliotecă*** *–www.bvau.ro*

Ziua de miercuri 4 octombrie este rezervată prezentării activității asociației și în prima parte a zilei sunt prezentate proiectele derulate sau în curs de derulare, de la *Dezvoltarea profesională* cu prezentarea programelor de formare furnizate de ANBPR, continuând cu *Partnering Starter* – un serviciu modern, personalizat care sprijină bibliotecile în activitățile de facilitare a parteneriatelor până la *Reforma Copyright în Uniunea Europeană* și *Actualizarea directivei privind drepturile de autor și prezentarea vizitei de lucru la Bruxelles*.

Înainte de Adunarea Generală avem o sesiune de ateliere în paralel unde de interes au fost atelierul privind *Achiziția de documente de bibliotecă în Sistemul Electronic de Achiziții Publice* și atelierul susținut de Brandy Bates – *E vremea cititului: un program de lectură pentru vară* – idei de proiecte și activități pentru adolescenți.

În ședința de Adunare generală, după prezentarea documentelor specifice - raportul de activitate al ANBPR și rezultatele exercițiului financiar-contabil pe anul bugetar 2016 și parțial 2017, a fost lansat un Apel de voluntariat privind participare în activitățile din Comisiile profesionale ale ANBPR; se dorește de fapt activarea acestor comisii profesionale în concordanță cu rolul și necesitățile profesiei de bibliotecar. Conferința s-a încheiat cu anunțul privind organizarea întâlnirii din primăvara anului 2018 la Bacău sub organizarea Bibliotecii Județene „Costache Sturdza" și vizitarea Festivalului Internațional de Carte Transilvania.

După acest maraton de prezentări, analize, ateliere și lansări de carte, lucrările conferinței fiind condensate în numai două zile, ne-am întors acasă cu multe idei și proiecte care ar merita aplicate și în Biblioteca noastră.

Noaptea în Bibliotecă la Galați
7-8 octombrie 2017

Florina Diaconeasa
șef serviciuRelații cu Publicul, Biblioteca „V.A. Urechia”

O are la a câta ediție se află „Noaptea în Bibliotecă la Galați”? Nimeni nu spune, nimeni nu întreabă. Nici nu prea contează. Ce contează e că se întâmplă an de an în prima sâmbătă din luna octombrie și se pare că atrage din ce în ce mai mulți oameni.

„Noaptea în Bibliotecă la Galați” a devenit o activitate culturală cu tradiție prin care ne facem tot mai cunoscuți și prin care atragem un număr tot mai mare de prieteni ai bibliotecii. Această primă sâmbătă de octombrie este un moment pe care îl pregătim din timp, cu cea mai mare atenție și grijă de a oferi oaspeților noștri o noapte care să-i îmbogățească spiritual și să-i determine să revină an de an la această manifestare. De fiecare dată ne străduim să oferim ceasuri plăcute în compania muzicii, a scriitorilor, a cărților, a filmelor, a veseliei și bunei dispoziții.

În ziua de 7 octombrie 2017, spațiile Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” s-au dovedit neîncăpătoare pentru oaspeții de toate vârstele care au venit să petreacă cu noi această noapte magică. Și de această dată, programul a fost variat, pe gustul tuturor, evenimentele începând la ora 14:00 și terminându-se târziu în noapte, în jurul orei 1:00.

Programul „Noaptea în Bibliotecă la Galați” a cuprins activități diverse, destinate tuturor categoriilor de public. Astfel, după deschiderea manifestărilor în care au susținut scurte alocuțiuni dl. Zanfir Ilie, managerul bibliotecii și dl. Varujan Vosganian, deputat, s-a desfășurat un mic moment folcloric în interpretarea artiștilor populari de la Centrul Cultural „Dunărea de Jos”. Doamnele Liliana Vintilă și Mandola Munteanu, soliste ale Ansamblului Folcloric „Doina Covurluiului” au încântat audiența cu melodii populare mai noi și mai vechi.

În același timp la Sala „Mihai Eminescu” s-a desfășurat unul dintre cele mai interesante evenimente ale serii, lansarea romanului „Copiii războiului”, chiar în prezența autorului, cunoscutul Varujan Vosganian, unul dintre puținii

scriitori români nominalizați la Premiul Nobel pentru Literatură. Dintre cei care au prezentat cartea îi amintim pe scriitorii Gheorghe Bacalbașa și Theodor Parapiru, moderator fiind scriitorul Zanfir Ilie, managerul Bibliotecii gălățene. Autor a numeroase cărți de literatură, poezie și proză scurtă, traduse în peste 20 de limbi străine, Varujan Vosganian și-a prezentat pe scurt ultima sa apariție editorială: „«*Copiii războiului*» este un roman care vorbește despre România - pe o perioadă de aproape 70 de ani, de la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial până în zilele noastre - despre traumele nelecuite ale poporului român, despre momentele de cumpănă pe care le-am trecut, despre secolul XX, care, deși calendaristic s-a încheiat, nu s-a terminat încă, despre felul în care unii au înțeles comunismul și alții nu au înțeles comunismul, despre felul în care România a evoluat în perioada de tranziție. Este un roman în care există personaje foarte diferite, de la partizanii din munți până la cei care îi vânau, de la cei care credeau că fac revoluție până la cei care îi arestau și îi maltratau, de la cei care s-au trezit fără serviciu și fără orizont după 1990 până la tinerii de pe Calea Dorobanți. Există o varietate de personaje în care fiecare cititor se poate regăsi. Este o carte care nu pune concluzii - concluziile omoară arta, ele aparțin cititorului - și care pune în fața noastră, a românilor, o opțiune teribilă, dar pe care într-o bună zi va trebui să o facem, între uitare, răzbunare și iertare”.

În paralel, în interior, s-au desfășurat mai multe activități destinate copiilor astfel:

- ora 14:45 *Atelier de lectură și construit povești*, în cadrul proiectului „Pe aripi de poveste”, proiect cultural cofinanțat de Administrația Fondului Cultural Național (AFCN);
- ora 15:00 *Clubul de Scrabble „Axis Libri”*, instructor Andrei Alexandrov;
- ora 15:15 *Salon franțuzesc în spațiu românesc* – armonii lirico-epice transpuse în emoții francofone de elevii clasei a IX-a A, intensiv franceză de la Colegiul Național „Costache Negri”, coordonați de prof. Aurelia Caragea și Elvira Alexandrescu;
- ora 15:15 *Concursul Național de lectură „Bătălia Cărților”*– finala și premierea câștigătorilor;
- ora 16:00 *Gala personajelor comice, cu* participarea elevilor de la Colegiul Național „Costache Negri”, coordonatori prof. Radu Cătălina și bibliotecar Alexandrescu Elvira;
- ora 16:00 *În labirintul literar al bibliotecii: mit, arhetip și topos universal. Reprezentarea bibliotecii în literatura română și universală* - masă rotundă: experiențe, observații, desene, prezentări PPT și sugestii privind lectura adolescenților în spațiul real și virtual. Au participat elevi ai Colegiului Tehnic de Alimentație și Turism „Dumitru Moțoc”, coordonator prof. Grigoraș Elena:
- ora 16:00 *Prima mea carte cu litere* - atelier de lectură cu elevii clasei I-a D de la Școala Gimnazială nr. 13, coordonați de prof. înv. primar Mihaela Boșneagă;
- ora 16:00 *Cărțile copilăriei mele* - atelier de lectură cu elevii clasei a V-a A de la Colegiul Teoretic „Emil Racoviță”, îndrumați de prof. Mariana Constantin;
- ora 16:00 *Despre Unire* - moment poetic susținut de un grup de elevi de la Școala Gimnazială „Ion Creangă” din localitatea I.C. Brătianu, județul Tulcea, coordonați de prof. Iuliana Vasilescu;
- ora 16:00 *Clubul de șah „Axis Libri”* - deschiderea oficială. Instructor Adrian Smărăndoiu;
- ora 16:30 *Descoperă măiestria mâinilor* – atelier handmade de confecționare brățări.

La ora 17.00, sub genericul „Salonul Literar Axis Libri”, debutul stagiunii octombrie 2017/ mai 2018, a fost organizat evenimentul de lansare a volumelor: „Eu și Dunărea”, „Vocile Dunării” și „Cronicar la Dunărea de Jos” ale scriitoarei

Cezarina Adamescu; „Poemele inimii", autor Georgiana Necula; „Blocați în labirint", autor George Simion. Moderatori: scriitorul Teodor Parapiru și managerul Zanfir Ilie.

În avanpremiera Salonului a avut loc vernisajul unei expoziții bibliofile de autografe din colecția cunoscutului colecționar Cezar Amariei, intitulată „Un nume adunat pe-o carte". Organizator este ICAR - Institutul Cultural „Ars Rediviva". Expuse în foaier și în Sala „Mihai Eminescu", autografele vor sta la dispoziția publicului, în perioada 6 octombrie - 3 noiembrie.

Programul a continuat cu Editura Librex Publishing care și-a prezentat ultimele noutăți editoriale. La eveniment au fost prezenți: Ionuț Radu, directorul editurii și scriitorii: *Cristian Moșneanu*, *Vasile Lupașc Sfinteș*, *Monica Ramirez*, *Oana Arion*, *Nicoleta Tudor*.

Un moment aparte a fost realizat de studenții Răzvan Tudoran și Violeta Domnițanu, voluntari ai Bibliotecii Județene „V.A. Urechia", care au susținut o prezentare intitulată *Coder Dojo*: *inițiere în programare pentru cei mici*. Coder Dojo este o mișcare internațională, inițiată în Irlanda în 2011, cu scopul de a oferi copiilor mediul propice de a învăța programare într-un cadru informal, prin sesiuni regulate, în afara programului școlar.

În intervalul orar 17:00 – 20:00 s-au desfășurat în toate spațiile bibliotecii, atât parter, etajul 1 cât și curte mai multe activități pentru copii și adolescenți astfel:

- ora 17:15 *Atelier de reprezentație și animație culturală*, în cadrul proiectului cultural „Pe aripi de poveste", proiect cofinanțat de Administrația Fondului Cultural Național (AFCN);
- ora 18:00 *Scriitori și personaje adunate la lumina felinarelor* - lectură publică. Au participat elevii de la următoarele instituții școlare: Școala Gimnazială Nr. 28, Școala Gimnazială Nr. 11, Școala Gimnazială „Sf. Împărați", Liceul Teoretic „Dunărea", Școala Gimnazială „Cuvioasa Parascheva" Smârdan, Liceul Tehnologic „Paul Bujor" Bereşti și membrii *Clubului Curioșilor;*
- ora 19:00 *Noaptea Biblio-Detectivilor* – concurs;
- ora 19:00 *Târgul Galaților – un oraș al multiculturalității* – prezentare proiect. Au participat elevii clasei a X-a de la Liceul Teoretic „Emil Racoviță" coordonați de prof. Camelia Mariana Nenu și bibliotecar Gina Livia Mocanu.

Începând cu ora 21:00, în Sala „Mihai Eminescu" a avut loc premiera filmului de scurt metraj *Cliché*. Scenariu și regie: *Ana Maria Sinescu*. Imagine: *Dan Ristei*. Producție: *Le Théâtre Libre*. Sala s-a dovedit neîncăpătoare pentru acest film, demn de a fi prezentat și, de ce nu, premiat la orice festival de acest gen.

După ora 22:00 la sala „Mihai Eminescu" au avut loc proiecții de filme artistice, eveniment organizat în colaborare cu Direcția Județeană pentru Cultură Galați.

Pe tot parcursul evenimentului s-au desfășurat mai multe campanii de promovare ale cărții și lecturii și au fost organizate o serie de expoziții tematice în toate spațiile de expunere ale bibliotecii.

În holul mare al bibliotecii au fost amenajate standuri de carte cu vânzare. Prezente, pe tot parcursul evenimentului, au fost: editurile Axis Libri, Humanitas și Donaris, Librăria Teonick și MULTICART COM.

Nu au fost trecuți cu vederea nici cititorii ... „uituci", care au întârziat să returneze cărțile sau alte documente de bibliotecă uitate. Aceștia au beneficiat de clemența bibliotecii, putând să le restituie fără nici un fel de penalizare.

Apreciem că întreg evenimentul a fost o reușită deplină, cu mult peste așteptările noastre și cu o prezență spectaculoasă, care a dovedit, dacă mai era nevoie, cât de strânse sunt legăturile între bibliotecă și comunitate.

Şedinţa Consiliului Ştiinţific al Bibliotecii Judeţene „V.A. Urechia” Galaţi
octombrie, 2017

În data de 11 octombrie 2017, la Biblioteca Judeţeană „V.A. Urechia” a avut loc o nouă întrunire a Consiliului Ştiinţific, care a fost constituit şi îşi desfăşoară activitatea în conformitate cu art. 55 al Legii nr. 334/2002, Legea bibliotecilor. Acesta este alcătuit din personalităţi gălăţene din diverse instituţii de cultură, învăţământ şi administraţie şi are rol consultativ în domeniul cercetării ştiinţifice, al activităţilor culturale şi în dezvoltarea colecţiilor. Ordinea de zi anunţată a inclus: prezentarea Raportului Consiliului Ştiinţific pentru trimestrul

al III-lea 2017, înaintarea propunerilor de activităţi pentru trimestrul al IV-lea 2017 şi aprobarea acestora cu completările rezultate în urma dezbaterilor.

La întrunire au fost prezenţi 15 membri plini şi supleanţi ai Consiliului Ştiinţific.

În cuvântul de deschidere, prof. dr. Zanfir Ilie, directorul Bibliotecii „V.A. Urechia”, a adresat urări de *bun venit!* participanţilor şi a prezentat ordinea de zi, după care s-a trecut la discuţii şi propuneri.

Managerul a expus Raportul Consiliului Ştiinţific pe trimestrul al III-lea al anului 2017, apoi a punctat cele mai importante realizări ale Bibliotecii „V.A. Urechia” din perioada precedentă, începând cu desfăşurarea programului de manifestări ale evenimentului *Noaptea în Bibliotecă la Galaţi*, ediţia a VII-a, care a avut loc în data de 7 octombrie şi care a înregistrat un record în ceea ce priveşte numărul de participanţi şi numărul acţiunilor derulate. Directorul a subliniat succesul de care a avut parte întâlnirea cititorilor cu scriitorul Varujan Vosganian, care a lansat, în cadrul evenimentului mai sus menţionat, cea mai nouă carte a domniei sale, romanul „Copiii războiului”.

Dr. prof. Zanfir Ilie a menţionat principalele publicaţii editate sub egida Bibliotecii - *Axis Libri, Asociaţia, Oameni în memoria Galaţiului* – apărute în ultima perioadă şi a subliniat că se află în pregătire *Buletinul Fundaţiei Urechia*, *Anuarul ştiinţific al Bibliotecii „V.A. Urechia”* şi *Anuarul evenimentelor culturale 2018*.

Tot la capitolul realizări, directorul instituţiei a informat auditoriul despre derularea Proiectului „Pe aripi de poveste”, câştigat de Biblioteca „V.A. Urechia”, proiect cofinanţat de Administraţia Fondului Cultural Naţional, în valoare de 56.736 lei, care se va finaliza în luna noiembrie 2017.

În privinţa nerealizărilor, managerul şi-a manifestat regretul pentru întârzierea înfiinţării Filialei Nr. 5 „Hortensia Papadat-Bengescu”,

asigurându-i pe cei prezenţi ca până la finalul anului se va realiza şi acest obiectiv, spaţiul necesar fiind pus la dispoziţie în cadrul Pieţei din Micro 20.

În aceeaşi ordine de idei, dr. prof. Zanfir Ilie şi-a exprimat îngrijorarea cu privire la achiziţia de carte, întrucât noile reglementări prevăd ca procesul să se

desfășoare în totalitate prin preluarea informațiilor de pe SEAP, ceea ce îngreunează, dacă nu face chiar imposibilă cumpărarea producției editoriale a scriitorilor gălățeni.

Dr. Gheorghe Bugeag a afirmat că în aceste condiții ar trebui ca toate bibliotecile din țară să facă front comun și să îl interpeleze pe ministrul finanțelor, în scopul derogării de la prevederile legale în vigoare, pentru achiziția realizată de biblioteci. Geta Eftimie, director adjunct al Bibliotecii „V.A. Urechia" și responsabil cu achizițiile publice ale instituției, a menționat că acest lucru a fost discutat la conferința ANBPR care a avut loc la Cluj-Napoca și urmează să fie făcute demersuri în acest sens. De asemenea, situația i-a fost explicată și dlui Varujan Vosganian, menționându-se că în acest fel se va bloca activitatea de dezvoltare a colecțiilor din biblioteci. Scriitoarea Olimpia Sava și-a exprimat părerea că soluția, în condițiile actuale ale legislației, ar fi ca editurile care publică creațiile scriitorilor gălățeni și nu numai să posteze informațiile necesare pe SEAP, dar acest lucru este destul de anevoios. Katia Nanu a ridicat problema alegerii produsului cu prețul cel mai mic, în condițiile în care un autor publică un titlu, de obicei, la o singură editură, deci procesul de alegere ar fi inexistent. Geta Eftimie a precizat că pentru carte nu se poate realiza achiziție directă, întrucât se ia în considerare valoarea totală, care depășește pragul necesar impus de lege. În acest context, a afirmat că trebuie solicitat sprijin pentru a justifica introducerea achiziției directe de carte ca excepție la legea achizițiilor publice. Dr. prof. Ilie Zanfir a concluzionat că licitația duce la cumpărarea unor cărți al căror conținut poate fi deja perimat. Mioara Voncilă a precizat că problema achiziției de carte a fost ridicată și în urmă cu 2 (doi) ani în cadrul Secțiunii Achiziții a ABR și că Biblioteca Națională a României a realizat și a transmis o documentație către ANRMAP. De asemenea, a menționat că experiența lor de a realiza achiziții prin licitație, conform actualelor reglementări, a demonstrat că procesul este destul de anevoios și a condus la pierderea mai multor titluri, în principal publicate de edituri micuțe care nu au ofertat pe SEAP.

În altă ordine de idei, scriitorul Theodor Parapiru a semnalat desfășurarea Festivalul Internațional al Aforismului care a avut loc la Tecuci, unde a avut prilejul să constate că Galațiul este apreciat drept un loc în care se întâmplă lucruri benefice și interesante din punct de vedere cultural: Festivalul Internațional al Cărții „Axis Libri", Salonul literar „Axis Libri" etc. și că multe persoane l-au întrebat cum pot avea acces la asemenea evenimente, dovedind în același timp că erau informate asupra manifestărilor culturale organizate de Biblioteca „V.A. Urechia". De asemenea, a felicitat din toată inima întreg colectivul Bibliotecii pentru reușita obținută la evenimentul *Noaptea în Bibliotecă la Galați*, apreciind că instituția a fost o bibliotecă *locuită* pe toată perioada manifestărilor.

Conf. univ. dr. Cătălin Negoiță, directorul Direcției Județene pentru Cultură Galați a adus la cunoștință auditoriului 2 (două) proiecte deosebite pe care a reușit să le implementeze: unul pentru punerea în valoare a sitului arheologic de la Tirighina-Barboși, celălalt pentru restaurarea Porții Turcești. În vederea demarării unui alt proiect important propus, restaurarea Cavoului Roman, se așteaptă avizele pentru alocarea banilor necesari.

Scriitoarea Katia Nanu a apreciat Biblioteca drept un focar de cultură, precizând că lucrurile făcute contează, rămân și trebuie să ne încarce pozitiv.

În final, dr. prof. Zanfir Ilie a mulțumit celor prezenți pentru implicarea activă în discuții și a lansat invitația de a participa la activitățile organizate cu prilejul aniversării celor 127 de ani de existență a Bibliotecii „V.A. Urechia".

Consiliul Științific al Bibliotecii „V.A. Urechia"

„Antiquitas Rediviva” sau istoria altfel

Marius Mitrof
consilier, DJC Galaţi

Apa, fie ea fir curgător, dătător de viaţă, cristalin sau tulbure, fie ochi lucitor ori întindere necuprinsă, a constituit, întotdeauna, un prim-argument pentru întemeierea unei aşezări. Însă, când această aşezare se află la confluenţa a două ape, are forme de relief înalte şi se bucură de resurse naturale care contribuie la bunăstarea locuitorilor, oferind siguranţă şi premisele unei dezvoltări, aceasta devine un punct strategic şi motiv de dispută între cei care au interesul să stăpânească zona respectivă.

O astfel de aşezare se afla pe malul stâng al râului Hierasus (Siret), în apropierea locului în care râul, după ce-şi aduna obolul de la apele mai mari sau mai mici, trecând prin zonele dominate de triburile costobocilor, bastarnilor, roxolanilor, carpilor, se abandonează fluviului rege Dunărea. Imperiul Roman a luat în stăpânire zona care constituia un adevărat culoar de trecere a triburilor barbare ameninţând provincia romană Moesia Inferior aflată la miazăzi de Dunăre şi a inclus-o în sistemul roman de apărare, prin construirea unui *castellum* pe dealul Ghertinei (Tirighina de astăzi) şi a unui castru din piatra adusă din provincia apărată. Deoarece râul Siret era navigabil în acea perioadă, la circa 20 de kilometri mai sus de aşezarea cucerită, soldaţii au pătruns cu vasele romane şi au început construirea unui val de apărare, cunoscut astăzi sub numele de Valul lui Traian.

Veacurile s-au scurs, iar aşezarea aflată la confluenţa Siretului cu Dunărea, denumită Bărboşi, a trecut prin transformările datorate vremurilor. Doar construcţiile din piatră ridicate de către romani au avut cel mai mult de suferit, piatra, material de construcţie inexistent pe teritoriul aferent aşezării, fiind dislocată din ziduri şi folosită la alte edificii, urmele antichităţii murind şi renăscând în zidurile cetăţii raialei de la Brăila, în drumurile şi zidurile bisericilor Precista şi Sf. Gheorghe din Galaţi, aşezări aflate pe malul stâng al Dunării, de o parte şi de cealaltă a Siretului, apropiate de Bărboşi şi de dealul Ghertina.

Ruina şi nepăsarea faţă de antichitatea zonei, unică pentru Moldova, a continuat şi în timpurile moderne. După 1990, locul ocupat odată de *castellum*-ul şi castrul ridicat de către disciplinaţii soldaţi romani, a devenit loc de depozitat deşeuri, după ce o firmă care a construit fără autorizaţie câteva clădiri din beton armat pentru a-şi deschide o spălătorie şi un service auto, a fost împiedicată de către instanţa de judecată să îşi continue opera de distrugere a vestigiilor romane, abandonând clădirile încă nefinalizate.

În anul 2009, pe promontoriul de la Tirighina, sub soarele unei toamnei târzii şi a unui vânt tăios, se semna, solemn, de către reprezentanţii instituţiilor de cultură şi de către factorii decidenţi ai administraţiei publice gălăţene, un memorandum intitulat „S.O.S.-Tirighina, Bărboşi”. Şi atât! Castrul roman şi *castellum*-ul au rămas în aceeaşi stare timp de încă cinci ani.

Anul 2014 a readus vestigiile romane de la Tirighina în atenţia publicului. Mai întâi, în lunile aprilie şi mai, printr-o acţiune de ecologizare iniţiată şi organizată de Direcţia Judeţeană pentru Cultură Galaţi la care au participat peste 100 de voluntari, printre care studenţii de la cele două Universităţi din Galaţi, elevi şi Asociaţia „Mecanturist”, cu sprijinul Primăriei Municipiului Galaţi şi al Serviciului Public de Salubritate „Ecosal”. Pentru prima dată, după 25 de ani, situl arheologic, monument istoric de importanţă naţională şi internaţională, a căpătat o nouă faţă. Era momentul când acesta trebuia exploatat, valorificat, vizitat de către gălăţenii care de abia, abia îşi mai aminteau de el. Curăţat de munţii de deşeuri, cu iarba cosită, arborii toaletaţi, cu bordurile văruite, la Castrul roman de la Tirighina trebuia să se întâmple ceva frumos, un eveniment care să apropie publicul de monument, să sensibilizeze comunitatea faţă de valoarea acestuia şi să îl repună pe harta de interes a autorităţilor.

Direcţia Judeţeană pentru Cultură Galaţi a iniţiat şi organizat, prin cel ce semnează lucrarea de faţă, imediat după acţiunea de ecologizare, în luna iunie 2014, prima ediţie a unui eveniment antic, intitulat, cum altfel, decât „Antiquitas Rediviva”, adică revenirea sau reînvierea antichităţii pe meleagurile gălăţene, în general, şi la Tirighina, în special. Se pornea timid, doar cu sprijinul Consiliului Local, al Primăriei Municipiului Galaţi, a celorlalte instituţii subordonate Consiliului Local, a câtorva instituţii de cultură gălăţene şi cu o sumă modestă provenită de la sponsori, necunoscându-se apetenţa publicului pentru un asemenea gen de eveniment. Însă prezentarea istoriei într-o altă manieră, mai accesibilă, a determinat

repetarea acestui exercițiu. Au urmat alte două ediții și, timp de trei ani consecutivi, evenimentul, devenit festival, a adus nu numai vizitatori la situl arheologic, la monumentul istoric de la Tirighina, dar a reușit să sensibilizeze autoritățile locale în sensul conceperii un proiect cu finanțare europeană pentru restaurarea și valorificarea acestui sit arheologic, acestei așezări romane unice în Moldova.

22 septembrie 2017. Soarele lumina spațiul proaspăt amenajat din curtea Școlii Gimnaziale Nr. 26 din Galați, copacii cu podoaba încă verde aruncând umbre peste băncuțele și mesele din lemn.

Cea de a IV-a ediție a Festivalului „Antiquitas Rediviva" debuta în curtea școlii amintite, cu o expoziție de imagini prezentând viața cotidiană a dacilor și romanilor, a uniformelor și hainelor civile, a armelor, precum și a vaselor folosite de către aceștia. Larma copiilor, elevi la clasele primare, a încetat de îndată ce inspectorul Direcției Județene pentru Cultură Galați, Maria Violeta Răileanu, îmbrăcată într-o rochie lungă, vișinie, jucând rolul unei sclave romane, a deschis un atelier de coafură romană, prezentând elevilor un crâmpei din viața cotidiană a unei femei aristocrate romane, rol jucat de consiliera Direcției, Mihaela Olteanu.

Cât timp a durat coafarea patricienei, alți elevi, atent supravegheați de către președintele Asociației „Tinerii și Viitorul", d-na Ștefania Cojocaru, partenerul Direcției Județene pentru Cultură Galați în acest festival, desenau de zor obiecte antice folosite de daci și de romani. Elevii care au avut cele mai reușite desene urmau să primească premii surpriză, în a doua zi a festivalului.

După o pauză scurtă, la ora 17.00, în aceeași zi, gălățenii aveau să participe la parada asociațiilor de reconstituire istorică invitate să participe la cea de a IV-a ediție a festivalului „Antiquitas Rediviva". Șapte asociații de reconstituire istorică din țară, romani, daci, sarmați și huni călare, cu totul aproximativ 120 de persoane, porneau într-o paradă impresionantă de la Palatul Navigației, pe faleză, spre încântarea gălățenilor nemători de norii negri, grei și amenințători care începuseră să acopere plăpândul soare.

La Foișorul mare, după prezentarea ultimei asociații, norii au început să arunce cu proiectile mici și reci de apă, îndemnându-i pe participanți să se retragă, pentru că a doua zi avea să fie una de poveste. Și chiar a fost!

Cea de a doua zi a festivalului „Antiquitas Rediviva" începea sub cele mai bune auspicii. Soarele era stăpânul cerului de azur, o căldură binefăcătoare revărsându-se asupra orașului.

Stadionul „Portul Roșu", pus la dispoziție de către Universitatea „Dunărea de Jos" din Galați, urma să fie gazda spectacolului antic. Copiii însoțiți de părinți sau bunici, grupuri de copii, persoane adulte au început să sosească și să aștepte nerăbdători spectacolul.

După deschiderea oficială, susținută de Cătălin Negoiță, directorul executiv al Direcției Județene pentru Cultură Galați, spectacolul a început. Timp de aproape trei ore, sub soarele blând de sfârșit de septembrie, spectatorilor, în număr de aproximativ 300 de persoane, le-au fost descrise de către Dan Băcueț, cercetător la Muzeul Județean Sălaj, piesele componente ale echipamentului militar al soldaților romani, armamentul acestora, dacii și armele lor. Formațiile de luptă, disciplina care a adus victoria romanilor în cucerirea teritoriilor barbare, i-au impresionat, de asemenea, pe cei prezenți.

Luptele dintre gladiatori au constituit alte momente de evadare în trecutul îndepărtat a publicului.

Intrarea în arenă a celor opt membri ai Asociației „Vulturii din Călata", reprezentând războinicii din stepele Asiei, călare pe caii bine întreținuți au reușit să capteze atenția tuturor spectatorilor, dar în special a copiilor. Spectacolul oferit de membrii asociației, în galopul cailor, i-au făcut pe copii să scoată sunete de admirație la fiecare reușită a săgeții care nimerea ținta, sau de dezamăgire, atunci când călărețul nomad nu reușea să prindă în paloș coroana de flori aruncată de o tânără nomadă.

La finalul spectacolului, Castrul roman de la Tirighina, reprezentat pe stadion de un zid din baloți de paie, avea să fie cucerit de către carpi și sarmați, armata romană recucerindu-l, cu sacrificii mari, deși a fost nevoie să se lupte și cu călărețiii sarmați veniți în sprijinul carpilor și sarmaților la Tirighina. O luptă impresionantă, cu 120 de luptători, unde urletele, capetele de lup și coada de șarpe ale carpilor, triburi cunoscute generic, alături de cele ale roxolanilor, costobocilor etc., ca daci, sunetele armelor din metal ale dacilor și romanilor, strălucirea armurilor romane au reeditat un fragment din istoria antică a acestor locuri.

Spectacolul se încheiase, iar publicul participant la o altfel de lecție de istorie, mult mai facilă, se grăbea spre Grădina Publică, spre atelierele asociațiilor de reconstituire istorică.

Atelierele din Grădina Publică au fost o prezentare istorică, un continuum din încercări bine cercetate de a recrea aspecte ale antichității în scopuri educaționale, prin reprezentări cu elemente teatrale de transmitere a istoriei la standarde ridicate de autenticitate prin

divertisment. Condiţiile de viaţă ale dacilor, romanilor şi popoarelor migratoare au fost, cu predilecţie, destinate educării publicului. Atât adulţii, cât şi tinerii, dar mai ales copiii gălăţenilor au avut prilejul de a participa la o şcoală romană, inscripţionând cuvinte, adesea numele, pe tăbliţe cerate. Atelierele de tir cu arcul au fost foarte aglomerate, membrii asociaţiilor de reconstituire îndrumând cu profesionalism, deopotrivă copil, tânăr şi adult în mânuirea arcului şi tragerea la ţintă.

Nici mânuirea *gladiusului* (spada scurtă) ori a *pugio*-ului (pumnalul) roman nu au fost trecute cu vederea, spectatorii prezenţi schimbând câteva lovituri cu soldaţii romani.

La atelierele de monetărie (Asociaţia „Garda Apulum") şi de ţesătorie (Asociaţia „Amicii Muzeului") publicul prezent în număr mare au asistat la modul de batere a unor monede romane, iar copiii au ţesut la un mic război pânze frumos colorate.

Strigăte de luptă sfâşie liniştea atelierelor. Brusc, privirile se îndreaptă în direcţia acelor strigăte. O mireasă care venise cu alaiul nuntaşilor să se fotografieze în Grădina Publică (era sâmbătă), a fost răpită de către un grup de sarmaţi. Mirele a apelat rapid la câţiva soldaţi romani şi, după ce a primit un coif, un scut şi un gladius, s-a alăturat soldaţilor romani pentru a salva mireasa. A urmat o luptă scurtă, iar mireasa a fost eliberată, spre fericirea mirilor, dar şi a asistenţei care a aplaudat furtunos acest scenariu încropit pe loc şi cu o regie rapidă care nu face altceva decât să ateste experienţa reenactorilor. Totul s-a terminat cu o fotografie de grup, între sarmaţii răpitori şi soldaţii romani eliberatori pozând, mândri, cei doi miri. Cu siguranţă amintirea aceasta va fi povestită nepoţilor! (Foto 5)

Iurta nomazilor din stepă (Asociaţia „Vulturii din Călata"), la intrarea căreia se afla un tui cu un craniu de cal înălbit de vreme a devenit, deodată, neîncăpătoare. Copii şi tineri, sub blitzurile aparatelor de fotografiat ori a telefoanelor smart ale părinţilor aveau feţele luminate de un zâmbet larg de bucurie, de satisfacţie pentru că aveau posibilitatea de a merge călare prin Grădina Publică.

Deodată, în zona atelierului Asociaţiei Culturale „Tomis", se auzi o întrebare: „Sunteţi pregătiţi?" urmată de o sumedenie de glasuri de copii „Daaaaaa!". Copii şi adulţi se aşezaseră ordonat la rând pentru a degusta din mâncarea pregătită după o reţetă antică, romană.

Din public mai apăreau întrebări dacă festivalul va continua şi duminică. Se putea citi dezamăgirea pe chipurile lor la auzul răspunsului negativ, însă asemenea evenimente sunt costisitoare, iar noi, gălăţenii încă nu avem exerciţiul pe care îl are Occidentul, în sensul că administraţiile investesc sume uriaşe de bani pentru reenactement tocmai pentru că atrage turişti, iar aceştia contribuie la bugetele locale prin consumaţia pe care o fac.

Noaptea cobora încet, trăgând cortina peste cea de a IV-a ediţie a Festivalului „Antiquitas Rediviva". Asociaţiile au început să îşi strângă atelierele, taberele, gândindu-se la următorul festival la care vor participa, iar publicul spectator retrăgându-se spre case, cu aparatele foto şi telefoanele pline cu amintirea unei lecţii de istorie mai puţin cunoscută, convertiţi, astfel, la un gen de festival unde divertismentul se împleteşte cu instruirea, cu educaţia.

Ediţia din acest an a festivalului „Antiquitas Rediviva" a avut ca organizatori Direcţia Judeţeană pentru Cultură Galaţi în parteneriat cu Asociaţia „Tinerii şi Viitorul" şi Primăria Municipiului Galaţi, cu sprijinul Consiliului Local Galaţi, al Complexului Muzeal de Ştiinţele Naturii din Galaţi, al Universităţii „Dunărea de Jos" din Galaţi şi al Administraţiei Porturilor Dunării Maritime, cu participarea următoarelor asociaţii de reconstituire istorică: „Amicii Muzeului" din Sălaj, „Castrum Novis" din Sibiu, „Geto-dacii sudcarpatici" din Piteşti, „Geto-dacii Moldovei", „Garda Apulum" din Alba Iulia, „Vulturii din Călata" din Cluj şi Asociaţia Culturală „Tomis" din Constanţa.

Zilele Bibliotecii „V.A. Urechia”

Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” Galați a fost constituită prin Decretul regal nr. 3382, la data de 7 decembrie 1889, act semnat de Carol I, rege al României, ca răspuns la Raportul Ministrului Secretar de Stat la Departamentul Cultelor și al Instrucțiunii Publice, sub nr. 6122 al Jurnalului Consiliului de Miniștri nr. 9, din 29 Noiembrie 1889 și în baza Actului de dar autentificat de Tribunalul Ilfov, Secția Notariat, sub nr. 6558 din 1889. Deși actul constituirii datează din 7 decembrie 1889, **data deschiderii oficiale a Bibliotecii este 11 noiembrie 1890**, după un an de la oferirea acestui însemnat dar al lui Urechia care - așa cum însuși sublinia - va trebui „să serve culturii tot mai spornice și mai ales tot mai românească a Galaților”.

Se cuvine, deci, ca pentru a cinsti memoria înaintașilor noștri, să facem din această dată – 11 noiembrie – o adevărată sărbătoare a cărții și a bucuriei prin organizarea, în fiecare an, a unui amplu program de manifestări culturale.

Programul manifestărilor, ce s-au desfășurat în perioada 6–12 noiembrie 2017, a debutat în data de 6 noiembrie, la ora 10:30, la Filiala nr. 1 „Costache Negri ” cu ora de lectură *„Povestea mea preferată”* în cadrul căreia elevii clasei I A de la Colegiul Național „Costache Negri” coordonați de prof. Gina Trotușanu s-au întrecut în a demonstra celor prezenți cât de bine știu să citească și ce anume le place să citească.

Marți, 7 noiembrie, la sediul Bibliotecii, în Sala „Mihai Eminescu”, decanul Facultății de Arhitectură Navală din cadrul Universității „Dunărea de Jos” Galați, dl. prof. dr. ing. Costel Iulian Mocanu, a susținut conferința cu tema *„Vânt bun din pupa”*. Cu această ocazie a explicat celor prezenți cum se construiește o navă de la faza de proiect până la faza de produs finit și a prezentat o serie de machete ale mai multor nave care au fost deja construite. Conferința a fost organizată de Compartimentul Împrumut la domiciliu pentru adulți.

Ziua de miercuri a fost consacrată manifestărilor profesionale dedicate truditorilor și slujitorilor cărții. Astfel, Asociația Bibliotecarilor din România (ABR), Filiala Galați a organizat în data de 8 noiembrie 2017 întrunirea profesională *„Biblioteconomia românească în contextul societății contemporane.*

Tot în aceeași zi la ora 13:00, la Filiala nr. 2 „Paul Păltănea”, s-a desfășurat activitatea *„În labirintul literar al bibliotecii”* la care au participat elevi ai Colegiului Tehnic de Alimentație și Turism „Dumitru Moțoc”, coordonați de prof. Elena Grigoraș, iar la sediul central, cu începere de la ora 17:00 a avut loc, sub bagheta instructorului Adrian Smărăndoiu, deja tradiționalul *Club de Șah „Axis Libri”*, organizat de Compartimentul Împrumut la domiciliu pentru copii al Bibliotecii.

Manifestare unică în spațiul cultural românesc, Salonul Literar „Axis Libri”, a avut o ediție extraordinară în ziua de 9 noiembrie, la ora 17:00. Atunci s-au lansat volumele: *„O burtă de râs”* și *„Cei care se întorc”* – traducător *Petru Iamandi*; *„Opera lui Mozart”* – autor *Nicolae Moldovan*; *„Stelian Preda sau Viețile unui vis: Teatrul”* - editor *Cornel Galben*; *„Între epigrame și epitafuri”* – autor *Aurelian Ghelase*. Surpriza ediției a constat în susținerea recitalului artistic *„Opera la Mozart”* de către elevi ai Liceului de Arte „Dimitrie Cuclin” și ai Seminarului Teologic „Sf. Apostol Andrei”.

Au avut un impact deosebit și s-au bucurat de un real interes activitățile cu elevii de diferite vârste, precum: Dezbaterea *„Sărbătoare creștină versus Sărbătoarea Cărții”* organizată de Filiala nr. 1 „Costache Negri” la care au participat elevii clasei a VIII-a D de la Școala Gimnazială „Mihail Sadoveanu”, prof. Rodica Toader; lansarea proiectului educațional pentru copii *„Dimineți de lectură”*, desfășurat de Compartimentul Împrumut la domiciliu pentru copii din cadrul Bibliotecii la care au participat elevii clasei a VI-a a Liceului Teoretic „Dunărea”, coordonați de director prof. Laura Moțoc, prof. Alina Genete

și bibliotecar Lica Ariton; elevii Școlii Gimnaziale „Cuvioasa Parascheva" Smârdan, coordonați de prof. dr. Elena Botezatu-Iancu; elevii Școlii Gimnaziale nr. 43 „Dan Barbilian", coordonați de prof. înv. primar Ionica Chiper.

Seria manifestărilor dedicate *Zilelor Bibliotecii* s-a încheiat duminică, 12 noiembrie 2017, la bustul din piatră al cărturarului, istoricului și academicianului Vasile Alexandrescu Urechia, unde a avut loc o evocare a personalității și operei sale în discursurile susținute de personalități și autorități locale. În aceeași zi, cu începere de la ora 9:00, s-au desfășurat și atelierele de inițiere în programare pentru copii și adolescenți susținute de voluntarii Bibliotecii în cadrul proiectului *CoderBVAU*.

Pe tot parcursul evenimentului s-au desfășurat mai multe campanii de promovare a cărții și lecturii și au fost organizate o serie de expoziții tematice în toate spațiile de expunere ale bibliotecii.

Prin numărul mare de participanți, interesul manifestat de aceștia pentru acțiunile din cadrul evenimentului, precum și din reacțiile înregistrate în mass-media gălățeană, apreciem că evenimentul a fost un succes.

Serviciul Relații cu Publicul

ÎNTRUNIREA PROFESIONALĂ
a Filialei Galați a Asociației Bibliotecarilor din România

Biblioteca Județeană „V.A. Urechia" împreună cu **Filiala Galați a Asociației Bibliotecarilor din România** (ABR) au organizat pe 8 noiembrie 2017, ora 11:00, în Sala „Mihai Eminescu", la Sediul central al Bibliotecii, întrunirea profesională cu tema **Biblioteconomia românească în contextul societății contemporane,** cu ocazia derulării **Zilelor Bibliotecii Județene „V.A. Urechia"** – 127 de ani de existență.

La acest eveniment profesional au participat aproximativ 60 de bibliotecari din biblioteci publice, școlare și universitare din județul Galați, iar ca invitat de onoare a fost prezent domnul prof. univ. emerit Mircea Regneală.

Întâlnirea a fost moderată de domnul prof. dr. Zanfir Ilie, managerul Bibliotecii, care a deschis evenimentul printr-un cuvânt de salut, adresat tuturor celor care trudesc în slujba cuvântului scris, și a mulțumit în mod special domnului profesor universitar Mircea Regneală, personalitate a biblioteconomiei românești, întemeitorul acestei școli de după 1990, fost președinte al ABR, actualmente președinte de onoare al acestei asociații, pentru bunăvoința de a accepta invitația să lanseze ultimul volum din *Tratatul de biblioteconomie* al cărui coordonator a fost de la începerea acestuia, în anul 2013. În acest context, s-a amintit că toate cele trei volume ale Tratatului de biblioteconomie (din care volumul al 2-lea este structurat în două părți) au fost lansate în fiecare an la Galați, în cadrul evenimentelor circumscrise Zilelor Bibliotecii.

Domnul profesor universitar Mircea Regneală a vorbit despre *Tratatul de biblioteconomie – Vol. III. Direcții moderne în biblioteconomia contemporană* cu satisfacție și bucuria că a reușit să ducă la bun sfârșit o lucrare care pentru domnia sa înseamnă buletinul de identitate al unei profesii, în speță cea de bibliotecar.

Doamna Dorina Bălan, președinte al Filialei Galați a ABR, a citat din crezul profesional al domnului profesor Mircea Regneală, care a stat la baza întocmirii acestui important instrument de lucru pentru bibliotecari, și a punctat efortul pe care l-a presupus realizarea și coordonarea acestuia.

În cea de-a doua parte a întâlnirii, prof. univ. emerit Mircea Regneală a susținut lucrarea de cercetare cu titlul *Biblioteconomie universală – biblioteconomie românească – repere,* unde am avut prilejul să aflăm raportarea evoluției acestei ramuri a bibliologiei românești în contextul dezvoltării sale în întreaga lume.

Doamna drd. Anca Laura Grigorov de la Universitatea „Dunărea de Jos" Galați – a susținut lucrarea științifică *Promovarea și conservarea patrimoniului cultural - prioritatea Uniunii Europene pentru anul 2018*, scoțând în evidență importanța acordată de Uniunea Europeană bunurilor care reprezintă o mărturie și o expresie a valorilor, credințelor, cunoștințelor și tradițiilor naționale, indiferent de regimul de proprietate al acestora.

Activitatea s-a încheiat cu *Prezentarea producției editoriale a Editurii Axis Libri,* în speță revistele de specialitate ale bibliotecii, și cu discuții și întrebări pe marginea profesiei.

Filiala Galați a ABR

Bob Woodward. Ultimul dintre oamenii președintelui

traducere de Petru Iamandi

Petru Iamandi
traducător, conf. univ. dr. Universitatea „Dunărea de Jos" Galați

Bob Woodward (n. 1943) este considerat unul dintre cei mai reputați jurnaliști americani de investigații și autori de non-ficțiune. În 1972, ca angajat al ziarului The Washington Post (unde lucrează și acum) și în echipă cu Carl Bernstein, a pornit o anchetă pe cont propriu a scandalului Watergate care, în cele din urmă, a dus la demisia președintelui Richard Nixon. În 1974 cei doi au publicat ***Toți oamenii președintelui****, povestea anchetei, un adevărat roman polițist, laureat cu Premiul Pulitzer. Woodward a scris singur sau în colaborare 18 cărți de non-ficțiune, toate devenite best-seller-e naționale, 12 dintre ele ajungând pe locul întâi în topul vânzărilor, mai mult decât a realizat orice alt autor contemporan. În 2015, Woodward a publicat* ***Ultimul dintre oamenii președintelui****, povestea lui Alexander Butterfield, asistentul-adjunct al lui Richard Nixon, care a dezvăluit secretul sistemului de înregistrare de la Casa Albă, probă decisivă în căderea președintelui SUA. După 46 de ore de interviuri cu Butterfield, după cercetarea a mii de documente, multe dintre ele originale și inedite, Woodward relevă noi dimensiuni ale secretelor și obsesiilor lui Nixon.*

Fragment

În ajunul Crăciunului din 1969, președintele a făcut un tur al parterului Clădirii Executivului de lângă Casa Albă. Potrivit jurnalului pe care îl ținea, a petrecut 18 minute acolo ca să le ureze angajaților „Crăciun fericit". Mai târziu, în aceeași seară, președintele s-a oprit în câteva birouri din aceeași clădire, unde lucrau angajații din serviciile generale și funcționarii publici. Și a descoperit un lucru care l-a deranjat. În mai multe birouri erau expuse fotografii ale președintelui defunct John F. Kennedy.

Vreau ca aceste fotografii să dispară chiar azi, îi ordonă Nixon lui Butterfield. „De pe pereți și de pe birouri. Dumnezeule mare! Dacă aici avem genul ăsta de intoxicare, închipuie-ți ce are Bill Rogers [ministrul afacerilor externe] în ministerul lui".

Încă de pe vremea când îl hăituia pe Alger Hiss, funcționar comunist din cadrul ministerului afacerilor externe, Nixon credea că ministerul era plin de birocrați liberali, cu vederi de stânga.

Într-un birou, îi spuse Nixon lui Butterfield, descoperise nu una, ci două fotografii ale președintelui Kennedy. Vreau să fie scoase de acolo neîntârziat. Dacă e nevoie, ca să asigure loialitatea necondiționată a personalului auxiliar, fiecare birou să-și aleagă un responsabil politic. Altfel, îi spuse el lui Butterfield, întregul personal auxiliar să fie pus pe liber.

„Să se desființeze toate birourile și să se reia totul de la zero". Nixon vroia o „politică a fotografiilor" corespunzătoare, dar nu și să se afle că inițiativa pornea de la el. Dacă venea imediat după vizita lui acolo, un ordin drastic de a scoate toate fotografiile cu JFK putea fi pus foarte ușor „pe seama președintelui". Butterfield trebuia să se miște discret, să-și asume el inițiativa, ca să-l acopere pe președinte.

Angajații trebuie să fie loiali președintelui în funcțiune, zise Nixon, și să uite de foștii președinți sau de președintele lor preferat.

Lui Butterfield raționamentul i se păru absurd, dar ordinele erau ordine, iar acesta era clar. Datoria era datorie.

O săptămână mai târziu, în timp ce președintele petrecea prima zi a anului în San Clemente, în Casa Albă din Vest[1], Butterfield făcu o inspecție pe cont propriu. În următoarele două săptămâni descoperi

că, din cele 35 de birouri, în 6 erau fotografii ale unuia sau mai multor foști președinți. În 8 birouri nu găsi fotografia niciunui președinte.

Butterfield vorbi cu Bill Hopkins, șeful funcționarilor publici și al personalului auxiliar de la Casa Albă, alcătuit din aproximativ 400 de angajați.

Ce surpriză, îi spuse Butterfield, ca angajați ai guvernului să aibă în birourile lor fotografii ale unui fost președinte. Scoaterea lor, susținu Butterfield, ar reprezenta nu numai un gest de curtoazie față de președintele în exercițiu, ci și un semn de „loialitate vizibilă" față de el.

Hopkins păru că înțelege, dar insistă că toți oamenii lui erau loiali.

Fă o verificare amănunțită, vezi dacă nu dai de niște posibile infracțiuni, zise Butterfield, fără să specifice că, de fapt, acționa la ordinul președintelui.

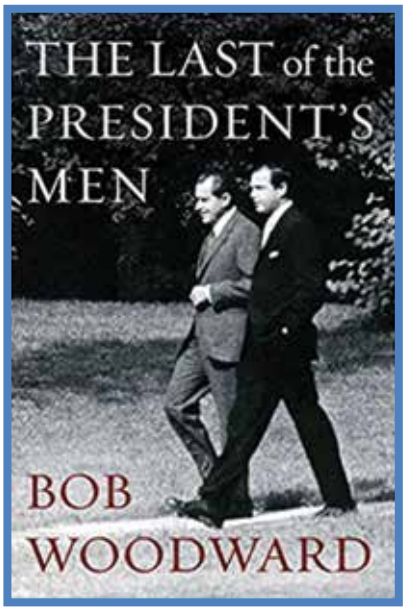

Haldeman interveni și el cu o notă informativă din 14 ianuarie 1970 către Butterfield: „Președintele vrea să verifici cine e femeia din Sediul Executivului care are două fotografii cu Kennedy. Care e viața ei … e nouă aici, e de mai mult timp, putem avea încredere în ea etc. Te rog să-mi prezinți un raport cât mai repede cu putință." Haldeman adăugă o frază scrisă de mână: „Chestia asta a întârziat cu aproape o lună – iar el întreabă despre ea odată pe săptămână – cel puțin. H."

Biroul cu cele două fotografii ale lui Kennedy, descoperi Butterfield, era ocupat de Edna Rosenberg, care făcea parte din personalul Casei Albe de 41 de ani – mai mult decât ceilalți. Butterfield îi verifică dosarul și văzu că era prezentată drept o „americancă absolut loială, cu un caracter, o reputație și legături fără reproș" de către Comisia de cercetare a activităților ne-americane (comisia din care făcea parte Nixon pe vremea când era membru al Congresului), de către Biroul de investigații de pe lângă Comisia funcționarilor publici, ministerul afacerilor externe și biroul de pașapoarte, CIA, Serviciul Secret și FBI.

Nelăsând nimic la voia întâmplării, Butterfield descoperi că Rosenberg era celibatară și locuia cu sora ei în Silver Spring, Maryland.

Dat fiind că tocmai se tipărise o nouă fotografie oficială a lui Nixon, Butterfield îi ceru lui Bill Hopkins ca toată lumea să primească una pe care s-o pună pe perete în locul celor vechi, „așa cum e normal".

Până în ziua de 14 ianuarie în toate cele 35 de birouri era expusă numai fotografia lui Nixon.

Nixon vroia un raport la zi. Ordinul lui fu urmat de o notă informativă pe care Haldeman i-o trimise lui Butterfield. În consecință, pe 16 ianuarie Butterfield rezumă tot ce făcuse într-o notă de două pagini adresată președintelui, cu titlul „Sanitarizarea Sediului Executivului". Moștenirea fotografică a lui JFK fusese înlăturată.

După cum menționa Butterfield în nota lui, a doua jumătate a proiectului era în plină desfășurare. Adică „asigurarea loialității absolute a tuturor membrilor personalului auxiliar al Casei Albe, chiar dacă va fi necesar [după cum ordonase președintele] să «se desființeze toate birourile și să se reia totul de la zero»". Îi trebuia încă două-trei zile ca să verifice toate dosarele, scria el, dar ulterior va constata că nu era nevoie să dea pe nimeni afară.

După cum își amintea el: „JFK reprezenta grupul pe care era pornit Nixon, clasa privilegiată. Nixon îi numea pe cei care făceau parte din ea «niște paraziți, care-au primit totul de-a gata». Ura lui era aproape viscerală. Iar Kennedy era prototipul acelui grup. Simțeam că acel resentiment pe care-l avea față de cei care primeau totul de-a gata nu numai că era intens, dar nu-l părăsea niciodată. Cu alte cuvinte, Nixon nu se gândea la asta doar din când în când, și atunci răbufnea. Ținea ura în el, ură care, în loc să se mai domolească în timp, părea că devine și mai acerbă. Ai fi crezut că, în timp, se va mai înmuia. La Richard Nixon nici nu se punea problema".

Notă:

1. La Casa Pacifica, în California, reședința de vacanță a lui Richard Nixon. (n. tr.)

N.R.: Volum în curs de publicare la Editura Litera Internațional, București.

SUMAR

Cuprins

2017 – Anul omagial al sfintelor icoane, al iconarilor și al pictorilor bisericești și Anul comemorativ Justinian Patriarhul și al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului în Patriarhia Română Coperta 2
2017 - Calistrat Hogaș - 100 de ani de la moarte Coperta 2

EDITORIAL
ZANFIR ILIE - Pedagogul Galaxiei Zuckerberg 1

BIBLIO-BREVIAR
LETIȚIA BURUIANĂ - „Luceafărul" în viziunea lui Mișu Teișanu 4
ANCA STAN - ISBD consolidat, ediția 2011. Sursele de informare folosite în descrierea bibliografică a resurselor 7
DENISA ALBESCU - Înflorim Europa/ Europe in Flowers 12

SALONUL LITERAR AXIS LIBRI
SILVIA MATEI - Salonul Literar „Axis Libri" - stagiunea de toamnă 2017 13

SALONUL LITERAR AXIS LIBRI: RECENZII
VIOLETA MORARU - Regneală, Mircea (coord.). *Tratat de biblioteconomie.* Vol. 3. București: Asociația Bibliotecarilor din România, 2017 16
ANDREI PARAPIRU - Tatu, Tudose. *Antihistorii de Galați.* Galați: Sinteze, 2016 17
A.G. SECARĂ - Ozon, Corina. *Tentații.* București: Editura Herg Benet, 2016 18
MONICA FILOTE - Todoran, Petru. *Sidex. O viață de om.* Vol. 1. Galați: Axis Libri, 2017 20
GABRIELA ISTRATE - Tofan, Flavia. *Frânturi.* Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2017 21
DANIELA MITROFAN - Matei, Vergil. *Acasă, la Fănuș.* Brăila: Edmunt, 2014 22
CĂTĂLINA ȘOLTUZ - Parapiru, Teodor. *Testis: Sezonul I.* Călărași: Senior, 2016 24
TITELA TRIF - Matei, Dumitru. *Ulița morii, 273.* Brăila: Lucas, 2016 25
AURELIA VOINESCU - Muscalu, Ion. *Umbra lui Bogdan Vodă.* Iași: Danaster, 2015 26
MIHAELA PAVEL - Ghica, Vasile. *Surâsul lui Icar.* București: Eikon, 2015 27
FLORICA ȘERBAN - Ceteraș, Marius. *Ghid pentru învățarea jocului de șah* Alba Iulia: Unirea, 2012 28
MĂDĂLINA PANĂ - Gugu, Nicolae. *Poeme.* Brăila: Lucas, 2017 29

SALONUL LITERAR AXIS LIBRI: EPIGRAME
VASILE MANOLE 30
IOAN FĂRCĂȘANU 31

GALERIA DE ARTĂ
CORNELIU STOICA - Expoziția de sculptură „Orizonturi spațiale" 32
MARIANA TOMOZEI-COCOȘ - Bologna - o impresie satirică 34

LOCALIA
ELENA-MONALIZA GHINEA - Sfârșit de veac (1897) - Idealismul unei foi gălățene de acum 120 de ani 36
EUGEN HOLBAN - Ritualuri străvechi 39

SUMAR

PERSONALIA

IONELA BURZ - Gheorghe Șincai și Oradea (II) 40
MARIA STANCIU - O sabie de onoare marelui gălățean, „Străjerul de la Poarta Moldovei" - generalul Eremia Grigorescu 43

REFLECȚII DIALOGICE

GHIȚĂ NAZARE - Festivalul Internaţional al Aforismului de la Tecuci, o reușită deplină 47

CUTIA DE REZONANȚĂ

MARIN NĂSTASE - Govia (II) 50
GEORGETA MUSCĂ-OANĂ - Poeme 52
ADELA EFRIM - Poeme 54
MIRELA BURHUC - Poeme 56
PETRIȘOR MILITARU - Poeme 58
DORA ALINA ROMANESCU - Început de iubire 60

CONFLUENȚE CULTURALE

THEODOR PARAPIRU - „Marii Damnați"/„Les Grands Damnés"/ „The Great Damned (Ones)" 63
CEZARINA ADAMESCU - Acolo unde se scaldă speranța. Nicolae Mărunțelu, *Printre stele călător*, Editura Info Rap Art, Galați, 2011 64
VASILICA GRIGORAȘ - Dan Plăeșu la braț cu Sinele prin *„Răspântiile"* vieții 67
URFET ȘACHIR - Grigore Kiazim - Sunetul muzicii de petrecere dobrogean 70
RADU MOȚOC - Festivalul Internațional al Cărții „Axis Libri". Galați, 14-18 iunie 2017 (II) 71
THEODOR CODREANU - În regatul simulacrelor 73
DUMITRU ANGHEL - *Veninos - serafimizare* de Zeno Halupa 76
PETRUȘ ANDREI - Poetul Coriolan Păunescu. Un neoclasic (în formă) și un transmodern (în conținut) 78
MARIA STRÎNBEI - Despre muzica divină și alte sinestezii ieftine 80

EVENIMENT

DORINA BĂLAN - Conferința Națională a Asociației Bibliotecarilor din România „Biblioteci. Societate. Multiculturalitate", ediția a XXVIII-a, Brașov, 6-8 septembrie 2017 82
GETA EFTIMIE - Conferința Națională a Asociației Naționale a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România „Biblionext - Inovație. Creativitate. Leadership" 84
FLORINA DIACONEASA - Noaptea în Bibliotecă la Galați. 7-8 octombrie 2017 86
Ședința Consiliului Științific al Bibliotecii Județene „V.A. Urechia" Galați, octombrie, 2017 89
MARIUS MITROF - „Antiquitas Rediviva" sau istoria altfel 91
Zilele Bibliotecii „V.A. Urechia" 94

SEMNAL EDITORIAL

BOB WOODWARD. Ultimul dintre oamenii președintelui, traducere de Petru Iamandi 96

Editura „AXIS LIBRI”

a Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” Galați
semnalează următoarele apariții:

2017

Bucătăreasa și prezumția de nevinovăție, Vol. II, Torna, Torna, Fratre! / Grigore Postelnicu
Ceremonii în travesti / Gheorghe Gurău
Magia pietrei / Petru Todoran
Cartea copilăriei / Petru Todoran
Gardienii: Adevărul / Raluca Daniela Răghină
Emigranții / Costel Crângan
Sidex, o viață de om, vol. 1: Mărirea / Petru Todoran
Sidex, o viață de om, vol. 2: Pe val / Petru Todoran
Sidex, o viață de om, vol. 3: La vale în goana după profit / Petru Todoran
Oameni în memoria Galațiului: Aniversări 2016
Cine a golit Prutul de pește / Katia Nanu
Aripi de gând... : Antologie de proză scurtă și eseuri / Colegiul Național „Costache Negri” Galați
Dumnezeu, Diavolul, Îngerii și creația lor - Omul / Sam D. Oprea
O viață într-o carte / Dumitru Tiutiuca
Pro Boholț ediția a V-a
Oameni de lângă noi - O istorie a vieții sanitar medicale din Vrancea și Ținutul Putnei (1800-1960) / Cezar Cherciu
Mihai Eminescu - gândirea religioasă arheică / Dumitru Tiutiuca
Destine artistice / Corneliu Stoica

N.R.: *În numărul următor vom prezenta informații privind „Ziua Culturii Naționale”, precum și noile creații literare ale scriitorilor locali și naționali, prezenți la Salonul Literar „Axis Libri”.*

Publicație editată și realizată cu sprijinul financiar al Consiliului Local și al Primăriei Municipiului Galați.

Lucrarea de artă grafică de pe coperta I a fost realizată de artistul **Gheorghe Andreescu**.

Director: **ZANFIR ILIE**
Redactor-șef: **Dorina Bălan**
Secretar general de redacție: **A.G. Secară**
Redactori: Silvia Matei, Camelia Toporaș, Violeta Moraru, Catrina Căluian, Ioana-Monica Chicu
Tehnoredactare: Sorina Radu
Ilustrația revistei a fost realizată după colecțiile Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” Galați.
Adresa: Galați, str. Mihai Bravu, nr. 16.
Tel: 0236/411037, Fax: 0236/311060
E-mail: axislibri@gmail.com; axislibri@bvau.ro
Web: http://www.bvau.ro/axislibri/
ISSN: 1844-9603

Revista **Axis Libri** este membră **ARPE** (Asociația Revistelor, Publicațiilor și Editurilor).

Responsabilitatea asupra conținutului intelectual al articolelor aparține în exclusivitate autorilor.

A NU UITA!

La un veac de la sângeroasele jertfe, pe linia istorică Mărăşti – Mărăşeşti – Oituz, acolo unde şi-au presărat oasele bunici şi stăbunici de-ai noştri, ofiţeri şi soldaţi cu sfântă dragoste de Neam şi Ţară, avem datoria morală de a nu-i uita!

Şi-mi vine-n ajutor un alt iubitor al gliei, Gabriel Drăgan (Nicoreşti – Galaţi, 8 iunie 1904–11 februarie 1984, Nicoreşti – Galaţi), profesorul filolog de elită, scriitorul şi jurnalistul care a lăsat posterităţii o frumoasă operă literară şi de istorie literară (necunoscută, ce e drept, în totalitate, spre marele nostru regret).

În volumul său de versuri Trofee de aur (Editura „Cugetarea", Bucureşti, 1937), capitolul Moarte şi ideal, recunoaştem poemul Apocalips, dedicat tatălui său, Panaite Drăgan, „căzut pe frontul Mărăşeşti, la 6 august 1917".

Am încredinţare că acest zguduitor poem, pe care vă invit a-l (re)lectura, s-a dorit (şi se doreşte) un omagiu pe care poetul şi toată generaţia sa de Români cu dragoste de Limba Română şi de Neamul Românesc, îl adresează Eroilor noştri jertfiţi pe câmpul de luptă, la 1917, dovedind cu propriul lor sânge... „Pe aici nu se trece!"

Apocalips

„Din bolţi de cer deschise, venind pe-aripi de soare,
O ceată de arhangheli cu scuturi de lumină
Vesti cu glas de flăcări din surle lucitoare,
Mânie şi pedeapsă cu ploi de foc şi tină,
Cu grindină, războaie şi foamete cumplită
Şi plăgi chinuitoare pe-o lume învrăjbită...

În nopţi de negru zbucium, în clocotiri de smoală,
Porni cutremur mare de vifore-n genune,
Cu trăsnete şi ropot de fulgere-n răscoală
Şi se-ncleştară armii de seminţii nebune,
Popoare rătăcite cu patimi de mărire
Şi limbi amestecate în geamăt de pieire...

Cetăţile de aur cu slava lor de veacuri,
Pe lespezi de portale căzură detunate,
Şi neamurile-n lupte cu schije şi tesacuri
Se spintecară-n chiot din trupuri măruntaie,
Rărunchii, splina, carnea în zdrenţe pe văpaie...

Crescură-n albii râuri de sânge în bulboace,
Cât Tibrul, Eufratul în revărsarea urii,
În spaimă, guşteri, broaşte, jigănii, dobitoace,
Cu mici, cu mari pieiră în tainele naturii
Şi-n stânci plesniră-n ţipăt văzduhurile toate,
Înfiorând pământul şi vitregele gloate...

Şi se ivi un înger pe nori, în geana lunii,
Strigând să vină pasările cerului de pradă,
La praznicul cel mare gătit deşertăciunii,
Să ospăteze stârvuri de împăraţi grămadă
Şi hoituri cu duhoare de regi şi robi în ştreanguri
Şi-ostaşi viteji şi şoareci din fund de ganguri...

Să cadă corbii, ulii şi şoimii-n văi coclite,
Să rupă-n ghiare leşuri cu pliscul să le curme,
Să le sfărâme ochii de gheaţă din orbite,
Să ciugulească viermii, ce forfotesc în turme
Şi să culeagă creieri din cranii fără miruri,
Trezind să urle morţii şi viii în deliruri..."

Aţi remarcat, acest poem reflectă umbrele de corb ucigător ale războiului, clocotul morţii şi „praznicul cel mare gătit deşertăciunii". Un „praznic" de care nu avem voie a ne lepăda, pentru că ar fi păcat. Un mare păcat!

Eroilor Neamului (acum, în aceste luni – şi-n lunile ce vor urma), să le dăruim în adâncul sufletului nostru o Zi de Doliu, o zi în care o luminiţă, un bob de smirnă şi tămâie, o floare – să o dedicăm, Lor, Fiilor Neamului nostru, care au luptat (mii şi mii, dintre ei, răniţi de moarte) pe câmpurile de luptă, pe linia Mărăşti–Mărăşeşti–Oituz!

Să nu ne uităm Eroii!

Livia Ciupercă

Galați: Biserica Greacă - fațada din strada Foti

Comunitatea elină din Galați : Biserica.- Galați : [S.n.], 1906

[12] f. fotogr., p. 2. Cota: IV 3.358

1844-9603